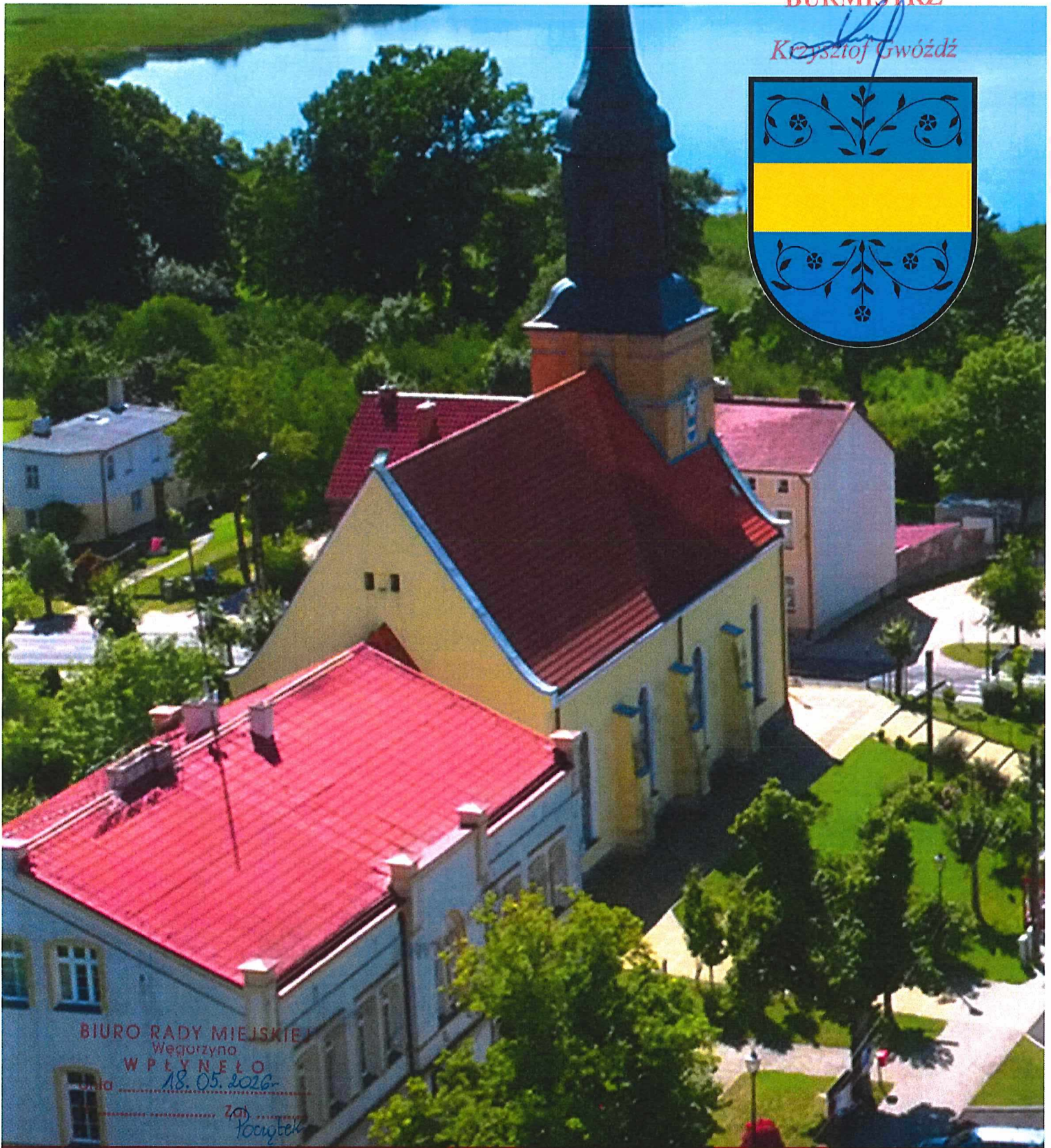
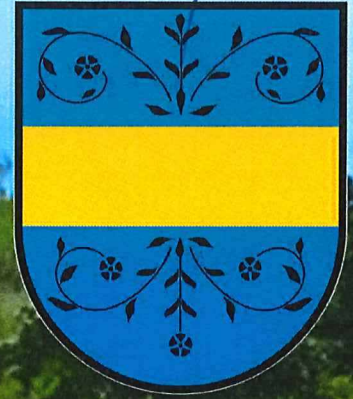

BURMISTRZ

Krzysztof Gwóźdź

BIURO RADY MIEJSKIEJ
Węgorzyno
W PLYNEŁO
18.05.2026
*Załącznik
Początek*

RAPORT 2025

O STANIE GMINY WĘGORZYNO

I. CZĘŚĆ OGÓLNA RAPORTU	3
1. PODSTAWA OPRACOWANIA.	3
2. CEL I ZADANIA RAPORTU O STANIE GMINY.	7
3. PRZEDMIOT OCENY RAPORTU	7
3.1. Ogólne informacje na temat Gminy Węgorzyno.	7
3.2. Organizacja i funkcjonowanie samorządu lokalnego.	9
3.3. Zakres zadań publicznych gminy	10
4. OCENA ZAMOŻNOŚCI GMINY.	12
4.1. Wskaźniki finansowe	12
4.1.1. Wskaźnik per capita	12
4.1.2. Indywidualny wskaźnik zamożności. IWZ.	13
4.2. Zasoby przyrodnicze gminy.	16
4.2.1. Położenie geograficzne	17
4.2.2. Grunty	19
4.2.3. Wody	22
4.2.4. Obszary prawnej ochrony przyrody.	23
4.3. Predyspozycje demograficzne gminy.	30
4.3.1. Demografia w Gminie Węgorzyno.	30
4.3.2. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy.	33
4.3.3. Ruch naturalny i ruch migracyjny jako czynniki demograficzne.	34
4.3.4. Prognozy demograficzne.	35
4.4. Aktywność gospodarcza członków Wspólnoty.	36
4.4.1. Przedsiębiorcy.	36
4.4.2. Rolnicy. Przedsiębiorcy rolni.	38
4.4.3. Bezrobocie.	40
4.4.4. Gmina - regulator aktywności gospodarczej.	41
4.5. Zasoby materialne oraz dobra kultury jako wynik aktywności gospodarczej.	42
4.5.1. Nauka. Oświata i wychowanie.	42
4.5.2. Etyka. Stanowienie prawa lokalnego.	44
4.5.3. Sztuka. Budownictwo oraz układy architektoniczno-urbanistyczne.	45
4.6. Stowarzyszenia i organizacje społeczne jako rezultat aktywność wspólnoty.	54
II. CZĘŚĆ GŁÓWNA RAPORTU.	59
1. AKTY PRAWA MIEJSCOWEGO.	59
1.1. Uchwały Rady Miejskiej.	59
1.2. Zarządzenia Burmistrza.	61
2. BUDŻET OBYWATELSKI. FUNDUSZ SOŁECKI.	62
3. POLITYKA FINANSOWA WŁADZ SAMORZĄDOWYCH.	65
3.1 Dochody Gminy – źródła dochodów.	66
3.1.1. Dochody własne Gminy.	67
3.1.2. Subwencje.	76
3.1.3. Dotacje budżetu Państwa oraz innych podmiotów prawnych.	78
3.1.4. Zagraniczne źródła dochodów.	81
3.2 Wydatki Gminy.	85
3.2.1. Wydatki bieżące. Działalność statutowa gminy.	86
3.2.2. Dotacje udzielane na realizację zadań gminnych.	87
3.2.3. Świadczenia. Forma finansowania zadań społecznych.	88
3.2.4. Wynagrodzenia	90

3.3	Przychody, źródło finansowania zadań publicznych.-----	95
3.3.1.	Deficyt / Nadwyżka.-----	95
3.3.2.	Przychody-----	96
3.3.3.	Rozchody.-----	96
3.3.4.	Dług publiczny i koszty obsługi długu. -----	96
4.	POLITYKA GOSPODARCZA. -----	97
4.1.	Wydatki majątkowe. Inwestycje gminne. -----	98
4.1.1.	Wykaz rodzajów zrealizowanych inwestycji i poniesionych wydatków majątkowych. -	100
4.2.	Zasoby materialne gminy. -----	106
4.2.1.	Środki trwałe.-----	106
4.2.2.	Zasób mieszkaniowy -----	106
4.2.3.	Nieruchomości gruntowe. -----	109
4.2.4.	Sieć dróg. -----	111
4.2.5.	Sieć światłowodowa, telekomunikacyjna. -----	113
4.2.6.	Stacje SUW oraz sieć wodociągowa. -----	115
4.2.7.	Sieć kanalizacji sanitarnej. Oczyszczalnia ścieków. -----	119
4.2.8.	Infrastruktura bezpieczeństwa publicznego. -----	121
5.	POLITYKA PRZESTRZENNA.-----	122
5.1.1.	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowanie Przestrzennego. -----	122
5.1.2.	Plan Ogólny.-----	123
5.1.3.	Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego -----	124
6.	OCHRONY ŚRODOWISKA.-----	126
6.1.1.	Gospodarka wodna. -----	127
6.1.2.	Odpady płynne - ścieki.-----	128
6.1.3.	Odpady stałe. -----	130
7.	KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO.-----	139
7.1.1.	Rewitalizacja zasobów majątkowych.-----	139
7.1.2.	Zabytki. Ochrona dziedzictwa narodowego.-----	139
8.	POLITYKA RODZINNA I SPOŁECZNA.-----	140
	WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW DO RAPORTU 2024.-----	146
	WYKAZ TABEL STOSOWANYCH W RAPORCIE 2025.-----	146

I. INFORMCJE OGÓLNE

Raport o Stanie Gminy Węgorzyno to dokument sporządzany corocznie zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Stanowi on gruntowne i sumaryczne źródło wiedzy o Gminie Węgorzyno i podjętych przez nią działaniach. Przybliża zadania realizowane w gminie oraz zmiany zachodzące w różnych sferach i obszarach ważnych dla mieszkańców, a także pozwala zrozumieć funkcjonowanie administracji samorządowej szczebla gminnego. W raporcie zgromadzone zostały szczegółowe dane, przedstawiające szeroki zakres funkcjonowania instytucji wydatkujących środki z budżetu Gminy Węgorzyno i stanowiące źródło oceny możliwości dalszego rozwoju Gminy.

1. **PODSTAWA OPRACOWANIA.**

- 1.1. Podstawą prawną opracowania „Raportu o Stanie Gminy” zwanego dalej „raportem” jest art. 28aa ustawy o samorządzie gminnym (*Dz.U. 1990, nr 16, poz. 95 z późniejszymi zmianami*), znowelizowanej ustawą z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych (*Dz.U. 2018, poz. 130 z późniejszymi zmianami*).
- 1.2. Podstawą merytoryczną opracowania są dokumenty wymienione w art. 28aa ust. 2¹ ustawy. Należą do nich wszystkie opracowania strategiczno-planistyczne definiujące rodzaje polityk realizowanych przez Gminę, także wieloletnie plany, programy i strategie oraz jednoroczne projekty określone uchwałami Rady Gminy, ze szczególnym uwzględnieniem wykonania budżetu obywatelskiego. W poszczególnych obszarach działalności publicznej obowiązującymi są następujące dokumenty powstałe w oparciu o następujące podstawy prawne:

OBSZARY DZIAŁALNOŚĆ GMINY ORAZ DOKUMENTY:

1.2.1. ZADANIA JEDNOROCZNE WYZNACZONE UCHWAŁAMI RADY GMINY

- Uchwały rady gminy zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu rady, w głosowaniu jawnym, chyba że ustawa stanowi inaczej. Podstawą prawną działania jest ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (*Dz. U. 1990, nr 16, poz. 95 z późniejszymi zmianami*)²

1.2.2. REALIZACJA BUDŻETU OBYWATELSKIEGO - FUNDUSZU SOŁECKIEGO.

- Budżet obywatelski jest wynikiem szczególnego rodzaju konsultacji społecznych. Obligatoryjnie tworzony jest w miastach na prawach powiatu. (*Dz. U. 1990, nr 16, poz. 95 z późniejszymi zmianami*)³

¹ Art. 28aa. 2. Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego.

² Art. 14. 1. Uchwały rady gminy zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu rady, w głosowaniu jawnym, chyba że ustawa stanowi inaczej.

³ Art. 5a. ust.1. W wypadkach przewidzianych ustawą oraz w innych sprawach ważnych dla gminy mogą być przeprowadzane na jej terytorium konsultacje z mieszkańcami gminy. Ust. 2. Zasady i tryb przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami gminy określa uchwała rady gminy, z zastrzeżeniem ust. 7. Ust. 3. Szczególną formą konsultacji społecznych jest budżet obywatelski. Ust. 4. W ramach budżetu obywatelskiego mieszkańcy w bezpośrednim głosowaniu decydują corocznie o części wydatków budżetu gminy. Zadania wybrane w ramach budżetu obywatelskiego zostają uwzględnione w uchwale budżetowej gminy. Rada gminy w toku prac nad projektem uchwały budżetowej

- Rada gminy rozstrzyga o wyodrębnieniu w budżecie gminy środków stanowiących fundusz, podejmując uchwałę, w której wyraża zgodę albo nie wyraża zgody na wyodrębnienie funduszu. Zasady tworzenia i gospodarowania funduszu sołectkiego reguluje ustawa z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołectkim (*Dz.U. 2014, poz. 301 z późniejszymi zmianami*)⁴

1.2.3. POLITYKA FINANSOWA GMINY

- Uchwała budżetowa, której podstawą prawną opracowania jest ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (*Dz. U. 1990, nr 16, poz. 95 z późniejszymi zmianami*)⁵.
- Sprawozdanie Finansowe Gminy, którego podstawą prawną opracowania jest ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (*Dz. U. 2009, nr 157, poz. 1240 z późniejszymi zmianami*)⁶

1.2.4. POLITYKA GOSPODARCZA GMINY

- Strategia Rozwoju Gminy której prawną podstawą opracowania jest art. 10e ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (*Dz. U. 1990, nr 16, poz. 95 z późniejszymi zmianami*)⁷
- Wieloletnia Prognoza Finansowa której podstawą prawną opracowania jest ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (*Dz. U. 2009, nr 157, poz. 1240 z późniejszymi zmianami*)⁸.
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego dalej „studium”, którego podstawą prawną opracowania jest ustawa z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (*Dz.U. 2003, nr 80, poz. 717 z późniejszymi zmianami*)⁹ oraz ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (*Dz. U. 1990, nr 16, poz. 95 z późniejszymi zmianami*)¹⁰.
- Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego dalej MPZP (podstawa prawna opracowania j/w).

nie może usuwać lub zmieniać w stopniu istotnym zadań wybranych w ramach budżetu obywatelskiego. Ust. 5. W gminach będących miastami na prawach powiatu utworzenie budżetu obywatelskiego jest obowiązkowe, z tym że wysokość budżetu obywatelskiego wynosi co najmniej 0,5 % wydatków gminy zawartych w ostatnim przedłożonym sprawozdaniu z wykonania budżetu.

⁴ Art. 2. Ust.1. Rada gminy rozstrzyga o wyodrębnieniu w budżecie gminy środków stanowiących fundusz, podejmując uchwałę, w której wyraża zgodę albo nie wyraża zgody na wyodrębnienie funduszu. Ust. 6. Środki funduszu przeznacza się na realizację przedsięwzięć, które zgłoszone we wniosku, o którym mowa w art. 5, są zadaniami własnymi gminy, służą poprawie warunków życia mieszkańców i są zgodne ze strategią rozwoju gminy.

⁵ Art. 18. Ust.2.(4) Do wyłącznej właściwości rady gminy należy: (4) uchwalanie budżetu gminy, rozpatrywanie sprawozdania z wykonania budżetu oraz podejmowanie uchwały w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium z tego tytułu.

⁶ Art. 270. Ust.1.(4) Sprawozdanie finansowe jednostki samorządu terytorialnego zarząd przekazuje organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego, w terminie do dnia 31 maja roku następującego po roku budżetowym. (4) Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego rozpatruje i zatwierdza sprawozdanie finansowe jednostki samorządu terytorialnego wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu, w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku budżetowym.

⁷ Art. 10e ust. 1. Strategia rozwoju gminy zawiera wnioski z diagnozy, o której mowa w art. 10a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2024 r. poz. 324), przygotowanej na potrzeby tej strategii, oraz określa w szczególności: 1) cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym; 2) kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych; 3) oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia; 4) model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, rozumiany jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni; 5) ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie; 6) obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa; 7) obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań; 8) system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych; 9) ramy finansowe i źródła finansowania.

⁸ Art. 230. Ust.1.(6) Inicjatywa w sprawie sporządzenia projektu uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej i jej zmiany należy wyłącznie do zarządu jednostki samorządu terytorialnego. (6) 6. Uchwałę, o której mowa w ust. 2, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego podejmuje nie później niż uchwałę budżetową.

⁹ Art. 3. Ust.1. Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej na terenie gminy, w tym uchwalanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, z wyjątkiem morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej oraz terenów zamkniętych, należy do zadań własnych gminy.

¹⁰ Art.18. Ust.2.(5). Do wyłącznej właściwości rady gminy należy: (5) uchwalanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

- Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminnym, którego podstawą prawną opracowania jest ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (*Dz.U. 2001, nr 71, poz. 733 z późniejszymi zmianami*)¹¹.
- Plan Wykorzystania Gminnego Zasobu Nieruchomości, którego podstawą prawną opracowania jest ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (*Dz. U. 1997, Nr 115, poz. 741 z późniejszymi zmianami*)¹².

1.2.5. OCHRONA ŚRODOWISKA

- Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Kanalizacyjnych, którego prawną podstawą opracowania jest ustawa z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (*Dz.U. 2001, nr 72, poz. 747 z późniejszymi zmianami*)¹³.
- Program Ochrony Środowiska, którego podstawą prawną opracowania jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku, prawo ochrony środowiska (*Dz.U. 2018, poz. 799 z późniejszymi zmianami*)¹⁴.
- Plan Gospodarki niskoemisyjnej¹⁵ (*opracowanie nie jest wymagane żadnym przepisem polskiego prawa. Źródłem prawa dla jego opracowania są dyrektywy i decyzje Parlamentu Europejskiego i Rady Europy*)

1.2.6. KULTURA

- Program Opieki nad Zabytkami, którego podstawą prawną opracowania jest ustawa z dnia z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (*Dz. U. 2003, Nr 162, poz. 1568 z późniejszymi zmianami*)¹⁶.
- Gminny Program Rewitalizacji, którego podstawą prawną opracowania jest ustawa z 9 października 2015 roku o rewitalizacji (*Dz.U. 2015, poz. 1777 z późniejszymi zmianami*)¹⁷.

1.2.7. POLITYKA RODZINNA I SPOŁECZNA.

¹¹ Art.21. Ust.1.(1). Rada gminy uchwała: (1) wieloletnie programy gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.

¹² Art. 25. Ust.1. Gminnym zasobem nieruchomości gospodaruje wójt, burmistrz albo prezydent miasta. Ust. 2. Gospodarowanie zasobem polega w szczególności na wykonywaniu czynności, o których mowa w art. 23 ust. 1, a ponadto na sporządzaniu planów wykorzystania zasobu, przygotowywaniu opracowań geodezyjno-prawnych i projektowych, dokonywaniu podziałów oraz scaleń i podziałów nieruchomości, a także wyposażaniu ich, w miarę możliwości, w niezbędne urządzenia infrastruktury technicznej.

¹³ Art. 21. Ust. 1. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne opracowuje wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych będących w jego posiadaniu, zwany dalej „planem”. Ust.3. Plan powinien być zgodny z kierunkami rozwoju gminy określonymi w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz ustaleniami zezwolenia wydanego temu przedsiębiorstwu na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Ust.4. Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne przedkłada plan wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta), który sprawdza czy spełnia on warunki określone w ust. 3. Ust.5. Plan spełniający warunki określone w ust. 3 rada gminy uchwała w terminie 3 miesięcy od dnia przedłożenia planu wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta).

¹⁴ Art. 17. Ust.1. Organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ochrony środowiska, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w art. 14 ust. 1. Ust.2.(3) Projekty programów ochrony środowiska podlegają zaopiniowaniu przez: (3) organ wykonawczy powiatu – w przypadku projektów gminnych programów ochrony środowiska. Art. 18. 1. Programy, o których mowa w art. 17 ust. 1, uchwała odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy.

¹⁵ Sporządzenie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej nie jest wymagane żadnym przepisem polskiego prawa. Źródłem prawa dla jego opracowania są dyrektywy i decyzje Parlamentu Europejskiego i Rady Europy. Potrzeba jego opracowania wynika z zachęt proponowanych przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, oraz zapisów programu operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”. Opracowanie Planu jest zgodna z polityką rządu i wynika z „Założeń Narodowego Programu Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej”, przyjętych przez Radę Ministrów 16 sierpnia 2011 roku.

¹⁶ Art. 87. Ust.1. Zarząd województwa, powiatu lub wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza na okres 4 lat odpowiednio wojewódzki, powiatowy lub gminny program opieki nad zabytkami.

¹⁷ Art.14. Ust.1. Gminny program rewitalizacji przyjmuje, w drodze uchwały, rada gminy.

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, którego podstawą prawną opracowania jest ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (*Dz. U. 2004, Nr 64, poz. 593 z późniejszymi zmianami*)¹⁸.
- Gminnym Programie Wspierania Rodziny, którego podstawą prawną opracowania jest ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (*Dz. U. 2011, nr 149, poz. 887 z późniejszymi zmianami*)¹⁹.
- Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, którego podstawą prawną opracowania jest ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (*Dz. U. 1982, Nr 35, poz. 230 z późniejszymi zmianami*)²⁰.
- Program Przeciwdziałania Narkomani, którego podstawą prawną opracowania jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (*Dz. U. 2005, nr 179, poz. 1485 z późniejszymi zmianami*)²¹.
- Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, którego podstawą prawną opracowania jest ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (*Dz. U. 2003, nr 96, poz. 873 z późniejszymi zmianami*)²².

¹⁸ Art. 17. Ust.1.(1) Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: (1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

¹⁹ Art. 176. Ust.1. (1) Do zadań własnych gminy należy: 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Art. 179. Ust.1. W terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. Ust.2. Rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby, o których mowa w ust. 1, uchwała gminne programy wspierania rodziny.

²⁰ Art. 4¹. Ust.1. (1,2,3,5,6,7). Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin. W szczególności zadania te obejmują: (1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu; (2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie; (3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych; (5) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych; (6) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego; (7) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej. Ust.2. Realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Gminny program jest realizowany przez ośrodek pomocy społecznej, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej, lub inną jednostkę wskazaną w tym programie. W celu realizacji gminnego programu wójt (burmistrz, prezydent miasta) może powołać pełnomocnika.

²¹ Art. 10. Ust.1. (1,2,3,4,5) Przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy, obejmujących: (1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem; (2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej; (3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych; (4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii; (5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego. Ust.2. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) w celu realizacji zadań, o których mowa w ust. 1, opracowuje projekt Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, zwanego dalej „Gminnym Programem”, biorąc pod uwagę cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Gminny Program stanowi część gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych.

²² Art. 5a. Ust.1. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego uchwała, po konsultacjach z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, przeprowadzonych w sposób określony w art. 5 ust. 5, roczny program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3. Roczny program współpracy jest uchwalany do dnia 30 listopada roku poprzedzającego okres obowiązywania programu. Ust.3. 3. Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego, nie później niż do dnia 31 maja każdego roku, jest obowiązany przedłożyć organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego oraz opublikować w Biuletynie Informacji Publicznej sprawozdanie z realizacji programu współpracy za rok poprzedni.

- Program w Zakresie Dożywiania, którego podstawą prawną opracowania jest ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (*Dz. U. 2004, Nr 64, poz. 593 z późniejszymi zmianami*)²³.

2. CEL I ZADANIA RAPORTU O STANIE GMINY.

Cel raportu określony jest w ustępie 2 artykułu 28aa. Mówi on, że: „*Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego*”.

Zadaniem raportu jest coroczne obrazowanie dynamiki zmian z zakresu katalogu zadań własnych gminy określanych w dokumentach wymienionych w punkcie 1.2.

3. PRZEDMIOT OCENY RAPORTU

Przedmiotem oceny raportu jest Gmina Węgorzyno widziana w pryzmacie zmian jakie dokonały się w okresie gospodarczym jednego roku na skutek realizowanych polityk gospodarczych i społecznych przez lokalną władzę. Punktem wyjścia dla sporządzenia rzetelnej oceny zmian jest sytuacja pierwotna, zastana. Winna ona zostać zobrazowana prawdziwie i szczegółowo opisana.

3.1. Ogólne informacje na temat Gminy Węgorzyno.

Gmina, na koniec 2024 roku to wspólnota 6.220²⁴ osób, zamieszkujących terytorium o powierzchni 25.618 ha. Jest gminą miejsko wiejską złożoną z 39 jednostek osadniczych²⁵ (dalej j.o.) w skład których wchodzi: 24 wsie, 5 przysiółków, 6 osad, 2 kolonie, 1 część wsi (*Cieszyno*) oraz miasto Węgorzyno. Poza j.o. wymienionymi w obwieszczeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 października 2019 r. w sprawie wykazu urzędowych nazw miejscowości i ich części, w zasobie ewidencyjnym Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej spotkać można występowanie 5 dodatkowych nazw j.o. Są to jednak nazwy powstałe dla celów geodezyjno-ewidencyjnych. Pełny wykaz miejscowości i ich części obrazuje poniższa tabela. Wszystkie one zgrupowane są w 20^{tu} jednostkach pomocniczych Gminy²⁶, tj. 19^{tu} sołectwach oraz mieście Węgorzyno.

Tabela nr 1. Wykaz nazw miejscowości i ich części z podziałem na sołectwa.

Jednostka pomocnicza (sołectwo)	Jednostka osadnicza (miejscowość)	Status miejscowości wg wykazu urzędowych nazw miejscowości i ich części.
MIASTO	Węgorzyno	miasto
Sołectwo	Brzeźniak	wieś
BRZEŹNIAK	Brzeźnica	wieś

²³ Art. 17. Ust.1.(3) Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: (3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym.

²⁴ Dane GUS. Stan ludności zamieszkującej na dzień 30.VI.2025.

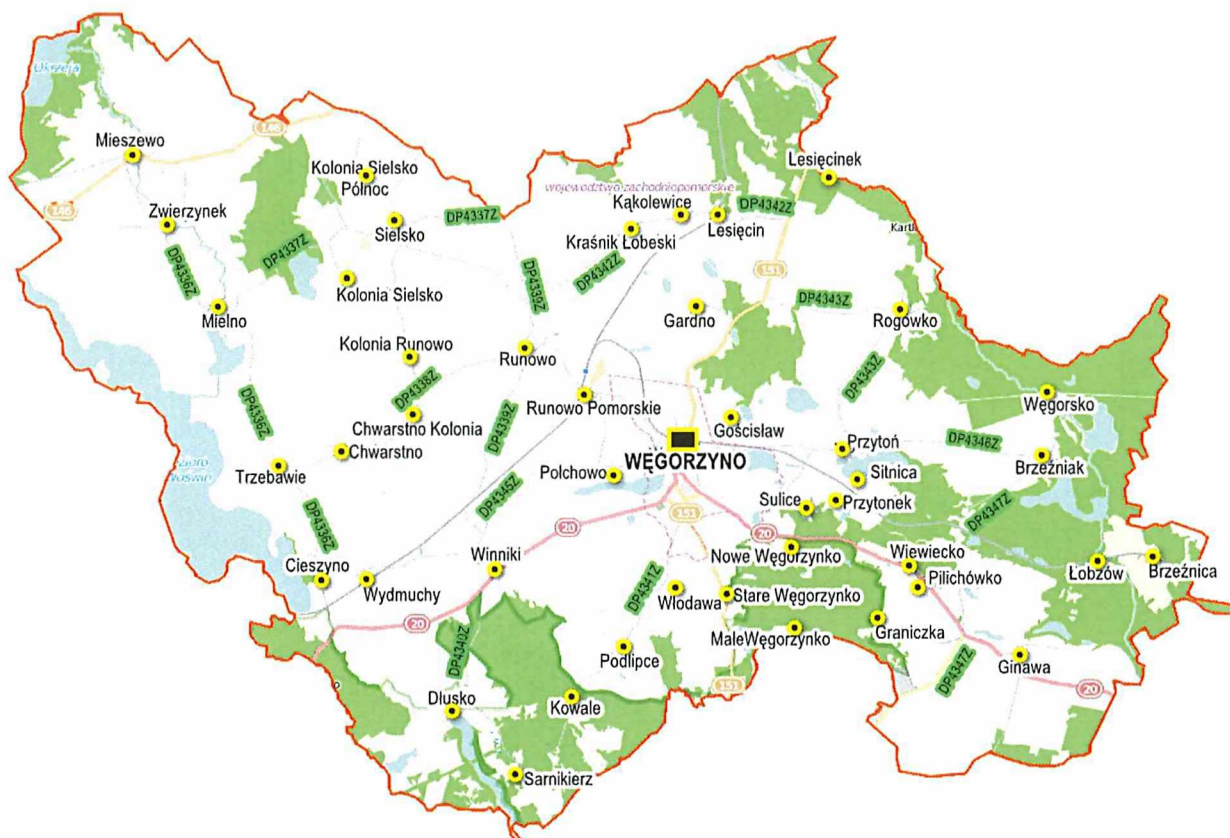
²⁵ Wg obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 października 2019 r. w sprawie wykazu urzędowych nazw miejscowości i ich części, *Dz.U.2019.2360*. (aktualizacja na dzień 18 grudnia 2025r., usunięto 181 urzędowych nazw miejscowości)

²⁶ Art. 5. Ust.1. ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym. *Dz.U. 1990 Nr 16 poz. 95*. Ust.1. Gmina może tworzyć jednostki pomocnicze: sołectwa oraz dzielnice, osiedla i inne. Jednostką pomocniczą może być również położone na terenie gminy miasto.

	Węgorsko	przysiółek wsi Brzeźniak
Sołectwo	Chwarstno	wieś
CHWARSTNO	<i>Kolonia Chwarstno*</i>	<i>nazwa ewidencyjno-geodezyjna</i>
Sołectwo	Cieszyno	wieś
CIESZYNO	Wydmuchy	część wsi Cieszyno
Sołectwo	Gardno	wieś
GARDNO		
Sołectwo	Kraśnik Łobeski	wieś
KRAŚNIK		
Sołectwo	Lesięcin	wieś
LESIĘCIN	Lesięcinek	osada leśna
	Kąkolewice	wieś
Sołectwo	Mielno	wieś
MIELNO		
Sołectwo	Mieszewo	wieś
MIESZEWO		
Sołectwo	Połchowo	wieś
PÓLCHOWO		
	Przytoń	wieś
	Rogówko	wieś
Sołectwo	Sulice	wieś
PRZYTOŃ	Przytonek	przysiółek wsi Sulice
	Sitnica	przysiółek wsi Sulice
	Gościsław	osada
Sołectwo	Runowo	wieś
RUNOWO	<i>Kolonia Runowo*</i>	<i>nazwa ewidencyjno-geodezyjna</i>
Sołectwo	Runowo Pomorskie	osada
RUNOWO POM.		
	Sarnikierz	wieś
Sołectwo	Dłusko	wieś
SARNIKIERZ	Podlipce	osada
	Kowale	przysiółek osady Podlipce
	Sielsko	wieś
Sołectwo	<i>Kolonia Sielsko*</i>	<i>nazwa ewidencyjno-geodezyjna</i>
SIELSKO	<i>Kolonia Sielsko północ*</i>	<i>nazwa ewidencyjno-geodezyjna</i>
Sołectwo	Trzebawie	wieś
TRZEBAWIE		
	Stare Węgorzynko	wieś
Sołectwo	Małe Węgorzynko	kolonia
WĘGORZYNKO	Nowe Węgorzynko	kolonia
	<i>Włodawa*</i>	<i>nazwa ewidencyjno-geodezyjna</i>
	Wiewiecko	wieś
	Ginawa	wieś
Sołectwo	Graniczka	przysiółek wsi Ginawa
WIEWIECKO	Pilichówko (<i>brak na mapce</i>)	osada
	Łobzów	osada leśna

Sołectwo WINNIKI	Winniki	wieś
Sołectwo ZWIERZYNEK	Zwierzynek	wieś

LOKALIZACJA JEDNOSTEK OSADNICZYCH W GMINIE WĘGORZYNO

Rysunek nr 1.

3.2. Organizacja i funkcjonowanie samorządu lokalnego.

Mieszkańcy gminy podejmują rozstrzygnięcia w głosowaniu powszechnym (*poprzez wybory i referendum*) lub za pośrednictwem organów gminy, których działalność jest jawna²⁷. Organem stanowiącym (*prawodawczym*) wspólnoty mieszkańców jest rada gminy złożona z 15 przedstawicieli²⁸. Organem wykonawczym jest burmistrz. Przedstawiciele organów wybierani są w wyborach bezpośrednich a ich kadencja trwa 5 lat²⁹. Wybory do rady gminy są powszechne, równe, bezpośrednie i odbywają się w głosowaniu tajnym³⁰. To, że wybory są *powszechne* oznacza, że mogą w nich brać udział wszyscy mieszkańcy danego obszaru.

²⁷ Art. 11b. Ust.1. ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym. (Dz.U. 1990 Nr 16 poz. 95). Działalność organów gminy jest jawna. Ograniczenia jawności mogą wynikać wyłącznie z ustaw. Ust. 2. Jawność działania organów gminy obejmuje w szczególności prawo obywateli do uzyskiwania informacji, wstępu na sesje rady gminy i posiedzenia jej komisji, a także dostępu do dokumentów wynikających z wykonywania zadań publicznych, w tym protokołów posiedzeń organów gminy i komisji rady gminy. Ust. 3. Zasady dostępu do dokumentów i korzystania z nich określa statut gminy. Także: W zakresie gospodarki finansami publicznymi Jawność oraz ich przejrzystość zabezpiecza rozdział 4 ustawy o finansach publicznych. (Dz. U. 2009 Nr 157 poz. 1240)

²⁸ Art. 17. ust.1. ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym. Dz.U. 1990 Nr 16 poz. 95. W skład rady wchodzi radni w liczbie: piętnastu w gminach do 20 000 mieszkańców.

²⁹ Art. 16. ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym. Dz.U. 1990 Nr 16 poz. 95. Kadencja rady gminy trwa 5 lat licząc od dnia wyboru.

³⁰ Art. 369. ustawy z dnia 5 stycznia 2011 roku kodeks wyborczy (Dz. U. z 2018 r. poz. 754, poz. 1000 i 1349 oraz z 2019 r. poz. 273). Wybory do rad są powszechne, równe, bezpośrednie i tajne.

Bezpośredniość oznacza, że wyborca oddaje głos na konkretnego kandydata. *Równe* wybory to takie, w których każdy ma równą liczbę głosów. Wykaz władz wybieralnych tj. radnych oraz burmistrza IX kadencji samorządowej stanowi **załącznik nr 1** do raportu.

Na szczeblu jednostek pomocniczych (*sołectw*) także występują organy władzy uchwałodawczej i wykonawczej³¹. Są nimi odpowiednio: zebranie wiejskie i sołtys. Sołtys korzysta z ochrony prawnej przysługującej funkcjonariuszom publicznym. Warto tu zwrócić uwagę, iż powoływana wraz z sołtysem *Rada Sołecka* nie jest organem sołectwa³², jest strukturą o uprawnieniach jedynie opiniodawczych i doradczych. Aktualny wykaz sołtysów oraz siedzib sołectw stanowi **załącznik nr 2**.

Z powyższego wynika, że gmina samorządowa jest także podmiotem politycznym z własną, autonomiczną, demokratycznie stanowioną władzą. Wybierana władza realizuje, w granicach danego jej uprawnienia ustawowego, szereg spraw publicznych.

3.3. Zakres zadań publicznych gminy

Gmina działa w zakresie wszystkich spraw publicznych o znaczeniu lokalnym, które nie zastrzeżono ustawami na rzecz innych podmiotów. Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy³³. Posiada ona osobowość prawną a jej samodzielność podlega ochronie prawnej. Wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność. Narzędziem realizacji zadań są uchwały rady oraz zarządzenia burmistrza.

Gmina samodzielnie prowadzi gospodarkę finansową na podstawie uchwały budżetowej zatwierdzonej przez radę gminy a jej dochody określone są ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego³⁴ Dz. U. 2024 poz. 1572. Dochodami są:

- 1.) dochody własne opisane w art. 4 ustawy
- 2.) subwencja ogólna z budżetu państwa na którą składają się
 - a.) część oświatowa,
 - b.) część wyrównawcza,
 - c.) część równoważąca.
- 3.) dotacja celowa z budżetu państwa, w których rozróżnić można trzy podstawowe zakresy dotowania:
 - a.) dotacje celowe z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej,
 - b.) dotacje celowe z budżetu państwa na zadania własne,

³¹ Art. 36. Ust. 1. ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym. Dz.U. 1990 Nr 16 poz. 95. Organem uchwałodawczym w sołectwie jest zebranie wiejskie, a wykonawczym – sołtys. Działalność sołtysa wspomaga rada sołecka.

³² Rada sołecka nie ma samoistnych kompetencji ustawowych i może być określana wyłącznie jako podmiot o uprawnieniach doradczych oraz opiniodawczych. Naczelny Sąd Administracyjny podkreślał, iż rada sołecka nie ma uprawnień do samodzielnego działania. Rada sołecka może być określona mianem organu, ale z dodaniem przymiotnika „pomocniczy” (*tak jak organami pomocniczymi rady gminy są przewodniczący rady czy komisje*). Dopiero wówczas można mówić o prawidłowym wskazaniu roli rady sołeckiej.

³³ Art. 7. Ust.1. Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy: **1.)** ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej; **2.)** gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego; **3.)** wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz; **3a.)** działalności w zakresie telekomunikacji; **4.)** lokalnego transportu zbiorowego; **5.)** ochrony zdrowia; **6.)** pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych; **6a.)** wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej; **7.)** gminnego budownictwa mieszkaniowego; **8.)** edukacji publicznej; **9.)** kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami; **10.)** kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych; **11.)** targowisk i hal targowych; **12.)** zieleni gminnej i zadrzewień; **13.)** cmentarzy gminnych; **14.)** porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego; **15.)** utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych; **16.)** polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej; **17.)** wspierania i upowszechniania idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej; **18.)** promocji gminy; **19.)** współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2018 r. poz. 450, 650 i 723); **20.)** współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw. Art. 8. 1. Ustawy mogą nakładać na gminę obowiązek wykonywania zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, a także z zakresu organizacji przygotowań i przeprowadzenia wyborów powszechnych oraz referendów.

³⁴ USTAWA z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Dz. U. 2024 poz. 1572.

c.) dotacje celowe z budżetu państwa na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej.

- 4) środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi;
- 5) środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej;
- 6) inne środki, jeżeli odrębne przepisy tak stanowią.

Na przestrzeni lat objętych badaniem (2024-2025) a także w relacji do średniej z 3. ostatnich lat (2022-2024) wysokość dochodu poszczególnych źródeł kształtowała się w Gminie Węgorzyno następująco:

Tabela nr-2. Dochody gminy Węgorzyno wg źródeł ich pochodzenia.

ID	Źródła pochodzenia dochodu Gminy	średnia 3L (22-24)	2024 r.	2025 r
1.	DOCHODY OGÓŁEM	45 889 187	48 720 222	51 215 841
	Udział razem 100%	100,0%	100,0%	100,0%
1.1.	DOCHODY BIEŻĄCE, razem	38 904 951	40 477 784	45 468 346
	udział w dochodach ogółem	84,8%	83,1%	88,8%
1.1.1.	Dochody własne	17 278 611	18 174 408	31 155 735
	udział w dochodach ogółem	37,7%	37,3%	60,8%
1.1.2.	Subwencja budżetu państwa	11 288 409	13 311 174	5 971 750
	udział w dochodach ogółem	24,6%	27,3%	11,7%
1.1.3.	Dotacje celowe budżetu państwa na cele bieżące	8 078 219	8 184 696	7 263 455
	udział w dochodach ogółem	17,6%	16,8%	14,2%
1.1.4.	Dotacje celowe inne niż budżetu państwa	2 001 759	807 506	946 247
	udział w dochodach ogółem	4,4%	1,7%	1,8%
1.1.5.	Z środków pochodzenia zagranicznego	257 953	0	131 160
	udział w dochodach ogółem	0,6%	0,0%	0,3%

1.2.	DOCHODY MAJĄTKOWE, razem	6 984 236	8 242 438	5 747 494
	udział w dochodach ogółem	15,2%	16,9%	11,2%
1.2.1.	Dochody własne	788 140	572 331	189 786
	udział w dochodach ogółem	1,7%	1,2%	0,4%
1.2.2.	Dotacje celowe budżetu państwa na zadania majątkowe	10 422	17 382	409 379
	udział w dochodach ogółem	0,0%	0,0%	0,8%
1.2.3.	Dotacje celowe inne niż budżetu państwa	5 448 153	5 495 380	4 912 349
	udział w dochodach ogółem	11,9%	11,3%	9,6%
1.2.4.	Z środków pochodzenia zagranicznego	737 522	2 157 345	235 981
	udział w dochodach ogółem	1,5%	4,4%	0,5%

Działaniem gminy objęte są także sprawy publiczne z zakresu administracji rządowej³⁵. Są one zlecane jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami. Środkami zabezpieczającymi realizację tych zadań są budżety wojewodów.

³⁵ 1.) Zadania z zakresu administracji rządowej, w tym: 1.a) zadania związane z ewidencją działalności gospodarczej; 1.b) wydawanie dowodów osobistych; 1.c.) prowadzenie ewidencji ludności; 1.d) wydawanie koncesji i zezwoleń; 1.e) realizacja zadań w zakresie należącym

4. OCENA ZAMOŻNOŚCI GMINY.

4.1. Wskaźniki finansowe

Dochody, to jeden z mierników zamożności Gminy. Są podstawowym czynnikiem uruchamiającym potencjał rozwojowy. Niestety, na ten potencjał bardzo duże oddziaływanie posiadają środki pieniężne budżetu państwa, szczególnie w formie majątkowych dotacji celowych oraz subwencji a także dotacji innych podmiotów publicznych.

Źródła pochodzenia dochodu Gminy	średnia 3L (21-23)	2024	2025
DOCHODY OGÓŁEM	45 889 187	48 720 222	51 215 841
Udział. Razem 100%	100,0%	100,0%	100,0%
DOCHODY WŁASNE OGÓŁEM	18 066 750	18 746 739	31 345 520
udział w dochodach ogółem	39,4%	38,5%	61,2%
SUBWENCJE BUDŻETU PAŃSTWA	11 288 409	13 311 174	5 971 750
udział w dochodach ogółem	24,6%	27,3%	11,7%
DOTACJE CELOWE BUDŻETU PAŃSTWA	8 088 641	8 202 078	7 672 834
udział w dochodach ogółem	17,6%	16,8%	15,0%
DOTACJE CELOWE INNE NIŻ B.PAŃSTWA	7 449 912	6 302 886	5 858 596
udział w dochodach ogółem	16,2%	12,9%	11,4%
BUDŻET ŚRODKÓW EUROPEJSKICH	995 476	2 157 345	367 141
udział w dochodach ogółem	2,2%	4,4%	0,7%
Finansowanie przez UE	986 560	2 130 597	304 728
udział w dochodach ogółem	2,1%	4,4%	0,6%
Współfinansowanie przez PL	8 916	26 749	62 413
udział w dochodach ogółem	0,0%	0,1%	0,1%

W roku jednak bieżącym zauważyć należy że doszło do zasadniczej zmiany trendzie jaki był zauważalny do roku 2025. W sposób bardzo poważny bo do 61,2% wzrósł udział środków własnych w stosunku do dochodów ogółem. Szczegółowa analiza paragrafów wskazuje że na ten przełomowy wzrost środków własnych wpłynął podatek od osób fizycznych – PIT. Szczegółowa analiza podatków przedstawiona będzie w części głównej raportu

4.1.1. Wskaźnik per capita

Jednym z najważniejszych mierników oceny zamożności gminy jest wskaźnik całkowitego dochodu gminy na osobę, tzw. *miernik per capita*. Korzystając z danych własnych

do kierownika urzędu stanu cywilnego wynikających z ustawy "Prawo o aktach stanu cywilnego". 2.) Zadania z zakresu obrony narodowej: 2.a) planowanie oraz przygotowanie akcji kurierskiej w gminach; 2.b) przeprowadzanie szkoleń i ćwiczeń obronnych; 3.) Zadania z zakresu bezpieczeństwa publicznego: 3.a) realizacja zadań obrony cywilnej. 4.) z zakresu ochrony zdrowia: 4.a) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne za uczniów i słuchaczy zakładów kształcenia nauczycieli niepodlegających obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu; 4.b) finansowanie kosztów wydawania przez gminy decyzji potwierdzającej prawo do świadczenia opieki zdrowotnej świadczeniobiorcom innym niż ubezpieczeni, spełniającym kryterium dochodowe, zgodnie z art. 7 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. 5.) Zadania z zakresu zabezpieczenia społecznego, w tym: 5.a) finansowanie pomocy cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium RP lub są ofiarami handlu ludźmi; 5.b) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi; 5.c) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek dla opiekunów, za osoby pobierające zasiłek stały, osoby objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego oraz realizujące kontrakt socjalny, niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu; 5.d) organizowanie i finansowanie specjalistycznych usług opiekuńczych. 6.) Zadania z zakresu rodziny, w tym: 6.a) realizacja świadczenia wychowawczego na podstawie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci; 6.b) realizacja świadczeń rodzinnych, świadczenia z funduszu alimentacyjnego i zasiłku dla opiekunów oraz opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego za świadczenie pielęgnacyjne i zasiłek dla opiekunów.

urzędu można ocenić, że wyniósł on w roku sprawozdawczym kwotę 8 234,06 zł na osobę, w roku zaś poprzednim 7 754,29 zł na osobę. Wzrost nominalny rok do roku wyniósł 479,77 zł / os. W roku poprzednim wzrost taki był większy bo wyniósł 742,75 zł / os. Zatem znaczący wzrost podatku PIT nie przełożył się na zamożność dochodów ogółem *per capita*. Mierząc zamożność *per capita* dochodem budżetu ogółem stwierdzić należy, że wyłania się tu duża dysproporcja, bowiem notowane są okresy sprawozdawcze (np. rok 2020) kiedy dochód ten, na osobę, wyniósł 8.185,84 zł. Zatem to wskaźnik dużej niestabilności. Dowodzi to istnienia dużego wpływu i oddziaływania na budżety lokalne środków państwa, a także – co wynika z uczestnictwa Polski w UE - środków zagranicznych. Zjawisko to należy uznać za niekorzystne. Stanem pożądanym byłaby sytuacja wypracowywania pieniądza z posiadanego w gminie potencjału a powstająca dysproporcja pomiędzy gminami niwelowana być powinna subwencjami równoważącymi.

4.1.2. Indywidualny wskaźnik zamożności. IWZ.

Od roku 2024, w wyniku zmiany ustawy o dochodach potrzeby wyrównawcze dla jednostki samorządu terytorialnego ustala się na podstawie nowo liczonego wskaźnika zamożności, *Indywidualny wskaźnik zamożności* jednostki samorządu terytorialnego oblicza się, dzieląc sumę podstawowych dochodów podatkowych danej jednostki samorządu terytorialnego przez przeliczeniową liczbę mieszkańców tej jednostki samorządu terytorialnego.

Podstawowe dochody podatkowe liczone są wg nowej metodologii i znoszą metodologię stosowaną dotychczas. Są on sumą:

1. Naliczonego PIT na 2025 czyli rzeczywistych dochodu brutto mieszkańców osiągnięty za rok 2023 według stanu na połowę 2024 r. zwaloryzowany za okres 2 lat wskaźnikiem odzwierciedlającym zmiany przeciętnego wynagrodzenia i zatrudnienia w gospodarce narodowej, zachodzące między rokiem bazowym a rokiem, na który planowane są dochody.
2. Naliczonego CIT na 2025 czyli rzeczywistych dochodów podatników podatku CIT osiągnięte na obszarze gminy dochody w roku 2023, według stanu na połowę 2024 r. zwaloryzowany za okres 2 lat wskaźnikiem makroekonomicznym (PKB). Dochody firm z 2023 roku są sztucznie powiększane, aby odzwierciedlić wzrost gospodarczy kraju.³⁶
3. Dochodów z podatków lokalnych osiągnięte przez gminę wg stanu na k. 2023 roku.

Dla gmin powiatu łobeskiego obliczony po raz pierwszy w roku 2025 przez ministerstwo finansów wskaźnik podstawowych dochodów podatkowych wynosi odpowiednio:

³⁶ 1. Oficjalny wskaźnik waloryzacji dochodów podatników CIT na rok 2026 wynosi 1,143. Wskaźnik ten oblicza się jako stosunek prognozowanego PKB na 2026 rok do wartości PKB z 2024 roku

Tabela nr-3. Wskaźnik podstawowych dochodów podatkowych.³⁷

JST	(naliczony PIT 2025, naliczony CIT 2025, podatki lokalne 2023)	Podatki lokalne za 2023
G. DOBRA	12 214 359	3 784 295,75
G. ŁOBEZ	56 485 484	17 364 088,89
G. RADOWO MAŁE	11 218 648	4 182 701,12
G. RESKO	32 544 070	10 277 616,31
G. WĘGORZYNO	25 086 873	8 989 645,43

Stary wskaźnik dochodu podatkowego – co sugerowano w każdym wcześniejszym raporcie – okazał się przestarzałym, nie oddającym rzeczywistego stanu „zamożności” oraz nieadekwatnie odzwierciedlający potrzeby wyrównawcze gmin.

Rozpatrując wysokość nowego wskaźnik, IWZ opublikowanego po raz pierwszy w roku 2024, Gmina Węgorzyno plasuje się na tle innych gmin powiatu, województwa i kraju na następującej pozycji.

Tabela 4. Porównanie Gminy Węgorzyno wysokością wskaźnika zamożności.

Pozycja w grupie	IWZ Wskaźnik zamożności	Gmina
POWIAT ŁOBEZ		
1	5 263,50 zł	Resko
2	5 004,35 zł	Łobez
3	4 579,38 zł	Węgorzyno
4	3 520,51 zł	Dobra
5	3 227,38 zł	Radowo Małe
WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE		
1	11 068,27 zł	Rewal (<i>pow. gryficki</i>)
47	4 579,38 zł	Węgorzyno (<i>pow. łobeski</i>)
113	3 139,68 zł	Suchań (<i>pow. stargardzki</i>)
CAŁY KRAJ		
1	21 656,64 zł	Kleszczów (<i>woj. łódzkie, pow. bełchatowski</i>)
1109	4 579,38 zł	Węgorzyno (<i>woj. zachodniopomorskie, pow. łobeski</i>)
2477	1 649,01 zł	Radziłów (<i>woj. podlaskie, pow. grajewski</i>)

³⁷ Indywidualny wskaźnik zamożności jednostki samorządu terytorialnego o którym mowa w art. 24 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego) jest obliczany przez Ministerstwo Finansów. Wskaźnik zamożności danej kategorii jednostek samorządu terytorialnego ustala się, dzieląc sumę podstawowych dochodów podatkowych odpowiednio wszystkich jednostek samorządu terytorialnego danej kategorii przez przeliczeniową liczbę mieszkańców tej kategorii jednostek samorządu terytorialnego. Wskaźnik G obowiązywał do 31 grudnia 2024 r. Od 1 stycznia 2025 r. obowiązuje Indywidualny wskaźnik zamożności gmin.

Z metodologią jego naliczania można zapoznać się pod linkiem strony rządowej:
<https://www.gov.pl/attachment/fd12e8c5-be53-40cf-a72b-c54be3f39f4b>

W ramach nowego systemu finansowania samorządów (obowiązującego od 2025/2026 r.), "naliczony PIT, CIT" w indywidualnym wskaźniku zamożności gminy nie jest już oparty na udziale we wpływach kasowych zapłaconego podatku do US, który uwzględnił stosowany przez państwo system ulg podatkowych, lecz opiera się teraz na dochodach brutto osiągniętych przez podatników zamieszkałych na terenie gminy, a wszystko odpowiednio zwaloryzowane za okres 2 lat. System ten uniezależnia dochody gmin od polityki rządów, które chętne są do obdarowywania ulgami podatkowymi co godziło bezpośrednio w interesy gmin.

Resumując, IWZ to dobry ruch w zakresie obiektywniejszego dzielenia środków rządowych przeznaczanych na równoważenie nierówności, co do istnienia których wiele gmin nie ma wpływu. Na redystrybucję środków budżetu państwa mającą wspomagać gminy uboższe ma też wpływ opracowany nowy system potrzeb, który jest uwzględniany przy naliczaniu subwencji ogólnej. Jest o nim mowa w części głównej raportu.

Na podstawie badanych wskaźników trzeba stwierdzić że władze gminy Węgorzyno na przestrzeni czasu dobrze realizują swoje zadania. Mimo rolniczego charakteru, którego nigdy nie utraciła, mimo odległego położenia od centrów urbanistycznych wszystkie badane wskaźniki makro i mikroekonomiczne oraz społeczne pokazywane w każdorocznym raporcie plasowały gminę Węgorzyno na pozycjach średnich bądź wysokich, w typie samorządów miejsko - wiejskich. Jest to zasługa dużej rzeszy ludzi, którzy wpływali na rozwój gminy, których nie można zapominać. Póki co, na potrzeby raportu opracowano udział wydatków Gminy Węgorzyno kadencjami za okres od roku 2004 do 2025 tj. ostatnich 22 lat.

Tabela nr-5. Wysokość realizacji budżetu kadencjami władz samorządowych w rozbiciu na kierunki wydatkowania.

Budżety jst kadencjami władz samorządowych z uwzględnieniem finansowania budżetu środkami zagranicznymi.							
Lata kadencji	2004-2006	2007-2010	2011-2014	2015-2018	2019-2023	2024-2025	2004-2025

Część I+II+III.

BUDŻET JST OGÓLEM	41 817 592	83 620 960	100 494 411	115 270 500	215 187 300	94 881 699	651 272 462
	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
BIEŻĄCE 1???	36 887 946	66 690 020	81 319 456	98 280 441	166 475 534	81 312 791	530 966 188
Statutowe 110?	10 521 524	18 730 350	24 245 537	25 729 600	43 320 830	24 820 209	147 368 050
Dotacje 120?	437 369	1 724 245	2 267 885	3 011 507	6 743 605	3 601 414	17 786 026
Świadczenia 130?	9 864 273	17 398 715	18 342 552	31 871 329	49 303 470	12 060 738	138 841 079
Wynagrodzenia 140?	16 025 387	28 372 177	34 937 794	36 785 032	64 801 523	39 191 589	220 113 502
Obsługa długu 18??	39 393	464 533	1 525 688	882 973	2 306 105	1 638 840	6 857 531
MAJĄTKOWE 16??	4 929 646	16 930 940	19 174 955	16 990 059	48 711 766	13 568 908	120 306 274

Część I.

BUDŻET ŚRODKÓW KRAJOWYCH	41 340 234	76 114 918	87 004 785	111 776 640	198 737 779	94 768 379	609 742 734
% budżetu ogółem	98,9%	91,0%	86,6%	97,0%	92,4%	99,9%	93,6%
Wydatki bieżące	36 756 463	65 204 603	79 122 736	98 057 985	164 793 166	81 199 471	525 134 424
Wydatki majątkowe 16?0	4 583 771	10 910 315	7 882 050	13 718 654	33 944 612	13 568 908	84 608 310

Część II.

BŚE. BUDŻET ŚRODKÓW EUROPEJSKICH REALIZOWANY W RAMACH BUDŻETU SAMORZĄDU							
OGÓLEM BŚE.	345 875	7 506 042	13 489 626	3 493 861	16 449 521	113 320	41 398 245
% budżetu ogółem	0,8%	9,0%	13,4%	3,0%	7,6%	0,1%	6,4%
Wydatki bieżące 1???	0	1 485 418	2 196 721	222 456	1 682 368	113 320	2 441 274 179
Wydatki majątkowe 16??	345 875	6 020 625	11 292 905	3 271 405	14 767 153	0	13 470 571 489
W tym BŚE. Środki UE. Finansowanie	269 020	5 404 875	9 960 430	2 350 517	13 225 956	94 056	31 304 854
% budżetu ogółem	0,6%	6,5%	9,9%	2,0%	6,1%	0,1%	4,8%
W tym BŚE. Środki PL. Współfinansowanie	76 855	2 101 167	3 529 196	1 143 344	3 223 565	19 264	10 093 392
	0,2%	2,5%	3,5%	1,0%	1,5%	0,0%	1,5%

Część III.

III. ŚRODKI ZAGRANICZNE (inne)	131 483	0	0	0	0	0	131 483
% budżetu ogółem	0,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Wydatki bieżące 1??3	131 483	0	0	0	0	0	131 483
Wydatki majątkowe 16?3	0	0	0	0	0	0	0

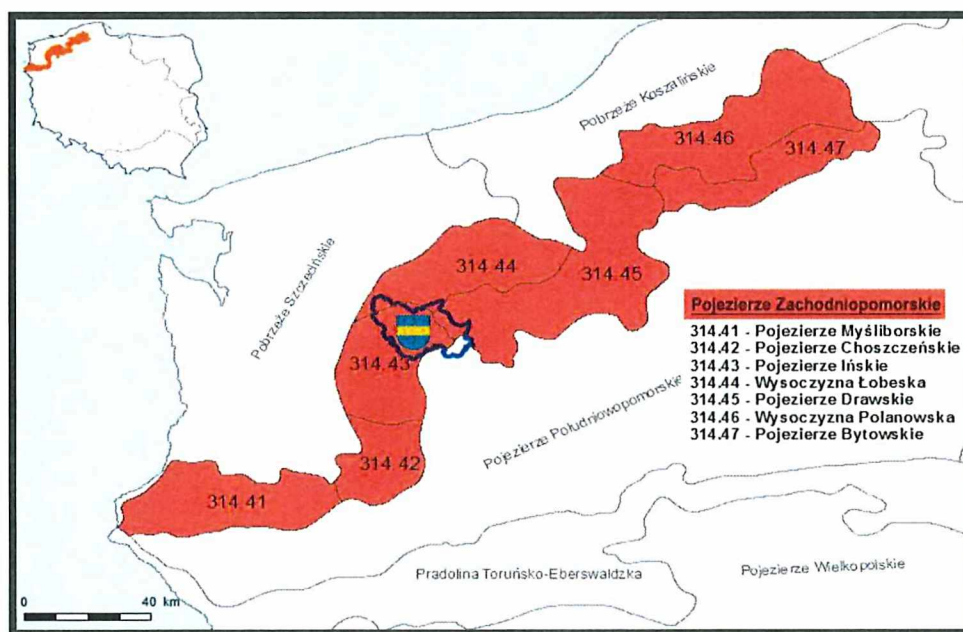
4.2. Zasoby przyrodnicze gminy.

W okresach przedkładania Radzie Miejskiej w Węgorzynie kolejnych raportów w temacie zasobów przyrodniczych nie będzie dokonywana zasadnicza zmiana opisu. Pozostawianie jednak w każdorocznych raportach stałych, niezmiennych cech, walorów czy charakterystyk nadaje raportom walor kompletności i spójności. Spowodowane to jest bardzo małą dynamiką zmian w obrębie tych zasobów. Zdarzać się jednak mogą - nawet znaczące - korekty w opisach zmian jakościowych np. w ramach charakterystyki poszczególnych rodzajów materii nieożywionej (np. *bonitacje gruntów*) lub zmian powodowanych legislaturą (*obszary chronione*). Takie zmiany będą każdorocznie nanoszone. Włączenie do raportu charakterystyki ilościowo - jakościowej istniejących zasobów przyrody jest uzasadnione, gdyż często stanowią miarę oceny niektórych działań władz samorządowych.

Zasoby przyrody zwane też zasobami naturalnymi lub bogactwem naturalnym, to zbiór wszystkich składników materii i energii, wykorzystywanych przez człowieka w toku jego funkcjonowania i rozwoju. Są one ważnym składnikiem oddziałującym na kierunki rozwoju obszarów zamieszkiwanych przez wspólnoty. Z tegoż powodu pozostają one ważnym narzędziem sprawowania władzy. Przykładem może tu być podjęta przez Burmistrza Węgorzyna - wraz z 10³ innymi gminami z kraju – inicjatywa zmiany ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w zakresie uwzględniania czynnika przyrodniczego w subwencjonowaniu samorządów. Sprawa ta trwa już kilka dobrych lat i mimo napisanego przez samorządowców projektu pod roboczym tytułem „ustawa o subwencji środowiskowej” nadal nie można wprowadzić tej inicjatywy pod obrady sejmiku.

4.2.1. Położenie geograficzne

Niemal zawsze czynnik przyrodniczy determinuje kierunek rozwoju nadając mu specyficzny, często unikatowy charakter dla danej społeczności lokalnej. Duże znaczenie dla występowania rodzajów zasobów naturalnych ma samo położenie geograficzne. Gmina Węgorzyna leży w pasie Pojezierza Zachodniopomorskiego wchodząc, niewielką południowoschodnią częścią (*obszar ginawsko-łobzowski*) na Pojezierze Południowopomorskie

Rysunek nr 2.

Pod względem geomorfologicznym na terenie gminy Węgorzyna występują formy rzeźby zróżnicowane zarówno pod względem genezy, wielkości i miejsca występowania. W krajobrazie dominują formy genezy lodowcowej, wodnolodowcowej oraz rzecznej. Teren, co jest charakterystyczne dla obszarów polodowcowych, odznacza się bardzo zróżnicowanym ukształtowaniem terenu, w którym dominuje falista wysoczyzna morenowa, urozmaicona wcinającymi się w nią rynnami lodowcowymi oraz kulminacjami wzgórz czołowo

morenowych wraz wzniesieniami kemowymi³⁸. Deniwelacje terenu dochodzą do 100 metrów. Najniżej położonymi rejonami w granicach administracyjnych gminy są doliny rzeczne ok. 55 m n.p.m., a najwyższe wzniesienie kemowe, znajdujące się na południe od Dłuska, pnie się do wysokości 169,3 m n. p. m.

Nie tylko *geologia* badająca budowę, skład oraz procesy fizyczne i chemiczne przeobrażające planetę na przestrzeni dziejów czy też *geomorfologia*, która bada formy rzeźby powierzchni Ziemi oraz procesy endogeniczne (wewnętrzne) i egzogeniczne (zewnętrzne), które je kształtują i modyfikują ale też *położenie*, jest rodzajem bogactwa naturalnego i mocno determinuje rozwój danej społeczności. Przejawia się to szczególnie dzięki wzajemnym oddziaływaniom, które zachodzą pomiędzy innymi – szczególnie sąsiadującymi - wspólnotami zorganizowanymi w gminy. Do sąsiadujących należą gminy: Łobez i Radowo Małe graniczące od północy, Drawsko od wschodu, Ińsko od południa oraz gminy Chociwel i Dobra od zachodu. Wspólnymi oddziaływaniami rozwojowymi mogą być np. **1.** wspólny rynek pracy (*sieć zakładów produkcyjnych*), **2.** zakresy usług komercyjnych (*handel, turystyka, poradnictwo, itp.*) **3.** bądź publicznych (*oświata, służba zdrowia, transport publiczny, itp.*) **4.** a także realizacja ponadgminnych zadań administracyjnych (*sądy, geodezja, nadzór budowlany, itp.*) **5.** czy nawet zadań własnych wykonywanych w porozumieniu (*gospodarka odpadami, gospodarka wodociągowo-kanalizacyjna, drogownictwo itp.*).

Ważna dla rozwoju jest także odległość do większych ośrodków miejskich oraz ośrodka centralnego – metropolitalnego. Taką odległość mierzona dostępnością czasową, tzw. izochroną dojazdu przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek nr 3.

W zakresie występowania 30-minutowej izochrony dojazdu do Węgorzyna leżą takie ośrodki miejskie jak: Stargard, Drawsko Pomorskie, Świdwin, Łobez, Nowogard, Złocieniec zaś w izochronie 60-minutowej dodatkowo: Szczecin, Kołobrzeg, Szczecinek, Wałcz, Białogard, Goleniów.

³⁸ Kem – forma ukształtowania powierzchni Ziemi powstała w wyniku działalności wód roztopowych z lodowca. Jest to pagórek, garb, wzniesienie lub stoliwo o wysokości od kilku do kilkunastu metrów (zazwyczaj 20–30 metrów) i średnicy kilkuset metrów o kształcie stożka lub stożka ściętego. Najczęściej są budowane przez piaski i muły, a czasem żwir.

4.2.2. Grunty

Do szczególnego rodzaju bogactwa każdego obszaru należą grunty. Umiejscawiają one w sobie i na sobie wszystkie zasoby, których ilość i rodzaje stanowią o możliwościach rozwojowych. Zasób ten wpływa na kształtowanie się struktur funkcjonalnych, których bezpośrednią wypadkową jest charakter i kierunek rozwojowy terenu. Uwzględniając ten punkt widzenia, na terenie gminy występuje pięć funkcjonalnych struktur, których ogólna powierzchnia ewidencyjna wynosi 25.593 ha. Dominującymi są - **grunty rolne**. Występują one na powierzchni 16.182 ha co daje 63,2% wszystkich gruntów gminy Węgorzyno. Ponadto jest 6.640 ha **gruntów leśnych** co stanowi 25,9% Stanowią one 63,2% całkowitej powierzchni, **grunty zabudowane i zurbanizowane** wynoszą 1.124 ha tj. 4,4% co daje 16.182 ha. Na uwagę zasługuje wysoki wskaźnik udziału powierzchni **gruntów pod wodami**. Wynosi on obecnie 6,4% powierzchni gminy i stanowi 1.631 ha. Uzupełnieniem są tzw. **tereny różne** zajmujące pow. 16 ha dając 0,1% całości.

Spośród ogólnej powierzchni tzw. ewidencyjnej³⁹ **25.593 ha (255,93 km²)**, gmina jest samoistnym posiadaczem 123,5054 ha nieruchomości w mieście oraz 611,5980 ha na terenie wiejskim. Razem łączna powierzchnia nieruchomości będących własnością Gminy Węgorzyno wynosi **735,1030 ha** gruntów, z czego 48% tj. **344,1041 ha** stanowią nieruchomości sklasyfikowane jako drogi [dr].

Tabela nr 6. Stan mienia nieruchomości gruntowych wg form władania,.

	2024 rok pow. w ha.	2025 rok pow. w ha.
MIASTO		
Drogi	15,1682	15,3106
Wieczyste użytkowanie spółdzielni	0,1200	0,1200
Wieczyste użytkowanie osób fizycznych	1,7974	1,7974
Wieczyste użytkowanie Pracowniczych Ogrodów Działkowych	12,8700	12,8700
Dzierżawa osób fizycznych i podmiotów	36,9000	36,9000
Ograniczone prawo rzeczowe na rzecz ENEA	0,7956	0,7974
Gmina w wyłącznym posiadaniu	55,7250	55,7100
RAZEM:	123,3762	123,5054
WIEŚ		
Drogi	344,1041	344,1041
Wieczyste użytkowanie spółdzielni	0,0000	0,0000
Wieczyste użytkowanie osób fizycznych	0,0000	0,0000
Wieczyste użytkowanie Pracowniczych Ogrodów Działkowych	10,4872	10,4872
Dzierżawa osób fizycznych i podmiotów	121,2200	121,2200
Ograniczone prawo rzeczowe na rzecz ENEA	3,6906	3,6967
Gmina w wyłącznym posiadaniu	132,3675	132,09
RAZEM:	611,8694	611,598

POWIERZCHNIA OGÓŁEM: 735,2456 ha / 735,1030 ha

³⁹ Pole ewidencyjne to wartość pow. z dokumentów geodezyjnych przechowywana w krajowym rejestrze ewidencji gruntów i budynków (EGiB) a pole geodezyjne (geometryczne) to matematyczne pole wynikające ze współrzędnych X i Y punktów stanowiących obrys naszej działki. Wartości te mogą się różnić, gdyż powierzchnia geodezyjna (*pomiarowa, geometryczna*) jest poddawana grawitacji oraz obrotom Ziemi, co wpływa na zmianę geometrii w czasie. Dla gminy Węgorzyno wartości te wynoszą odpowiednio: pow. ewidencyjna 25.593 ha; pow. geodezyjna 25.618 ha. W zależności od celu któremu służą podawane są zamiennie.

Szczegółowy wykaz nieruchomości własnych Gminy z uwzględnieniem nr ewidencyjnych dostępny jest w Urzędzie Miejskim u inspektora ds. sprzedaży nieruchomości. W tabeli wykazano nieruchomości będące własnością samoistną oraz znajdującą się w wieczystym użytkowaniu. W wieczyste użytkowanie oddanych jest łącznie 14,8 ha w mieście oraz 10,5 ha na terenie wiejskim. Łączna ilość dzierżaw gruntów wynosi 158,1 ha. Strukturę właścicielską podmiotów prawnych władających poszczególnymi rodzajów użytków w Gminie Węgorzyno obrazuje poniższe zestawienie.

Tabela nr-7. Struktura właścicielska nieruchomości na terenie Gminy Węgorzyno wg stanu na początek roku 2024.

GRUPA WŁAŚCICIELSKA	Ha ↔ % ogółu
1. Skarb Państwa, jeżeli nie występuje w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	14 872 ha ↔ 58,1%
2. Gminy, związki międzygminne lub metropolitalne, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	772 ha ↔ 3,0%
3. Osoby fizyczne	8 835 ha ↔ 34,5%
4. Spółdzielnie	1 ha ↔ 0,004%
5. Kościoły i związki wyznaniowe	105 ha ↔ 0,4%
6. Powiaty i związki powiatów, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	119 ha ↔ 0,5%
7. Województwa, jeżeli nie występują w zbiegu z użytkownikami wieczystymi	43 ha ↔ 0,2%
8. Spółki prawa handlowego	667 ha ↔ 2,6%
9. Inne podmioty ewidencyjne	179 ha ↔ 0,7%
Ogółem: Powierzchnia ewidencyjna	25.593 ha ↔ 100%
<i>Powierzchnia wyrównawcza</i>	<i>25 ha</i>
Ogółem: Powierzchnia geodezyjna	25 618 ha

Dominującym właścicielem gruntów jest Skarb Państwa. W jego zasobie znajduje się 58% wszystkich nieruchomości gruntowych. Cieszyć musi fakt, że osoby fizyczne, zazwyczaj mieszkańcy gminy są drugą – co do stanu posiadania - grupą właścicielską. Posiadają ponad 34% wszystkich gruntów. W ich posiadaniu łącznie jest 8.835 ha.

Tabela nr-8. Struktura funkcjonalno-użytkowa gruntów w hektarach.

Struktura funkcjonalno-użytkowa gruntów w Gminie Węgorzyno wg rodzajów gruntów.				
	<i>Miasto</i>	<i>Wieś</i>	<i>Razem</i>	<i>[% pow.]</i>
I. GRUNTY ROLNE - Razem	437	15 745	16 182	63,2%
grunty orne - R	354	11 937	12 291	48,0%
łąki trwałe - L	38	1 433	1 471	5,7%
pastwiska trwałe - Ps	15	1 015	1 030	4,0%
sady - S	1	25	26	0,1%
grunty rolne zabudowane - Br	2	149	151	0,6%
grunty zadrzew. i zakrzew. na użytkach rolnych - Lzr	1	250	251	1,0%
grunty pod stawami - Wsr	22	109	131	0,5%
grunty pod rowami - W	1	72	73	0,3%
Nie użytki - N	3	755	758	3,0%
I. GRUNTY LEŚNE - Razem	4	6 636	6 640	25,9%
lasy - Ls	4	6 631	6 635	25,9%
grunty zadrzewione i zakrzewione - Lz	0	5	5	0,0%
grunty pod rowami - W	0	0	0	0,0%
III. GRUNTY ZABUDOWANE I ZURBANIZOWANE - Razem	161	963	1 124	4,4%
tereny mieszkaniowe - B	42	86	128	0,5%
tereny przemysłowe - Ba	14	42	56	0,2%
inne tereny zabudowane - Bi	11	22	33	0,1%
zurbanizowane tereny niezabudowane lub w trakcie zabudowy - Bp	21	7	28	0,1%
tereny rekreacyjno-wypoczynkowe - Bz	20	118	138	0,5%
użytki kopalne - K	0	0	0	0,0%
drogi - dr	41	548	589	2,3%
tereny kolejowe - Tk	12	139	151	0,6%
inne tereny komunikacyjne - Ti	0	0	0	0,0%
grunty przezn. pod bud. dróg pub. lub linii kolej. - Tp	0	1	1	0,0%
IV. GRUNTY POD WODAMI - Razem	83	1 548	1 631	6,4%
powierzchniowymi płynącymi - Wp	81	1 473	1 554	6,1%
powierzchniowymi stojącymi - Ws	2	75	77	0,3%
V. TERENY RÓŻNE - TR Razem	0	16	16	0,1%
OGÓŁEM POWIERZCHNIA EWIDENCYJNA	685	24 908	25 593*	100,0%

* całkowita pow. geodezyjna gminy wynosi 25.618 ha, zaś pow. ewidencyjna 25.593 ha.

Teren Gminy należy do obszarów młodych geologicznie i nadal jest w toku procesu glebotwórczego. Z tego powodu właściwości gleb uzależnione są silnie od właściwości skał macierzystych. Jest to przyczyna występowania tu dużych połąci gleb o słabej jakości użytkowej, w związku z czym, małej przydatności rolniczej. Spośród wszystkich gruntów

rolnych o łącznej pow. 16 182 ha, sklasyfikowano bonitacyjnie⁴⁰ 15 958,15ha. (*grunty orne, łąki, pastwiska*). Z całości tych użytków 16,2 % posiada użyteczność gruntową w III kl. bonitacji, 60,2% w bonitacji IV, 19,2% to bonitacja V, zaś 4,3% - VI.

4.2.3. Wody

Jeziora.

W stosunku do innych gmin, Węgorzyno posiada wysoki udział powierzchni *gruntów pod wodami*, szczególnie wodami płynącymi. Na powierzchnię ogólną 1.631 ha składają się grunty zajęte pod jeziorami, zbiornikami wodnymi i rzekami. Tylko 77 ha spośród całości to grunty pod wodami stojącymi. W bazie Ewidencja Gruntów i Budynków Starostwa Powiatowego w Łobzie wymienia się występowanie 25 jezior na terenie gminy Węgorzyno, jednak w publikacjach prasowych, a także informatorach gminnych – zdarza się – iż pojawia się liczba 27. Rozbieżność ta bierze się z istnienia nazw zwyczajowo przyjętych. I tak, 26’ste „*jezioro*” bierze się z faktu, że w obiegu zwyczajowym nazw jezior można spotkać *jezioro Czarne Dolne*. Dwa istniejące zbiorniki, położone na południe od ewidencyjnego jeziora Czarne Górne, mogące być domyślnym jeziorem Czarnym Dolnym (*pierwszy: dz. geod. 288/2; drugi: dz.geod.287 i 294*). W oficjalnej bazie ewidencji gruntów i budynków starostwa łobeskiego występują jednak jako nieużytki bądź lasy. 27’me „*jezioro*” to Zbiornik Połchowski, który nie jest jeziorem lecz zbiornikiem wodnym pochodzenia antropogenicznego. Sztuczne zbiorniki, jak Połchowski często nazywane są jeziorami. Do najbardziej znanych w kraju należą jeziora Czorsztyńskie, Solińskie, Zegrzyńskie. Łączna powierzchnia węgorzyńskich jezior wynosi 1.650 ha [16,50 km²]⁴¹.

Tabela nr-9. Wykaz jezior w granicach administracyjnych Gminy Węgorzyno.

L.p.	Nazwa własna	Status ewidencyjny	Pow. [ha]	Nr działki. geodezyjnej.	Obręb geodezyjny
1	Jeziro Brzeżno (<i>Brzeźniak, Brzeźnickie</i>)	Wp	98,60	216	Ob. Brzeźniak
2	Jeziro Czarne Górne	Wp	8,04	96	Ob. Stare Węgorzynko
3	Jeziro Dłusko (<i>Długie</i>)	Wp	32,15	61	Ob. Dłusko
4	Jeziro Dobrowo (<i>Dąbrowno, Dobrawa, Wiewiecko Małe</i>)	Ws	5,20	118	Ob. Wiewiecko
5	Jeziro Dubie (<i>Ginawskie</i>)	Wp	13,29	63	Ob. Wiewiecko
6	Jeziro Gardno (<i>Kamionka</i>)	Ws	5,62	5	Ob. Gardno
7	Jeziro Mielno	Wp	74,20	151	Ob. Mielno
8	Jeziro Okrągłe	Ws	1,70	94/16	Ob. Stare Węgorzynko
9	Jeziro Okrzeja	Wp	100,66	398	Ob. Mieszewo
10	Jeziro Przytoń	Wp	30,88	188	Ob. Przytoń
11	Jeziro Rogowo (<i>popegeerowskie</i>)	Ws	6,08	169/1	Ob. Przytoń
12	Jeziro Rogówko	Wp	2,54	100	Ob. Rogówko

⁴⁰ Bonitacja (z łac. bonus – dobry) – w gleboznawstwie, ocena jakości gleby pod względem wartości użytkowej, uwzględniająca żyzność gleby, stosunki wodne w glebie, stopień kultury gleby i trudność uprawy w powiązaniu z agroklimatem, rzeźbą terenu oraz niektórymi elementami stosunków gospodarczych. W zależności od przyjętej bonitacji wartość tę wyraża się w klasach lub punktach. Przeprowadza się ją w celu zakładania jednolitej ewidencji gruntów, będącej podstawą określenia wymiaru podatku gruntowego, scalania gruntów oraz racjonalnego ich wykorzystania na cele nierolnicze.

⁴¹ Powierzchnia ewidencyjna terenów pod wodami w całej gminie wynosi 1.631 ha. Wykazana powierzchnia działek 27 jezior widniejących w bazie EGiB Starostwa Łobez wynosi 1.650 ha. Ta nieścisłość wynika z innej klasyfikacji ewidencyjnej gruntów dla jeziora Czarne Dolne (*nieużytek*) i Zbiornika Połchowskiego (*wody pod stawami*).

13	Jezioro Sambórz Duży (jez. Sielsko)	Wp	50,53	455	Ob. Sielsko
14	Jezioro Sambórz Mały (Ząbrze)	Wp	14,00	126	Ob. Mielno
15	Jezioro Stepno Duże	Ws	5,37	218/2; 219/1	Ob. Wiewiecko
16	Jezioro Stepno Małe	Ws	3,92	217/2	Ob. Wiewiecko
17	Jezioro Storkowskie Dolne (Duże, Sercowate)	Wp	5,31	450	Ob. Węgorzyno
18	Jezioro Storkowskie Górne (Butelka)	Wp	4,75	418	Ob. Węgorzyno
19	Jezioro Sulcowe	Ws	2,96	178	Ob. Brzeźniak
20	Jezioro Węgorzyno	Wp	68,37	293	Ob. Węgorzyno
21	Jezioro Wiewiecko	Ws	3,76	133/7	Ob. Wiewiecko
22	Jezioro Wolnowo	Ws	10,47	92/11	Ob. Stare Węgorzyno
23	Jezioro Woświn	Wp	830,79	318	Ob. Trzebawie
24	Jezioro Zajezierze (Przytońskie)	Wp	73,00	197	Ob. Przytoń
25	Jezioro Zabice	Wp	67,26	215	Ob. Brzeźniak
26	Jezioro Czarnie Dolne ²	nieczynny	1,10	280/2 (cz.)	Ob. Stare Węgorzyno
27/1		Wsr	12,40	513/6	Ob. Węgorzyno
27/2		Wsr	57,62	80	Ob. Połchowo
27/3	Zbiornik Połchowski	Wsr	35,28	12	Ob. Winda
27/4		Wsr	13,94	69/2	Ob. Stare Węgorzyno

Wp – wody płynące

Ws – wody stojące

Wsr – wody śródlądowe

Rzeki.

Rzekami występującymi w granicach administracyjnych Gminy Węgorzyno są: na zachodzie **rzeka Ukleja**, biorąca początek w jeziorze Dłusko, będąca u ujścia lewym dopływem rzeki Regi oraz **rzeka Brzeźnicka Węgorza** na wschodzie Gminy, także lewy dopływ Regi. Największym dopływem Brzeźnickiej Węgorza jest biorąca swój początek w okolicach wsi Cieszyno **rzeka Reska Węgorza** z swoimi trzema kolejnymi dopływami na terenie gminy: **Golnicą, Jeziorną oraz Krzeszną**. Rzeka Reska Węgorza przebiega przez centralną część gminy. Występuje tylko w naszej Gminie. Ważną funkcję środowiskową pełnią znajdujące się na obszarze naszej gminy kanały wraz z znajdującą się na nich infrastrukturą techniczną. Kanały stanowią szkielet systemu melioracyjnego które wraz z rowami melioracyjnymi pełnią istotną rolę w gospodarce rolnej, ale także w ochronie przeciwpowodziowej. Do najważniejszych w gminie należą: 1.) kanał Mielno – Chwarstno; 2.) kanał Sielsko – Mielno; 3.) kanał Runowo; 4.) kanał Połchowo; 5.) kanał Gardno; 6.) kanał Kraśnik. Lokalizację jezior, rzek, cieków i zbiorników wodnych obrazuje mapa **załącznik nr-3**.

4.2.4. Obszary prawnej ochrony przyrody.

Na koniec roku 2025 w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody nie odnotowano zmian w zakresie zaewidencjonowania nowych obiektów form przyrody podlegających ochronie prawnej. Jak wynika jednak działań podejmowanych w okresie roku 2025 przez Regionalnego Dyrektora Ochrony środowiska w Szczecinie okazuje się, że finalizowane są prace formalno-prawne w związku z uznaniem obszaru leżącego na granicy gmin Węgorzyno

(90% powierzchni) i Drawsko Pomorskie (10% powierzchni), położonego około 2 km od wsi Ginawa jako rezerwatu. W raportach wcześniejszych był on wyszczególniany jako obszar mogący być w przyszłości uznany za rezerwat. W dniu 1 grudnia 2025 roku Dyrektor RDOŚ w Szczecinie podpisał projekt zarządzenia w sprawie uznania rezerwatu przyrody „Kołatka”, kierując je do konsultacji społecznych.

Obszar. Natura 2000.

Liczna ilość rzek, jezior i rozlewisk, występowanie lasów, zadrzewień, rozległych enklaw ekosystemowych oraz śródpolnych biotopów, wszystko spowodowało wyodrębnienie prawnie chronionych obszarów przyrodniczych. Najważniejszym narzędziem osiągnięcia celów ochrony przyrody na terenie Polski z pozycji Unii Europejskiej jest obszar sieci „Natura 2000. Podstawami prawnymi powołania takich obszarów są dwie dyrektywy Rady Europy, zwane „siedliskową”⁴² oraz „ptasią”⁴³. Do najważniejszych, położonych w gminie obszarów zaliczonych do tej sieci należą: obszar specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Ińska”⁴⁴ oraz dwa Obszary Specjalnej Ochrony Siedlisk: „Dorzecze Regi”⁴⁵ oraz „Brzeźnicka Węgorza”⁴⁶. Lokalizacja, miejsce oraz zasięg terytorialny występowania wspomnianych obszarów obrazuje poniższy rysunek.

Rysunek nr 4.

- 1 OSTOJA IŃSKA [kod obszaru PLB32008]
 2 BRZEŹNICKA WĘGORZA [kod obszaru PLH320002]
 3 DORZECZE REGI [kod obszaru PLH320049]

⁴² DYREKTYWA RADY 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory.

⁴³ DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.

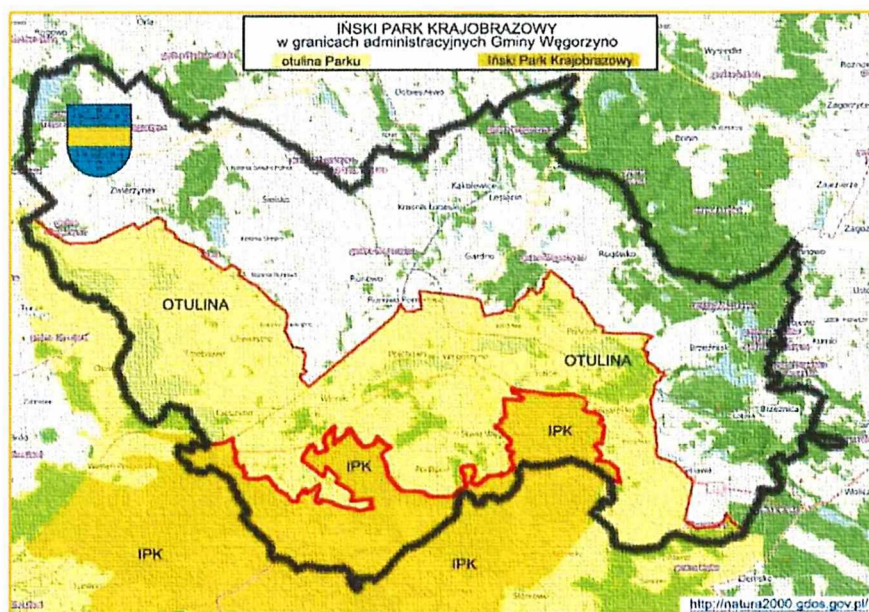
⁴⁴ Akt prawny o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21.07.2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000, Dz.U.2004.229.2313. Nazwa - Ostoja Ińska; Kod obszaru - PLB320008; Data wyznaczenia - 2004.11.05; Rodzaj ochrony - Dyrektywa ptasia; Powierzchnia - 87.710,9400 ha.

⁴⁵ Akt prawny o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu: DECYZJA KOMISJI z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE). Nazwa - Dorzecze Regi; Kod obszaru - PLH320049; Data wyznaczenia - 2011.03.01; Rodzaj ochrony -Dyrektywa siedliskowa; Powierzchnia - 14827,8200 ha.

⁴⁶ Akt prawny o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu: DECYZJA KOMISJI z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmująca, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007)5043) (2008/25/WE). Nazwa - Brzeźnicka Węgorza; Data wyznaczenia - 2008.02.05.; Kod obszaru - PLH320002; Rodzaj ochrony - Dyrektywa siedliskowa; Powierzchnia - 592,1600 ha.

Obszar. Park krajobrazowy.

Na terenie gminy występują też inne obszary prawnie chronione utworzone na podstawie prawa polskiego. Do największych należy Iński Park Krajobrazowy utworzony Uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Szczecinie z dnia 4 listopada 1981 r. w sprawie utworzenia Zespołu Parków Krajobrazowych Ińskiego i Szczecińskiego.⁴⁷

Rysunek nr 5

Inne obiekty przyrodnicze.

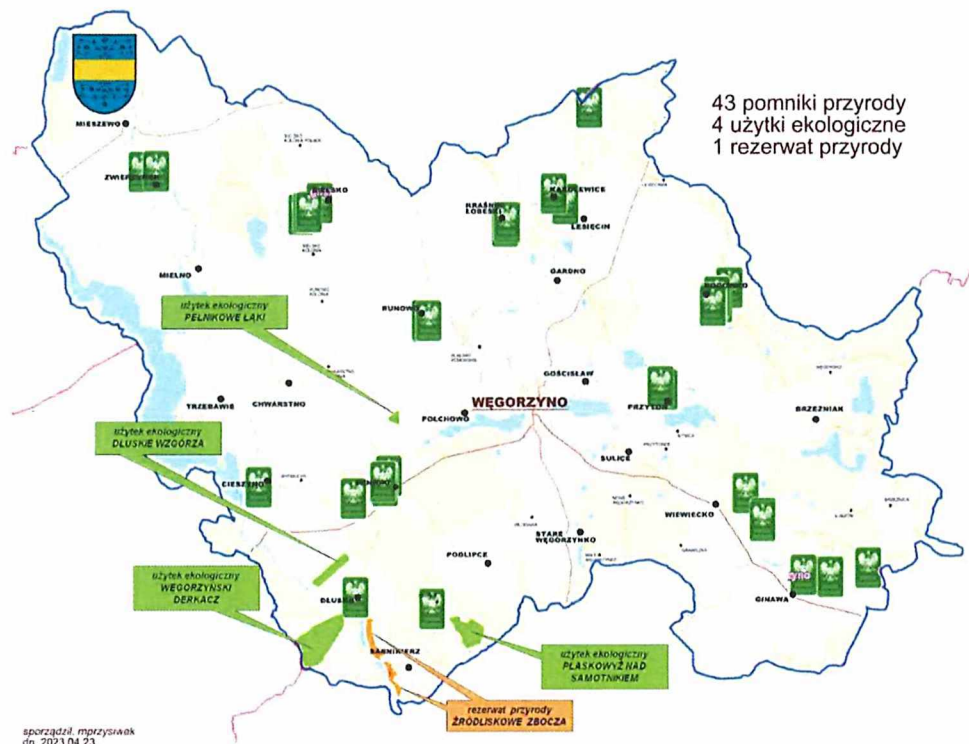
W Gminie Węgorzyno notujemy występowanie innych, mniejszych obszarów przyrodniczych, charakterystycznych tylko dla Gminy Węgorzyno. Są nimi rezerваты przyrody (*Źródłiskowe Zbocza*⁴⁸), użytki ekologiczne (*Pełnikowe Łąki*⁴⁹, *Dłuskie Wzgórza*⁵⁰; *Węgorzyński Derkacz*, *Płaskowyż nad Samotnikiem*) oraz 43 pomniki przyrody ożywionej. Mapę lokalizacji rezerwatów, użytków ekologicznych oraz pomników przyrody w granicach administracyjnych Gminy obrazuje *poniższy rysunek*.

⁴⁷ Dz. Urz. WRN w Szczecinie Nr 9, poz. 13 oraz Dz. Urz. z 2005 r. Nr 64, poz. 1377. Postanowienie: 1. Iński Park Krajobrazowy, zwany dalej Parkiem obejmuje obszar o powierzchni 17.763 ha, położony w gminach: Ińsko (8.951 ha), Dobrzany (3.490 ha), Chociwel (2.584 ha) w powiecie stargardzkim i gminie Węgorzyno (2.738 ha) w powiecie łobeskim w województwie zachodniopomorskim. 2. Otulina Parku obejmuje obszar o powierzchni 26.240 ha, położony w gminach Ińsko (5.333 ha), Dobrzany (6.877 ha), Chociwel (4.332 ha) i Suchań (246 ha) w powiecie stargardzkim oraz Węgorzyno (9.042 ha) i Dobra Nowogardzka (410 ha) w powiecie łobeskim w województwie zachodniopomorskim.

⁴⁸ Akt prawny o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu: Zarządzenie Nr 56/2009 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 15 września 2009 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody "Źródłiskowe Zbocza", Dz. Urz. z 2009 r. Nr 68, poz. 1859. Nazwa: Źródłiskowe Zbocza; Data uznania: 2009-10-22; Powierzchnia: 51,8269 ha; Rodzaj rezerwatu: krajobrazowy; Typ rezerwatu: biocenotyczny i fizjocenotyczny.

⁴⁹ Akt prawny o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu: Rozporządzenie Nr 19/92 Wojewody Szczecińskiego z dnia 7 grudnia 1992 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne niektórych obszarów na terenie Ińskiego Parku Krajobrazowego. Dz. Urz. Woj. Szczecińskiego nr 13 poz. 144 z 1992 r. Nazwa: Pełnikowe Łąki; Rodzaj użytku: siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków; Data ustanowienia: 1992-12-07; Powierzchnia: 4,5200 ha; Opis wartości przyrodniczej: Podmokła łąka zarastająca od północy samosiewami olchy, od płd. i wsch. otoczonej zaroślami kruszyny. Ochrona naturalnego stanowiska pełnika europejskiego.

⁵⁰ Akt prawny o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu: Rozporządzenie Nr 11/93 Wojewody Szczecińskiego z dnia 14 września 1993 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne niektórych obszarów na terenie Ińskiego Parku Krajobrazowego i otuliny. Nazwa: Dłuskie Wzgórza Rodzaj użytku: płaty nieużytkowanej roślinności; Data ustanowienia: 1993-09-14; Powierzchnia: 23,0000 ha; Opis wartości przyrodniczej: Ciąg wzniesień (*morena czołowa*) z najwyższym punktem 149 m n.p.m., pastwiska i las.

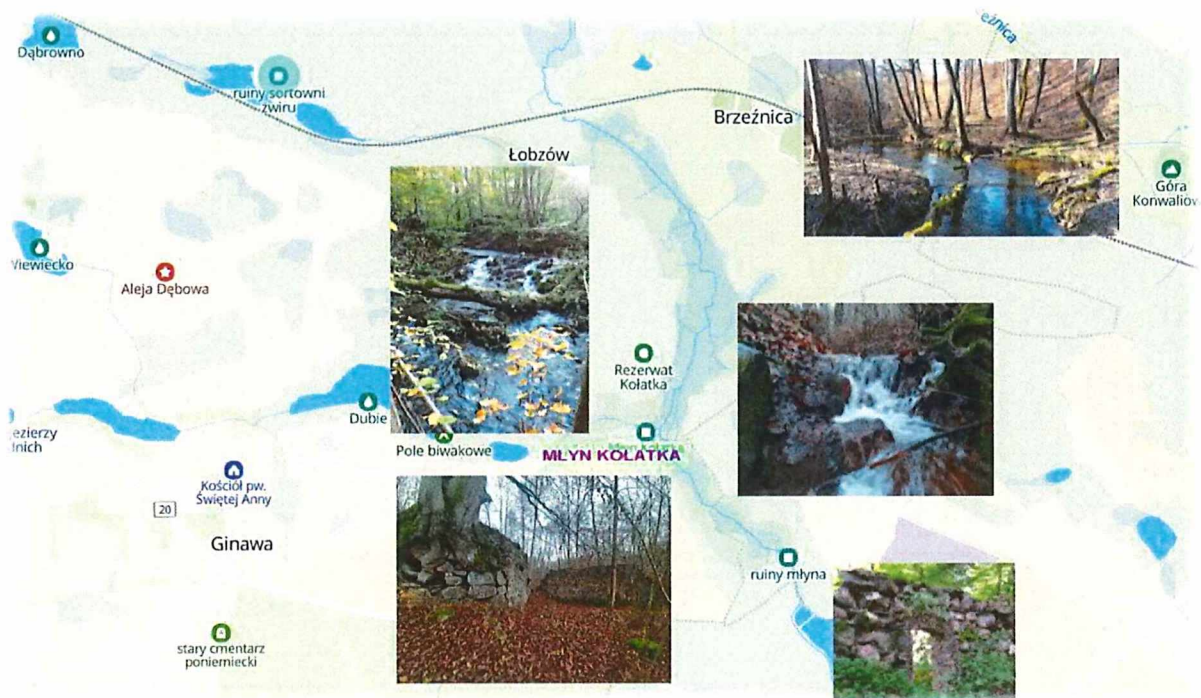
Rysunek nr 6.

Jednym z kierunków zadań wyznaczonych gminom jest ochrona walorów środowiskowych poprzez wydzielenie nowych obszarów ochrony przyrody. Gmina posiada już wiele wydzielonych tak obszarów. Z uwagi na występowanie wielu unikatowych biotopów a nawet całych ekosystemów na terenie Gminy, które sukcesywnie są badane i odkrywane, jest obecnie w opracowaniu wydzielenie kilku dodatkowych takich obszarów celem zapewnienia im prawnej ochrony. Do nowopowstałych obszarów które miałyby powstać należą:

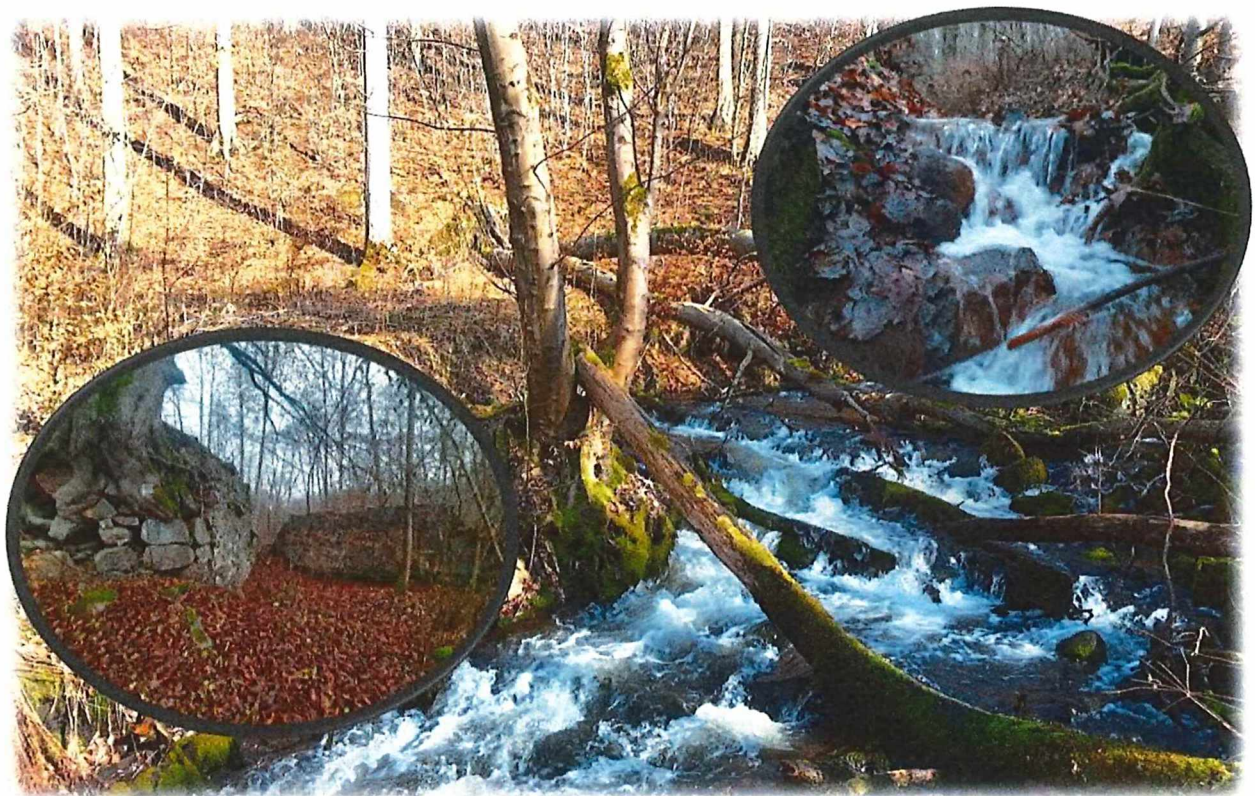
1. Rezerwaty.

- ✚ **Kołatka.** Jest to obszar leżący na granicy gmin Węgorzyno (90% powierzchni) i Drawsko Pomorskie, około 2 km od wsi Ginawa.
- ✚ **Żelazówka.** Jest to obszar położony wzdłuż rzeki Ukłej pomiędzy jeziorami Dłusko i Woświn na terenie Ińskiego Parku Krajobrazowego.
- ✚ **Samotnik.** Jest to obszar położony około 1 km na południe od m. Podlipce. Obszar leży na terenie Ińskiego Parku Krajobrazowego.

Jak wspomniano we wstępie podrozdziału w dniu 1 grudnia 2025 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie, Regionalny Konserwator Przyrody, podpisała zarządzenie ustanawiające nowy rezerwat przyrody „Kołatka” o powierzchni 91,07 ha.

Rezerwat chroni wyjątkową, malowniczą dolinę rzeki Brzeznicka Węgorza – rzeki o niemal górskim charakterze, z wartkim nurtem, piaszczysto-kamienistym dnem, małymi wodospadami oraz licznymi źródłami i wywierzyskami.

Obszar ten wyróżnia się niezwykłym bogactwem siedlisk przyrodniczych – od łągów i olsów źródliskowych, przez buczyny i grądy, po unikatowe źródliska wapienne. To także miejsce występowania rzadkich gatunków roślin, m.in. krasnorostu *Hildebrandtia rivularis*.

Rezerwat „Kołatka” jest ostoją dla wielu cennych gatunków zwierząt, w tym zimorodka, bielika, żurawia, dzięcioła średniego, bobra, wydry, a także ryb i minogów związanych z czystymi, naturalnymi ciekami wodnymi. Dodatkowym walorem krajobrazowym są kamienne ruiny dawnych młynów – Kołatka i Biały Młyn – które dziś stanowią m.in. miejsca gniazdowania pliszki górskiej. Rezerwat położony jest na terenie gmin Węgorzyno (90%) i Drawsko Pomorskie (10%), na gruntach Skarbu Państwa zarządzanych przez Nadleśnictwo Łobez oraz RZGW w Szczecinie.

2. Obszary chronionego krajobrazu.

- ✚ *Obszar Resko-Węgorzyński.* Jest to obszar położony w północno-wschodniej części gminy Węgorzyno i gmin ościennych (Łobez, Drawsko Pomorskie).

3. Zespoły przyrodniczo – krajobrazowe

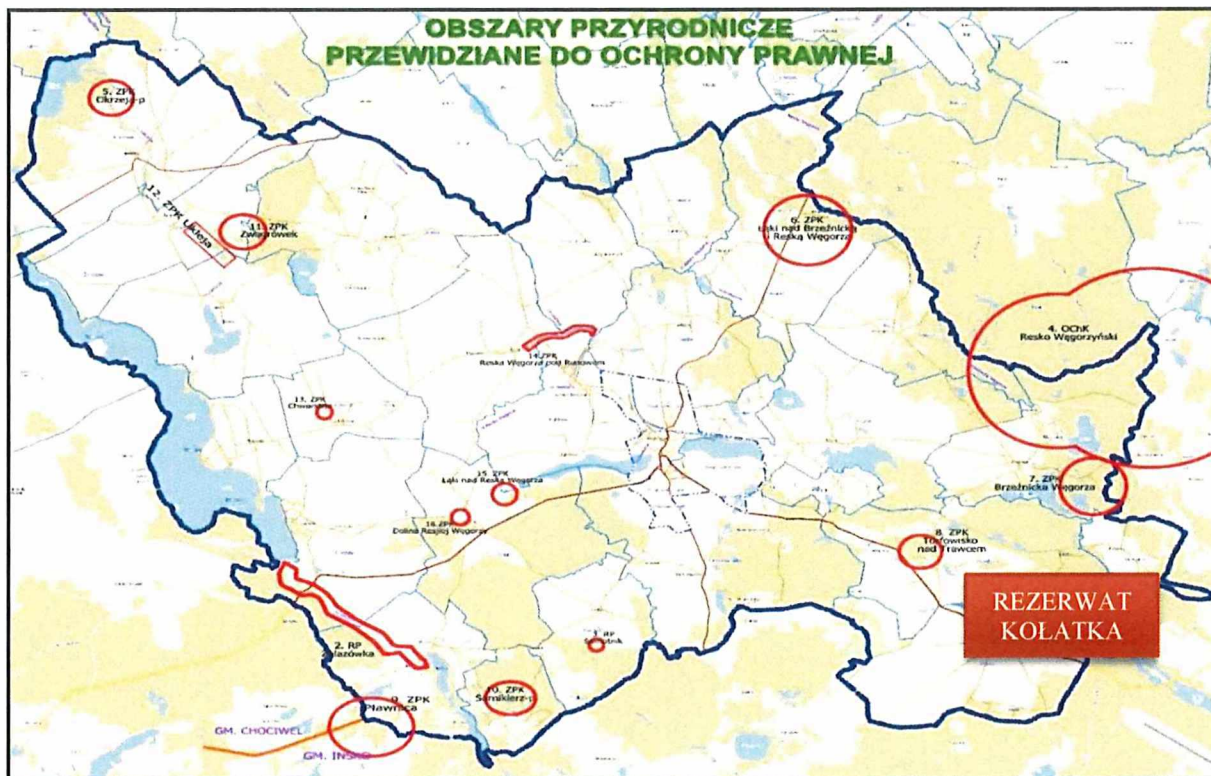
- ✚ *Okrzeja.* Jest to obszar położony w północno-zachodniej części gminy wzdłuż rzeki Ukleja i jeziora Okrzeja, niedaleko m. Mieszewo.
- ✚ *Łąki nad Brzeźnicką I Reską Węgorzą.* Proponowany obszar położony jest w północno-wschodniej części gminy, około 1,5 km od m. Lesięcin.
- ✚ *Brzeźnicka Węgorza.* Obszar położony jest we wschodniej części gminy nad rzeką Brzeźnicka Węgorza. Obejmuje jeziora Brzeźniak i Węgorza.
- ✚ *Torfowisko pod Trawcem.* Obszar położony jest w południowo-wschodniej części gminy na zachód od m. Wiewiecko na terenie Ińskiego Parku Krajobrazowego.
- ✚ *Pławnica.* Obszar położony jest w południowo-zachodniej części gminy. Swym zasięgiem obejmuje też gminy Ińsko i Chociwel oraz należy do Ińskiego Parku Krajobrazowego.
- ✚ *Sarnikierz.* Proponowany obszar położony jest w środkowej części gminy na południowy wschód od m. Dłusko, na terenie Ińskiego Parku Krajobrazowego.
- ✚ *Zwągrowek.* Jest to obszar położony w północno-zachodniej części gminy w Leśnictwie Zwierzynek.
- ✚ *Ukleja.* Proponowany obszar położony jest wzdłuż rzeki Ukleja między miejscowościami Mielno i Zwierzynek, w otulinie Ińskiego Parku Krajobrazowego.
- ✚ *Chwarstno.* Proponowany obszar obejmuje część gminy na północny-zachód od m. Chwarstno, w otulinie Ińskiego Parku Krajobrazowego.

- ✚ *Reska Węgorza pod Runowem*. Obszar obejmuje środkową część gminy wzdłuż Reskiej Węgorzy pomiędzy m. Runowo a torem kolejowym. Znajduje się w otulinie Ińskiego Parku Krajobrazowego.
- ✚ *Łąki Nad Reską Węgorza*. Obszar położony jest w środkowej części gminy na wschód od m. Winniki, w otulinie Ińskiego Parku Krajobrazowego.
- ✚ *Dolina Reskiej Węgorzy*. Obszar położony jest w otulinie Ińskiego Parku Krajobrazowego na południowy - zachód od m. Winniki.
- ✚ *Trzciniowisko Krzeszny / Mokradło Krzeszna*. Obszar położony jest w otulinie Ińskiego Parku Krajobrazowego.

4. Użytki ekologiczne

- *Doly Torfowe (Stawy Wujaj)*. Obszar położony na terenie Ińskiego Parku Krajobrazowego.
 - *Jażwiny*. Obszar położony na terenie Ińskiego Parku Krajobrazowego.
 - *Torfowisko Wiewiecko*. Obszar położony na terenie Ińskiego Parku Krajobrazowego.
 - *Zduny*. Obszar położony na terenie Ińskiego Parku Krajobrazowego.
 - *Górne Torfowiska*. Obszar położony na terenie Ińskiego Parku Krajobrazowego.
 - *Mielno*. Obszar położony w otulinie Ińskiego Parku Krajobrazowego.
 - *Sambórz Mały*. Obszar położony w otulinie Ińskiego Parku Krajobrazowego.
 - *Świeże*. Obszar położony w otulinie Ińskiego Parku Krajobrazowego.
 - *Gościśław*. Obszar położony w otulinie Ińskiego Parku Krajobrazowego.
 - *Cieszyńskie Bagno*. Obszar położony w otulinie Ińskiego Parku Krajobrazowego.
- Poniższa mapka wskazuje przybliżoną lokalizację najważniejszych z proponowanych do ochrony obszarów.

Prace legislacyjne nad utworzeniem tych obszarów trwają od kilku już lat. Nie jest natomiast odnotowane w jakichkolwiek dokumentach oficjalnych ich powstanie. Zasięg terytorialny proponowanych obiektów ochrony przyrody obrazuje poniższy rysunek.

Rysunek nr 7.

4.3. Predyspozycje demograficzne gminy.

Położenie, zasoby przyrodnicze i przestrzenne struktury funkcjonalne jako naturalny stan posiadania należą do podstawowych czynników kształtujących charakter gminy, zawierające w sobie mniejszą bądź większą potencjalną możliwość rozwojową, a tą potrafi wyzwolić jedynie człowiek. To On z powodu umiejętności przekształcania rzeczywistości potencjalnej w realną, będącą w ruchu i ukierunkowaną na cel jest najważniejszym zasobem przyrody. To właśnie jego egzystencji, możliwościom rozwojowym, a w końcu przetrwaniu, winno być wszystko rozumnie podporządkowywane. Bazując na aktywności oraz posiadanych umiejętnościach człowiek przekształca rzeczywistość z potencjalnej, w rzeczywistość będącą w ruchu i ukierunkowaną na cele. Jednym – z palety 5 podstawowych, charakteryzujących kulturę łańcisną, z której wyrosł jest **dobrobyt**.⁵¹

Szczegółową dynamikę zmian w zakresie wybranych poziomów działalności człowieka charakteryzuje niniejszy rozdział.

4.3.1. Demografia w Gminie Węgorzyno.

Jak już wspomniano wyżej wg stanu na 30.VI.2025 roku Gminę Węgorzyno zamieszkuje 6.220 osób. Jest to dalszy, o 63 osoby - regres. Swoje zamieszkiwanie w badanym roku potwierdziło aktem **zameldowania 6.192** osób. (*miasto 2.445 os., wieś 3.747*). Jest to mniej o dalsze 104 osoby zameldowane od stanu notowanego w roku ubiegłym. Natomiast co można przypisywać na plus mocno zbiegła się ilość zamieszkujących i zameldowanych. Te

⁵¹ Centralnym pojęciem teorii cywilizacji wg polskiego badacza Feliksa Konecznego jest Quincunx. Jest to tzw. „pięciomian bytu” nazywany również czynnikiem cywilizacjiotwórczym. Wyszczególnia on i łączy pięć kategorii bytu: dobro, prawdę, zdrowie, dobrobyt, piękno.

dwie ewidencje zawsze różniły się znacznie. Na przestrzeni ostatnich 5 lat dysproporcja ta malała, by w roku bieżącym 2025 trend w tym aspekcie się odwrócił. Więcej w gminie Węgorzyno jest osób zamieszkujących niż zameldowanych.

Rok	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Zameldowani wg danych Gminy	6642	6528	6470	6383	6296	6192
Zamieszkujący dane wg GUS.	6463	6403	6360	6320	6283	6220
Różnica	179	125	110	63	13	-28

To może być ważna okoliczność z uwagi na dochody podatkowe PIT. Urzędy Skarbowe rozliczają podatki wg miejsca zamieszkiwania. Z uwagi że ustawa przyznaje gminom prawo udziału do podatku od dochodów osobistych mieszkańców zamieszkujących, zatem ważna jest ta przesłanka z punktu widzenia dochodów własnych gminy.

Spośród 39 nazw miejscowości lub ich części wymienionych w rozporządzeniu Ministra Administracji i Cyfryzacji⁵² zameldowanie ewidencjonowane jest w 29 z nich. W zakresie dynamiki rozwoju populacji mieszkańców z przykrością należy odnotować duży i nadal postępujący regres w tym demograficznym zagadnieniu.

Tabela nr-10. Ilość mieszkańców gminy Węgorzyno, liczona wg kryterium zamieszkiwania, w kolejnych latach.

WYSZCZEGÓLNIENIE		2000	2005	2010	2020	2024	2025*	
Statystyka zamieszkujących Gminę Węgorzyno mieszkańców, za pierwszy okres ćwierćwiecza XXI wieku.	Ogółem	osoba	7336	7 339	7 315	6 463	6 283	6 220
		mężczyźni	3696	3 731	3 707	3 260	3 144	3 117
		kobiety	3640	3 608	3 608	3 203	3 139	3 103
	Razem w miastach	osoba	3005	3 031	2 931	2 664	2 611	2 574
		mężczyźni	1499	1 508	1 396	1 289	1 254	1 237
		kobiety	1506	1 523	1 469	1 375	1 357	1 337
	Razem na wsi	osoba	4331	4 308	4 196	3 799	3 672	3 646
		mężczyźni	2197	2 223	2 136	1 971	1 890	1 880
		kobiety	2134	2 085	2 060	1 828	1 782	1 766

*Dane GUS, wg stanu na 30.VI.2025 (brak danych na koniec roku)

Analizując aspekt zamieszkiwania w okresie ostatniego ćwierćwiecza (pięć pięcioletnich okresów) ubyło 1.116 mieszkańców, 579 mężczyzn i 537 kobiet. Średnio na każde 5 lat przypada ubytek 223 mieszkańców.

W kontekście kryterium osób zamieszkujących, okresie ostatnich 5'ciu kolejno po sobie następujących lat tj. 2021-2025 nastąpił ubytek na populacji mieszkańców w ilości 180 osób. Suma poprzednich 5'ciu kolejno po sobie następujących lat (2019-2024) to ubytek 643 osób.

⁵² Wykaz urzędowych nazw miejscowości i ich części został ogłoszony rozporządzeniem Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 13 grudnia 2012 r. w sprawie wykazu urzędowych nazw miejscowości i ich części, które ukazało się w Dzienniku Ustaw z 13 lutego 2013 roku, poz. 200. (Dz.U.2013.poz. 200).

Inaczej wygląda statystyka demograficzna w kontekście analizy ilości mieszkańców liczonych wg kryterium osób zameldowanych. Ubytek w tej kategorii, w tym samym 5 letnim okresie wyniósł odpowiednio 336 do 431 osób.

Tabela nr 11. Ilość mieszkańców gminy Węgorzyno liczona wg kryterium zameldowania, w okresie ostatnich 5 lat.

Adr.st.	2021 ROK Ilość zameldowana	2022 ROK Ilość zameldowana	2023 ROK Ilość zameldowana	2024 ROK Ilość zameldowana	2025 ROK Ilość zameldowana
WIEŚ	3913	3877	3816	3771	3747
1. Brzeźniak	90	90	86	89	92
2. Chwarstno	117	118	118	112	111
3. Cieszyno	202	201	202	204	209
4. Dłusko	56	57	54	53	52
5. Gardno	72	69	70	70	70
6. Kraśnik Łobeski	121	118	118	120	121
7. Kąkolewice	119	113	104	104	103
8. Lesięcin	212	217	209	205	202
9. Mielno	119	118	120	121	121
10. Mieszewo	328	326	320	314	303
11. Połchowo	134	130	124	130	128
12. Gościszewo	22	25	21	21	20
13. Przytoń	193	191	184	183	182
14. Podlipce	80	76	68	65	67
15. Rogówko	88	83	85	82	87
16. Sulice	31	29	29	27	27
17. Sielsko	301	304	301	306	302
18. Sarnikierz	20	21	19	17	16
19. Runowo	304	300	302	298	293
20. Runowo Pomorskie	496	493	477	466	465
21. Małe Węgorzynko	4	4	4	4	5
22. Nowe Węgorzynko	13	13	13	10	10
23. Stare Węgorzynko	84	82	87	87	85
24. Ginawa	194	195	195	197	195
25. Trzebawie	76	74	73	71	70
26. Wiewiecko	165	165	166	163	163
27. Winniki	114	115	112	106	102
28. Zwierzynek	158	150	155	146	146
29. MIASTO WĘGORZYNO	2615	2593	2567	2525	2445

OGÓLEM ZAMELDOWANYCH	6 528	6 470	6 383	6 296	6 192
-----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Opracowanie własne. Urząd Miejski Węgorzyno.

Tabela nr-12. Wskaźnik demograficzny gminy Węgorzyno liczony wg kryterium zameldowania w okresie ostatnich 15 lat tj. 2010 - 2025 lat.

ROK (wg st. 31.XII)	2010	2020	2021	2022	2023	2024	2025
zameldowane osoby	7339	6642	6528	6470	6383	6296	6192
<i>ubytek demograficzny rok do roku</i>	0	-85	-114	-58	-87	-87	-104
<i>ubytek ciągły w okresie 15 lat</i>	0	-697	-811	-869	-956	-1 043	-1147

Opracowanie własne. Urząd Miejski Węgorzyno.

Reasumując należy zauważyć że nadal postępuje i jest zauważalny rok roczni proces wyludniania gminy i obejmuje on całe ćwierćwiecze XXI wieku. Nie notuje się okresu, w którym tendencja byłaby odwrócona. W długiej 25 letniej perspektywie, analizując oba kryteria ewidencji ilości mieszkańców tj. zamieszkiwanie oraz zameldowanie okazuje się, że wartość ta jest bardzo zbliżona i wyniosła odpowiednio -1.116 osób do -1.147 osób.

Przyczyn niezgodności kryterium zamieszkiwania z zameldowaniem doszukiwać się należy przede wszystkim w ignorancji osób co do wykonywania tego obowiązku zameldowania, ale także w pobłażliwości władz i ogólnej tolerancji Państwa dla występowania takiego stanu rzeczy. Wynika ona - i jest po części usprawiedliwiona - z kilku już zapowiedzi rządów o zniesieniu obowiązku meldunku, co jednak nie następuje. Argumentacja, jak donosiła prasa - aby „nie męczyć swoich mieszkańców biurokratycznymi wymogami” nie wytrzymała krytyki w zestawieniu z koniecznością prawidłowego funkcjonowania wszystkich systemów ewidencyjnych w kraju, w tym systemu emerytalno-rentowego.

Przypomnieć należy zatem, że wymóg meldunku nie został zniesiony, choć wiele osób sądzi, że tak właśnie jest. Obowiązek meldunkowy to inaczej przekazanie właściwemu urzędowi informacji o miejscu naszego pobytu. Polega na zameldowaniu „w” i wymeldowaniu „z” miejsca pobytu stałego lub czasowego a także! „Zgłoszeniu wyjazdu poza granicę Rzeczypospolitej Polskiej oraz powrotu w granice Rzeczypospolitej Polskiej [...]”⁵³. Ustawa precyzuje, że w przypadku obywateli polskich pobyt czasowy to przebywanie poza miejscem pobytu stałego przez ponad 3 miesiące. Równocześnie można mieć zatem jedno miejsce pobytu stałego i jedno miejsce pobytu czasowego.

4.3.2. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy.

Niezależnie od upływu czasu relacje ilości mężczyzn do kobiet oraz mieszkańców miasta do wsi nie ulegały wcześniej, jak też nie będą ulegały zmianom w przyszłości. Zmieniła się jednak zasadniczo proporcja osób zdolnych, do osób nie mogących świadczyć stosunku pracy z racji na wiek. Na przełomie wieków ~28% całości populacji naszej Gminy stanowiły osoby będące w tzw. wieku przedprodukcyjnym (17 lat i mniej). Po 25 latach, takich osób w ogólnej liczbie mieszkańców jest ok. 16,7% co daje ubytek w ilości 962 os. Natomiast - co także niekorzystne - wzrosła proporcja osób w wieku poprodukcyjnym (60 lat i więcej –

⁵³ Art. 24. Ust. 1 i 2 ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. 2017 poz. 657). Ust. 1. Obywatel polski przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest obowiązany wykonywać obowiązek meldunkowy określony w ustawie. Ust.2. Obowiązek meldunkowy polega na: 1) zameldowaniu się w miejscu pobytu stałego lub czasowego; 2) wymeldowaniu się z miejsca pobytu stałego lub czasowego; 3) zgłoszeniu wyjazdu poza granice Rzeczypospolitej Polskiej oraz powrotu z wyjazdu poza granice Rzeczypospolitej Polskiej, z uwzględnieniem art. 36

kobiety; 65 lat i więcej – mężczyźni). Dzisiaj już 24,0% całości populacji reprezentują osoby w wieku poprodukcyjnym i zwiększyła się ich liczba do 1.494 osób, gdy w roku 2000 było ich tylko 1.172 osoby stanowiąc 16% całości mieszkańców gminy.

Oba wskaźniki tj. malejący dla wieku przedprodukcyjnego i wzrastający w przedziale osób w wieku poprodukcyjnym są tendencjami bardzo negatywnymi hamującymi rozwoju społeczeństwa lokalnego. Prowadzą do starzenia się populacji mieszkających w gminie ludzi, co wpływa negatywnie na miernik aktywności gospodarczej członków wspólnoty.

Tabela nr-13: Struktura wiekowych ludności Gminy Węgorzyno w okresie 2000-2024.

WYSZCZEGÓLNIENIE		2000	2010	2023	2024**	2025*
ILOŚĆ Mieszkańców	ogółem	7 315	7 315	6 320	6 247	6 220
	Udział %	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
...w wieku Przedprodukcyjnym (17 lat i mniej)	ogółem	1 509	1 509	1 082	1 021	1 041
	Udział %	20,6%	20,6%	17,1%	16,3%	16,7%
...w wieku produkcyjnym:	ogółem	4 634	4 634	3 736	3 707	3 686
	Udział %	63,2%	63,2%	59,1%	59,4%	59,3%
...w wieku poprodukcyjnym	ogółem	1 172	1 172	1 502	1 519	1 494
	Udział %	16,0%	16,0%	23,8%	24,3%	24,0%

* Wartość aproksymowana na bazie danych 2023 i 2024 roku. GUS nie opublikował danych za 2025 rok.

** Wartość skorygowana za pełny rok 2024. Wg GUS.

4.3.3. Ruch naturalny i ruch migracyjny jako czynniki demograficzne.

Aby właściwie i ostatecznie ustalić przyczyny zmiany poziomów demograficznych w kolejnych latach, co w przypadku gminy - jak wynika z zamieszczonych analiz - jest regresem, należy poddać ocenie ruch migracyjny ludności oraz ruch naturalny w obrębie populacji mieszkańców, czyli bilans zgonów i urodzeń.

Tabela nr-14. Ruch migracyjny i naturalny w obrębie populacji Gminy Węgorzyno.

Rok	RUCH NATURALNY			RUCH MIGRACYJNY			BILANS
	Urodzenia żywe	Zgony	Saldo	Napływ	Odływ	Saldo	
2010	74	-76	-2	72	-118	-46	-48
2011	71	-87	-16	103	-130	-27	-43
2012	66	-79	-13	76	-106	-29	-42
2013	71	-78	-7	100	-128	-28	-35
2014	75	-76	-1	103	-123	-20	-21
2015	63	-85	-22	80	-117	-37	-59
2016	61	-79	-18	92	-103	-11	-29
2017	64	-74	-10	75	-118	-43	-53
2018	64	-98	-34	93	-138	-45	-79
2019	52	-73	-21	65	-114	-48	-69

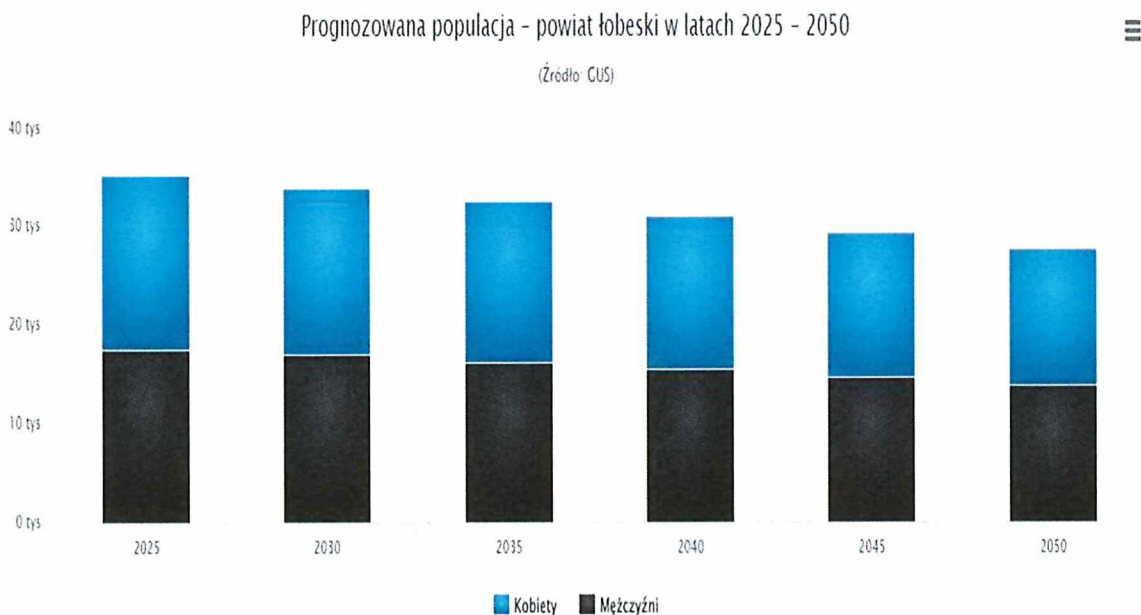
2020	41	-79	-38	80	-93	-12	-50
2021	49	-91	-42	105	-121	-16	-58
2022	53	-76	-23	78	-88	-10	-33
2023	34	-66	-32	81	-97	-16	-48
2024	30	-86	-56	97	-112	-15	-71
2025	32	76	-44	89	-105	-15	-59
Razem za 15 L.	900	-1.127	-379	1.389	-1.811	-418	-797

*Wartość dla roku 2025 aproksymowana, ze skorygowanych danych GUS za 2023 i 2024 roku.

Wynika z powyższego zestawienia tabelarycznego, że generatorem niekorzystnej tendencji *wyludnienia* gminy są nakładające się i korelujące, co do tendencji, te dwa czynniki. Analizując wpływy ruchu naturalnego i migracyjnego w okresie ostatnich 15 lat należy stwierdzić, że na ubytek całości populacji mieszkańców ruch naturalny oddziałuje współczynnikiem $\sim 47,6\%$ a ruch migracyjny w $\sim 52,4\%$.

4.3.4. Prognozy demograficzne.

Gmina Węgorzyno od kilku ostatnich lat objęta jest prognozami demograficznymi, które sporządza Główny Urząd Statystyczny. Takie prognozy sporządzono jednak dla miast powyżej 50 tys. mieszkańców oraz całych powiatów. Zatem tendencję demograficzną można jedynie aproksymować (*określić wartość przybliżoną*) z prognozy opracowanej dla powiatu łobeskiego. Rozkład prognozy dla powiatu obrazuje poniższy diagram.

Jako całość wykazuje ona stałą i znaczącą tendencję zniżkową. Przy zachowaniu obecnych wskaźników trendu, w okresie do roku 2050 spadek liczby ludności osiągnie wielkość bliską ¼ obecnego stanu populacji.

Tabela nr-15. Prognoza demograficzna dla populacji Gminy Węgorzyno.

Grupa wieku	2024r	2025r*	2030r	2035r	2040r
Ogółem	6 360	6 187	5 946	5 635	5 328
0-9	502	(-17) 485	416	390	391
10-19	667	(-14) 653	597	486	362
20-29	730	(-10) 720	680	623	555
30-39	848	(-33) 815	683	629	611
40-49	958	(-12) 946	896	783	658
50-59	788	(+17) 805	873	927	877
60-69	915	(-24) 891	796	774	869
70-79	580	(+17) 597	667	637	552
80+	259	(+16) 275	338	386	453

*Opracowano wg. danych GUS. Rok 2025 aproksymowano z danych za lata 2024 - 2030.

4.4. Aktywność gospodarcza członków Wspólnoty.

Aktywność mieszkańców ukierunkowaną na pomnażanie dobrobytu najlepiej jest dziś mierzyć pracą jaką wykonują mieszkańcy na rzecz gospodarki narodowej. Pracę w polskim systemie budżetowym można mierzyć wartością oddanego podatku od dochodów osobistych mieszkańców. Dochód taki powstaje dzięki samorzutnemu organizowaniu się na przestrzeni czasu rynku pracy. Najdoskonalszym przejawem tej organizacji są podmioty gospodarcze. Sam termin „Podmiot gospodarczy” jest terminem prawnym wywodzącym się z ustawy o działalności gospodarczej i określa każdego uczestnika rynku. W związku z akcesją do Unii Europejskiej i istniejącego tam innego porządku, ustawą z 19.XI.1999 roku zamieniono termin „podmiot gospodarczy” pojęciem „przedsiębiorca”.

4.4.1. Przedsiębiorcy.

Przedsiębiorcy są najaktywniejszymi uczestnikami procesów gospodarczych a ich działania - wywołując skutki ekonomiczne - oddziałują na sfery: gospodarczą, ekonomiczną, społeczną i polityczną. Cechą wyróżniającą przedsiębiorcę spośród innych podmiotów prawnych jest prowadzenie przez niego działalności gospodarczej. Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. - Prawo przedsiębiorców, *działalnością gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły*. Zatem to przedsiębiorcy – osoby fizyczne i osoby prawne są pierwszą przyczyną powstawania produktu krajowego, który liczony jako brutto (PKB) jest podstawowym miernikiem efektów pracy całego społeczeństwa i mówi o zagregowanej wartości dóbr i usług finalnych. Wskaźnik PKB to powszechnie używany miernik określania dobrobytu (*jakości życia*) danego społeczeństwa. Wkładem Gminy Węgorzyno do powstawania zagregowanej wartości PKB za rok 2024 jest działających czynnie 413 osób fizycznych - przedsiębiorców, spośród których, największą reprezentację stanowią podmioty samozatrudniające samego przedsiębiorcę bądź zatrudniające

kilka tylko osób. Statystyki wykazują nadto działalność 169 przedsiębiorstw będących osobami prawnymi. Zatem rynek czynnie działających przedsiębiorstw w Gminie Węgorzyno wynosi razem 582 firmy.

Tabela nr-15. Rynek przedsiębiorców w Gminie Węgorzyno

LATA	2015	2020	2024	2025
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007.	381	387	413	412
Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej wg sekcji PKD 2007.	129	155	169	174
Razem	510	542	582	586

wg ilości pracowników

Podmioty wg klas wielkości (1 - 9 pracowników)	485	523	563	567
Podmioty wg klas wielkości (10 - 49 pracowników)	24	18	18	18
Podmioty wg klas wielkości (50 - 249 pracowników)	1	1	1	1
Razem	510	542	582	586

Dane GUS wg stanu na dzień 30.XII.2025

W roku 2025 odnotowano wzrost ilości działających podmiotów gospodarczych o dalsze 4 szt. Szczególną aktywność w rejestrowaniu i zakładaniu nowych firm obserwujemy u osób fizycznych. Ze statystyki GUS wynika, że spośród wszystkich 586 przedsiębiorców ponad 72% to działające na rynku mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników. To bardzo pozytywny trend, gdy rynek wypełniają mali i średni przedsiębiorcy. Według najnowszych danych w Polsce w mikroprzedsiębiorstwach (firmach do 9 pracowników) pracuje ok. 41–42% wszystkich pracujących w sektorze przedsiębiorstw. To oznacza, że niemal co drugi pracownik sektora firm pracuje w mikro-firmie. Dane za 2024 r. pokazują, że w mikroprzedsiębiorstwach pracowało ok. 4,4 mln osób, działało ok. 2,37 mln mikro-firm.

Mikro (do 9 os), małe (do 49 os) i średnie przedsiębiorstwa zatrudniające do 249 osób razem wytwarzają ponad 60 proc. PKB i zatrudniają blisko 70% spośród ogólnej liczby pracujących. I tak mikro firmy zatrudniają ok. 41–42%, małe firmy ok. 10% a średnie firmy ok. 15%

Szczegółowy wykaz działających przedsiębiorców w rozbiciu na poszczególne branże (sektory rynku) obrazuje poniższa tabela.

Tabela nr-16: Wykaz podmiotów gospodarczych w gminie (publiczne, spółdzielcze, prywatne) w układzie branżowym wg PKD2007.

2020	2021	2022	2023	2024	2025	Działalność gospodarcza w układzie sekcyjnym PKD 2007 w gm. Węgorzyno
16	16	17	21	24	25	A. Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo

2	1	1	1	1	1	<i>B. Górnictwo i wydobywanie</i>
53	56	55	58	59	63	<i>C. Przetwórstwo przemysłowe</i>
3	3	4	4	4	5	<i>D. Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych</i>
1	1	1	1	1	1	<i>E. Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją</i>
131	136	138	126	135	130	<i>F. Budownictwo</i>
87	89	83	83	80	80	<i>G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle</i>
53	54	53	55	56	58	<i>H. Transport i gospodarka magazynowa</i>
12	14	12	14	14	13	<i>I. Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi</i>
4	3	5	2	1	2	<i>J. Informacja i komunikacja</i>
10	11	11	12	12	12	<i>K. Działalność finansowa i ubezpieczeniowa</i>
58	59	61	62	63	65	<i>L. Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości</i>
19	20	16	18	16	16	<i>M. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna</i>
16	16	16	17	22	19	<i>N. Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna</i>
7	7	7	7	7	7	<i>O. Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca</i>
8	11	11	12	12	10	<i>P. Edukacja</i>
14	16	15	18	16	17	<i>Q. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna</i>
8	8	9	9	8	8	<i>R. Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją</i>
36	38	40	40	45	48	<i>S.T.U.</i> <i>S=Pozostała działalność usługowa;</i> <i>T=Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby;</i> <i>U=Organizacje i zespoły eksterytorialne</i>
4	5	6	6	6	6	<i>Inne: niesklasyfikowane</i>
542	564	561	566	582	586	Ilość wszystkich podmiotów gospodarczych

Dane GUS wg stanu na dzień 30.XII.2025.

Indywidualni węgorzynscy przedsiębiorcy reprezentują bardzo szerokie spektrum rodzajów działalności gospodarczej, które wymienia Polska Klasyfikacja Działalności PKD 2007. Na 21 wszystkich rodzajów sekcji działalności PKD, w Gminie Węgorzyno wszystkie sekcje PKD są reprezentowane.

4.4.2. Rolnicy. Przedsiębiorcy rolni.

Szczególną i specyficzną grupę przedsiębiorców w polskim obszarze kulturowym stanowią rodzinne gospodarstwa rolne. Choć ich znaczenie -póki co- maleje z powodu różnych

uwarunkowań, szczególnie ekonomiczno-politycznych, w Gminie Węgorzyno funkcjonuje jednak ciągle ok. 250 takich podmiotów (*rolników*) posiadających gospodarstwa rolne, z tego do 15 ha jest ~75 a powyżej 15 ha ~145. Ilości gospodarstw rolnych, analizując ostatnie okresy, zwiększyły się. Przeważającą ilość, w liczbie 249 gospodarstw można nazwać i sklasyfikować jako rodzinne gospodarstwa rolne. Wszyscy oni gospodarują na pow. 11.833 ha z czego 8.835 ha gruntów rolnych stanowi ich własność. To w celu podwyższenia rentowności gospodarstw i prowadzenia efektywniejszej gospodarki rolnej wydierżawiają oni grunty od innych podmiotów właścicielskich. Najistotniejszymi są grunty Skarbu Państwa. Grunty będące w posiadaniu osób prywatnych stanowią 54 % wszystkich gruntów rolnych będących w granicach administracyjnych gminy Węgorzyno i stan ten powiększa się rok do roku.

Tabela nr-17. Wielkość produkcji rolniczej na użytkach rolnych w gm. Węgorzyno.

Wyszczególnienie	GOSPODARSTWA ROLNE		
	Ogółem	Indywidualne	Przedsiębiorstwa
Liczba gospodarstw rolnych	254,00	249,00	5,00
Powierzchnia gospodarstw	11.832,59	10.809,98	1022,61
Średnia wielkość gospodarstw	46,59	43,41	204,52
UŻYTKI	10 920,60	9 958,12	962,48
Lasy i grunty leśne	304,82	293,03	11,79
Łąki trwałe	1 729,53	1 709,53	20,00
Pastwiska trwałe	252,08	252,08	0,00
Powierzchnia pod zasiewami	8 634,17	7 703,48	930,69
ZBOŻA RAZEM	5 783,81	5 541,83	241,98
Zboża podstawowe z mieszankami	5 138,95	4 937,13	201,82
żyto ozime	1 608,52	1 541,77	66,75
pszenica ozima plus orkisz	1 107,42	1 036,66	70,76
pszenżyto ozime	782,72	725,41	57,31
jęczmień ozimy	134,10	134,10	0,00
mieszanki zbożowe ozime	243,11	243,11	0,00
owies	548,55	541,55	7,00
jęczmień jary	295,56	295,56	0,00
pszenica jara z orkiszem	198,80	198,80	0,00
pszenżyto jare	131,25	131,25	0,00
żyto jare	32,77	32,77	0,00
mieszanki zbożowe jare	56,15	56,15	0,00
Zboża pozostałe	644,86	604,70	40,16
POPLONY RAZEM	1 556,17	920,07	636,10
poplony jare	824,02	315,15	508,87
poplony ozime	732,15	604,92	127,23
POZOSTAŁE UPRAWY	3 085,99	2 689,27	396,72
rzepak i rzepik	1 085,78	907,50	178,28
kukurydza na ziarno	445,37	405,21	40,16

ziemniaki	133,76	133,76	0,00
strączkowe jadalne	132,92	132,92	0,00
warzywa gruntowe	71,40	71,40	0,00
przemysłowe (rocznikowe)	1 216,76	1 038,48	178,28

Uzupełnieniem rodzinnych gospodarstw rolnych jest obecnie 5 gospodarstw rolnych prowadzonych przez osoby prawne.

4.4.3. Bezrobocie.

Rola przedsiębiorców jest dla każdej społeczności nieoceniona także z uwagi na fundamentalny cel, który realizują, tj. są przyczyną i źródłem pracy. Ta ich właściwość materializująca się poprzez produkcję i usługę stanowi przyczynę egzystencjonalnego bezpieczeństwa mieszkańców wywołując - jak wspomniano - szereg skutków o znaczącym wymiarze publicznym. Będąc pracodawcami są jednocześnie regulatorem rynku pracy.

W temacie stopy bezrobocia w gminie Węgorzyno można zauważyć, że od kilku lat utrzymuje się stała tendencja oscylująca w zakresie 7 do 8% bezrobotnych liczonych do wszystkich mieszkańców wieku produkcyjnego. Wskaźniki za rok 2025 nie odbiegają od średniej 5 letniej (2020-2024) która wyniosła 7,68%.

W tabeli poniżej podano wskaźniki obrazujące stopę bezrobocia, liczoną tak do ogółu mieszkańców jak też do liczby mieszkańców będących w wieku produkcyjnym, co jest zapewne obiektywniejszym obrazem. Tak liczona stopa % bezrobocia osiągnęła dla roku 2025 wskaźnik 7,87%, dla mężczyzn = 6,34%; dla kobiet = 9,74%.

Tabela nr-18. Stopa bezrobocie w poszczególnych okresach na terenie gminy Węgorzyno.

LATA	2020	2021	2022	2023	2024	2025*
LICZBA MIESZKAŃCY OGÓŁEM	6463	6403	6380	6320	6247	6220
	100%	100%	100%	100%	100%	100%
mężczyźni	3466	3435	3211	3164	3132	3117
kobiety	3390	3372	3169	3156	3115	3103
Mieszkańcy w wieku produkcyjnym ogółem	3830	3811	3781	3736	3707	3686
	100%	100%	100%	100%	100%	100%
mężczyźni	2151	2134	2104	2071	2058	2049
kobiety	1679	1677	1677	1665	1649	1642
LICZBA BEZROBOTNYCH OGÓŁEM [os.]	315	271	290	311	263	290
Stopa bezrobocia do ogółu mieszkańców	4,87%	4,23%	4,55%	4,92%	4,21%	4,66%
Stopa bezrobocia do mieszkańców wieku produkcyjnego	8,22%	7,11%	7,67%	8,32%	7,09%	7,87%
Bezrobotni mężczyźni [os.]	116	97	111	126	109	130
Stopa bezrobocia do ogółu mieszkańców	3,35%	2,82%	3,46%	3,98%	3,48%	4,17%
Stopa bezrobocia do mężczyzn w wieku produkcyjnym	5,39%	4,55%	5,28%	6,08%	5,30%	6,34%
Bezrobotne kobiety [os.]	199	174	179	185	154	160
Stopa bezrobocia do ogółu kobiet	5,87%	5,16%	5,65%	5,86%	4,94%	5,16%
Stopa bezrobocia do kobiet w wieku produkcyjnym	11,85%	10,38%	10,67%	11,11%	9,34%	9,74%
osoby do 25 roku życia	42	36	33	46	37	42
osoby do 30 roku życia	76	67	56	78	62	72

osoby powyżej 50 roku życia	97	81	81	84	78	86
długotrwale bezrobotni	203	169	172	176	160	166

*Dane GUS wg stanu na dzień 30.VI.2025 rok. Zweryfikowano rok 2024 wg stanu na 31.XII.

4.4.4. Gmina - regulator aktywności gospodarczej.

Dla władz samorządowych ilość przedsiębiorców, którymi są dzisiaj także rolnicy ma bardzo wielkie znaczenie z uwagi na partycypowanie budżetu gminnego w podatku dochodowym tych przedsiębiorców⁵⁴ a w kontekście rolników także partycypacji w podatku rolnym. Poprzez bezpośredni udział – wynoszącą na rok 2025 wartość 38,46% części podatku dochodowego ustaloną w art. 89 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego są oni znaczącym udziałowcem środków publicznych, którymi dysponują gminy. Ze względu na tą szczególną właściwość związaną z partycypacją w budżecie w postaci podatku dochodowego oraz podatku dochodowego zatrudnionych pracowników, stanowiącym wartość dodaną do wszystkich innych rodzajów danin wyszczególnionych w ustawie o dochodach gmin (*wpływy z podatków, opłat, dochodów z majątku, spadków, darowizn, kar, odsetek, innych dochodach należnych gminie na podstawie odrębnych przepisów jak też dochodach w wysokości podatku dochodowego osób prawnych*) powinni być oni wszyscy objęci szczególną troską przez władze samorządowe i stanowić przedmiot przemyślanych rodzajów polityk ułatwiających i wzmacniających ich działalność. Winni być oni odważniej włączani w procesy inwestycyjne, które realizuje Gmina. Nieocenioną dla wielu w tym bardzo trudnym okresie może być jednorazowa pomoc *de minimis*⁵⁵, której udzielania tak bardzo obawiają się gminy z uwagi na uszczerbek części jednorazowej wpłaty, opłaty czy podatku stałego należnego gminie. Najczęściej jednak pomoc taka opłacalna jest dla obu stron.

Pomoc de minimis to szczególna kategoria wsparcia, która ze względu na swoją małą wartość nie zakłóca konkurencji w wymiarze ogólnym.

Samorządy posiadają narzędzie do wspomagania przedsiębiorców takim rodzajem pomocy. Rada gminy może zastosować obniżenie górnych stawek podatkowych zaordynowanych w ustawie.

Podobnie burmistrz korzystając z narzędzia udzielania ulg i zwolnień, może pomóc przedsiębiorcom, gdy pomoc taka jest uzasadniona. Ponadto może stosować umorzenia zaległości podatkowych a także rozkładać płatności na raty bądź odraczać terminy płatności.

⁵⁴ Udział gmin we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych, ustalony zgodnie z zasadami określonymi w art.9 ust.1 w związku z art.89 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2022 r. poz. 2267), w 2024 r. wyniesie **38,46%**, a więc będzie wyższy niż w 2023 r. o 0,06 punktu procentowego. %.

⁵⁵ Pomoc *de minimis* to specyficzny rodzaj wsparcia publicznego, obecny w wielu programach, z których mogą skorzystać polscy przedsiębiorcy. Jej koncepcja wywodzi się z założenia, że wsparcie o stosunkowo niskiej (dla państwa, niekoniecznie dla przedsiębiorcy) wartości nie jest w stanie naruszyć konkurencji na rynku. Pomoc *de minimis* może zostać udzielona w różnych formach. Pomoc może polegać w szczególności na odroczeniu terminu płatności podatku lub rozłożeniu jego płatności na raty. Innym rodzajem pomocy (znacznie rzadziej występującym w praktyce) jest umorzenie zaległości podatkowych w całości lub części, wraz z odsetkami za zwłokę. Organ podatkowy może udzielić na wniosek podatnika wskazanych ulg, ale co istotne, tylko w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem podatnika lub interesem publicznym. Jest to podstawowy warunek, którego niespełnienie wyklucza możliwość udzielenia pomocy.

4.5. Zasoby materialne oraz dobra kultury jako wynik aktywności gospodarczej.

Najtrwalszą wartością dodaną stanowiącą sumaryczny obraz predyspozycji społecznych, a jednocześnie obraz aktywności gospodarczej są istniejące dobra majątkowe w postaci budynków⁵⁶, budowli⁵⁷ czy całych zespołów urbanistyczno-przestrzennych (np. *pałacowo-ogrodowych*) i przyrodniczo-krajobrazowych (*parki*). Świadczą one najokazalej o skali dobrostanu, wypracowanego szczególnie w okresie przeszłym, bowiem jak się okazuje w zakresie budownictwa organizowanego przez sektor publiczny od dziesiątków lat nie powstają żadne nowe budynki. Wręcz odwrotnie, następuje wyprzedaż istniejącego starego zasobu publicznego by ten inwencją osób fizycznych przywracany był do okazałości.

Wszystkie one, tak własne jak i obce wyznaczają KULTURĘ stanowiącą unikalny, charakterystyczny wyróżnik każdej społeczności. **Kulturą** w obrębie kultury łacińskiej nazywamy wszystko stanowiące

- 1.) **Naukę**, czyli metodyczne poznawanie w prawdzie rzeczywistości fizycznej i metafizycznej otaczającego świata,
- 3.) **Etykę**, czyli zespół zasad prawno-moralnych dobrego postępowania we wzajemnych relacjach ludzi względem siebie.
- 2.) **Sztukę**, czyli działalność wytwórczą wszystkich dziedzin psychofizycznej aktywności człowieka, ukierunkowaną na piękno.

Widzialnym obrazem pierwszego jest wiedza jako emanacja intelektu osoby ludzkiej. Sztuka, obrazowana jest widzialnymi dobrami materialnymi stworzonymi przez człowieka zaś etyka, to prawno-moralny imperatyw postępowania ludzi względem siebie.

Wszystko będące polem działalności KULTURY winno służyć człowiekowi i ostatecznie objawiać się **dobrobytem** dla osiągnięcia którego wymagane jest **zdrowie** stające się przedmiotem najwyższej jego troski o samego siebie

4.5.1. Nauka. Oświata i wychowanie.

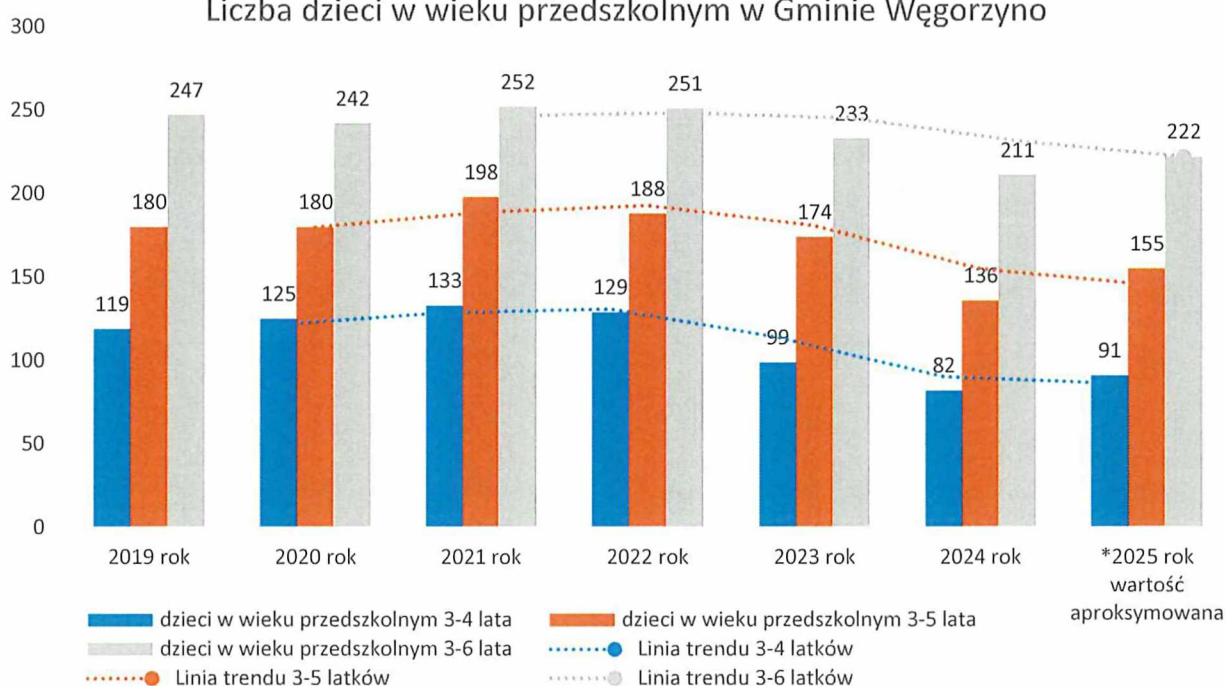
Infrastrukturą wykorzystywaną na poziomie gminnym do realizowana **nauki**, czyli wielkiego zadanie przygotowywania mieszkańców do rozpoznawania i poznawania rzeczywistości są różnego rodzaju placówki przedszkolno-wychowawcze oraz edukacyjno-oświatowe. Realizację zadań wspomnianych zakresów zabezpieczają w gminie żłobki, przedszkola, oddziały przedszkolne oraz szkoły.

Na terenie gminy Węgorzyno działa żłobek publiczny oraz 5 placówek wychowania przedszkolnego, w tym 4 przedszkola. Opieką przedszkolną objętych było 66,2% dzieci w wieku przedszkolnym..

⁵⁶ Art. 3. Ust. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o budynku - należy przez to rozumieć taki obiekt budowlany, który jest trwale związany z gruntem, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych oraz posiada fundamenty i dach.

⁵⁷ Art. 3. Ust. 3. Ilekroć w ustawie jest mowa o budowli - należy przez to rozumieć każdy obiekt budowlany niebędący budynkiem lub obiektem małej architektury, jak: obiekty liniowe, lotniska, mosty, wiadukty, estakady, tunele, przepusty, sieci techniczne, wolno stojące maszyny antenowe, wolno stojące trwale związane z gruntem tablice reklamowe i urządzenia reklamowe, budowle ziemne, obronne (fortyfikacje), ochronne, hydrotechniczne, zbiorniki, wolno stojące instalacje przemysłowe lub urządzenia techniczne, oczyszczalnie ścieków, składowiska odpadów, stacje uzdatniania wody, konstrukcje oporowe, nadziemne i podziemne przejścia dla pieszych, sieci uzbrojenia terenu, budowle sportowe, cmentarze, pomniki, a także części budowlane urządzeń technicznych (kotłów, pieców przemysłowych, elektrowni jądrowych, elektrowni wiatrowych i innych urządzeń) oraz fundamenty pod maszyny i urządzenia, jako odrębne pod względem technicznym części przedmiotów składających się na całość użytkową.

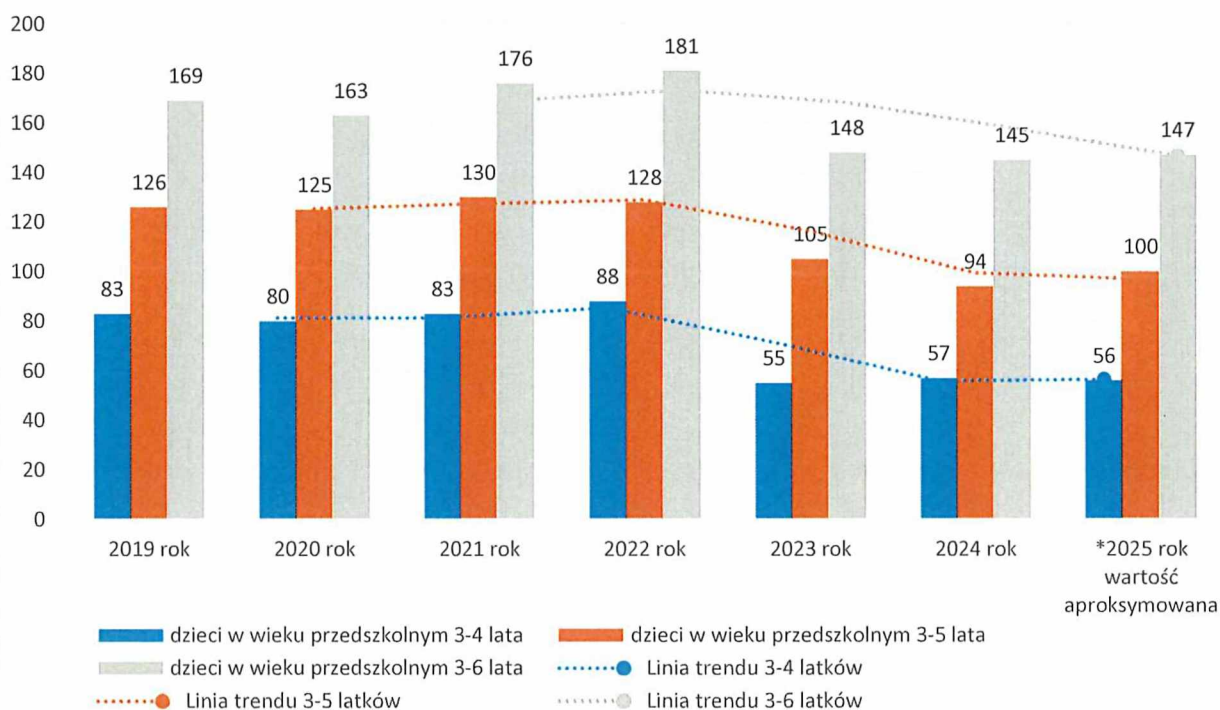
Liczba dzieci w wieku przedszkolnym w Gminie Węgorzyno

*wartość aproksymowana jako średnia lat 2023-2024. GUS nie opublikował na dzień 30.IV.2026 danych wg stanu na XII.2025 r.

Dane o liczbie dzieci w wieku przedszkolnym oraz dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym pochodzą z Centralnej Bazy Danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Gminie

*wartość aproksymowana jako średnia lat 2023-2024. GUS nie opublikował na dzień 30.IV.2026 danych wg stanu na XII.2025 r.

Na koniec kwietnia każdego roku kalendarzowego, kiedy kończone są prace nad raportem, GUS nie posiadał jeszcze opublikowanych danych za rok 2025, dlatego informacja o roku bazowym dla raportu jest aproksymowana co oznacza, że jest pochodną trendu wyznaczanego przez dane liczbowe kilku poprzednich lat.

Tabela nr-19. Analiza wskaźnikowa wychowania przedszkolnego, w latach.

ZADANIA PRZEDSZKOLNO - WYCHOWAWCZE							
Rok	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025*
% dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym							
Liczba dzieci w wieku 3-4 lat	69,7%	64,0%	62,4%	68,2%	55,6%	69,5%	61,5%
Liczba dzieci w wieku 3-5 lat	70,0%	69,4%	65,7%	68,1%	60,3%	69,1%	64,5%
Liczba dzieci w wieku 3-6 lat	68,4%	67,4%	69,8%	72,1%	63,5%	68,7%	66,2%

Obowiązek edukacyjno-oświatowy szczebla podstawowego realizowany jest przez 2 istniejące szkoły kształcące w roku bieżącym 466 osób wypuszczając średnio ok.60-70 absolwentów.

Tabela nr-20. Ilość młodzieży objęta szkolnym obowiązkiem podstawowym.

ZADANIA EDUKACYJNO – OŚWIATOWE							
Realizowane jest w Gminie Węgorzyno przez dwie placówki szkolne.							
- Szkoła Podstawowa im. Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego w Węgorzynie = xxxx uczniów / 2025 r.							
- Szkoła Podstawowa w im. II Łużyckiej Dywizji Artylerii L.W.P w Runowie = xxxxx uczniów / 2025 r.							
ROK	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025*
Liczba uczniów szkół podstawowych	472	439	421	409	381	377	
Oddziały klasowe w szkołach	25	25	25	24	23	24	
Absolwenci	74	75	55	69	64	42	

* wartość wskazana przez dyrektorów szkół.

4.5.2. Etyka. Stanowienie prawa lokalnego.

Wspomniano już, że gminna struktura samorządowa działa w zakresie wszystkich spraw publicznych o znaczeniu lokalnym, które nie zastrzeżono ustawami na rzecz innych podmiotów. Zaspokajanie zbiorowych potrzeb Wspólnoty należy do zadań własnych gminy⁵⁸.

⁵⁸ Art. 7. Ust.1. Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy: 1.) ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomości, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej; 2.) gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego; 3.) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz; 3a.) działalności w zakresie telekomunikacji; 4.) lokalnego transportu zbiorowego; 5.) ochrony zdrowia; 6.) pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych; 6a.) wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej; 7.) gminnego budownictwa mieszkaniowego; 8.) edukacji publicznej; 9.) kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami; 10.) kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych; 11.) targowisk i hal targowych; 12.) zieleni gminnej i zadrzewień; 13.) cmentarzy gminnych; 14.) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego; 15.) utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych; 16.) polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej; 17.) wspierania i upowszechniania idei samorządowej, w tym tworzenia warunków do działania i rozwoju jednostek pomocniczych i wdrażania programów pobudzania aktywności obywatelskiej; 18.) promocji gminy; 19.) współpracy i działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2018 r. poz. 450, 650 i 723); 20.) współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw. Art. 8. 1. Ustawy mogą nakładać na gminę obowiązek wykonywania zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, a także z zakresu organizacji przygotowań i przeprowadzenia wyborów powszechnych oraz referendów.

Narzędziem realizacji zadań zabezpieczających w tym względzie lokalną społeczność są uchwały Rady Gminy oraz zarządzenia Burmistrza. Uchwały i zarządzenia to przyjęte zwyczajowo, a w obrocie prawnym usankcjonowane ustawowo przez Państwo formy stanowienia prawa miejscowego. Zatem można powiedzieć że mieszkańcy są posiadaczem narzędzia regulowania norm postępowania ludzi względem siebie oraz względem każdego podmiotu i przedmiotu prawa. Tą właśnie drogą realizowany jest drugi, równie doniosły jak poprzedni, dział kultury – *etyka*. Formułuje ona powinności, którym podlegamy, czyli określa co powinniśmy a czego nie powinniśmy czynić, nadto odpowiada na pytanie - dlaczego, czyli uzasadnia słuszność tych powinności. Cały ten przedmiot zagadnienia omówiony zostanie w części głównej raportu podczas analizy ilości i jakości ustanowionego prawa przez Radę Miejską w Węgorzynie w okresie objętym raportem.

4.5.3. *Sztuka. Budownictwo oraz układy architektoniczno-urbanistyczne.*

Dobra materialne podobnie jak też wszystkie pozostałe służące najróżniejszym celom, które człowiek pragnie osiągnąć są efektem trzeciego działu kultury – *sztuki (wytwórczości)*.

Z uwagi, że najtrwalszymi w czasie i najokazalszymi w przestrzeni są budynki, budowle i całe zespoły architektoniczne będą one przedmiotem szczególnego omówienia. W polskim obrocie prawnym budynki klasyfikuje się oraz dzieli na grupy i rodzaje.

Z kilkuletnich danych ewidencyjnych prowadzonych przez Starostwo wynika, że w gminie na podstawie danych z kilku ostatnich lat istnieje średnio 4.221 wydzielonych odrębnie nieruchomości gruntowych zabudowanych oraz 185 budynków stanowiących samodzielną nieruchomość. Na nieruchomościach tych zlokalizowanych jest łącznie 4.406 różnego rodzaju obiektów budowlanych. W tej liczbie nieruchomości, znajdują się następujące rodzaje budynków. Ich stan ilościowy przedstawia tabela.

Tabela nr 21. Ilość budynków w Gminie Węgorzyno z podziałem na rodzaje klasyfikacji.

Klasyfikacja budynków	ilość	% do ogółu
1. Budynki mieszkalne	1 391	31,6%
2. Budynki produkcyjno-usługowe i gospodarcze sektora rolnictwa	1 040	23,6%
3. Budynki transportu i łączności	300	6,8%
4. Budynki handlowo-usługowe	17	0,4%
5. Budynki przemysłowe	1	0,0%
6. Budynki magazynowe, zbiorniki i silosy	12	0,3%
7. Budynki oświaty, nauki, kultury i sportu	59	1,3%
8. Budynki biurowe	53	1,2%
9. Budynki zakładu opieki medycznej	25	0,6%
10. Inne budynki niemieszkalne	1 508	34,2%
OGÓŁEM	4 406	100,0%

W wyszczególnionej liczbie budynków, jest 185 nieruchomości budynkowych tj. budynków (*obiektów*), które na podstawie przepisów szczególnych nie stanowią części składowej nieruchomości gruntowej, lecz są odrębnym od gruntu przedmiotem własności. Przykładem takich nieruchomości będących własnością Gminy Węgorzyno są działki w Mieszewie i Brzeźniaku, na których zlokalizowano stacje uzdatniania wody. Wyrokiem sądowym oddzielono obiekty budowlane w tym budynek SUW od gruntu nadając budynkowi status samodzielnej nieruchomości.

Spośród wszystkich budynków znajdujących się w Gminie Węgorzyno $\frac{3}{4}$ z nich, w liczbie 3.170, zlokalizowanych jest na terenie wiejskim, a tylko czwarta ich część 1.236, zlokalizowane są w mieście. W obszarze użytkowym wielu pobudowanych budynków mieszkalnych, ustanowione są często odrębne nieruchomości będące samodzielnymi lokalami mieszkalnymi⁵⁹.

Obiekty zabytkowe

Pośród wszystkich zaewidencjonowanych w bazie ewidencyjnej Starostwa Powiatowego w Łobzie budynków znajdują się takie, które posiadają szczególny wymiar historyczny. Objęte są one specjalnymi ewidencjami prowadzonymi przez państwo. W skład zasobu Narodowego Instytutu Dziedzictwa wchodzi dokumentacja związana z prawną ochroną zabytków, czyli decyzjami administracyjnymi o wpisie do rejestru zabytków, wydawanymi przez wojewódzkich konserwatorów. Na dokumentację rejestrową składają się: **a.)** decyzje o wpisie do rejestru, **b.)** decyzje zmieniające treść wcześniejszych decyzji, **c.)** sprostowania decyzji, **d.)** zawiadomienia o zmianach numerów rejestru, **e.)** decyzje wydane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego skreślające zabytek z rejestru oraz odmawiające skreślenia. Dokumentacje rejestrowe gromadzone są w trzech odrębnych zbiorach, analogicznych do trzech ksiąg rejestrowych:

- A – dla zabytków nieruchomych,
- B – dla zabytków ruchomych,
- C – dla zabytków archeologicznych.

W roku sprawozdawczym odnotowano zmiany w wykazie obiektów zabytkowych. Została zweryfikowana i uzupełniona przez Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Szczecinie baza stanowisk archeologicznych o dodatkowych kilkadziesiąt stanowisk, co odzwierciedlono w tabeli nr 25. Także wpisano w roku bieżącym z datą 18 marca 2025 do krajowej ewidencji zabytków stanowisko w Sielsku.

Zabytek nieruchomy to nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości, będące dziełem człowieka albo związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.

Do zabytków nieruchomych zalicza się m.in.:

- budynki i budowle,

⁵⁹ Zgodnie z art. 2. ust. 2. ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz.U.2019.0.737 tj.) lokal mieszkalny to wydzielona trwałymi ścianami w obrębie budynku izba lub zespół izb przeznaczonych na stały pobyt ludzi, które wraz z pomieszczeniami pomocniczymi służą zaspokajaniu ich potrzeb mieszkaniowych. Może on stanowić odrębny przedmiot własności jeżeli jest wyodrębniony z nieruchomości.

- układy urbanistyczne,
- cmentarze,
- parki i ogrody historyczne,
- stanowiska archeologiczne.

Do zabytków nieruchomości zalicza się nie tylko pojedyncze dzieła architektury i budownictwa, ale też obiekty techniki, cmentarze, parki, ogrody czy miejsca upamiętniające historyczne wydarzenia. Są nimi także całe układy urbanistyczne, ruralistyczne, zespoły budowlane i krajobrazy kulturowe. Obiektów posiadających taki walor w Gminie Węgorzyno jest 49, w tym 20 budynków lub ich pozostałości z czego 17 budynków to kościoły oraz 3 dawne pałace dworskie.

Tabela nr-22. Wykaz zabytkowych nieruchomości budynkowych w gm. Węgorzyno.

Miejscowość	Nazwa zabytku	Chronologia	Data wpisu
<u>Brzeźnica nr 8</u>	kościół ewangelicki, ob. rzymskokatolicki pw. MB Królowej Polski	2. poł. XVII w.	2021-12-17
Chwarstno	kościół Wniebowzięcia NMP	XVI wiek, wieża drewniana XVIII wiek	1963-12-10
Cieszyno	kościół Podwyższenia Krzyża Świętego	XVII/XVIII wiek	1963-12-10
Dłusko	kościół (ruina)	XV/XVI wiek	1989-10-30
Gardno nr 4	kościół św. Mateusza Apostoła	1737 r.	1963-12-10
Ginawa	kościół św. Anny	1772 r. / 1787 r.	1958-09-12
Kąkolewice	kościół św. Józefa z kaplicą grobową	XVIII wiek	1958-01-23
Kąkolewice	ruiny pałacu (<i>piwnice</i>)	pocz. XIX wieku / XVIII/XIX wiek	1963-12-10
Kraśnik łobeski	kościół MB Gromnicznej	1865 r.	2005-11-08
Lesięcin nr 16	pałac	1853 r., 1887 r.	1999-06-19
Mielno	kościół MB Różańcowej	XVII/XVIII wiek	1963-12-10
Mieszewo nr 55	kościół św. Józefa	k. XV wieku, 2 poł. XIX wieku	1994-04-18
Mieszewo nr 47	pałac	k. XVIII wieku	2003-12-10
Przytoń nr 40	kościół św. Marii Magdaleny	XVIII wiek / XVII/XVIII wiek	1963-12-10
Rogówko nr 18	kościół Podwyższenia Krzyża Świętego	1886 r.	2011-03-09
Runowo	kościół św. Tomasza Apostoła	XV wiek, przebudowa 1860 r., 1882 r.	1957-02-05
Sielsko	kościół św. Jana Chrzciciela	XV wiek, przebudowa XVIII i XIX wiek / XVI wiek, 1705 r.	1958-06-18
Trzebawie nr 6	kościół św. Michała Archanioła	2 poł. XVIII wieku	1963-12-12
Winniki nr 12	kościół św. Karola Boromeusza	1860 r. / 1850 r.	1997-02-18

Zwierzyniek	kościół św. Rodziny	XV wiek, 1730 r.	1957-02-05
-------------	---------------------	------------------	------------

Opracowanie własne wg danych Narodowego Instytutu Dziedzictwa. Uzupełnienie dla roku 2024 o jedną pozycję.

Gmina Węgorzyno w ramach Wojewódzkiego Programu Opieki Nad Zabytkami opracowanym na lata 2025-2028 oraz Planu Województwa Zachodniopomorskiego, znajduje się w Obszarze Kulturowo-Krajobrazowym „Kraina Borków” (OKK 16), który obejmuje teren całej gminy Węgorzyno i południowe krańce gminy Radowo Małe. Wyróżnikiem obszaru są liczne zespoły, ryglowych XVIII-wiecznych kościołów wraz z obiektami przykościelnymi.

Wg nowego Programu Opieki Nad Zabytkami obszar OKK 16 charakteryzują wsie o metryce średniowiecznej z zachowaną zabudową owalnicową, z zespołami zabudowy zagrodowej z okresu 4 ćw. XIX - pocz. XX w., XIX-wiecznymi parkami podworskimi. Wyróżnikiem obszaru jest bardzo liczny zespół ryglowych kościołów z XVIII wieku z bardzo bogatym wyposażeniem wewnątrz z późnorenesansowymi, barokowymi drewnianymi elementami jak choćby w Runowie Pomorskim. Dlatego dla utrwalenia waloru tego obszaru w niniejszym raporcie pozostawiona jest charakterystyka, zaczerpnięta z opracowań wcześniejszych. Obecny program ochrony zabytków, jak ten z lat 21-24 nie opisują już tak dokładnie obszaru „Krainy Borków” Wyciąg treści charakteryzującej obszar kulturowo-krajobrazowy (OKK 16) z wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami na lata 2017 – 2020 stanowi *załącznik nr 4* do raportu.

Jak wspomniano, zabytkami mogą być nie tylko nieruchomości architektury budowlanej, ale też inne nieruchomości. Poza wskazanymi budynkami, do rejestru zabytków wpisane są dodatkowo 29 nieruchomości niebudynkowych w tym 18 parków dworskich i 6 cmentarzy.

Tabela nr-23. Wykaz zabytków innych niż nieruchomości budynkowe.

Miejscowość	Nazwa zabytku	Chronologia	Data wpisu
Dłusko	cmentarz przykościelny	XV/XVI wiek	1989-10-30
Kraśnik Łobeski	cmentarz przykościelny	1865	2005-11-08
Rogówko	cmentarz przykościelny	brak danych	2011-03-09
<u>Brzeźniak nr 13</u>	nieczynny cmentarz rzymskokatolicki	2. ćw. XIX w.	1990-10-10
Winniki nr 12	cmentarz przykościelny	1860 r. / pocz. XIX	1997-02-18
<u>Brzeźnica nr 8</u>	cmentarz ewangelicki, przykościelny ze starodrzewem	2. poł. XVII w.	2021-12-17
<u>Dłusko nr 10</u>	mur ogrodzeniowy	data nieznana	1989-10-30
<u>Brzeźnica</u>	relikty muru ogrodzeniowego	XVIII w.	2021-12-17
Kraśnik Łobeski	grobowiec rodziny Possart	1866 r.	2005-11-08
Brzeźniak nr 33	budynek dawnego młyna wodnego (wraz z otoczeniem)	poł. XIX wieku, lata 20. XX wieku	1988-01-04
Brzeźniak	park dworski	pocz. XIX wieku	1983-09-28
Cieszyno	park dworski	pocz. XIX wieku	1978-08-10
Dłusko	park dworski	2 poł. XIX wieku	1983-09-28
Ginawa	park dworski	1 poł. XIX wieku	1979-12-31

Kąkolewice nr 7	park dworski	XVII wiek, rozbudowa pocz. XIX wieku	1956-07-19
Lesięcin nr 16	park dworski	2 poł. XIX wieku	1978-10-02
Mieszewo nr 47	park dworski	2 poł. XIX wieku	1978-10-02
Podlipce nr 10	park dworski	1 poł. XIX wieku / 2 poł. XIX wieku	1980-12-12
Rogówko	park dworski	2 poł. XVIII wieku, rozbudowa k. XIX wieku	1978-10-02
Runowo	park dworski	pocz. XIX wieku	1956-12-19
Sielsko	park pałacowy	2 poł. XIX wieku	1978-10-02
Stare Węgorzynko nr 8	park dworski	XIX wiek (ogród)	1979-01-26
Wiewiecko	park pałacowy	2 poł. XIX wieku	1980-12-12
Winniki	park dworski	XIX wiek	1978-10-02
Zwierzynek	park dworski	2 poł. XIX wieku	1978-10-02
Zwierzynek	park dworski (<i>aleja grabowa</i>)	XIX wiek	1956-12-19
Kraśnik Łobeski	park dworski (<i>z fundamentami dworu i aleją dojazdową</i>)	1 poł. XIX wieku	1978-08-01
<u>Kąkolewice nr 7</u>	zespół pałacowo-parkowy	XVIII w.	2019-12-11
Runowo Pomorskie	wieża wodna (<i>kolejowa</i>)	1915 r.	2012-11-15

Opracowanie własne. Uzupełnione w roku 2024 o pięć pozycji wg danych Narodowego Instytutu Dziedzictwa

Pierwszymi w gminie obiektami, uznanymi za zabytkowe są powołane w dniu 19 lipca 1956 roku decyzjami państwowymi - parki dworskie w Kąkolewicach i 19 grudnia 1956 r. parki dworskie w Runowie i Zwierzynku. Ostatnimi obiektami uznanym za zabytek są trzy obiekty zlokalizowane w Brzeźnicy. Wpisano je do rejestru zabytków 17 grudnia 2021 roku.

Ponad powyższe, na terenie Gminy Węgorzyno zidentyfikowano 422 stanowisk archeologicznych, które uwidoczniono w wojewódzkiej ewidencji zabytków. Spośród wszystkich, 9 najcenniejszych wpisano do ogólnokrajowego rejestru zabytków. Są to następujące stanowiska wraz z oznaczeniem numerowym krajowej ewidencji zabytków archeologicznych (AZP).

Tabela nr-24. Wykaz zabytków archeologicznych dla gm. Węgorzyno wg krajowej ewidencji.

MIEJSCOWOŚĆ	FUNKCJA	CHRONOLOGIA	AZP obszar/nr dokumentu z roku
Trzebawie, st.1	grodzisko	średniowiecze	AZP 28-14/621 z 1969-12-10
Węgorzyno	grodzisko	średniowiecze	AZP 28-15/610 z 1969-12-04
Przytoń, st.1	grodzisko	średniowiecze	AZP 28-15/611 z 1969-12-04
Zdroje st. 1 (Węgorzko)	grodzisko	średniowiecze	AZP 28-16/613 z 1969-12-04
Tucze, st. 1	grodzisko	średniowiecze	AZP 28-13/661 z 1970-11-09
Brzeźniak, st. 1	grodzisko	średniowiecze	AZP 28-16/609 z 1969-12-04
Wiewiecko st. 1	grodzisko	średniowiecze	AZP 28-16/612 z 1969-12-04
Cieszyno, st.1	grodzisko	średniowiecze	AZP 29-14/622 z 1969-12-10
Ginawa st. 1	grodzisko	średniowiecze	AZP 29-16/614 z 1969-12-16
Ginawa st. 2	grodzisko	średniowiecze	AZP 29-16/615 z 1969-12-16

Zwierzynek	grodzisko	średniowiecze	AZP 027-013/C-43 z 2024-12-17
Sielsko st. 1	grodzisko	średniowiecze	APZ 027-014/C46 z 2025-03-18

Opracowano wg danych Krajowej EZA. Uzupełniono o jedno stanowisko w Sielsku.

Podsumowując. W granicach Gminy Węgorzyno łącznie z wymienionymi powyżej obiektami posiadamy 576 zidentyfikowanych obiektów zabytkowych traktowanych jako zabytki nieruchome chronione prawem. Znajdują się one we wszystkich miejscowościach, w ilościach wg zestawienia poniżej.

Tabela nr-25. Wykaz ilościowy rodzajów obiektów zabytkowych z podziałem na lokalizację.

MIEJSCOWOŚĆ	Ewidencja zabytków nieruchomych.	Rejestr zabytków nieruchomych.	Stanowiska Archeologiczne	
			Przybyło w 2025	Ogółem
Brzeźniak	7	5	+1	23
Brzeźnica	3	0	+1	1
Chwarstno	3	1	+8	21
Cieszyno	6	2	+13	34
Dłusko	2	3	+1	2
Gardno	4	1	+4	13
Ginawa	3	2	+1	10
Gościsław	1	0	0	0
Kąkolewice	5	3	+6	11
Kraśnik Łobeski	2	4	+11	22
Lesięcin	4	2	+17	35
Mielno	4	1	+6	6
Mieszewo	10	3	0	10
Podlipce	3	1	0	0
Połchowo	3	0	+7	32
Przytoń	5	1	0	5
Rogówko	4	1	+12	15
Runowo	9	2	+5	20
Sarnikierz	1	0	0	0
Sielsko	5	1	+19	56
Stare Węgorzynko	1	1	0	4
Sulice	2	0	0	0
Trzebawie	3	1	+15	28
Tucze	0	0	0	1
Węgorzyno,	11	0	+17	40
Wiewiecko	2	1	+4	13
Winniki	5	3	+3	11
Zdroje	0	0	0	1
Zwierzynek	4	3	+1	8
	112	42	+152	422
Łącznie zaewidencjonowanych i zarejestrowanych obiektów zabytkowych		576		

Mapę lokalizacyjną najcenniejszych dóbr kultury istniejących w granicach administracyjnych Gminy Węgorzyno przedstawia *załącznik nr 5*.

Zabytki ruchome.

Program Ochrony Zabytków Województwa Zachodniopomorskiego wymienia także istnienie zabytków ruchomych zlokalizowanych w gminie Węgorzyno, m.in. w Runowie Pomorskim, gdzie spotykamy bogato zdobione wnętrza kościoła oraz witraże, stalle i ławy zdobione snycersko i przeważnie polichromowanych. Takie zdobienia spotkać można w każdym z wymienionych wcześniej kościołów.

Zabytki ruchome to najczęściej elementy wyposażenia bądź wystroju budowli (*głównie kościołów i rezydencji*), posiadające cechy indywidualnych, niepowtarzalnych wytworów artystycznych lub rzemieślniczych. Wymienić tu można m.in.: rzeźby, płaskorzeźby, polichromie naścienne lub stropowe, mozaiki, sztukaterie i różnego rodzaju detale architektoniczne (*fryzy, gzymsy, tralki, blendy oraz architektoniczne elementy obramień okiennych i drzwiowych*).

Za zabytki ruchome uznaje się także obiekty małej architektury, wykazujące wysoki poziom warsztatu artystycznego lub rzemieślniczego, dokumentujący historyczne trendy. W grupie tej są np.: rzeźby ogrodowe, fontanny, pomniki, obeliski, słupy lub kapliczki przydrożne, nagrobki a także np. piece czy kominki. Zabytkami ruchomymi są także, zgromadzone w kolekcjach muzealnych lub prywatnych, dzieła sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego, sztuki użytkowej, a także historyczne wytwory sztuki ludowej, instrumenty muzyczne, numizmaty, militaria i in.:

Gmina Węgorzyno to nie tylko ruchomości i nieruchomości zabytkowe. Na przestrzeni czasu mieszkańcy oraz władze publiczne w ramach swojej codziennej działalności także wytwarzają dobra majątkowe. Ich rokroczne obrazowanie oraz opisywanie zmian na przestrzeni czasu jest zadaniem, które wypełnia niniejszy raport. Zakres tych zmian opisywany jest w raporcie w krótkich dwu, trzyletnich okresach i pokazany jest w części głównej raportu.

Aby drogą kultury ten wysiłek twórczy mógł prowadzić do **dobrobytu** jednostki, tym samym wspólnoty, warunkiem ostatecznie go dopełniającym jest posiadanie **zdrowia**, ...tak fizycznego jak też psychicznego. Obydwa aspekty zdrowia na poziomie podstawowym chronione są i zabezpieczane przez istniejący ośrodek zdrowia, który w roku 2024 zmienił swoją siedzibę z budynku gminnego zlokalizowanego na ulicy Runowskiej na budynek przy ulicy Grunwaldzkiej 27A. Zdrowie mieszkańców Węgorzyna realizuje obecnie **Balticmed Przychodnia Spółka z o.o.** z siedzibą w Szczecinie przy ul. Kosynierów 14. To sieć niedużych – obecnie – 14 przychodni świadczących usługi medyczne z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. Przychodnia lekarska, udziela rokrocznie do 25 tys. porad lekarskich. Uzupełnieniem przychodni jest działająca w Węgorzynie apteka. Obiekty te realizują jedynie zadania tzw. lecznictwa otwartego.

Jednak nie tylko takie rodzaje obiektów służą ochronie zdrowia mieszkańców. Z racji na ich specjalistyczny charakter oraz funkcję zlokalizowane są one w obszarze administracyjnym najbliższych powiatów ziemskich (Łobez, Drawsko, Stargard) czy miast na prawach powiatu jak najbliższy Szczecin czy Koszalin. To tam realizowane jest zadanie lecznictwa zamkniętego, którego narzędziami są szpitale, sanatoria czy hospicja. Tam też skupione są ośrodki ratownictwa medycznego tj. stacje pogotowia i SOR'y, czy ośrodki rehabilitacji i opieki długoterminowej jak zakłady opiekuńczo-lecznicze, zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze czy domy pomocy społecznej z funkcją leczniczą lub rehabilitacyjną.

Zdrowie realizujemy także przez sieć dostępnych obiektów sportowych miejskich i szkolnych. Do największych i bardzo okazałych należy miejski stadion sportowy, który po kompleksowej modernizacji w roku 2022 otrzymał patronat w osobie Stanisława Pawłowskiego, długoletniego działacza i 4'krotnego Prezesa klubu Sportowego „Sparta”, działającego od roku 1949.

Do ważnych instytucji działających w zakresie upowszechniania sportu, zdrowia i kultury należy, działający w Węgorzynie - Gminny Ośrodek Kultury i Sportu. Ustanowiony został uchwałą Rady Miejskiej⁶⁰ w roku 2019.

Przedmiotem działalności tej instytucji jest prowadzenia wielokierunkowej działalności kulturalnej, rekreacyjnej, sportowej, rozwijającej i zaspokajającej potrzeby

lokalnej społeczności. Gminny Ośrodek Kultury i Sportu przejął od Urzędu Miejskiego wiele funkcji, jak choćby organizację imprez integracyjnych, kulturalnych, promocyjnych czy patriotycznych. W budynku Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu znajduje się także profesjonalne kino, na seanse którego uczęszczają mieszkańcy powiatu łobeskiego.

⁶⁰ Gminny Ośrodek Kultury i Sportu powołany został uchwałą Nr XII/106/2019 Rady Miejskiej w Węgorzynie z dnia 29.11.2019 r. (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2019 poz. 2417).

Do przedsięwzięć kulturalnych, które wpisały się już na stałe w kalendarz imprez należą takie jak: Lato z Węgorzem, Dożynki Gminne, Dożynki w Sołectwach, Dzień Sołtysa, obchody Dnia Niepodległości, Gminny Konkurs na Najpiękniejszą Palmę Wielkanocną, Orszak Trzech Króli, Obchody Państwowości Polskiej na Ziemi Węgorzyńskiej, rajdy piesze, spotkania wigilijne, bale karnawałowe w Sołectwach, Węgorzyńskie Perelki, zabawy mikołajkowe oraz inne, które nie posiadają charakteru cyklicznego jak choćby spotkania z ciekawymi ludzki. Wspominając działalność integracyjno-kulturalną jaka odbywa się na terenie Gminy Węgorzyno, nie można pominąć umowy podpisanej z partnerską gminą niemiecką Uckerland. Na niwie tej współpracy organizowane są wyjazdy i spotkania mieszkańców obu gmin.

Do najważniejszych wydarzeń kulturalnych w roku bieżącym można zaliczyć:

Data	Wykaz imprez kulturalnych w gminie Węgorzyno w roku 2025 którym patronował Burmistrz Węgorzyna
2025-01-06	Orszak Trzech Króli.
2025-01-26	33 Finał WOŚP.
2025-02-04	2025-02-13 Ferie zimowe w świetlicach wiejskich.
2025-02-20	Wręczenie nagród w konkursie pn. „XX Gminny Konkurs Plastyczny na kartkę świąteczną, szopkę bożonarodzeniową i stroik wigilijny”.
2025-02-28	2025-03-02 80 rocznica Państwowości Polskiej na Ziemi Węgorzyńskiej.
2025-03-01	Dzień Sołtysa.
2025-03-08	Dzień Kobiet.
2025-04-12	XV Gminny Konkurs na Najpiękniejszą Palmę Wielkanocną.

2025-04-25	Powiatowy Turniej Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym.
2025-04-28	Powiatowe Biegi Przełajowe Uczniów Szkół Podstawowych w ramach "Węgorzyńskiej Majówki".
2025-05-03	234. rocznica Uchwalenia Konstytucji.
2025-05-28	Festyn pn. "Wspólnie działamy i aktywnie czas spędzamy".
2025-06-12	XXIII Powiatowy Dzień Przedszkolaka w Przedszkolu Publicznym im. Króla Lwa w Węgorzynie.
2025-06-12	Turniej Tenisa Stołowego o Puchar Burmistrza Węgorzyna Krzysztofa Gwoźdźcia.
2025-06-13	"Spotkanie z poezją" w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Węgorzynie.
2025-06-27	Powitanie Lata
2025-07-19	Lato z Węgorzem.
2025-08-15	Święto Wojska Polskiego.
2025-09-06	Dożynki Gminne 2025 w Runowie Pomorskim.
2025-09-12	Letnia Olimpiada Lekkoatletyczna.
2025-10-12	Recital poetycko-aktorski pt. „Animus – serce moje” w wykonaniu Piotra Pilarskiego.
2025-10-14	Spotkanie autorskie z Markiem Stelarem.
2025-10-16	Szkoła Podstawowa w Węgorzynie stała się centrum edukacyjnych inspiracji dla całego województwa
2025-10-19	Złote Gody.
2025-10-31	Piknik Integracyjny w Runowie Pomorskim.
2025-11-04	Rozstrzygnięcie konkursu fotograficznego „Zdjęcie do kalendarza gminnego 2026”
2025-11-06	V Węgorzyńskie Biegi Niepodległości.
2025-11-09	W drodze” – koncert patriotyczny w Węgorzynie.
2025-11-11	Narodowy Dzień Niepodległości w Węgorzynie.
2025-11-27	Spotkanie autorskie z Michałem Koterskim.
2025-12-05	Koncert Świąteczny „O Gwiazdo Betlejemka” w Węgorzynie.
2025-12-06	Rozświetlenie choinki.
2025-12-06	Mikołajkowy Turniej SKRZATA
2025-12-12	Jarmark Bożonarodzeniowy w Runowie Pomorskim.
2025-12-13	Gminne Spotkanie Wigilijne.
2025-12-14	V Jarmark Bożonarodzeniowy w Szkole Podstawowej w Węgorzynie..

4.6. Stowarzyszenia i organizacje społeczne jako rezultat aktywność wspólnoty.

Szerokie spektrum publicznych zasobów materialnych powiększone o zasoby innych podmiotów jak choćby zakładów pracy czy Kościoła, wykorzystywane jest w celach rozwijania pasji i zainteresowań mieszkańców. Baza ta stanowi przyczynę a niekiedy inspirację do samorządnego powstawanie wielu organizacji. Każda z nich wykonuje różne zadania publiczne poczynając od realizowania bezpieczeństwa publicznego a kończąc na sztuce artystycznej i

pamięci historycznej. Duża ich ilość to cecha charakterystyczna i wyróżniająca węgorszyńską społeczność.

Tabela nr 26. Stowarzyszenia posiadające osobowość prawną wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego, wg stanu na 30.XII.2025 roku.

L.p.	Nazwa Stowarzyszenia	Siedziba
1	FUNDACJA BUREJ	DŁUSKO
2	FUNDACJA PROSIACZKA EUGENIUSZA GIENIUTKOWO	NOWE WĘGORZYŃKO
3	FUNDACJA SIELSKA KRAINA	SIELSKO
4	LEPSZE RUNOWO W LIKWIDACJI	RUNOWO
5	MORWOWA KRAINA	LESIĘCIN
6	NASZA KRAINA SIELSKO	SIELSKO
7	OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W RUNOWIE	RUNOWO
8	OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W SIELSKU	SIELSKO
9	OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W WĘGORZYŃNIE	WĘGORZYNO
10	OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W ZWIERZYŃKU	ZWIERZYNEK
11	ODDZIAŁ AKADEMICKI POLSKIEGO TOWARZYSTWA TURYSTYCZNO - KRAJOZNAWCZEGO W SZCZECINIE	BRZEŹNIAK 7 A
12	STOWARZYSZENIE "NASZE MIELNO"	MIELNO
13	STOWARZYSZENIE CENTRUM ZWIĘKSZANIA AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ	WĘGORZYNO
14	STOWARZYSZENIE CHÓRU "KANTYLENA" PRZY PARAFII P.W. WNIĘBOWZIĘCIA NAJŚWIĘTSZEJ MARII PANNY W WĘGORZYŃNIE	WĘGORZYNO
15	STOWARZYSZENIE INICJATYW ARTYSTYCZNO-EDUKACYJNYCH "SZTUKA ŻYCIA"	WĘGORZYNO
16	STOWARZYSZENIE KRESOWIAN "KUROPATNIKI"	SIELSKO
17	STOWARZYSZENIE MIŁOŚNIKÓW CIESZYNA "WOŚWIN"	CIESZYNO
18	STOWARZYSZENIE MIŁOŚNIKÓW PRZYTONI	PRZYTOŃ
19	STOWARZYSZENIE PRZYJACIÓŁ MIESZEWA	MIESZEWO
20	TOWARZYSTWO WĘGORZYŃSKIE	WĘGORZYNO
21	WĘGORZYŃSKIE TOWARZYSTWO TWÓRCZOŚCI ARTYSTYCZNEJ	WĘGORZYNO

Stowarzyszenia zwykłe, nie posiadające osobowości prawnej.

1. Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Węgorszyń z siedzibą w Węgorszyń
2. PZW Koło „Węgorz” z siedzibą w Węgorszyń
3. Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Koło Terenowe z siedzibą w Węgorszyń
4. Stowarzyszenie Na Rzecz Wspierania Osób Niepełnosprawnych "Tacy Sami" z siedzibą w Sielsku

5. Stowarzyszenie Węgorzyno Mój Dom z siedzibą w Węgorzynie
6. Gminne Koło Pszczelarzy w Węgorzynie z siedzibą w Węgorzynie
7. Stowarzyszenie "Współistnienie" z siedzibą w Łobzie. Oddz. Węgorzyno.
8. *Stowarzyszenie "Mała Wieś" z siedzibą w Trzebawie (*w likwidacji*)

Kluby sportowe

1. Ludowy Klub Sportowy „Sparta” z siedzibą w Węgorzynie
2. Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Trójka” z siedzibą w Węgorzynie
3. Akademia Młodego Piłkarza z siedzibą w Węgorzynie.

Koła Gospodyń Wiejskich

Koło Gospodyń Wiejskich (KGW) może działać w różnych formach prawnych. Najczęściej spotykane są dwie sytuacje.

1. KGW wpisane do rejestru ARiMR

- działa na podstawie ustawy o kołach gospodyń wiejskich z 2018 r.
- posiada osobowość prawną, ale **nie jest stowarzyszeniem** w rozumieniu prawa o stowarzyszeniach.

Z rejestru ARiMR wynika, że w takiej formie działają cztery KGW. Są to:

Nazwa koła KGW W SIELSKU; nr 3218050001

Adres siedziby Sielsko 23 lok. a, 73-155 Sielsko

Przewodniczący Aleksandra Pokorska

Nazwa koła KGW W MIESZEWIE; nr 3218050003

Adres siedziby Mieszewo B/N, 73-155 Mieszewo

Przewodniczący Emilia Janik

Nazwa koła KGW W PRZYTONI; nr 3218050004

Adres siedziby Przytoń 23 lok. 2, 73-155 Przytoń

Przewodniczący Mariola Cichocka

Nazwa koła KGW "ZWIERZYNIANKI" W ZWIERZYNKU; nr 3218050005

Adres siedziby Zwierzynek 31, 73-155 Zwierzynek

Przewodniczący Magda Polińska

2. KGW działające jako stowarzyszenie

- funkcjonuje na podstawie ustawy Prawo o stowarzyszeniach,
- wtedy posiada status stowarzyszenia i podlega przepisom dotyczącym stowarzyszeń.

Rejestr stowarzyszeń w KRS nie notuje istnienia takich form organizacyjnych kół gospodyń wiejskich w gminie Węgorzyno.

Do Krajowego Rejestru Sądowego⁶¹ na dzień 30.XII.2024 r., wpisanych ich jest 21 działających stowarzyszeń, fundacji oraz innego rodzaju organizacji pozarządowych, zaś stowarzyszeń zwykłych⁶² tj. nieposiadających osobowości prawnej a zaewidencjonowanych w Starostwie Powiatowym w Łobzie działa na terenie Gminy Węgorzyno 11 (*jedno w likwidacji), w tym 3 działające kluby sportowe⁶³.

Poza osobami fizycznymi zrzeszającymi się w stowarzyszenia sama Gmina Węgorzyno, celem sprawniejszego, efektywniejszego i ekonomiczniejszego realizowania swoich zadań ustawowych przynależy i jest członkiem kilku stowarzyszeń oraz związków gmin. Z urzędu Gminę reprezentuje Burmistrz Węgorzyna, a czasem także osoba ustanowiona przez Radę Gminy. Gmina należy i była współinicjatorem powstawania następujących stowarzyszeń, związków celowych i spółdzielni.

1. Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu „Pomerania” - reprezentant: Krzysztof Gwóźdź – Burmistrz Węgorzyna;
2. Stowarzyszenie Centrum Inicjatyw Wiejskich LIDER - reprezentant: Krzysztof Gwóźdź Burmistrz Węgorzyna;
3. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Gmin Cysterskich- reprezentant: Krzysztof Gwóźdź – Burmistrz Węgorzyna;
4. Stowarzyszenie Lokalnej Grupy Rybackiej „Sieja” - reprezentant: Krzysztof Gwóźdź – Burmistrz Węgorzyna; W czerwcu 2025 roku Rada Miejska podjęła uchwałę o wystąpieniu ze stowarzyszenia LGR „Sieja”.
5. Lokalna Organizacja Turystyczna Powiatu Łobeskiego - reprezentant: Krzysztof Gwóźdź – Burmistrz Węgorzyna;
6. Związek Gmin Unia Miast i Gmin Dorzecza Regi- reprezentanci: Krzysztof Gwóźdź – Burmistrz Węgorzyna, Wanda Opala – Przewodnicząca Rady Miejskiej;
7. Związek Zachodniopomorskiej Strefy Centralnej - reprezentant: Krzysztof Gwóźdź – Burmistrz Węgorzyna; Marta Banasik – Sekretarz UM Węgorzyno.
8. Celowy Związek Gmin R-XXI z siedzibą w Nowogardzie – reprezentanci: Krzysztof Gwóźdź – Burmistrz Węgorzyna, Michał Kupczyński – Wiceburmistrz Węgorzyna.
9. Spółdzielnia Energetyczna Węgorzyno powołana 27 stycznia 2025 r. – reprezentowana przez Prezesa Zarządu Juliana Bieczyńskiego oraz Panią Wiceprezes Monikę Natalię Mastalską.

⁶¹ Stowarzyszenie KRS. Jak wskazuje nazwa, musi zostać ono zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym. Rejestracja w KRS daje stowarzyszeniu wiele uprawnień, m.in.: nadaje stowarzyszeniu osobowość prawną, jest organizacją pozarządową, może korzystać z różnych źródeł finansowania. Do jego założenia niezbędne jest uchwalenie statutu i wybranie komitetu założycielskiego. Minimalna liczba założycieli – 15 osób.

⁶² Stowarzyszenie zwykłe. Działanie stowarzyszeń zwykłych reguluje ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach. Założenie stowarzyszenia zwykłego jest prostsze niż utworzenie stowarzyszenia zarejestrowanego w KRS. By je powołać wystarczy już trzy osoby – pełnoletnie, posiadające obywatelstwo polskie i niepozbawione praw publicznych. Mogą je zakładać i być członkami tylko osoby fizyczne.

⁶³ Kluby sportowe to nic innego jak stowarzyszenia, ale realizujące cele i zadania z zakresu kultury fizycznej (*przede wszystkim udział w rozgrywkach sportowych*). Nie zawsze muszą działać jako stowarzyszenie, ale taka forma pozwala im np. posiadać osobowość prawną.

10. Społeczna Inicjatywa Mieszkaniowa KZN Gryf Sp. z o.o. powołana do życia w dniu 22 grudnia 2023 roku. Zadaniem spółki jest budowanie mieszkań na wynajem w ramach programu Społecznej Inicjatywy Mieszkaniowej (*wcześniej program TBS*). Wspólnicy: KZN + gminy z woj. zachodniopomorskiego: Drawno, Gryfice, Resko, Węgorzyno.

II. CZĘŚĆ GŁÓWNA RAPORTU.

Część główna raportu opiera się na zbadaniu i zobrazowanie zmian jakie zaszły na poziomie Gminy Węgorzyno w najważniejszych segmentach działalności publicznej, dla których cele globalne zdefiniowane są i wyznaczone w strategicznych dokumentach planistycznych a realizowane wycinkowo w okresach rocznych przez władzę publiczną. Posiadając atrybut stanowienie prawa oraz postawione do swojej dyspozycji środki finansowe władza publiczna realizuje cele, których kierunkowym wyznacznikiem powinno być „*dobro wspólne*”, gdyż wszystko w przestrzeni publicznej, rozpoczynać się powinno i kończyć na działaniu zmierzającym ku tak wyznaczonemu dobru.

1. AKTY PRAWA MIEJSCOWEGO.

Cele jednostkowe gminy, realizowane w okresach rocznych możliwe są jedynie, gdy ich realizacja poprzedzona będzie „społecznym pozwoleniem”. Rodzajem takiego pozwolenia jest dokument zwany w polskiej legislaturze *uchwałą Rady Gminy*. To te szczególnego rodzaju dokumenty rozpoczynają każde publiczne działania. Dzięki nim, możliwe jest w ogóle rozpoczęcie czegokolwiek w przestrzeni publicznej. Stanowienie prawa lokalnego jest narzędziem sprawowania władzy przez konstytucyjnie umocowane organy jednostek samorządu terytorialnego, które powoływane są ustawami.

1.1. Uchwały Rady Miejskiej.

W badanym, okresie 2025 roku Rada Miejska w Węgorzynie podjęła łącznie 76 uchwał (5 więcej niż rok temu). Dotyczyły one takich obszarów życia publicznego jak: polityka finansowa gminy, strategia gospodarcza, ład przestrzenny, zasoby materialne gminy, infrastruktura komunalna, ochrona środowiska, polityka rodzinna i społeczna, polityka oświatowo wychowawcza, sport, kultura i dziedzictwo narodowe oraz bezpieczeństwo publiczne. Rozkład ilościowy w ramach poszczególnych obszarów działalności, przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr-27. Zestawienie ilości podjętych uchwał Rady Miejskiej w latach z podziałem na rodzaje realizowanych polityk.

Obszar sfery publicznej objęty uchwałą Rady Gminy.	2022	2023	2024	2025
Bezpieczeństwo publiczne	3	0	3	0
Dziedzictwo Narodowe	0	0	4	0
Gospodarka nieruchomościami	6	10	4	11
Gospodarka zasobami mieszkaniowymi,	2	1	2	0
Kultura i Sport	2	5	0	7
Ład przestrzenny	0	0	1	0
Ochrona środowiska	7	3	5	1

Organy Administracji Publicznej	12	12	27	10
Oświata i wychowanie	9	1	1	3
Polityka finansowa gminy	26	12	15	10
Polityka gospodarcza	7	19	14	15
Polityka rodzinna i społeczna	2	7	3	4
Transport i komunikacja	0	1	3	3
RAZEM	76	71	82	64

Poza stanowieniem aktów porządkowo-regulaminowych dotyczących działalności organów administracji publicznej, (*rad gmin, urzędów, jednostek organizacyjnych czy pomocniczych*), jak wskazuje rozkład statystyczny ilości podejmowanych uchwał, największa aktywność Rady Gminy przejawia się w tworzeniu polityki gospodarczej oraz bieżącym stymulowaniu polityki finansowej. W zakresie prac nad polityką gospodarczą należy wymienić dyskusję radnych zakończoną postanowieniem Rady w sprawie przystąpienia gm. Węgorzyno do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Węgorzyno na lata 2026-2036” oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii. Obecnie realizacja takiej polityki odbywa się poprzez załącznik do wieloletniej prognozy finansowej, dalej WPF, w którym prognozowane jest finansowanie na kilka lat do przodu najważniejszych inwestycji.⁶⁴ Obowiązek sporządzenia WPF wprowadzono ustawą w roku 2009 roku. Poprzez WPF będący integralną częścią każdorocznej uchwały budżetowej – w krótkich cyklach czasowych – realizowany jest długofalowy planu rozwoju lokalnego Gminy. Dzięki tej regulacji stworzono mechanizm kompleksowej, bieżącej analizy podejmowanych działań z zakresu polityki gospodarczej w świetle aktualnej oraz perspektywicznej sytuacji finansowej gminy. W roku 2025 zadaniami wyznaczonymi w WPF były:

1. Cyberbezpieczny samorząd. Bezpieczni, kompetentni, zorganizowani energetycznie i informatycznie; realizacja 2024-2026
2. Sporządzenie planu ogólnego dla Gminy Węgorzyno; realizacja 2024-2026.
3. Przebudowa i rozbudowa Urzędu Miejskiego w Węgorzynie; realizacja 2023-2026.
4. Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Gminie Węgorzyno; realizacja 2023-2026.
5. Poprawa gospodarki ściekowej ul. Kościuszki; realizacja 2023-2026.
6. Stacja Uzdatniania Wody w Rogówku; realizacja 2023-2026.
7. Budowa infrastruktury turystycznej celem zagospodarowania brzegu jeziora Węgorzyno, obejmujące 3 pomosty stałe i pływające z elementami: slip, małą architekturą, ścieżki edukacyjne, rowerowe, ciągi komunikacyjne z parkingiem, oświetlenie; realizacja 2017-2026.
8. Program Ciepłe Mieszkanie; realizacja 2017-2026.

⁶⁴ Art.227. ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (t.j. Dz. U. 2024 r. poz. 1530 z późn. zm.) zakłada, iż wieloletnia prognoza finansowa obejmuje okres roku budżetowego oraz co najmniej trzech kolejnych lat budżetowych.

9. Przebudowa drogi gminnej w Sołectwie Sarnikierz etap II; realizacja 2024-2025.
10. Przebudowa i rozbudowa drogi gminnej w Wiewiecku z infrastrukturą techniczną etap I;
11. Przygotowanie dokumentacji projektowej remontu kościoła w Mieszewie; realizacja 2024-2025.
12. Przygotowanie dokumentacji projektowej na prace konserwatorskie i budowlane będących własnością Parafii Sielsko; realizacja 2024-2025.
13. Renowacja empyry zachodniej w kościele parafialnym w Runowie; realizacja 2024-2025.
14. Wymiana opraw oświetlenia ulicznego LED w Gminie Węgorzyno; realizacja 2024-2025.

Rokrocznie ważnym przedmiotem stanowiącym są też zasoby majątkowe gminy, szczególnie w zakresie sprzedaży, nabycia oraz dzierżaw nieruchomości. Takich uchwał podjęto 11. Obejmowały one sprzedaż gruntów, lokali mieszkalnych oraz dzierżawy majątku. Dotyczyły miejscowości Węgorzyno, Połchowo, Mieszewo, Zwierzynek, Runowo, Sielsko.

Rada Gminy realizowała też swoją misję w kilku innych obszarach życia publicznego, jak: polityka społeczna, oświatowa oraz kultura i ochrona dziedzictwa narodowego. Nie sposób skupić się jednocześnie na wszystkich dziedzinach życia społecznego. Należy jednak podkreślić, że ustalone przez Radę Miejską w Węgorzynie priorytety należą do najistotniejszych z punktu widzenia rozwojowego. Rozkład statystyczny z kilku ostatnich lat pokazuje że Rada Miejska w Węgorzynie, największą ilość uchwał, ponad połowę spośród wszystkich, podejmuje w sprawach wytyczania polityki gospodarczej, stymulowania polityki finansowej oraz realizowania gospodarki nieruchomościami.

Wykaz szczegółowy podjętych uchwał z uwzględnieniem rodzajów obszarów tematycznych, którymi zajmowała się Rada Gminy w okresie badanego roku przedstawia **załącznik nr 6**.

1.2. Zarządzenia Burmistrza.

Wykonywanie prawa ustanawianego przez Radę Miejską realizuje Burmistrz poprzez wydawane zarządzenia. Mają one, co do istoty charakter zewnętrzny i wewnętrzny tzn. związany z relacją pracodawca – pracobiorca. Wszystkich zarządzeń w roku budżetowym wydano łącznie 143.

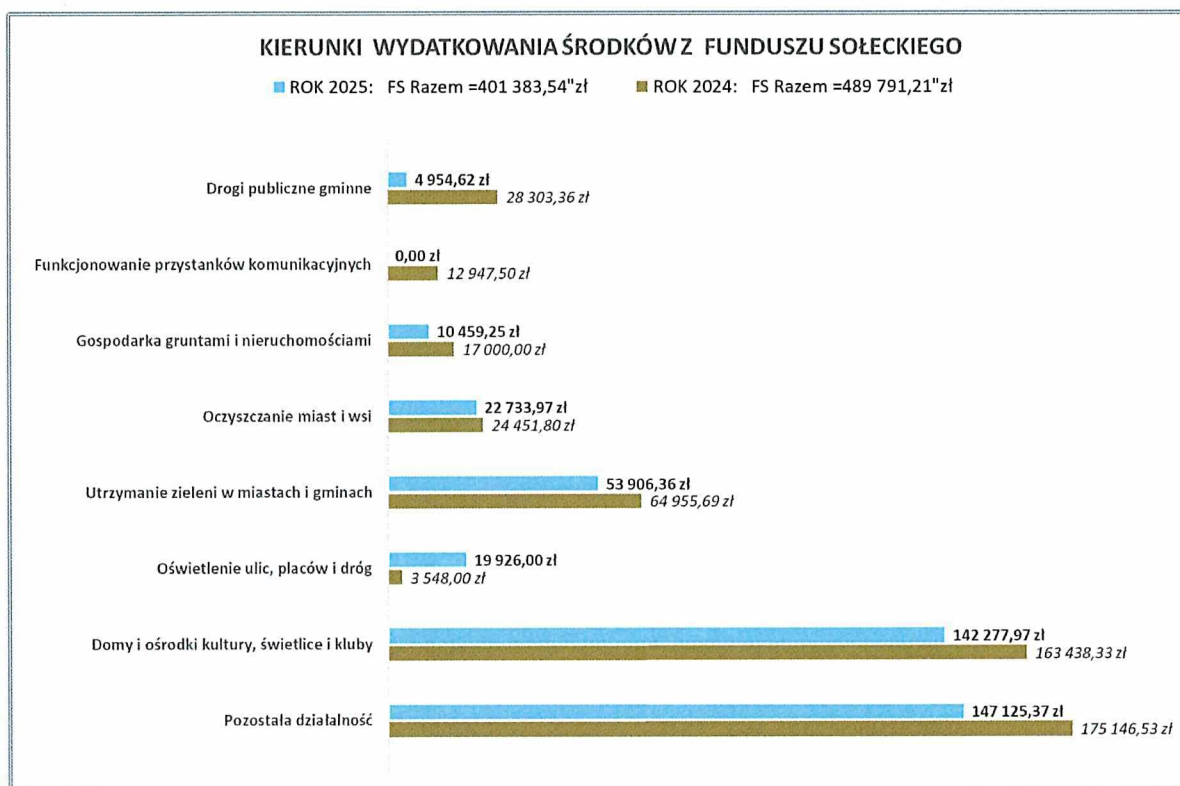
Tabela nr-28. Zestawienie ilości wydanych zarządzeń Burmistrza Węgorzyna.

Rodzaje wydanych zarządzeń Burmistrza Węgorzyna	2022	2023	2024	2025
I. Zarządzenia o charakterze finansowym	45	90	84	59
II. Zarządzenia o charakterze ogólnym	54	33	59	68
RAZEM	99	123	143	127

Opracowanie własne. Urząd Miejski w Węgorzynie.

2. BUDŻET OBYWATELSKI. FUNDUSZ SOŁECKI.

Sołectwa mają do dyspozycji określony budżet, w ramach którego mogą działać, realizując zadania bieżące i wykonywać inwestycje. Przykładem takich zadań są: budowa chodników, zakupy wyposażenia świetlic wiejskich, budowa placów zabaw, doposażanie szkół i przedszkoli w materiały edukacyjne, organizacja imprez okolicznościowych i kulturalnych, oświetlenie drogowe, remonty wiaty przystankowych czy różnego rodzaju nasadzenia. Wysokość fundusz powstaje w oparciu o algorytm, o którym mowa w ustawie w art. 3 ust. 1. Uzależniona jest od liczby mieszkańców zamieszkujących w sołectwie oraz dochodów bieżących osiągniętych przez gminę w roku poprzedzającym rok budżetowy o 2 lata. Wykonanie funduszu sołeckiego **a.)** kierunkami wydatkowania środków w relacji lat 2025 do 2024 oraz **b.)** łączne kwoty wydatkowane funduszu w ramach poszczególnych sołectw obrazują dwa kolejne diagramy.

ŚRODKI WYKORZYSTANE Z FUNDUSZU SOŁECKIEGO PRZEZ POSZCZEGÓLNE SOŁECTWA

■ ROK 2025: FS Razem =403 383,54"zł
■ ROK 2024: FS Razem =489 791,21"zł

Ustawa o funduszu sołeckim daje możliwość realizacji wspólnych przedsięwzięć przez kilka sołectw. W takim przypadku każde sołectwo uchwała oddzielnie wniosek, który dotyczy wspólnego przedsięwzięcia.

Wnioski sołectw muszą spełniać łącznie następujące kryteria: muszą mieścić się w zadaniach własnych gminy, zapewniać poprawę warunków życia mieszkańców oraz być zgodne ze strategią rozwoju gminy. Obecnie obowiązujące przepisy prawa przewidują możliwość wystąpienia przez sołectwo o zmianę przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach funduszu sołeckiego w trakcie roku budżetowego.

Od kwoty wydanej na realizację przedsięwzięć z Funduszu Sołeckiego przysługuje zwrot części poniesionych wydatków z budżetu państwa w wysokości od 20 do 40%.

Warunkiem przyznania w danym roku budżetowym środków z funduszu jest złożenie przez sołectwo wniosku. Wniosek danego sołectwa uchwała zebranie wiejskie z inicjatywy sołtysa, rady sołeckiej lub co najmniej 15 pełnoletnich mieszkańców sołectwa. Wniosek powinien zawierać wskazanie przedsięwzięć przewidzianych do realizacji na obszarze sołectwa. W terminie do dnia 30 września roku poprzedzającego rok budżetowy, sołtys przekazuje burmistrzowi wniosek celem uwzględnienia go w projekcie budżetu gminy.

Choć ustawa nie nakazuje radom gmin podejmowania uchwał o wyodrębnieniu funduszu sołeckiego, to w gminie Węgorzyno Rada Miejska taką uchwałę podjęła. Fundusz sołeczki zgodnie z ustawą wyodrębnia się w węgorzyńskim budżecie od 2021 roku. Środki są przekazywane sołectwom do realizacji. Wykonanie wysokości funduszu w gminie, w poszczególnych obszarach gospodarki, w okresie ostatnich lat przedstawia tabela.

Tabela nr-29. Kierunki wydatkowania Funduszu Sołeckiego za ostatnie trzy lata.

Rok budżetowy			Rodzaj realizowanego zadania
2023	2024	2025	
21 852,87	28 303,36	4 954,62	Drogi publiczne gminne
3 000,00	4 615,00	4 954,62	wydatek na zadania bieżące
18 852,87	23 688,36	0,00	wydatek na zadania majątkowe (inwestycje)
0,00	12 947,50	0,00	Funkcjonowanie przystanków komunikacyjnych
0,00	1 999,50	0,00	wydatek na zadania bieżące
0,00	10 948,00	0,00	wydatek na zadania majątkowe (inwestycje)
14 143,08	17 000,00	10 459,25	Gospodarka gruntami i nieruchomościami
14 143,08	17 000,00	10 459,25	wydatek na zadania bieżące
0,00	0,00	0,00	wydatek na zadania majątkowe (inwestycje)
13 109,48	24 451,80	22 733,97	Oczyszczanie miast i wsi
13 109,48	24 451,80	22 733,97	wydatek na zadania bieżące
0,00	0,00	0,00	wydatek na zadania majątkowe (inwestycje)

49 738,21	64 955,69	53 906,36	Utrzymanie zieleni w miastach i gminach
49 738,21	64 955,69	53 906,36	wydatek na zadania bieżące
0,00	0,00	0,00	wydatek na zadania majątkowe (inwestycje)
25 169,87	3 548,00	19 926,00	Oświetlenie ulic, placów i dróg
1 968,00	3 548,00	0,00	wydatek na zadania bieżące
23 201,87	0,00	19 926,00	wydatek na zadania majątkowe (inwestycje)
117 720,90	163 438,33	142 277,97	Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby
117 720,90	163 438,33	113 277,97	wydatek na zadania bieżące
0,00	0,00	29 000,00	wydatek na zadania majątkowe (inwestycje)
109 713,98	175 146,53	147 125,37	Pozostała działalność
108 314,62	116 181,30	126 889,37	wydatek na zadania bieżące
1 399,36	58 965,23	20 236,00	wydatek na zadania majątkowe (inwestycje)
351 448,39	489 791,21	401 383,54	OGÓŁEM FUNDUSZ SOŁECKI
307 994,29	394 190,12	332 221,54	Razem wydatek na zadania bieżące
43 454,10	82 653,59	69 162,00	wydatek na zadania majątkowe (inwestycje)

Podsumowując trzeba zauważyć że środki publiczne przeznaczone na zadania realizowane przez sołectwa w roku bazowym były niższe niemal o 1/5 w stosunku do roku poprzedniego. Mimo tej niekorzystnej tendencji, to porównując do roku ubiegłego zanotowano większy wskaźnik udziału środków finansowych w zadaniach majątkowych. Stosunek ten wyniósł odpowiednio 17,2% do 16,9%. Wysoki wskaźnik wyróżniający zadania majątkowe pojawił się od 2024 roku. W latach poprzednich wynosił on od 10 do 12% całości funduszu.

3. POLITYKA FINANSOWA WŁADZ SAMORZĄDOWYCH.

Polityka finansowa jednostek samorządu terytorialnego – jak wspomniano - realizowana jest poprzez uchwały rad gmin, która ustala limity rocznych dochodów i wydatków, a także określa zasady wspomagania budżetów przychodami⁶⁵ oraz zasadami ich zwrotów. Przychody, choć nie wszystkie ich rodzaje, są narzędziem kształtowania polityki finansowej generującym dług publiczny, którego wielkość podlega ustawowej kontroli.⁶⁶ Podstawą prawną opracowywania

⁶⁵ Art. 217 ust. 2 określa rodzaje przychodów. Przychody to środki które zaliczane są na pokrycie deficytu budżetowego. Różnica między dochodami a wydatkami budżetu jednostki samorządu terytorialnego stanowi odpowiednio nadwyżkę budżetu jednostki samorządu terytorialnego albo deficyt budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Ten ostatni pokrywany jest przychodami z: 1) sprzedaży papierów wartościowych wyemitowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego; 2) kredytów; 3) pożyczek; 4) prywatyzacji majątku jednostki samorządu terytorialnego; 5) nadwyżki budżetu jednostki samorządu terytorialnego z lat ubiegłych, pomniejszonej o środki określone w pkt 8; 6) wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego innych niż określone w pkt 5 i 8, w tym wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych; 7) spłaty udzielonych pożyczek w latach ubiegłych lub środków z lokat dokonanych w latach ubiegłych; 8) niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach oraz wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 pojęcie środków publicznych i dochodów publicznych ust. 1 pkt 2 i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków.

⁶⁶ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych jest zasadniczym aktem prawnym w zakresie finansów publicznych zawierającym, między innymi, kompleksowe regulacje dotyczące długu publicznego. Wprowadza niezbędne definicje, określa ogólne zasady zaciągania długu, emisji papierów wartościowych i zarządzania długiem skarbu państwa, a także procedury ostrożnościowe i sanacyjne. Art. 89. 1. Jednostki samorządu terytorialnego mogą zaciągać kredyty i pożyczki oraz emitować papiery wartościowe na: 1) pokrycie występującego w

uchwał budżetowych jest ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. 1990, nr 16, poz. 95 z późniejszymi zmianami).

3.1 Dochody Gminy – źródła dochodów.

Nie jest zadaniem raportu szczegółowa analiza finansowa budżetu gminy, gdyż ta przeprowadzona jest w odrębnym, równoległe prowadzonym procedowaniu związanym z zatwierdzeniem sprawozdania z wykonania budżetu. W raporcie przedstawione zostaną jedynie ogólne wskazania wynikające z globalnych relacji kwot stanowiących dochody i wydatki budżetu, a także przychody i rozchody ze wskazaniem informacji o wysokości długu publicznego.

W aspekcie dochodowym, co wynika z danych budżetowych w roku 2025 poprawiono w relację dochodów ogółem w stosunku do roku 2024 o 5,1% zaś do średniej 3L o 11,6%. Uwzględniając średnioroczną inflację w Polsce za 2025 r. która wyniosła 3,6%⁶⁷ można powiedzieć, że budżet gminy w relacji do poprzedniego okresu nieco się wzmocnił, nie na tyle jednak, by poprawa finansów publicznych była mocno zauważalna, ...i nie należy oczekiwać by taką była w ogóle. Na przykładzie analizy porównań roku 2025 z 2024 okazuje się, że gdyby nawet społeczeństwo Węgorzyna było bardziej jeszcze zasobne, a podatki dochodowe wzrosłyby o dalsze 100 - 200%, to jak widać, nie wnosi to żadnej widocznej poprawy dla finansów gminy. Rok 2025 to bardzo dobry dowód na ignorowanie samorządów przez państwo. Otóż jak można zauważyć w roku 2025 doszło do bezprecedensowego, historycznie wysokiego udziału środków własnych w dochodach ogółem. Stało się to za przyczyną wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych, który wzrósł w roku 2025 o 300%, do kwoty 15.337.924 zł, z wcześniejszej z roku 2024 otrzymanej w wysokości 5.133.994 zł.

Rokrocznie w raportach podnoszono kwestię niskiego udziału dochodów własnych jako czynnika antyrozwojowego, jako szkodliwą tendencję niepozwalającą gminie realizować swobodnie i bez przeszkód własną politykę gospodarczą. W roku 2025 mimo skoku z wcześniejszych 37-40% do ponad 60% środków własnych w dochodach ogółem okazało się, że budżet gminy osłabiło państwo, obniżając subwencję ogólną z kwoty 12.293.279 zł w roku 2024 do 4.694.801 w roku 2025. Ten właśnie mechanizm pozbawił samorząd aktywności i stał się przyczyną braku efektywności spodziewanej podczas opracowywania i wdrażania reformy samorządowej w roku 1990.

ciągu roku przejściowego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego; 2) finansowanie planowanego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego; 3) spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów; 4) wyprzedzające finansowanie działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej.

⁶⁷ Dane Głównego Urzędu Statystycznego ogłoszone w styczniu 2026 r

Tabela nr-30. Struktura dochodowa budżetu gminy Węgorzyno.

ID	Źródła pochodzenia dochodu Gminy	Średnia 3L (22-24)	2024	2025
1.	DOCHODY OGÓŁEM	45 889 187	48 720 222	51 215 841
	Udział. Razem 100%	100,0%	100,0%	100,0%

1.1.	DOCHODY BIEŻĄCE, razem	38 904 951	40 477 784	45 468 346
	udział w dochodach ogółem	84,8%	83,1%	88,8%
1.1.1.	Dochody własne	17 278 611	18 174 408	31 155 735
	udział w dochodach ogółem	37,7%	37,3%	60,8%
1.1.2.	Subwencja budżetu państwa	11 288 409	13 311 174	5 971 750
	udział w dochodach ogółem	24,6%	27,3%	11,7%
1.1.3.	Dotacje celowe budżetu państwa na cele bieżące	8 078 219	8 184 696	7 263 455
	udział w dochodach ogółem	17,6%	16,8%	14,2%
1.1.4.	Dotacje celowe inne niż budżetu państwa	2 001 759	807 506	946 247
	udział w dochodach ogółem	4,4%	1,7%	1,8%
1.1.5.	Z środków pochodzenia zagranicznego	257 953	0	131 160
	udział w dochodach ogółem	0,6%	0,0%	0,3%

1.2.	DOCHODY MAJĄTKOWE, razem	6 984 236	8 242 438	5 747 494
	udział w dochodach ogółem	15,2%	16,9%	11,2%
1.2.1.	Dochody własne	788 140	572 331	189 786
	udział w dochodach ogółem	1,7%	1,2%	0,4%
1.2.2.	Dotacje celowe budżetu państwa na cele majątkowe	10 422	17 382	409 379
	udział w dochodach ogółem	0,0%	0,0%	0,8%
1.2.3.	Dotacje celowe inne niż budżetu państwa	5 448 153	5 495 380	4 912 349
	udział w dochodach ogółem	11,9%	11,3%	9,6%
1.2.4.	Z środków pochodzenia zagranicznego	737 522	2 157 345	235 981
	udział w dochodach ogółem	1,5%	4,4%	0,5%

3.1.1. Dochody własne Gminy.

Są to środki określone ustawowo w art. 4 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Najogólnie można wyróżnić dwa typy dochodów własnych mianowicie bieżące oraz majątkowe. Do dochodów własnych bieżących należą: **podatki** określone w art.4. ust.1. pkt.1 ustawy o dochodach, **opłaty** o których mowa w art.4. ust.1. pkt.2 ustawy, **podatek dochodowy od osób fizycznych** oraz **podatek dochodowy od osób prawnych** o których mowa w art.4. ust.2 i 3. ustawy o dochodach, oraz inne dochody określone w art.4. ust.1. pkt.3, 5-12 ustawy o dochodach. Dochody własne z majątku określone są w art.4. ust.1. pkt.4 i należą tu szczególnie wpływy z tytułu **przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo**

własności oraz wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości. Do tego rodzaju dochodów własnych zaliczamy też wpływy ze zbycia praw majątkowych, wpływy z tytułu odszkodowania za przejęte nieruchomości pod inwestycje i wpływy ze sprzedaży składników majątkowych.

Dochody własne są najcenniejszą grupą dochodów w budżecie z uwagi na możliwość finansowania nimi każdej sprawy społecznie ważnej, która nie została wyłączona z kompetencji samorządu. Środki te gwarantują samorządowi swobodę dysponowania nimi. Nowelizacja ustawy o dochodach gmin spowodował bardzo korzystną zmianę w zakresie dochodów własnych. Najogólniej, zniósła wszystkie obowiązujące dotychczas rodzaje subwencji na rzecz włączenia tych wielkości do dochodów własnych, dzięki nowej metodologii naliczania podatku od dochodów PIT i CIT. Będzie to omówione szczegółowo w p-rozdz. Subwencje. W wyniku tej zmiany zauważalnie wzrósł udział dochodów własnych w budżecie ogółem z śr. 36% do ponad 60%.

	2018	2023	2024	2025
Dochody ogółem (D.O.)	32 320 647	44 509 255	48 720 222	51 215 841
Dochody własne (D.W.O.)	<u>10 330 381</u> 32% D.O.	<u>15 484 192</u> 35% D.O.	<u>18 174 408</u> 37% D.O.	<u>31 155 735</u> 61% D.O.

3.1.1.0. Skutki obniżenia stawek podatków

Z analizy stawek podatkowych uchwalonych przez Radę Miejską oraz ich relacji do stawek określonych ustawowo można powiedzieć, że po przełomie dokonanym w roku budżetowym 2018 kiedy znacząco zmniejszono skutki obniżenia stawek podatków z 1.16 mln do 827 tys. W kolejnych 4 latach utrzymywała się ona na tym samym poziomie, jednak i tak udział obniżeń do środków własnych wynosił 8,0%. W roku 2023 mimo wzrostu kwoty skutków obniżenia stawek przez radę o 25% do średniej z 3 lat i 24% do roku 2022 to relacja do dochodów własnych się pomniejszyła i osiągnęła 6,8% tych dochodów. Wzrost utrzymał się także w roku 2024 roku i osiągnął jeszcze większy poziom. W roku 2025 kwota skutków obniżenia stawek przez Radę Miejską w Węgorzynie zmalała o 38% i osiągnęła nie spotykaną jeszcze wartość w relacji do dochodów własnych. Analizując skutki obniżeń do kwoty otrzymanych dochodów własnych to rok 2025 jest w tym względzie przełomowym. Wskaźnik obniżenia górnych stawek podatków lokalnych w relacji do dochodów własnych jest obecnie najniższy w historii budżetu gminy Węgorzyno. Na przestrzeni badanych lat wyniosły:

	2018	2023	2024	2025
skutki obniżeń przez Radę	826 980	1 060 390	1 405 334	1 069 784
Wskaźnik obniżeń	8,0%	6,8%	7,7%	3,4%
	D.W.O.	D.W.O.	D.W.O.	D.W.O.

Przed rokiem 2018 np. w którym doszło do radykalnej reformy w tym względzie, np. w roku 2015, skutki obniżeń sięgnęły wartości 2.177.826 zł przy osiągniętych dochodach własnych 10.334.093 zł i budżecie całkowitym 24.458.816 zł. Skutki zatem obniżenia stawek podatków stanowiły 21,1% dochodów własnych. Coraz pilniejsza potrzeba wynikająca z poszukiwania wkładów własnych do otrzymywanych dotacji unijnych wymusiła na samorządzie stosowanie coraz mniejszych ulg dla mieszkańców. De facto, to oni ponieśli ciężar dofinansowywania dotacji, zwłaszcza unijnych. Węgorzyno nie jest tutaj wyjątkiem na mapie kraju. Taka tendencja była i nadal postępuje.

Na obniżenie dochodów własnych, poza radą wpływają także burmistrzowie swoimi indywidualnymi decyzjami. W gminie Węgorzyno takich decyzji jest niewiele a jeżeli się pojawiają to uwzględniają one najlepiej rozumiane dobro podatnika wnoszącego o pomoc.

Tabela nr-31. Skutki obniżenia górnych stawek podatków oraz udzielonych ulg, umorzeń i odroczeń za okresy sprawozdawcze [zł].

Rok budżetowy			Rodzaj realizowanego zadania
2023	2024	2025	
1 060 390	1 405 334	1 069 784	R7. Obniżenie stawek podatkowych (Rada M.)
623 098	748 847	691 366	z podatku od nieruchomości
203 936	345 891	56 792	z podatku rolnego
233 355	310 596	321 626	z podatku od środków transportowych
24 352	28 035	29 573	R8. Skutki udzielonych ulg i zwolnień (Burmistrz)
24 352	28 035	29 573	z podatku od nieruchomości
0	0	0	z innych opłat i wpływów lokalnych
0	489	0	R11Z. Umorzenie zaległości podatkowych (Burmistrz)
0	489	0	z podatku od nieruchomości
0	23 008	18 750	R11R. Rozłożenie na raty, odroczenie płatności (Burmistrz)
0	22 628	18 750	z podatku od nieruchomości
0	380	0	z podatku rolnego

3.1.1.1 Podatki lokalne. Odnosząc się do danych uśrednionych z kilku lat, co potwierdzają wyniki jednostkowe należy zauważyć, że największą pozycją budżetową w zakresie dochodów własnych są podatki lokalne, które stanowiły do roku 2025 ok. 45% bieżących dochodów własnych. To szczególnie wrażliwa pozycja budżetowa jednak o dużych konsekwencjach dla całości. Wrażliwość dotyczy skutku społecznego, który wywołują.

Natomiast z racji na konsekwencję, która jest dwojakiego rodzaju, (*1. zmniejszenia wpływy z podatku oraz 2. wysokość otrzymywanej subwencji*) obniżenia stawek podatkowych należy racjonalizować. Rada Miejska w Węgorzynie stosuje zasadę optymalizacji stawek, ważąc interes społeczny i ekonomiczno-gospodarczy. Wyrazem tego jest fakt, że stawki dla mieszkańców nie są najwyższymi jakie dopuszczają przepisy. O tym zagadnieniu wspomniano już szerzej w przy okazji omawiania pkt. 3.1.1.

Ustawa wprowadza progi maksymalne dla rodzajów podatków. Odchylenie od progów ustawowych jest swego rodzaju ulgą podatkową dla mieszkańców, jednak – jak wspomniano – pozbawia samorząd realnego dochodu własnego *a.)* o kwotę obniżenia stawek, a nadto *b.)* o kwotę subwencji wyrównawczej. Skutki umorzeń wpływają bowiem na wysokość wskaźnika *G* (*wskaźnik dochodu podatkowego*) od którego zależy wartość subwencji. Ustawa o dochodach JST uwzględnia w art. 32 ust. 3. skutki zmniejszenia stawek i stosowanych ulg czy umorzeń. Gdyby skutki polityki podatkowej nie były uwzględnione w wyliczeniu wskaźnika *G* w sposób przewidziany w ustawie, samorzady stosujące ulgi byłyby wręcz „nagradzany” za swoje decyzje. (*zmniejszenie wpływów podatkowych byłoby częściowo rekompensowane zwiększoną subwencją*).

Tabela nr-32. Rodzaje podatków lokalnych, stanowiących źródło dochodów własnych gminy.

Źródło dochodu	Średnia 2022-2024	2024	2025
PODATKI	7 358 578	8 254 761	9 519 273
<i>art.4. ust.1. pkt.1 ustawy o dochodach</i>	<i>41% D.W.O.</i>	<i>44% D.W.O.</i>	<i>30% D.W.O.</i>
➤ Wpływy z podatku od nieruchomości	4 821 912	5 409 425	6 208 036
➤ Wpływy z podatku rolnego	1 496 134	1 702 132	2 017 205
➤ Wpływy z podatku leśnego	285 629	321 619	279 282
➤ Wpływy z podatku od środków transportowych	425 915	496 782	605 761
➤ Wpływy z podatku - karty podatkowej	7 770	10 306	3 596
➤ Wpływy z podatku od spadków i darowizn	10 891	2 048	22 878
➤ Wpływy z podatku od czynności cyw. praw.	310 327	312 448	382 514

3.1.1.2. Opłaty lokalne. Drugim rodzajem daniny gwarantowanej gminie jako dochód własny są opłaty lokalne. Jest to rodzaj daniny publicznej o charakterze pozapodatkowym. Opłaty lokalne, podobnie jak podatki, są świadczeniami pieniężnymi, przymusowymi i bezzwrotnymi. Cechą odróżniającą opłatę od podatku jest natomiast ekwiwalentność świadczenia. Opłata jest świadczeniem ekwiwalentnym, jednakże w przypadku, gdy przewyższa rzeczywisty koszt wydatków staje się ukrytym podatkiem. Opłaty można podzielić na dwie zasadnicze grupy: 1) związane z czynnościami urzędowymi, 2) związane z usługami wykonywanymi przez gminę.

Opłaty w budżecie stanowiły do roku 2024 ok. 27% dochodów bieżących własnych, a ich rozkład i rodzaj należny gminie obrazuje tabela. W roku 2025 został obniżony do 17%

jednak dopiero analiza kolejnych budżetów odpowie na pytanie czy taka tendencja jest stałą czy incydentalną.

Tabela nr-33. Rodzaje opłat gwarantowanych ustawowo, jako źródło dochodów własnych.

Źródło dochodu	Średnia 2022-2024	2024	2025
OPŁATY	4 719 059	4 667 369	5 279 928
<i>art.4. ust.1. pkt.2 ustawy o dochodach</i>	<i>26% D.W.O.</i>	<i>25% D.W.O.</i>	<i>17% D.W.O.</i>
➤ Wpływy z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym	36 815	35 660	35 416
➤ Wpływy z opłaty skarbowej	37 004	40 347	34 142
➤ Wpływy z opłaty targowej	2 573	3 044	3 305
➤ Wpływy z opłaty eksploatacyjnej	559 900	518 086	625 414
➤ Wpływy z opłat za trwałe zarząd, użytkowanie i służebności	9 918	3 897	4 316
➤ Wpływy z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	121 260	135 648	133 507
➤ Wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw	1 844 146	2 021 563	2 552 676
➤ Wpływy z opłat z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości	11 042	10 981	8 019
➤ Wpływy z opłat egzaminacyjnych oraz opłat za wydawanie świadectw, dyplomów, zaświadczeń, certyfikatów i ich duplikatów	52	52	52
➤ Wpływy z opłat za zezwolenia, akredytacje oraz opłaty ewidencyjne, w tym opłaty za częstotliwości	15 404	46 212	47 048
➤ Wpływy z tytułu kosztów egzekucyjnych, opłaty komorniczej i kosztów upomnień	11 260	14 036	13 830
➤ Wpływy z opłat za korzystanie z wychowania przedszkolnego	33 245	34 350	28 334
➤ Wpływy z opłat za korzystanie z wyżywienia w jednostkach realizujących zadania z zakresu wychowania przedszkolnego	87 507	103 153	97 323
➤ Wpływy z różnych opłat	136 160	152 489	393 430
➤ Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa, jednostek samorządu terytorialnego lub innych jednostek zaliczanych do sektora finansów publicznych oraz innych umów o podobnym charakterze	606 852	901 416	522 605
➤ Wpływy z usług	247 835	354 902	368 767
➤ Wpływy ze sprzedaży wyrobów	111 394	0	0
➤ Wpływy z otrzymanych spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej	2 902	3 000	2 650
➤ Wpływy z różnych dochodów	805 197	246 030	210 688
➤ Dochody jednostek samorządu terytorialnego związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami	20 419	23 350	41 855
➤ Wpływy z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych	18 148	19 105	156 215

3.1.1.3. Udziały gmin w podatkach państwa. Kolejną grupą dochodów własnych są wpływy z udziału w podatkach pobieranych przez państwo. Udział ustalony gminom określony jest ustawą, a ich wysokość w dochodach własnych wynosiła w gm. Węgorzyno ok. 28%. W roku 2025 ta grupa dochodów, szczególnie podatek od dochodów osobistych osób fizycznych podwoił wysokość dochodów własnych budżetu gminnego.

Od 1 stycznia 2025 roku, w ramach nowej ustawy o dochodach JST, zasady finansowania samorządów uległy zmianie. Udział gmin we wpływach z PIT opiera się na dochodach podatników, a nie na podatku należnym. Gminy otrzymają 7,0% od dochodów osób fizycznych zamieszkałych na ich terenie (miasta na prawach powiatu 8,6%). Udział liczony jest

od dochodu, co ma na celu uniezależnienie dochodów gmin od zmian w stawkach podatkowych i kwocie wolnej. Nowe przepisy wprowadziły także 1,2% udziału gmin w podatku CIT. Nowy system ma zapewnić stabilniejsze dochody własne gmin, niezależne od ulg podatkowych wprowadzanych przez rząd. Nowa ustawa zastąpiła dotychczasowe przepisy z 2003 roku. **Największą zmianą prawną dotyczącą roku 2025 jest przejście z udziału we wpływach (czyli od realnie zapłaconego podatku) na udział w dochodach podatników (brutto, przed odliczeniem ulg i kwoty wolnej).** Zmiana ta jest zapewne przyczyną tak znaczącego wzrostu tego rodzaju dochodu w budżecie gminy.

Obowiązek podatkowy liczony od osiągniętego **dochodu osobistego osób fizycznych** ciąży na wszystkich, którzy osiągających dochody ze źródeł przychodów określonych w ustawie. Ustawodawca zalicza do nich: a) pracę najemną (np. stosunek służbowy, stosunek pracy,) b) członkostwo w rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub innej spółdzielni zajmującej się produkcją rolną, c) emerytury lub renty, d) działalność wykonywaną osobiście, e) pozarolniczą działalność gospodarczej, f) działy specjalne produkcji rolnej, g) najem, podnajem, dzierżawę, poddzierżawę oraz inne umowy o podobnym charakterze, h) kapitały pieniężne, i) prawa majątkowe, j) odpłatne zbycie nieruchomości (ich części) oraz udziału w nieruchomościach, spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego lub użytkowego, prawa do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej, prawa wieczystego użytkowania gruntów, innych rzeczy, k) działalność prowadzoną przez zagraniczną jednostkę kontrolowaną, l) niezrealizowane zyski w związku z przeniesieniem składnika majątku poza terytorium RP lub rezydencji podatkowej m) inne źródła (np. stypendia, zasiłki pieniężne z ubezpieczenia społecznego, dotacje, dopłaty, nagrody).

Podatek dochodowy od osób prawnych można zdefiniować jako rodzaj daniny publicznej obciążającej dochody osób prawnych oraz innych jednostek organizacyjnych zrównanych dla celów podatkowych z osobami prawnymi. Podatnikami tego podatku są:

- ✓ osoby prawne,
- ✓ spółki kapitałowe w organizacji, a więc spółka akcyjna i prosta spółka akcyjna oraz spółka z ograniczoną odpowiedzialnością,
- ✓ jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, z wyjątkiem spółek nieposiadających osobowości prawnej,
- ✓ spółki jawne mające na terytorium RP siedzibę lub zarząd, spełniające pozostałe warunki określone w u.p.d.p.,
- ✓ spółki niemające osobowości prawnej mające siedzibę lub zarząd w innych państwie, jeżeli zgodnie z przepisami prawa podatkowego tego państwa są traktowane jak osoby prawne i podlegają w tym państwie opodatkowaniu od całości swoich dochodów bez względu na miejsce ich osiągania,

- ✓ podatkowe grupy kapitałowe,
- ✓ fundacje rodzinne w organizacji.

Tabela nr-34. Kwota oraz udział podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) i prawnych (CIT) w sumie dochodów własnych gminy.

Źródło dochodu	Średnia 2022-2024 Podstawa naliczenia jak dla roku 2024. Obowiązywała od roku 2003.	2024 Podstawą naliczenia udziału dla gminy były realne kwoty wpływu podatku zapłaconego do US przez os. fizyczne oraz prawne (38,4% realnego wpływu podatku z PIT oraz 6,71% od realnego wpływu podatku z CIT. Udział liczony dla kwot z roku minus 2.	2025 Podstawą naliczenia udziału dla gminy jest osiągnięty dochód brutto podatnika zamieszkującego gminę wykazany w PIT (7,0% tej kwoty, (tj. kwoty przed odliczeniem ulg i kwoty wolnej) oraz 1,6% dochodu brutto wykazanego przez os. prawne w CIT. Udział liczony dla wykazanych wartości dochodu dla roku minus 2.
UDZIAŁ W PODATKACH PAŃSTWA	<u>5 079 827</u> 28% D.W.O.	<u>5 133 994</u> 27% D.W.O.	<u>16 013 013</u> 51% D.W.O.
Podatek dochodowy os. fizycznych (PIT) <i>art.4. ust.2. ustawy o dochodach ⁶⁸</i>	4 800 001	4 729 578	15 337 924
Podatek dochodowy os. prawnych (CIT) <i>art.4. ust.3. ustawy o dochodach. (jw.)</i>	279 826	404 416	675 089

3.1.1.4. Inne dochody gwarantowane ustawami. Inne dochody własne, kończące katalog środków gwarantowanych wynikają z art. 4 ust. 1 pkt 3, 5-12 ustawy o dochodach gmin. Poniższa tabela przedstawia rozkład takich dochodów.

Tabela nr-35. Pozostałe grupy dochodów własnych gminy gwarantowane ustawami.

Źródło dochodu	Średnia 2022-2024	2024	2025
RAZEM <i>art.4. ust.1. pkt.3, 5-12 ustawy o dochodach</i>	<u>121 146</u> 1% D.W.O.	<u>118 285</u> 1% D.W.O.	<u>343 521</u> 1% D.W.O.
Dochody rekompensacyjne	7 913	8 618	9 913
Wpływy z tytułu odsetek	90 224	97 015	150 019
Wpływy z tytułu kar i grzywien	23 009	12 652	183 589

3.1.1.5. Własne dochody majątkowe. Składnikiem dochodu własnego gwarantowanego prawem jest jeszcze jedno ważne źródło. Art.4. ust.1. pkt.4 ustawy o dochodach gwarantuje gminie środki pochodzące z majątku. Do takich dochodów należą następujące rodzaje wpływów.

⁶⁸ Ustawa z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. 2024 poz. 1572)

Tabela nr-36. Majątkowe dochody własne gwarantowane gminom ustawami.

Źródło dochodu	Średnia 2021-2023	2023	2024
Razem Dochody własne majątkowe	<u>788 140</u> 4% D.W.O.	<u>572 331</u> 3% D.W.O.	<u>189 786</u> 1% D.W.O.
Wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności	7 894	11 697	7 254
Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego nieruchomości	780 245	560 634	66 675
Wpływy ze zbycia praw majątkowych	0	0	0
Wpływy z tytułu odszkodowania za przejęte nieruchomości pod inwestycje celu publicznego	0	0	0
Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	0	0	115 856

W roku bieżącym osiągnięto wpływy z tego tytułu na poziomie 189 786 zł co jest mniejszym dochodem w stosunku do roku ubiegłego, w którym osiągnięto kwotę równą 572 331 zł. Średnia z ostatnich 3 lat tego dochodu własnego z majątku wynosi 788 140 zł.

Reasumując, kształt budżetu gminnego w ujęciu źródeł pochodzenia środków własnych ostatecznie, kształtuje się on jak wskazano na rysunku 9, zaś w zakresie źródeł działań gospodarki jak wskazano na rysunku 10 (część dochodowa).

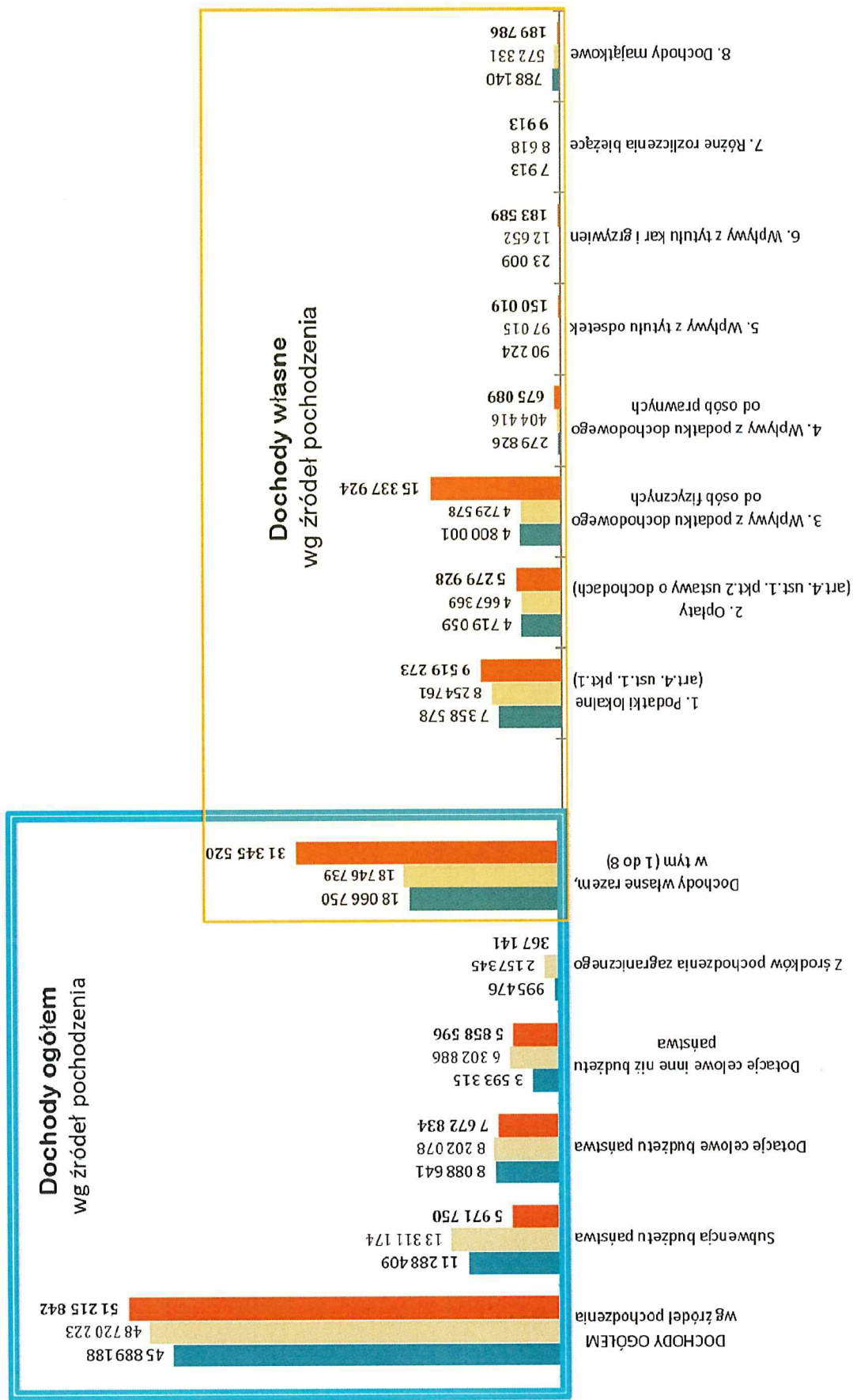
Zadania publiczne realizowane są w poszczególnych obszarach życia publicznego, które zagregowano w odpowiadające im działy klasyfikacji budżetowej. Dla tych obszarów dochody i wydatki są czasami w tak dużej dysproporcji, że staje się konieczne wzajemne uzupełnianie środków pomiędzy działami aby zadania te sfinansować. Diagram poniżej obrazuje wspomnianą dysproporcję dochodowo wydatkową w ramach tożsamyh działów budżetowych.

W trakcie wykonywania poszczególnych polityk gminnych wyszczególnionych w dokumentach przywołanych na początku niniejszego raportu środki pieniężne zadedykowane poszczególnym działom podlegają korektom. Uprawnieniem wyłącznym Rady Miejskiej są zmiany środków w działach i przesunięć pomiędzy działami.

Rysunek 8. Udział grup dochodowych w budżecie gminy Węgorzyno.

UDZIAŁ GRUP DOCHODOWYCH W DOCHODACH OGÓŁEM

■ średnia 2022-2024 ■ 2024 ■ 2025

3.1.2. Subwencje.

Subwencja to świadczenie publicznoprawne państwa na rzecz innych podmiotów o charakterze bezzwrotnym, ogólnym, bezwarunkowym i nieodpłatnym. Na mocy przepisów ustawy o finansach publicznych wydatki budżetu państwa przeznacza się na subwencje ogólne dla 1.) jednostek samorządu terytorialnego⁶⁹ 2.) subwencje dla podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki⁷⁰, oraz na 3.) subwencje dla partii politycznych⁷¹.

Nowa ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego zastąpiła wcześniejszy system subwencji i wpłat wyrównawczych. Wprost wskazywano w uzasadnieniach reformy, że następuje: „likwidacja wydatków JST z tytułu wpłat „janosikowego” do budżetu państwa”.

Oznacza to, że:

- bogatsze gminy nie dokonują już klasycznych wpłat wyrównawczych („janosikowego”) według starego mechanizmu,
- zamiast tego wprowadzono nowy system oparty na:
 - zwiększonych udziałach w PIT i CIT,
 - tzw. potrzebach finansowych JST,
 - mechanizmach korekcyjno-wyrównawczych wbudowanych w podział środków.

W praktyce więc formalnie „janosikowe” jako odrębna wpłata zostało zniesione, ale element solidarnościowy między bogatszymi i biedniejszymi samorządami nadal istnieje w nowym modelu finansowania. Nowy model finansowania subwencjami biedniejszych gmin, obowiązujący od 2025 r. na podstawie nowej ustawy o dochodach JST, odchodzi od starego systemu opartego głównie na subwencji ogólnej, „janosikowym” i wyrównywaniu dochodów podatkowych per capita. Zamiast tego wprowadzono model oparty na tzw. **potrzebach finansowych JST** oraz **zwiększonych udziałach w PIT i CIT**. Zmiany w podatkach dochodowych zostały omówione we wcześniejszym fragmencie raportu.

Tabela nr-37. Wysokość oraz rodzaje przyznanych subwencji .

Źródła pochodzenia dochodu Gminy	średnia 3L (22-24)	2024	2025
Subwencja budżetu państwa	10 498 890	13 311 174	5 971 750
udział w D.O.	24,6%	27,3%	11,7%
Subwencja ogólna z budżetu państwa	0	0	4 694 801
Środki na uzupełnienie dochodów gmin (z Janosikowego innych gmin)	0	0	1 276 949
Część wyrównawcza subwencji ogólnej dla gmin	4 486 964	5 281 983	0
Część oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego	5 567 566	6 585 978	0
Część równoważąca subwencji ogólnej dla gmin	109 013	83 252	0
Część rozwojowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego	114 022	342 066	0
Uzupełnienie subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego	1 010 844	1 017 895	0

⁶⁹ Subwencja udzielana jest na podstawie art. 112 ust. 1 pkt 3.

⁷⁰ Subwencja udzielana jest na podstawie art. 112 ust. 1 pkt 3a.

⁷¹ Subwencja udzielana jest na podstawie art. 112 ust. 1 pkt 6.

Kwota subwencji dla każdego roku podawana jest przez ministerstwo i można je znaleźć pod linkiem: <https://www.gov.pl/attachment/3d60f7c9-5aec-4a53-b70b-46b0669b136d>

System „potrzeb finansowych” to najważniejsza zmiana. Państwo oblicza dla każdej JST jej

- ✓ potrzeby oświatowe. (algorytm uwzględnia np.: liczbę uczniów, szkoły wiejskie, uczniów z niepełnosprawnościami, oddziały przedszkolne, specyfikę małych szkół.)
- ✓ potrzeby wyrównawcze (algorytm uwzględnia się m.in.: dochody podatkowe JST, liczbę mieszkańców, poziom zamożności, zdolność finansowania zadań.)
- ✓ potrzeby rozwojowe. (algorytm uwzględnia się m.in.: poziom inwestycji, sytuację społeczno-gospodarczą, możliwości rozwoju.)
- ✓ potrzeby ekologiczne. (algorytm uwzględnia powierzchnię form ochrony przyrody na terenie JST, ograniczenia w zagospodarowaniu terenu wynikające z ochrony środowiska, utracone możliwości osiągnięcia dochodów, dodatkowe koszty związane z utrzymaniem i ochroną obszarów cennych przyrodniczo.)
- ✓ potrzeby uzupełniające. (algorytm uwzględnia np. różnice między dochodami JST po reformie a wcześniejszym systemem, specyficzną sytuację danej jednostki, skutki zmian podatkowych, przejściowe niedobory dochodów, elementy nieuwzględnione wystarczająco w innych potrzebach)

Podstawowe cechy systemu potrzeb dla gminy Węgorzyno obliczone przez MF można znaleźć pod linkiem strony rządowej: <https://www.gov.pl/attachment/fcb29b45-9ebd-442e-9c78-3c15c336e832>

Wdrożony nowy system finansowania gmin, uwzględniający wszystkie te czynniki ma spowodować, że biedniejsze gminy dostają dodatkowe środki automatycznie w algorytmie. Uwzględniając to wszystko należy zauważyć, że państwo nie zdobyło się na odejście od obowiązującego systemu subwencyjno dotacyjnego, a jedynie przebudowano go uwzględniając dotychczasową wiedzę o samorządzie oraz poszczególnych jst.

Jak okazuje się po realizacji pierwszego budżetu gm. Węgorzyno wg zasad wyznaczonych nowelizacją ustawy nie zmieniło się zasadniczo nic poza wzrostem wskaźnika dochodów własnych do dochodów ogółem. Choć to pożądaný trend to dochody ogółem budżetu wzrosły o niecałe 2 punkty procentowe ponad roczny wskaźnik inflacji. Taki mniejszy a czasami większy trend wzrostu dochodów ogółem obowiązywał także wcześniej. Ważny jest jednak - podkreślany od samego początku pisania raportu - wzrost udziału dochodów własnych w dochodach ogółem. To znacząca, fundamentalna zmiana mogąca przynieść bardzo dobre efekty.

W raporcie roku 2025 i kolejnych przy okazji omówienia subwencji nie będzie relacjonowany wskaźnik G. Historycznie służył on do obliczania części wyrównawczej

subwencji oraz ustalania tzw. „janosikowego” dla gmin biedniejszych. Był on mocno skomplikowany i trudno było dojść, jak wpływał on na przydzielana subwencję. Po reformie finansów JST od 2025 r. jego znaczenie zostało ograniczone.

Inicjatywa kilkanastu gmin, które podjęły wysiłek wprowadzenia pod obrady sejmiku ustawy o subwencji środowiskowej - o czym wzmiankowano w poprzednich raportach - w związku ze zmianą ustawy, zapewne zostanie zaniechana.

3.1.3. Dotacje budżetu Państwa oraz innych podmiotów prawnych.

Jak można zauważyć, ważnym składnikiem budżetu jest pozycja dotacji celowych udzielanych szczególnie przez budżet państwa w ramach środków krajowych oraz zagranicznych, szczególnie z budżetu środków unijnych. Z uwagi na znaczenie środków zagranicznych omówione zostaną one w osobnym podrozdziale. W ramach tego rodzaju dotacji, w zakresie środków krajowych wysokość ta ukształtowała się już od dawna w gminie Węgorzyno – co pokazuje średnia z ostatnich lat – na poziomie ok. 17% dochodów ogółem gminy. W zakresie roku bieżącego udział dotacji celowej budżetu państwa jest niższy od roku poprzedniego o ~7%.

Tabela nr 41. Udział wszystkich dotacji celowych państwa w budżecie Gminy Węgorzyno.

Źródło dochodu	Średnia 2022-2024	2024	2025
Dotacje celowe budżetu państwa (bieżące i majątkowe)	8 088 640	8 202 078	7 672 834
<i>Udział w dochodach ogółem.</i>	17,6%	16,8%	15,0%
Na zadania z zakresu administracji państwowej	6 503 796	6 205 886	5 700 048
Na zadania realizowane na podstawie porozumień	9 963	29 890	0
Na zadania własne gmin finansowane przez budżet państwa	1 574 881	1 966 302	1 972 786

Na poziomie gminy, zadania z zakresu administracji państwowej (rządowej) są realizowane jako zadania zlecone ustawowo lub powierzone na podstawie porozumień z organami rządowymi. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta działa wtedy jako organ administracji rządowej, a koszty tych działań są pokrywane z budżetu państwa.

Zadania zakresu administracji państwowej realizowane przez gminę to:

1. Sprawy obywatelskie i akta stanu cywilnego

- ✓ Wydawanie dowodów osobistych (*przyjmowanie wniosków, unieważnianie, wydawanie dokumentów*).
- ✓ Prowadzenie ewidencji ludności (*meldunki, nadawanie numerów PESEL, prowadzenie rejestru mieszkańców*).
- ✓ Rejestracja stanu cywilnego (*prowadzenie Urzędu Stanu Cywilnego, sporządzanie aktów urodzeń, małżeństw i zgonów*).

- ✓ Prowadzenie i aktualizacja stałego rejestru wyborców na potrzeby wyborów państwowych i referendów.

2. Bezpieczeństwo narodowe i obronność

- ✓ Przeprowadzanie kwalifikacji wojskowej (*rejestracja osób na potrzeby wojska, wzywanie przed komisje lekarskie*).
- ✓ Nakładanie świadczeń osobistych i rzeczowych na rzecz obrony kraju w czasie pokoju i wojny.
- ✓ Realizacja zadań z zakresu zarządzania kryzysowego oraz obrony cywilnej zleconych przez wojewodę.

3. Pomoc społeczna i wsparcie rodziny

- ✓ Wypłata świadczeń rodzinnych (*np. zasiłki rodzinne, pielęgnacyjne*).
- ✓ Wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych.
- ✓ Pomoc dla cudzoziemców (*wypłata zasiłków celowych, zapewnienie schronienia i posiłków osobom z ochroną humanitarną*).
- ✓ Wydawanie decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych dla osób nieubezpieczonych spełniających kryteria dochodowe.

4. Gospodarka, rolnictwo i ochrona środowiska

- ✓ Prowadzenie Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) (*przyjmowanie wniosków od przedsiębiorców*).
- ✓ Szacowanie strat w gospodarstwach rolnych wywołanych przez klęski żywiołowe (*np. susze, powódzie*).
- ✓ Wydawanie decyzji w sprawach zwrotu podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej.
- ✓ Sprawy z zakresu statystyki publicznej (*np. współorganizacja i przeprowadzanie Narodowego Spisu Powszechnego*).

Zadania własne gminy, co do zasady, służą zaspokajaniu potrzeb lokalnej wspólnoty i są finansowane z dochodów własnych gminy (np. podatków lokalnych) oraz subwencji ogólnej. Budżet państwa **nie finansuje ich w całości**, ale wspiera ich realizację poprzez **dotacje celowe na dofinansowanie zadań własnych**. Wsparcie z budżetu państwa (często pokrywające do 50% kosztów) trafia na konkretne, ustawowo określone obszary:

1. Edukacja i opieka nad dziećmi

- ✓ **Wychowanie przedszkolne:** Dofinansowanie bieżącego utrzymania miejsc w przedszkolach oraz realizacji zadań związanych z opieką nad dziećmi w wieku do lat 3 (np. program "Maluch+").
 - ✓ **Zakup podręczników:** Dotacje na wyposażenie szkół podstawowych w podręczniki, materiały edukacyjne i ćwiczeniowe.
 - ✓ **Awans zawodowy nauczycieli:** Środki na sfinansowanie prac komisji egzaminacyjnych dla nauczycieli ubiegających się o stopień nauczyciela mianowanego.
 - ✓ **Programy rządowe:** Dofinansowanie projektów rozwijających infrastrukturę szkolną (np. "Aktywna tablica", "Posiłek w szkole i w domu").
2. Pomoc społeczna (zadania własne obowiązkowe)
- ✓ **Zasiłki okresowe i celowe:** Współfinansowanie wypłat dla osób w trudnej sytuacji materialnej.
 - ✓ **Utrzymanie ośrodków pomocy społecznej (OPS):** Dotacje na koszty stałe, zatrudnienie pracowników socjalnych oraz realizację programów wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych.
 - ✓ **Dożywianie:** Współfinansowanie posiłków dla dzieci w szkołach oraz osób najuboższych.
3. Infrastruktura drogowa i transport publiczny
- ✓ **Budowa i remonty dróg gminnych:** Środki przekazywane z funduszy celowych zasilanych z budżetu państwa (np. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg).
 - ✓ **Przewozy autobusowe:** Dofinansowanie deficytowych linii autobusowych o charakterze użyteczności publicznej (Fundusz Rozwoju Przewozów Autobusowych).
4. Kultura i ochrona zabytków
- ✓ **Prace konserwatorskie:** Dotacje celowe na remonty i utrzymanie zabytków znajdujących się w rejestrze, a będących własnością gminy lub podmiotów lokalnych.
 - ✓ **Rozwój instytucji kultury:** Dofinansowanie bibliotek czy domów kultury w ramach ogólnokrajowych programów ministra właściwego do spraw kultury.
 - ✓ Jeśli chcesz dowiedzieć się więcej, doprecyzuj:

Obserwowany od roku 2020 wzrost finansowania samorządów poprzez środki przekazywane przez celowe fundusze państwowe obecnie zostało ograniczone. Środki te pozyskiwane były szczególnie na zadania inwestycyjne. Stanowią one obecnie 11,4% dochodów ogółem. Pochodzą one z funduszu pomocy i Polski Ład

Tabela nr 38. Udział dotacji krajowych innych niż budżetu państwa w budżecie gminnym.

Źródło dochodu Gminy Węgorzyno	Średnia 2021-2023	2023	2024
Dotacje celowe inne niż budżetu państwa (bieżące i majątkowe)	7 449 912	6 302 886	5 858 596
<i>udział w dochodach ogółem</i>	<i>16,2%</i>	<i>12,9%</i>	<i>11,4%</i>
Od państwowych funduszy celowych (dotacje, środki)	6 851 324	5 877 097	5 450 796
Od innych JST (dotacje, środki)	50 000	65 000	55 000
Od pozostałych podmiotów sfp i innych	548 588	360 789	352 800

Gminy wspomagają swoje budżety także dotacjami celowymi z innych źródeł niż wymieniono, jednak dotacje te nie stanowią znaczenia i nie występowały w analizowanym okresie. Są spotykane sporadycznie.

3.1.4. Zagraniczne źródła dochodów.

Dla rozumienia konstrukcji rocznych budżetów Gminy Węgorzyno ostatnich lat - przed przystąpieniem do wyciągania wniosków jednostkowych w oparciu o pojedyncze wielkości – należy zbadać intencję, która towarzyszy burmistrzowi podczas konstrukcji projektów rocznych budżetów. W ciągle jeszcze trwającym okresie finansowania zadań środkami unijnymi, założeniem podstawowym władz lokalnych jest wcześniejsze określenie możliwości otrzymania takiego dofinansowania. By tego dokonać należy odpowiednio wcześniej rozeznawać potrzeby gminy i nadawać im stosowne priorytety. Z uwagi, że to priorytety społeczno-gospodarcze rządu oraz komisarzy europejskich wyznaczają dziedziny podlegające dofinansowywaniu, które niekoniecznie odpowiadają aktualnym potrzebom lokalnych samorządów dlatego, gmina musi przyjąć narzucone jej zasady dostosowując swoje potrzeby do tych okoliczności. Dokonując oglądy wszystkich gmin typu miejsko wiejskiego, Gmina Węgorzyno potrafiła wykonywać to zadanie.

Na finansowanie zadań własnych Gmina pozyskała także zagraniczne środki finansowe w okresie ostatnich lat. Realizuje je w ramach tzw. budżetu środków europejskich (BŚE) na które składają się dotacje unijne i wkład krajowy. Realizację BŚE przedstawia tabela.

Tabela nr 39. Udział dotacji zagranicznych w budżecie gminnym.

Z środków pochodzenia zagranicznego	Średnia 2022-2024	2024	2025
<i>udział w dochodach ogółem</i>	<i>2,2%</i>	<i>4,4%</i>	<i>0,7%</i>
Wkład UE: Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, ogółem	986 560	2 130 597	304 728
➤ Zadania bieżące	257 954	0	131 160
➤ Zadania majątkowe	728 606	2 130 597	195 864

Wkład PL: Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, ogółem	<u>8 916</u>	<u>26 748</u>	<u>62 413</u>
➤ Zadania bieżące	0	0	22 296
➤ Zadania majątkowe	8 916	26 749	40 117
BUDŻET ŚRODKÓW EUROPEJSKICH - OGÓŁEM	995 476 2,1% D.O.	2 157 345 4,4% D.O.	367 141 0,7% D.O.

W ramach dotacji z budżetu UE w okresie 21 lat akcesji (2004-2024) Polska wydatkowała już 1.106.877.768 tys. zł z czego wszystkie samorządy wydały 231.452.718 tys.

Z danych opracowanych za 22 lata akcesji, uwzględniając wyniki sprawozdań 2025 wynika, że gminy miejsko wiejskie wydały dotacji unijnych na kwotę 27 494 923 323 zł przy wkładzie własnym wysokości 15 797 402 523 zł. Zrealizowały zatem Budżet Środków Europejskich na łączną kwotę 43 292 325 846 zł. Udział dotacji UE do wkładu gmin wyniósł jak 63,5% do 36,5%.

Z sumy dotacji unijnej gm. miejsko-wiejski na zadania majątkowe przeznaczyły kwotę 23.091.435.022 zł (w tym inwestycje 23 053 915 303 zł oraz udziały, akcje i wkłady do spółek prawa handlowego 37 519 719 zł.). Na zadania bieżące przeznaczono dotacji 4 403 488 301 zł, z tego na wynagrodzenia dla pracowników samorządowych przeznaczono kwotę 1 528 320 212 zł. Dodać należy jeszcze, że budżet ogółem jaki wykonały wszystkie gminy miejsko wiejskie w tym okresie wyniósł 814 557 976 492 zł, zatem udział dotacji unijnych w całości budżetu gmin miejsko wiejskich wyniósł 3,4% i spadł w okresie roku o 0,3%. Uśredniając, za okres 22 lat- mieszkaniec gmin miejsko-wiejskich, otrzymywał rocznie przez 22 lat po 207 zł/rok dotacji unijnej. Zestawienie gmin miejsko wiejskich pod względem kwoty pozyskanej dotacji na 1 mieszkańca obrazuje tabela nr 40. Dotacja unijna *per capita* czyli liczona na 1 zamieszkującego gminę mieszkańca także posiada dużą rozpiętość co do wysokości kwoty. Spośród wszystkich badanych gmin najwięcej zyskał pojedynczy mieszkaniec gminy Uniejów z województwa łódzkiego, powiatu poddębickiego. Ta mała gmina, z mieszkańcami lekko ponad 7 tys. osób otrzymała dofinansowanie wysokości 19,4% całości budżetu wykonywanego przez 22 lat. Mimo najwyższego kosztu zapłaconych odsetek za kredytowanie zadań publicznych w wysokości 179 zł na rok na mieszkańca i tak kwota dotacji równa 1.434 zł/rok robi wrażenie w zestawieniu z gminami z środka czy końca listy. Koszt obsługi długu (*zapłacone odsetki*) od zaciągniętych przez Gminę kredytów stanowi 12,5% otrzymanej dotacji i też jest najmniejszy z badanych gmin.

Tabela nr 40. Uszeregowanie gmin miejsko - wiejskich pod względem kwoty pozyskanej dotacji UE na 1 mieszkańca* [per capita]

1	2	3	4	5	6	7	8	9	
GMINA Poz. Rankingu	Liczba mieszk. śr. za 22L	Budżet wydatkowy ogółem 22L	Kwota dotacji UE ogółem 22L	% dotacji UE w budżecie [kol.5 / kol.4]	Dotacja unijna per capita na rok	Obsługa długu (odsetki) ogółem 22L	Odsetki per capita na rok	Obciążenie dotacji UE odsetkami	
1	57 656	5 554 704 984	304 605 376	5,5%	240 zł/rok przez 22 lat	125 653 374	99 zł rok przez 22 lat	41,3%	
2	27 177	3 481 345 322	267 921 632	7,7%	448 zł/rok przez 22 lat	89 317 388	149 zł rok przez 22 lat	33,3%	
3	7 062	1 146 756 965	222 718 387	19,4%	1.434 zł/rok przez 22 lat	27 844 869	179 zł rok przez 22 lat	12,5%	
135	13 933	1 280 962 191	57 994 393	4,5%	189 zł/rok przez 22 lat	19 856 398	65 zł rok przez 22 lat	34,2%	
157	7 961	810 785 098	54 538 431	6,7%	311 zł/rok przez 22 lat	14 075 174	80 zł rok przez 22 lat	25,8%	
140	6 979	651 272 462	31 304 854	4,8%	204 zł/rok przez 22 lat	6 857 531	45 zł rok przez 22 lat	21,9%	
551	4 305	373 364 691	10 938 370	2,9%	115 zł/rok przez 22 lat	3 055 692	32 zł rok przez 22 lat	27,9%	
577	2 000	216 179 779	6 837 846	3,2%	155 zł/rok przez 22 lat	1 309 893	30 zł rok przez 22 lat	19,2%	
578	4 880	423 770 451	6 571 773	1,6%	61 zł/rok przez 22 lat	2 858 841	26 zł rok przez 22 lat	43,5%	
579	4 396	623 050 394	3 231 188	0,5%	33 zł/rok przez 22 lat	1 055 694	11 zł rok przez 22 lat	32,7%	

* przez całe 20 lat, z obecnych dziś 677 gmin typem miejskim pozostawało 579 jst. Reszta w ilości 98 gmin pochodzi z migracji między poszczególnymi typami (wiejska, miejska). Niniejsza tabelaryczna analiza objęła 579 jst.

Cel wielu samorządów jakim jest implementacja środków unijnych w budżety własne oraz realizowanie tym sposobem oczekiwań społecznych przyczyniło się do powstania wielkiej nieracjonalności w sferze finansów publicznych. Rozmiar tej nieracjonalności mierzony jest konkretną stratą pieniężną ale – co istotne – wielkich rozmiarów szkodą wynikającą z ukształtowania się nieprawdziwego poglądu, że środki te spowodowały rozwój miast, wsi, przysiółków i osad. Wszystko, zdaje się wskazywać, że tak jednak nie jest. Ogłaszane przez komisarzy europejskich rodzaje funduszy i programów zmuszały beneficjentów tak państwowych jak i samorządowych (*także prywatnych*) do zaciągania kredytów celem pozyskania wkładów własnych na wspólną z UE realizacją przedsięwzięć. Trwające latami kredytowanie zadań publicznych wymuszanych napływem środków z budżetu UE doprowadziło do skutków, których negatywne oddziaływanie powinno rozpocząć dyskusję społeczną w tym względzie.

Z badań, które przeprowadzono na potrzeby przedstawienia tego zagadnienia w niniejszym raporcie wynika, że budżety państwa i samorządu liczone łącznie, w okresie od 2004 do 2024 roku (21 lat akcesji) wydały na obsługę długu publicznego (*odsetki dla banków*) kwotę równą 763.785.059 tys. zł⁷² (~764 mld zł). W oparciu o sprawozdania Ministra Finansów, który publikuje roczne salda transferów środków unijnych i krajowych wynika, że za ten sam 21 letni okres (2004 – 2024) Polska otrzymała unijnych dotacji netto w kwocie 708.969.865⁷³ tys. zł. (~709 mld zł). Jak zatem wynika z powyższego, sektor publiczny razem (*rząd i samorząd*) zapłacił bankom, samych odsetek, więcej niż otrzymał **netto** wszystkich środków unijnych w okresie 21 lat. Różnica *in minus* w kwocie 54.815.195 tys. zł (~54,8 mld zł) za cały 21 letni okres akcesji jest dramatycznym wymiarem niepowodzenia tej współpracy.

Nadmienić należy na marginesie, że ujemne dla Polski saldo, o którym mowa powyżej powiększa - zawarta w globalnych transferach - część środków przedakcesyjnych (10.081.573 tys. zł) oraz przejściowych (8.217.267 tys. zł), które napływały do Polski po 2004 roku, aż do chwili ich wygaszenia. Suma tych dwóch kwot nie powinna być zaliczana do środków akcesyjnych. Gdyby uwzględnić ten fakt bilans akcesyjnej „pomocy” jest bardziej dramatyczny i wynosi -73.114.035 tys. zł.

To bardzo smutna, by nie powiedzieć dramatyczna konstatacja, o której winni wiedzieć liderzy lokalnych społeczności, a przede wszystkim mieszkańcy polskich gmin. Za ostatni rok ten niekorzystny bilans się podwoił.

⁷² Kwotę obsługi długu publicznego dokonano na podstawie danych ogłoszonych w sprawozdaniach zatwierdzonych przez sejm, a dotyczących wykonanych budżetów państwa oraz budżetów samorządów opublikowanych na drukach Rb28 złożonych w Ministerstwie Finansów w latach 2004 – 2023.

⁷³ Dane transferów pieniężnych z 21 sprawozdań z wykonania budżetu państwa (rządu i samorządu). WPLATY z budżetu UE do Budżetu Polski = 1 100 406 710 zł. WPLATY budżetu Polski do budżetu UE = 391 436 845 zł. SALDO: 708 969 865 zł.

Reasumując zagadnienie wydatków inwestycyjnych w 20 letnim okresie akcesyjnym (2004-2025) gmina Węgorzyno zrealizowała wszystkich wydatków majątkowych na kwotę 120.306.274 zł, z czego środki krajowe stanowiły kwotę równą 93 935 266 zł (78,1%) a dotacje UE 26.371.008,42 zł (21,9%). W świetle tej informacji narracja jakoby środki unijne zmieniły Gminę, szerzej Polskę jest nieprawdziw. Gdyby odnieść udział środków UE do całości budżetu gminy na przestrzeni tych 22 lat okazuje się że ich udział był marginalny i wyniósł 4,8%.

Inwestycje były przyczyną zadłużania budżetów. Zapewne nie wszystkie kredyty, jednak spora ich część była związane z unijnymi programami dlatego w bilansie końcowym oceny wydatków majątkowych nie można pominąć kwot zaciągniętych kredytów i związanych z nimi odsetek zapłaconych bankom. Przegląd sprawozdań finansowych gminy pozwala z całą pewnością podać kwoty odsetek od zaciągniętych kredytów. Wyniosły one łącznie za 22 lat 6.857.531 zł.

3.2 Wydatki Gminy.

Wymiarem wykonywania przez gminę różnych polityk społeczno- gospodarczych jest ich odzwierciedlenie w nakładach finansowych tj. wydatkach na realizację każdej z nich. Najogólniej wydatki nazywane są jako bieżące⁷⁴ i majątkowe⁷⁵. Wśród wydatków bieżących wyodrębnia się w szczególności: a) wydatki jednostek budżetowych *na wynagrodzenia* i składki od nich naliczane, b) te związane z realizacją ich *statutowych działań*, c) *dotacje*⁷⁶ na zadania bieżące, d) *świadczenia*⁷⁷ na rzecz osób fizycznych.

Do grupy wydatków bieżących zalicza się też wypłaty z tytułu *poręczeń i gwarancji* udzielonych przez jednostkę samorządu terytorialnego, przypadające do spłaty w danym roku budżetowym, *obsługę długu* jednostki samorządu terytorialnego, wydatki na programy finansowane z udziałem środków, o których mowa w art.5 ust.1 pkt.2 i 3 ustawy o finansach

⁷⁴ **Wydatki bieżące** jednostek budżetowych obejmują różnego rodzaju koszty, do których zalicza się: 1.) wynagrodzenia i uposażenia osób zatrudnionych w jednostkach budżetowych oraz składki naliczane od tych wynagrodzeń i uposażeń; 2.) zakupy towarów i usług; 3.) koszty utrzymania oraz inne wydatki związane z funkcjonowaniem jednostek budżetowych i realizacją ich statutowych zadań; 4.) koszty zadań zleconych do realizacji jednostkom zaliczanym i niezaliczanym do sektora finansów publicznych, z wyłączeniem organizacji pozarządowych. Wydatkami bieżącymi są wydatki odnoszące się do rocznego okresu realizacji danego wydatku.

⁷⁵ **Wydatki majątkowe** obejmują: wydatki na zakup i objęcie akcji oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego; wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych oraz dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie kosztów inwestycji realizowanych przez inne jednostki.

⁷⁶ Art. 130. 1. **Dotacje przedmiotowe** są to środki przeznaczone na dopłaty do określonych rodzajów wyrobów lub usług, kalkulowane według stawek jednostkowych. Art. 131. **Dotacje podmiotowe** obejmują środki dla podmiotu wskazanego w odrębnej ustawie lub w umowie międzynarodowej, wyłącznie na dofinansowanie działalności bieżącej w zakresie określonym w odrębnej ustawie lub umowie międzynarodowej. Art. 132. 1. Z budżetu państwa są finansowane inwestycje państwowych jednostek budżetowych. Ust. 2. Z budżetu państwa mogą być udzielane **dotacje celowe** na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji: 1) agencji wykonawczych; 2) instytucji gospodarki budżetowej; 3) innych państwowych osób prawnych, dla których zasady gospodarki finansowej określają odrębne ustawy; 4) jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych, na podstawie odrębnej ustawy; 5) w zakresie zadań zleconych do realizacji organizacjom pozarządowym; 6) realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego jako zadania: a) własne, b) z zakresu administracji rządowej; 7) związanych z badaniami naukowymi lub pracami rozwojowymi.

⁷⁷ **Świadczenia na rzecz osób fizycznych obejmują wydatki** budżetu kierowane, na podstawie odrębnych przepisów, bezpośrednio lub pośrednio do osób fizycznych, a niebędące wynagrodzeniem za świadczoną pracę. Źródło: Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U z 2013 r., poz. 885 ze zm.), art. 124 ust. 2. Jest to Jedna z grup wydatków budżetu wyodrębniona w ramach ustawowej systematyki wydatków obok: 1.) dotacji i subwencji, 2.) wydatków bieżących jednostek budżetowych, 3.) wydatków majątkowych, 4.) wydatków na obsługę długu, 5.) środków własnych Unii Europejskiej i współfinansowania projektów z udziałem środków Unii Europejskiej.

publicznych, w części związanej z realizacją zadań bieżących jednostek samorządu terytorialnego.

W wydatkach majątkowych wyróżniamy dwie grupy ekonomiczne *inwestycje* sensu stricto oraz *udziały, akcje i wpłaty* na rzecz spółek prawa handlowego.

Zaprezentowana we wstępie podrozdziału struktura wydatkowa odzwierciedla adekwatność realizacji bieżących polityk władz gminy w kontekście wykonywanych długofalowych programów określonych uchwałami oraz dokumentami strategicznym. Poprzez udzielane dotacje gmina wskazuje również o ważności poszczególnych zadań publicznych objętych różnymi politykami.

Dla Gminy Węgorzyno struktura finansowa wydatków dla poszczególnych obszarów zadań publicznych (*działów klasyfikacji budżetowej*) oraz ekonomicznych grup wydatkowych (*działaność statutowa, wynagrodzenia, dotacje, świadczenia, obsługa długu, wydatki majątkowe*) w ostatnich trzech latach 2023 – 2025 kształtowała się jak pokazano na **załączniku nr-7**.

3.2.1. Wydatki bieżące. Działalność statutowa gminy.

Po wyłączeniu dotacji i świadczeń można we właściwszym świetle ocenić jaka ilość środków pozostaje gminie na typową działalność statutową. Z łącznej kwoty wykonanych wydatków w roku 2025 wynoszącej 48 415 448 zł, 27%. Największe pozycje wydatkowe to 5 działów gospodarki. Łącznie pochłaniają ok. 70-78% środków. Są to: rolnictwo, transport, gospodarka komunalna, oświata i administracja.

Tabela nr-41. Wydatki bieżące Gminy (*działalność statutowa, bieżąca*)

I GRUPY WYDATKÓW BIEŻĄCYCH OBSZARY ZADAŃ PUBLICZNYCH	1. WYDATKI BIEŻĄCE na cele statutowe		
	2023 rok	2024 rok	2025 rok
010: Rolnictwo i łowiectwo	1 458 239	1 424 862	1 367 650
400: Pozostała działalność	482 612	0	500
600: Transport i łączność	468 692	987 564	1 341 640
700: Gospodarka mieszkaniowa	435 096	501 158	524 643
710: Działalność usługowa	119 522	132 608	303 170
750: Administracja publiczna	924 752	877 064	1 109 839
751: Urzędy naczelnych organów władzy państwowej	11 673	16 992	3 857
752: Obrona Narodowa	560	460	95 209
754: Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	156 496	138 858	231 371
801: Oświata i wychowanie	2 154 820	2 329 240	2 499 595
851: Ochrona zdrowia	60 991	65 931	62 584
852: Pomoc społeczna	493 242	657 773	711 629
853: Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	528	79	0
855: Rodzina	239 324	332 713	555 095

900: Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3 108 168	3 635 937	3 970 130
921: Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	512 762	377 016	348 083
926: Kultura fizyczna	106 050	100 991	80 969
Grupy wydatkowe OGÓŁEM	10 733 528 20,4% W.O.	11 579 246 24,9% W.O.	13 205 963 27,3% W.O.

Wydatki oświatowe kompensowane miały być gminom przekazywanymi z budżetu państwa subwencjami oświatowymi. Okazuje się jednak, że ich wysokość jest nieadekwatna do kosztów utrzymania oświaty.

Od roku 2025 nie istnieje finansowanie w postaci subwencji oświatowej. Zmiana ustawy zakłada wzrost dochodów własnych a niedobory mają być pokrywane z subwencji ogólnej liczonej wg nowej metodologii.

3.2.2. *Dotacje udzielane na realizację zadań gminnych.*

Realizownie polityk wytyczonych uchwałami Rady Miejskiej dokonuje się poprzez finansownie poszczególnych działów gospodarki, które najogólniej odzwierciedlone są nazwie klasyfikacji budżetowej. Dotacjami jak wspomniano finansowane są zadania własne powierzone do wykonania innym podmiotom. Wydzielenie dotacji z wydatków bieżących pozwala śledzić priorytety zadań publicznych znajdujących się aktualnie w kręgu zainteresowania władz lokalnych. Są też przejawem współpracy władz gminnych z organizacjami pozarządowymi. Udzielane są przez gminę jako:

1. **dotacje podmiotowe** obejmują środki dla podmiotu określonego w konkretnej ustawie albo w umowie międzynarodowej. Są one przeznaczone jedynie na dofinansowanie jej działalności bieżącej w zakresie, który określany jest przez ustawę albo umowę. (np. Biblioteka, GOKiS, TPD). W roku bieżącym dotacja podmiotowa obejmowała kwotę 1.379.259,58 zł i była wyższa od roku poprzedniego o kwotę 78.542,39. Jednostki sektora finansów publicznych otrzymały 1.138.000,00 zł a spoza tego sektora (TPD) 241 259,58 zł.
2. **dotacje celowe** przeznaczone na finansowanie lub dofinansowanie zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkomgo samorządu terytorialnego ustawami, realizowanych przez jednostki inne niż jednostki samorządu terytorialnego (*bezpieczeństwo publiczne – OSP; kulturę fizyczną – kluby sportowe, stowarzyszenia; ochronę dziedzictwo narodowe – stowarzyszenia, organizacje kościelne, wyznaniowe*) W roku bieżącym dotacja celowa dla sektora publicznego wyniosła 18 192,60 zł a sektora niepublicznego 1 062 386,35 zł. W roku 2025 łączna kwota dotacji celowych, których udzieliła gmina wyniosła 1 080 578,95 zł.

dotacje przedmiotowe, mają one związek z konkretną dostawą towarów lub świadczeniem usług i stanowi dopłatę do ceny. Takich dotacji gmina nie realizowała.

Łącznie w postaci dotacji wszelkiego rodzaju sfinansowano w roku 2025 zadań na kwotę 1.854.594,23 zł. Było to więcej o 107.774,04 zł niż w roku ubiegłym.

Rozkład dotacji za ostatnie lata przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela nr-42. Dotacje udzielone przez Gminę na realizację zadań bieżących

II. GRUPY WYDATKÓW OBSZARY ZADAŃ PUBLICZNYCH	2. DOTACJE I SUBWENCJE		
	2023 rok	2024 rok	2025 rok
754: Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	21 200	4 590	6 957
801: Oświata i wychowanie	195 119	300 617	244 452
851: Ochrona zdrowia	124 000	72 000	85 000
852: Pomoc społeczna	30 000	120 000	150 000
855: Rodzina	0	4 513	21 186
900: Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	12 997	0	0
921: Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	880 400	1 000 100	1 138 000
926: Kultura fizyczna	199 263	245 000	209 000
Grupy wydatkowe OGÓŁEM	1 462 978 2,8% W.O.	1 746 820 3,8% W.O.	1 854 594 3,8% W.O.

Dotacje są instrumentem poprzez który wspierana jest działalność mająca charakter zadań publicznych realizowanych przez oba wspomniane wyżej sektory.

3.2.3. *Świadczenia. Forma finansowania zadań społecznych.*

Świadczenia na rzecz osób fizycznych obejmują wydatki budżetu kierowane, na podstawie odrębnych przepisów, bezpośrednio lub pośrednio do osób fizycznych, a niebędące wynagrodzeniem za świadczoną pracę. Źródło: Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t. j. DZ. U z 2013 r., poz. 885 ze zm.), art. 124 ust. 2. Świadczenia to forma finansowania szczególnie dedykowana segmentowi zadań na które gmina posiada bardzo niewielki wpływ bo ich finansowanie oparte jest w większości o środki przyznawane gminie przez budżet państwa. Najczęściej są to zadania z zakresu administracji rządowej. Są one przeznaczane na realizację zadań bieżących, zatem leżących w kompetencji państwa. Świadczeniami realizuje się także zadania własne gmin. Finansowane są nimi zadania z zakresu polityki społecznej, rodzinnej czy wychowawczo-opiekuńczej zawartej w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, Gminnym Programie Wspierania Rodziny oraz innych programach socjalno-bytowych jak choćby służących przeciwdziałaniu narkomani czy rozwiązywania problemów alkoholowych. Wykaz zadań własnych i zleconych zawarty jest w ostatniej części raportu, która poświęcona jest działalności Ośrodka Pomocy Społecznej.

Tabela nr-43. Świadczenia udzielone przez Gminę na realizację zadań społecznych.

III GRUPY WYDATKÓW OBSZARY ZADAŃ PUBLICZNYCH	3. ŚWIADCZENIA na rzecz osób fizycznych		
	2023 rok	2024 rok	2025 rok
750: Administracja publiczna	324 815	324 022	337 881
751: Urzędy naczelnych organów władzy państwowej	33 840	92 330	46 500
754: Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	116 114	84 110	95 030
801: Oświata i wychowanie	402 544	442 623	443 539
852: Pomoc społeczna	1 076 348	1 523 824	1 457 777
853: Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	26 400	3 953	0
854: Edukacyjna opieka wychowawcza	28 693	21 749	17 566
855: Rodzina	3 575 232	3 788 223	3 378 007
900: Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1 089	979	522
921: Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	570	366	661
926: Kultura fizyczna	404	528	551
Grupy wydatkowe OGÓŁEM	5 586 049 10,6% W.O.	6 282 706 13,5% W.O.	5 778 033 11,9% W.O.

Jak wynika z tabeli, po przesunięciu w roku 2023 wypłaty świadczeń rodzinnych 500 Plus, 300 „Dobry Start” do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, świadczenia standardowe w postaci wspierania rodzin, rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo wychowawczych czy wspomaganie systemu opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, a które były wypłacane przez gminę wróciły do wielkości porównywalnych.

Do największej grupy wypłacanych świadczeń zaliczyć można w roku 2025 wypłaty świadczeń społecznych, które wyniosły 4 814 406,41 zł oraz różne świadczenia dla osób fizycznych na kwotę 473 284,45 zł. Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń, wyniły 455 370,61 zł zaś świadczenia społeczne wypłacane obywatelom Ukrainy 17 404,98 zł. Do wypłaconych świadczeń zaliczają się wypłaty stypendiów dla uczniów. Wypłacono ich w kwocie 17 566,09 zł.

Z uwagi, że pomoc na rzecz obywateli Ukrainy, choć rozpisywane na inne grupy ekonomiczne klasyfikacji budżetowej ma ogólnie charakter socjalny, pomocowy, zatem należy nadmienić, że w gminie Węgorzyno od wybuchu konfliktu wojennego w 2022 roku przeznaczono na Ukraińców przebywających w Polsce ogółem 848.649,01 zł.

POMOC FINANSOWA PRZEZNACZONA NA OBYWATELI UKRAINY W GMINIE WĘGORZYNO.	
2022 rok	530.830,61 zł

2023 rok	147.224,63 zł
2024 rok	84.149,10 zł
2025 rok	89.754,27 zł
OGÓLEM	848 649,01 zł

3.2.4. Wynagrodzenia

Udział wszystkich wynagrodzeń w całej sferze publicznej (łącznie z oświatową) realizowanej budżetem Gminy Węgorzyno w badanych latach kształtował się następująco.

Tabela nr-44. Wydatki na wynagrodzenia w całej sferze publicznej Gminy Węgorzyno.

IV GRUPA WYDATKÓW OBSZARY ZADAŃ PUBLICZNYCH	4. WYNAGRODZENIA		
	2023 rok	2024 rok	2025 rok
010: Rolnictwo i łowiectwo	16 185	14 695	25 896
700: Gospodarka mieszkaniowa	3 300	0	19 943
750: Administracja publiczna	3 162 595	3 978 221	4 402 221
751: Urzędy naczelnych organów władzy państwowej	17 914	33 006	27 734
754: Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	75 998	95 932	101 564
801: Oświata i wychowanie	8 744 414	10 872 857	11 786 694
851: Ochrona zdrowia	77 249	48 812	35 759
852: Pomoc społeczna	1 046 356	1 250 669	1 472 983
855: Rodzina	1 118 526	1 393 681	1 551 011
900: Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	254 592	300 275	327 184
921: Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	387 700	518 684	599 686
926: Kultura fizyczna	65 698	151 035	183 045
Grupy wydatkowe OGÓLEM	14 970 528 28,4% W.O. 86,6% D.W.	18 657 868 40,2% W.O. 102,7% D.W.	20 533 721 42,4% W.O. 65,9 D.W.

Jak widać z tabeli powyżej, koszty realizacji zadań własnych, których wykonywanie nałożono na samorząd ustawami są dalece niedoszacowane, na tyle nawet – co podkreślano w każdym raporcie gminy Węgorzyno – że dojdzie do zrównoważenia wynagrodzeń wypłacanych w sferze publicznej z dochodami własnymi. To właśnie stało się w roku 2024. Zmiana ustawy o dochodach, kosztem subwencji zwiększyła dochody własne. Takim sposobem wydatkowanie środków będzie efektywniejsze bo zasady rozliczania środków własnych nie warunkują podmioty zewnętrznym. Po tej zmianie wynagrodzenia w sferze publicznej osiągnęły poziom 66% środków własnych.

Najistotniejszy składnik wynagrodzeń generuje oświata. To 57% wszystkich wynagrodzeń w gminie. W ogóle cała oświata, bez inwestycji, w roku 2025 wyniosły kwotę 14 974 278,85 zł. Wynagrodzenia stanowiły aż 78,8%. Po wycofaniu subwencji oświatowej oświata utrzymywana będzie wyłącznie z środków własnych gminy. Choć subwencja ogólna przewidziana w nowelizacji nadal będzie składnikiem dochodów gminy, jednak należy zauważyć, że ma ona raczej charakter kompensacyjny uwzględniając nie tylko oświatę ale bardzo szerokie spektrum potrzeb jak potrzeby ekologiczne, rozwojowe, uzupełniające czy wyrównawcze, o czy wzmiankowano przy opisie subwencji.

Reasumując, wydatki związane z bieżącym funkcjonowaniem gminy zwane ogólnie wydatkami bieżącymi, łącznie z obsługą długu publicznego, w roku 2025 ukształtowały się na poziomie 39.192.313 zł. Ponośzone były oraz finansowały niemal wszystkie działy klasyfikacji budżetowej, które niejako odpowiadają i odzwierciedlają działy gospodarki. Ukształtowały się na poziomach jak obrazuje tabela.

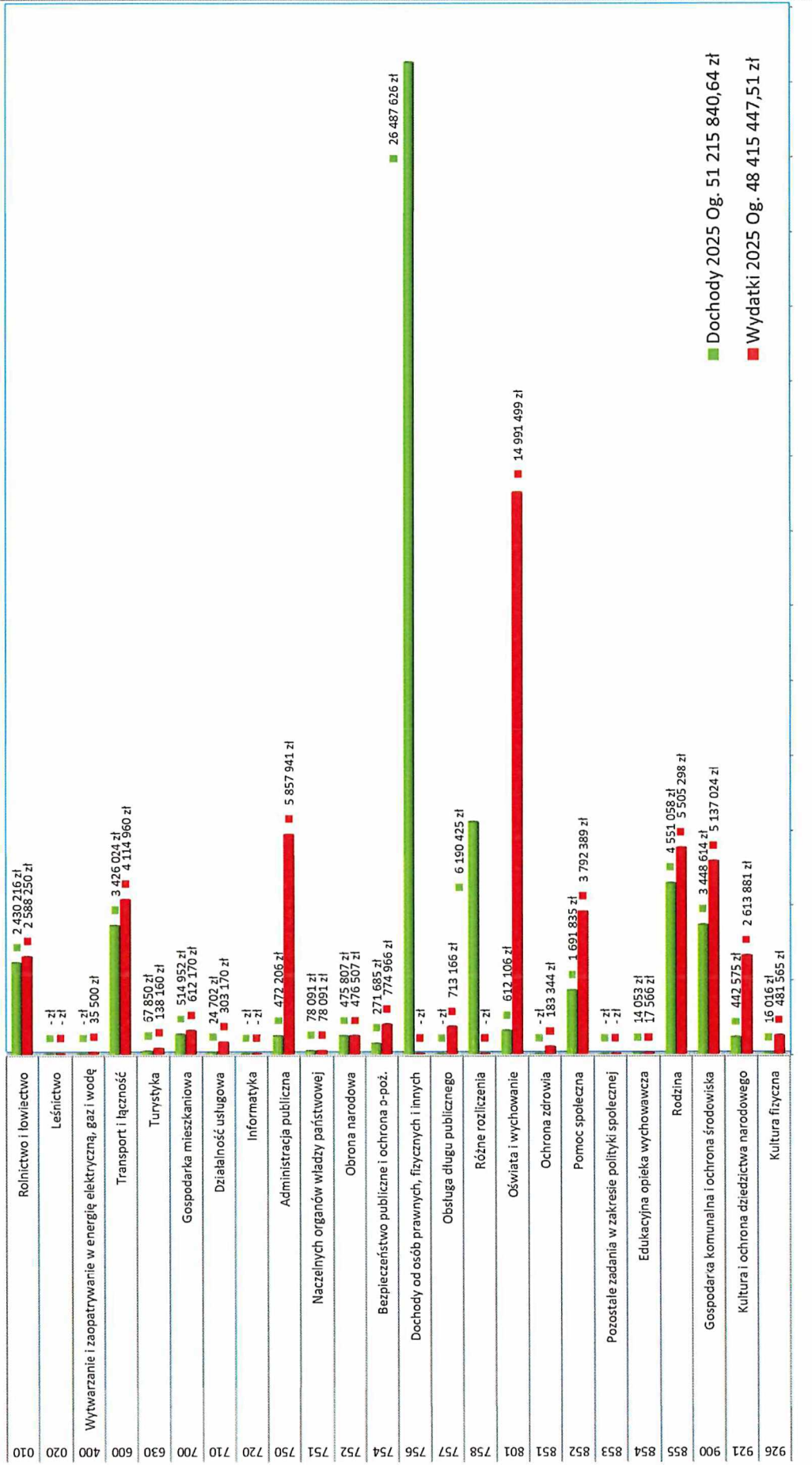
Tabela nr-45. Wydatki bieżące ogółem (*bieżące, dotacje, świadczenia, wynagrodzenia*)

GRUPY WYDATKÓW OBSZARY ZADAŃ PUBLICZNYCH	OGÓŁEM BIEŻĄCE 1+2+3+4			%
	2023 rok	2024 rok	2025 rok	2025
010: Rolnictwo i łowiectwo	1 474 424	1 439 557	1 393 546	2,9%
400: Pozostała działalność	482 612	0	500	0,0%
600: Transport i łączność	468 692	987 564	1 341 640	2,8%
700: Gospodarka mieszkaniowa	438 396	501 158	544 586	1,1%
710: Działalność usługowa	119 522	132 608	303 170	0,6%
750: Administracja publiczna	4 412 163	5 179 307	5 849 941	12,1%
751: Urzędy naczelnych organów władzy państwowej	63 428	142 328	78 091	0,2%
752: Obrona Narodowa	560	460	95 209	0,2%
754: Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	369 808	323 490	434 921	0,9%
757: Obsługa długu publicznego	935 685	925 674	713 166	1,5%
801: Oświata i wychowanie	11 496 897	13 945 336	14 974 279	30,9%
851: Ochrona zdrowia	262 240	186 743	183 344	0,4%
852: Pomoc społeczna	2 645 946	3 552 266	3 792 389	7,8%
853: Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	26 928	4 032	0	0,0%
854: Edukacyjna opieka wychowawcza	28 693	21 749	17 566	0,0%
855: Rodzina	4 933 082	5 519 131	5 505 298	11,4%
900: Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3 376 846	3 937 191	4 297 836	8,9%
921: Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 781 431	1 896 165	2 086 431	4,3%
926: Kultura fizyczna	371 415	497 554	473 565	1,0%
Grupy wydatkowe OGÓŁEM	33 688 768 63,9% W.O.	39 192 313 84,3% W.O.	42 085 477 86,9% W.O.	86,9% W.O.

Rysunek nr 9A. Analiza porównawcza dochodów oraz wydatków roku 2025 w ujęciu tych samych działań klasyfikacji.

ANALIZA PORÓWNAWCZA DZIAŁAMI KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ W ZAKRESIE DOCHODÓW ORAZ WYDATKÓW.

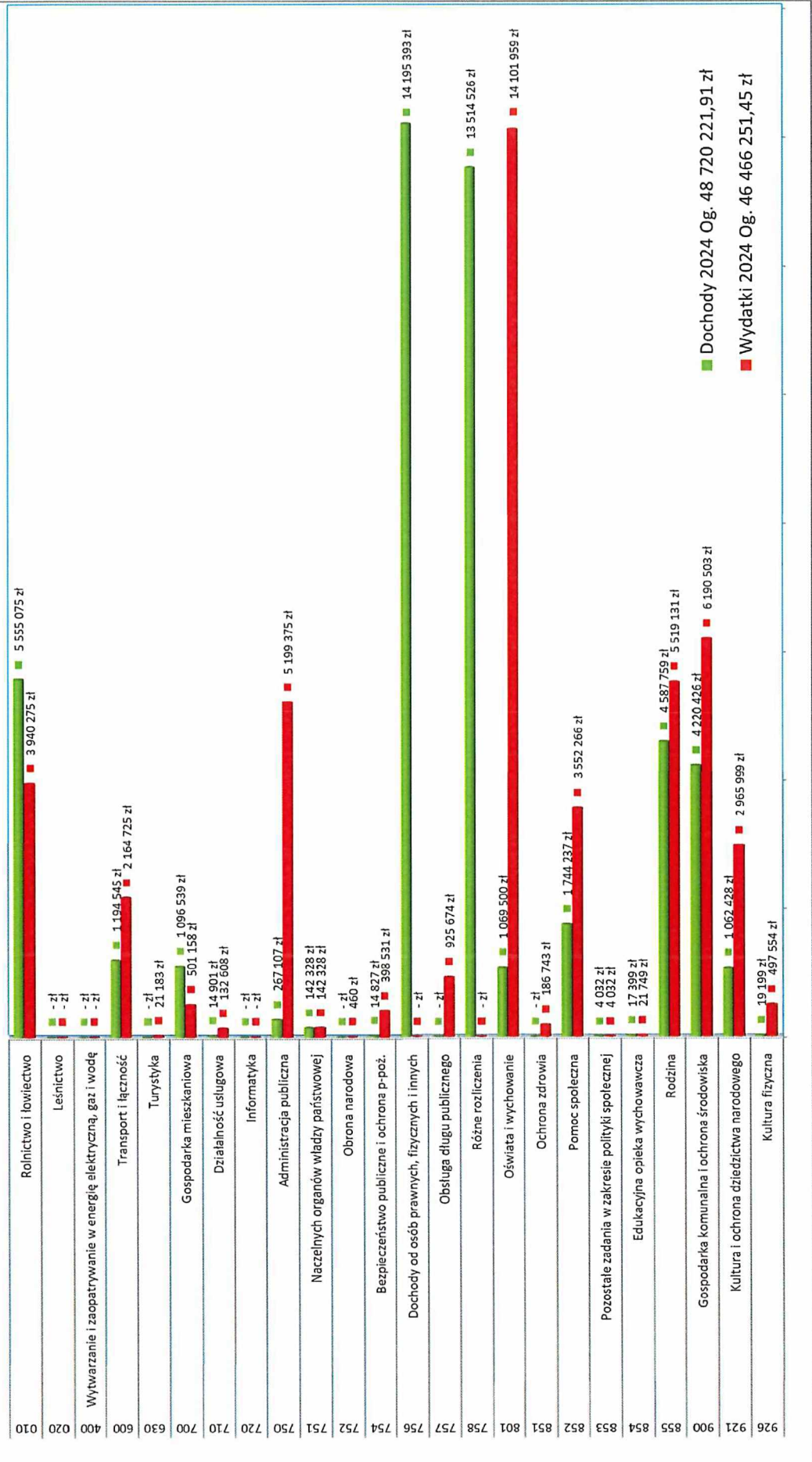
ROK 2025

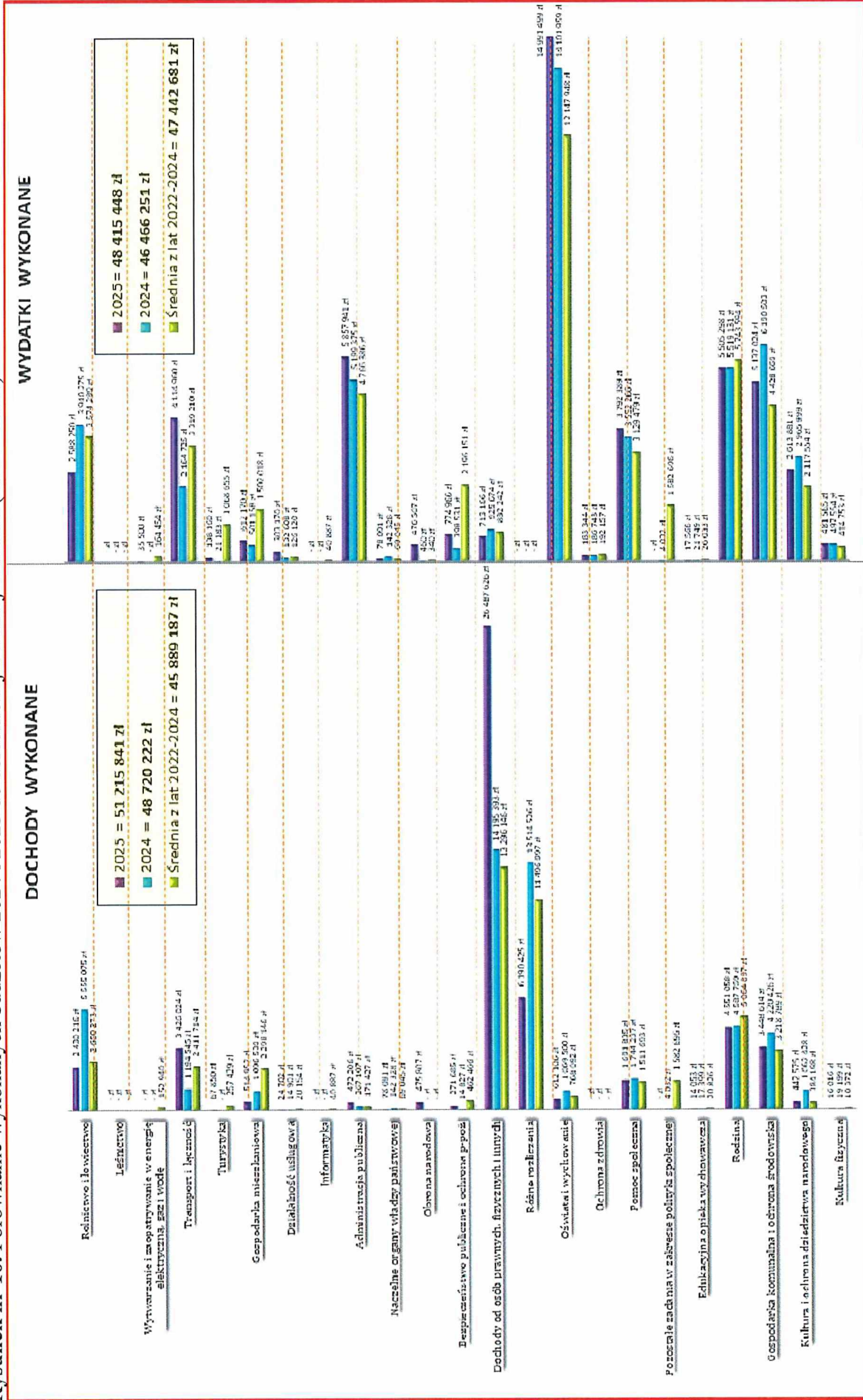
Rysunek nr 9B. Analiza porównawcza dochodów oraz wydatków roku 2024 w ujęciu tych samych działów klasyfikacji.

**ANALIZA PORÓWNAWCZA DZIAŁAMI KLASYFIKACJI BUDŻETOWEJ
W ZAKRESIE DOCHODÓW ORAZ WYDATKÓW.**

ROK 2024

Rysunek nr 10. Porównanie wykonanych budżetów 2024 i 2025 do uśrednionej 3'letniej wartości (2022 – 2024)

3.3 Przychody, źródło finansowania zadań publicznych.

Art. 217 ust. 2 ustawy o finansach publicznych określa zamknięty katalog przychodów, którymi jednostka samorządu terytorialnego może sfinansować swój deficyt budżetowy. Przychody publiczne mają charakter uzupełniający wobec dochodów publicznych. Są to środki, które podlegają zwrotom. Zasilają budżet i służą głównie pokrywaniu niedoboru (*deficytu*) lub spłacie zaciągniętych wcześniej zobowiązań.

Do przychodów budżetu gminy, w rozumieniu finansów publicznych zalicza się środki pieniężne, takie jak:

1. Zaciągnięte kredyty i pożyczki.
2. Wyemitowane papiery wartościowe (np. obligacje komunalne).
3. Prywatyzacja majątku gminy (wpływy ze sprzedaży mienia).
4. Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych.⁷⁸
5. Spłaty udzielonych pożyczek w latach ubiegłych lub środków z lokat dokonanych w latach ubiegłych.
6. Wolne środki (środki jako nadwyżka środków pieniężnych na rachunku budżetu).⁷⁹
7. Niewykorzystane środki pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu, wynikających z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu.⁸⁰

3.3.1. Deficyt / Nadwyżka.

Otrzymywane środki ze źródeł zewnętrznych tak krajowych jak zagranicznych oraz wskaźnik skutecznego aplikowania jest przyczyną obecności w budżecie deficytu oraz długu publicznego. W roku 2025 gmina zaplanowała dosyć wysoki deficyt na łączną kwotę 4.394.264,79 zł, jednak racjonalizując wydatki w trakcie roku budżetowego rok zakończyła nadwyżką budżetową wysokości 2.800.393,13 zł. To kolejny rok z nadwyżką budżetową. W roku 2024 wynik budżetu zamknął się nadwyżką 2.253.970,46 zł. Taki wynik budżetu osiągnięty został dzięki przychodom.

⁷⁸ **Nadwyżka budżetowa.** Pieniądze bezzwrotne (podatki, udziały w PIT/CIT, dotacje), które wpłynęły w kwocie większej niż wydano. Oznacza to że Gmina miała wyższe dochody własne lub zrobiła oszczędności na wydatkach bieżących. W odróżnieniu od wolnych środków, pozycja ta reprezentuje czysty zysk finansowy wypracowany przez gminę w przeszłości.

⁷⁹ **Wolne środki** w rozumieniu finansów publicznych (konkretnie art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych) to, najprościej rzecz ujmując, gotówka, która pozostała na rachunku bankowym gminy na dzień 31 grudnia, a która wynika z rozliczeń kredytów, pożyczek lub emisji obligacji z lat ubiegłych. Są to zawsze Pieniądze zwrotne (kredyty, pożyczki, obligacje), których gmina nie zdążyła wydać, co oznacza, że Gmina pożyczyła za dużo lub za wcześniej w stosunku do tempa inwestycji.

⁸⁰ **Niewykorzystane środki pieniężne na rachunku bieżącym budżetu** to pieniądze o ściśle celowym charakterze, które wpłynęły do budżetu gminy w poprzednich latach, ale nie zostały wydane przed końcem roku budżetowego. Mają „znaczony” przeznaczenie. Gmina wykazuje je jako przychód służący sfinansowaniu deficytu tylko po to, aby formalnie zrównoważyć budżet w roku, w którym faktycznie dokończy realizację danego, celowego zadania. Są dwie kategorie takich środków 1.) Wynikająca ze szczególnych zasad wykonywania budżetu -> chodzi o sytuacje gdzie dochody uzyskiwane są na podstawie odrębnych ustaw, które nakazują finansowanie z nich wyłącznie określonych zadań. Jeśli gmina nie zdąży ich wydać do 31 grudnia, stają się przychodem z pkt 8 ustawy. Przykład to: Oplaty za zezwolenia na sprzedaż alkoholu (tzw. korkowe) – mogą być wydane wyłącznie na profilaktykę alkoholową i przeciwdziałanie narkomanii. 2.) Dotacje celowe i środki unijne -> chodzi o sytuacje, w których gmina otrzymała transzę finansowania, ale realizacja projektu lub programu się przesunęła. Obejmuje to: środki dotacyjne oraz środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej.

3.3.2. Przychody

W roku 2025 gmina Węgorzyno notuje jedną najwyższych kwot przychodów. Osiągnęły one łączną wartość 16.969.924,38 zł przy 11.161.058,46 zł w roku 2024. Znaczna większość przychodów to kredyt, pożyczki i emisje papierów które stanowiły kwotę 9 261 000,00 zł zaś dopełnieniem były a.) niewykorzystane środki pieniężne z lat ubiegłych w kwocie 3 873 151,77 zł (RFIL, „korkowe” za rok 2024; środki unijne na projekcie grantowy „Cyberbezpieczny samorząd”) oraz b.) wolne środki 3 664 563,83 zł.

W roku 2025 tak wysoka ilość przychodów wiązała się z decyzją Burmistrza Węgorzyna dotyczącą zrestrukturyzowania starych kredytów, których warunki spłat był mniej korzystne niż zaproponowane przez nowy bank.

Zamiarem wynikającym z decyzji Burmistrza było obniżenie wysokiej już kwoty obsługi długu publicznego, który towarzyszył budżetowi od lat. W Gminie Węgorzyno odsetki od zaciągniętych zobowiązań wynosiły już 2% wydatków budżetowych ogółem. W wyniku tej decyzji w relacji do roku 2024 obniżono odsetki bankowe o kwotę 212.508 zł, z kwoty 925.674 zł do 713.166 zł. To bardzo ważne osiągnięcie bieżącego - 2025 roku.

3.3.3. Rozchody

Rozchody ogółem wyniosły w roku 2025 kwotę 12 346 684,00 zł i w całości zostały przeznaczone na restrukturyzację wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Było to 9 zobowiązań z których najstarsze powstało w roku 2019. Na koniec roku 2025 stan kredytów w bankach komercyjnych wynosił najniższy od 8 lat stan tj. 9.261.000,00 zł.

3.3.4. Dług publiczny i koszty obsługi długu.

Zobowiązania gminy ogółem zostały w roku 2025 mocno zredukowane. Z kwoty całkowitego zadłużenia roku 2024 wynoszącego 13.552.443,02 zł obniżono je do kwoty 10.466.759,02 zł. Zatem w roku 2025 zredukowano nie tylko obsługę długu, ale też dług jako taki, i to w stopniu poważnym, bo ogółem o kwotę 3.085.684,00 zł, a w bankach komercyjnych o 2.296.000,00 zł.

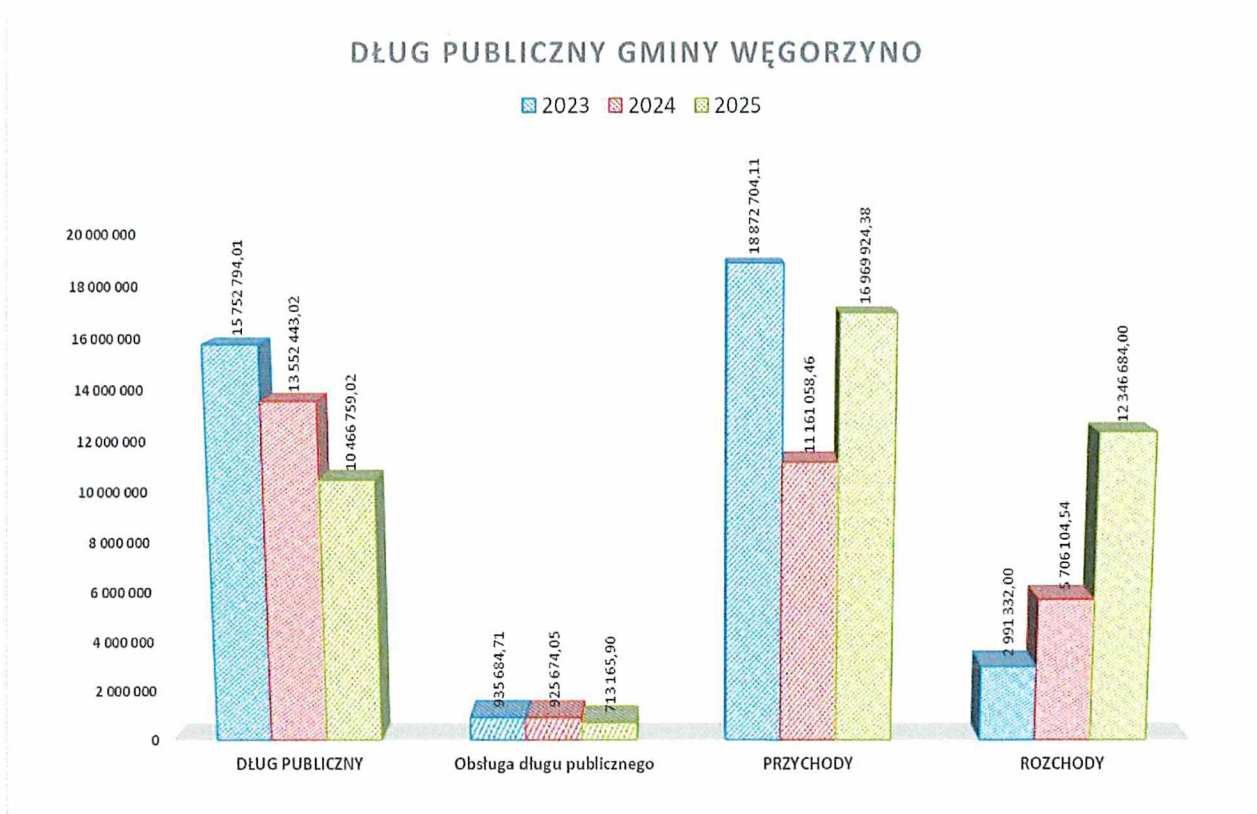
Przy okazji tej znaczącej zmiany dokonano przeglądu długu publicznego oraz jego kosztów na przestrzeni ostatnich 10 lat. Wyniki przedstawia poniższa tabela. Na przestrzeni ponad 10, a zapewne i więcej lat udział sumy zobowiązań zaciągniętych w bankach komercyjnych do dochodów ogółem nie był jeszcze tak niski jak w roku budżetowym 2025.

Tabela nr-46. Analiza zobowiązań charakteru publicznego oraz jego kosztów na przestrzeni 10 lat.

Rok	Dochody ogółem.	Dochody własne	Wydatki ogółem	Zobowiązana ogółem	Zobowiązania w bankach komercyjnych ogółem	Udział kredytów w D.O. [kol. 6/2]	Obsługa długu odsetki
	D.O.	D.W.	W.O.	Z.O.			

1	2	3	4	5	6	7	8
2016	27 096 043	10 306 185	25 985 609	8 302 033	8 075 869	29,8%	212 530
2017	28 252 373	10 776 345	27 162 370	9 030 694	9 030 076	32,0%	200 217
2018	32 320 647	11 629 877	38 097 371	13 555 215	12 204 776	37,8%	229 297
2019	36 676 402	12 549 158	35 419 805	14 118 817	12 974 500	35,4%	291 008
2020	52 954 217	13 868 730	47 195 377	16 573 285	13 141 900	24,8%	254 138
2021	40 700 527	14 023 454	36 710 327	16 115 110	13 312 100	32,7%	189 906
2022	44 438 084	19 092 901	43 126 468	13 146 252	11 050 700	24,9%	635 369
2023	44 509 255	16 360 611	52 735 323	15 752 794	10 751 000	24,2%	935 685
2024	48 720 222	18 746 739	46 466 251	13 552 443	11 557 000	23,7%	925 674
2025	51 215 841	31 345 520	48 415 448	10 466 759	9 261 000	18,1%	713 166

Reasumując. W roku objętym raportem doszło do bardzo pozytywnych zmian w sektorze zarządzania gminnym długiem publicznym. W tym aspekcie jest to rok najlepszy spośród opisywanych we wszystkich dotychczasowych raportach.

4. POLITYKA GOSPODARCZA.

1.2.3. Strategia Rozwoju Gospodarczego Gminy, której podstawą prawną opracowania jest ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju wraz z Wieloletnią Prognozą Finansową której podstawą prawną opracowania jest ustawa o finansach publicznych aby mogły być realizowane niezbędne jest ponoszenie finansowych nakładów majątkowych. Do wydatków majątkowych zalicza się wydatki na: inwestycje i zakupy inwestycyjne, w tym na programy

finansowane z udziałem środków, o których mowa w art.5 ust.1 pkt. 2 i 3, w części związanej z realizacją zadań jednostki samorządu terytorialnego; zakup i objęcie akcji i udziałów; wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego.

4.1. Wydatki majątkowe. Inwestycje gminne.

Aktywność inwestycyjna samorządu gminnego znacznie odbiega od inwestycji podmiotów gospodarczych, prowadzi ona bowiem do poprawy bytu społeczności lokalnej i zaspokajania jej potrzeb, a jednocześnie gwarantuje trwały rozwój jednostki przez aktywizację gospodarczą regionu. Polityka inwestycyjna samorządów lokalnych powinna być również przejawem troski o zasoby, którymi dysponuje. Racjonalnie i efektywnie wydatkowane środki publiczne są gwarantem korzyści w postaci nowych miejsc pracy i zysku wytworzonego przez dynamicznie rozwijającą się gospodarkę lokalną.

Istotne znaczenie mają inwestycje infrastrukturalne, których brak jest barierą do rozpoczęcia kolejnych ewentualnych inwestycji i może w dużym stopniu zahamować rozwój gospodarczy na terenie danej gminy, a nawet wpłynąć w znaczny sposób na pogorszenie funkcjonowania podmiotów gospodarczych. Samorządy lokalne mają określone możliwości rozwoju wynikające z posiadanych zasobów technicznych, społecznych, ekonomicznych i ekologicznych. Na dynamikę i kierunek rozwoju lokalnego ma wpływ rodzaj zasobów, ich dostępność, wielkość i efektywność wykorzystania. Ważne jest również położenie geograficzne danej gminy.

Grupą wydatków charakteryzującą realizację -szczególnie- polityki gospodarczej są wydatki majątkowe. Obrazują one najlepiej czy i jak realizowane są strategie gospodarcze. Stało się tak, że strategie gospodarcze określane są przez Radę Miejską w dokumencie zwanym Wieloletnią Prognozą Finansową. Choć istnieje wymóg prawny sporządzenia Strategii Rozwoju Gospodarczego Gminy to jak pokazuje doświadczenie nie są one wykorzystywane przy realizowaniu bieżącej polityki społeczno-gospodarczej. Polityka gminy tworzona jest i weryfikowana na bieżąco. Jak się wydaje, najważniejszym czynnikiem ustalania priorytetów inwestycyjnych są rodzaje instrumentów finansowych tj. projektów i programów krajowych i zagranicznych dofinansowujących zadania publiczne.

Strategia gospodarcza to dokument, którego podstawą prawną opracowania jest ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Dokument zawiera długofalowy program rozwoju gminy. Powinien być opracowany oraz zatwierdzony uchwałą rady miejskiej. W roku 2001, uchwałą nr XXX/318/2001 w dniu 1 czerwca przyjęto w Węgorzynie dokument pod nazwą „Strategia Rozwoju Gminy i Miasta Węgorzyna”. Określał on perspektywę rozwoju na lat 15. Zostały w nim określone kierunki w których gmina powinna się rozwijać. Choć dokument specyfikował i opisywał wiele dziedzin życia, łącznie z rynkiem pracy i wpływem władz

lokalnych na ten rynek, to rozwój wielu - spośród opisywanych dziedzin społecznych i gospodarczych – nie zależy bezpośredniego od polityki władz samorządu lokalnego. Konstrukcja takich dokumentów uzależniona była i jest w dalszym ciągu od wymogów związanych z wdrażaniem funduszy strukturalnych i funduszu spójności. Z najważniejszych jednak, z zakresu zadań własnych gminy uwzględniono rozwój w infrastrukturę techniczną. Wyznaczono perspektywy rozwojowe dla zaopatrzenia mieszkańców w wodę, zbiorowego odprowadzania ścieków socjalno-bytowych, gospodarki odpadami oraz rozwoju komunikacji i telekomunikacji. W zakresie infrastruktury społecznej, spośród 7 ustalanych kierunków, położono nacisk na rozwój oświaty, sportu, rekreacji oraz gospodarki mieszkaniowej. Służba zdrowia, opieka społeczna czy rynek usług choć wspomniane i modelowane co do kierunków rozwoju, pozostają mało zależne od samorządu a ich rozwój jest pochodną szeroko rozumianej i realizowanej polityki państwa. Spośród gospodarek wyróżniono i położono szczególny nacisk na rozwój dwóch dziedzin istotnych z punktu widzenia Gminy Węgorzyno: rolnictwo i turystykę.

Jak wspomniano wyżej, o tym czy w ogóle oraz w jaki sposób realizowana jest strategia rozwojowa Gminy świadczą dobitnie wydatki majątkowe, czyli nakłady – w największym stopniu – inwestycyjne. Jak do tej pory W roku 2023 – jak do tej pory – zrealizowano najwięcej inwestycji. Łączny nakład wyniósł 19.046.554 zł. Z dotychczas prowadzonej analizy wydatków inwestycyjnych można powiedzieć, że trudno będzie pobić taki rekord. Nakład inwestycyjny do budżetu ogółem wyniósł w roku 2023 aż 36,1%. Jednak lata 2024 oraz 2025 należą także do tych, które należy uznać za bardzo udane. Nakłady majątkowe ogółem w okresie objętym badaniem wyniosły:

Dla roku 2024 = 7 273 938,00 zł co stanowi 15,65%

Dla roku 2025 = 6 294 970,46 zł co stanowi 13,00%

Osiągnięte wyniki w nakładach inwestycyjnych to bardzo przyzwoity wskaźnik, tym bardziej, że gmina prowadziła w tym okresie starania o dofinansowanie bardzo dużych inwestycji o wielkim znaczeniu dla mieszkańców, które zamierza realizować w latach kolejnych. Są to: Oczyszczalnia ścieków oraz budowa promenady nad j. Węgorzyno. Opracowała także koncepcję na budowę punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz nowego zagospodarowania placu targowego na dofinansowanie których, składała już wnioski. Na niektóre z wymienionych, podpisała już umowy wykonawcze. Należy się zatem spodziewać, że kolejne lata będą należały do bardzo udanych w tym zakresie.

Jak wspomniano politykę rozwojową gmina realizuje poprzez zadania inwestycyjne wykazywane w *wieloletniej prognozie finansowej*. Zadania inwestycyjne tam wykazywane są wynikiem rokrocznej dyskusji społecznej na forum Rady Miejskiej. Składane w okresie

roku kalendarzowego propozycje wynikające z potrzeb mieszkańców są przyjmowane bądź nie do tego właśnie dokumentu. Można uznać, że obecnie to jedyny dokument, którego analiza dostarcza wiedzy o kierunkach rozwojowych. Stał się on na przestrzeni ostatnich 10 lat dokumentem o wymiarze strategicznym. Priorytety jakie z niego wynikają to:

Planowane i realizowane zadania publiczne objęte dokumentem WPF	Łączne nakłady	Czas realizacji
Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z programami realizowanymi z udziałem środków	776 637 zł	
1. Cyberbezpieczny samorząd. Bezpieczni, kompetentni, zorganizowanie energetycznie i informatycznie	524 487 zł	2024 - 2026
2. Sporządzenie planu ogólnego dla Gminy Węgorzyno	252 150 zł	2025 - 2026
Wydatki na programy, projekty lub zadania pozostałe, objęte finansowaniem krajowym	27 431 456 zł	
1. Przebudowa i rozbudowa Urzędu Miejskiego w Węgorzynie	2 588 560,00	2023 - 2026
2. Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Gminie Węgorzyno	8 639 030,00	2023 - 2026
3. Poprawa gospodarki ściekowej ul. Kościuszki	3 928 899,00	2023 - 2026
4. Stacja Uzdatniania Wody w Rogówku	2 474 145,35	2023 - 2025
5. Budowa infrastruktury turystycznej celem zagospodarowania brzegu jeziora Węgorzyno,	4 300 329,49	2017 - 2026
6. Program Ciepłe Mieszkanie	563 500,00	2024 - 2025
7. Przebudowa drogi gminnej w Sołectwie Sarnikierz etap II	121 592,40	2024 - 2025
8. Przebudowa i rozbudowa drogi gminnej w Wiewiecku z infrastrukturą techniczną etap I	3 546 020,00	2024 - 2025
9. Przygotowanie dokumentacji projektowej remontu kościoła w Mieszewie	79 950,00	2024 - 2025
10. Przygotowanie dokumentacji projektowej na prace konserwatorskie i budowlane będących własnością Parafii Sielsko	150 000,00	2024 - 2025
11. Renowacja empyry zachodniej w kościele parafialnym w Runowie	353 500,00	2024 - 2025
12. Wymiana opraw oświetlenia ulicznego LED w Gminie Węgorzyno	685 930,00	2024 - 2025

Zadania te obejmują realizacje potrzeb społecznych z zakresu różnych sfer gospodarki narodowej, które adekwatnie opisuje klasyfikacja budżetowa.

4.1.1. Wykaz rodzajów zrealizowanych inwestycji i poniesionych wydatków majątkowych.

Oceny wykonywania strategii najpewniej dokonujemy poprzez wydatki majątkowe widziane z jednej strony w pryzmacie otrzymywanych środków z budżetów zagranicznych, dotacji budżetów krajowych oraz wkładu środków własnych, a z drugiej strony wysokością przychodów, które niemal zawsze są instrumentem prefinansującym inwestycje. W zakresie badanych trzech lat wydatki majątkowe kształtowały się następująco:

Tabela nr-47. Wykaz wydatków majątkowych w roku budżetowym 2025 na tle wydatków majątkowych lat poprzednich.

GRUPY WYDATKÓW OBSZARY ZADAŃ PUBLICZNYCH	Wydatki MAJĄTKOWE			%
	2023 rok	2024 rok	2025 rok	2025 rok
010: Rolnictwo i łowiectwo	4 319 227	2 500 718	1 194 704	18,9%
400: Pozostała działalność	0	0	35 000	0,6%
600: Transport i łączność	6 988 857	1 177 161	2 773 321	43,8%
630: Turystyka	2 282 850	21 183	138 160	2,2%
700: Gospodarka mieszkaniowa	3 103 645	0	67 584	1,1%
750: Administracja publiczna	657 702	20 068	8 000	0,1%
752: Obrona Narodowa	0	0	381 299	6,0%
754: Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	930 416	75 040	340 045	5,4%
801: Oświata i wychowanie	83 791	156 623	17 220	0,3%
855: Rodzina	14 022	0	0	0,0%
900: Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	601 044	2 253 311	839 188	13,3%
921: Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	65 000	1 069 833	527 450	8,3%
Grupy wydatkowe OGÓŁEM	19 046 554	7 273 938	6 329 970	100%

W roku 2025, jak wynika z zestawienia nakłady inwestycji wykonywane były 11 obszarach życia publicznego. Wszystkie, choć z różnie rozłożonym akcentem znajdują swoje miejsce w Strategii Rozwoju Gospodarczego Gminy, która -dla przypomnienia- opracowana bardzo dawno temu bo w roku 2001, nie straciła mocno na swojej aktualności. Choć termin ważności tego dokumentu minął to wiele zawartych tam treści jest ciągle aktualnych. Realizowane są one w okresach wyznaczanych przez rokrocznie zatwierdzane przez Radę Miejską - Wieloletnie Prognozy Finansowe. Rozkład wydatków jaki można zaobserwować dla badanych lat a także, co wynika z analizy wydatków z lat ubiegłych, upoważnia do stwierdzenia że gmina sukcesywnie i konsekwentnie realizuje zadania wskazane w strategii.

Źródłami finansowego pokrycia zadań majątkowych są dochody własne, fundusze rządowe oraz środki unijne. Spośród ogólnej kwoty wydatków majątkowych poniesionych w roku 2025 na kwotę **6 329 970,46 zł** na inwestycje przeznaczono 6 294 970,46 zł, a 35.000 zł - jako wydatek majątkowy- przeznaczona została na wniesienie wkładów do utworzonej spółdzielni energetycznej.

Gmina Węgorzyno w okresie 2004 - 2025 wykonała swój budżet wydatkowy na łączna kwotę 651 272 462 zł. Wszystkie dotacje unijne wyniosły 31 304 854 zł, co za 22 lat stanowi 4,8% wszystkich wydatków, Jest to znacznie ponad średnią dla wszystkich gmin tego typu,

która wynosi za 22 lat 3,4%. Dotację przeznaczono na wydatki majątkowe w kwocie 26.371.008 zł, a wydatki bieżące wyniosły 4 933 845 zł, z czego na wynagrodzenia pracownicze przeznaczono 2.088.818 zł.

Gmina Węgorzyno spośród wszystkich badanych gmin miejsko wiejskich, zajmuje pozycję 217 na wszystkie gminy miejsko-wiejskie w Polsce, z kwotą otrzymanej dotacji na statystycznego mieszkańca równą 203 zł/rok. Otrzymanej dotacji, która była istotnym czynnikiem zadłużenia towarzyszy jednak obciążenie statystycznego mieszkańca odsetkami od zaciąganych kredytów, które wynoszą 45,00 zł / rok. Gdyby założyć, że kredyty zaciągane były na wkłady do projektów unijnych, co się dokonywało przez wiele pierwszych lat akcesji, ok. 15 lat, to uśredniony koszt pozyskania takich środków wyniósł 22,1%. To dużo zważywszy, że środki te z istoty miały być dotacją. Tabela zawierająca pozycjonowanie gmin powiatu łobeskiego pod kontem otrzymanych dotacji oraz kosztów ich otrzymania *per capita* zaprezentowana została w rozdziale 3.1 „Dochody gminy – źródła dochodów”, p-rozdz. 3.1.4. „Zagraniczne źródła dochodów”

W roku 2025 choć pozyskano środki z UE na finansowanie zadań gminy w kwocie 304 728 zł, to wydatkowano je jedynie na zadania bieżące. Zadania majątkowe nie było finansowane takimi środkami. Było natomiast bardzo duże dofinansowanie inwestycji z środków krajowych, finansowanych z programu Polski Ład oraz Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych. Na 31 realizowanych zadań inwestycyjnych w roku 2025 cztery z nich znalazło dofinansowanie zewnętrznymi środkami krajowymi. Zaszła w tym względnie poważna zmiana, i to zmiana pozytywna, polegająca na fakcie, że środki krajowe są podstawą finansowania zadań majątkowych w Polsce.

Wszystkie zatem inwestycje na ogólna wartość 6.294.970,46 zł wykonano z środków budżetu gminnego w kwocie 2 095 664,23 zł oraz funduszy rządowych. Zrealizowano też mały wydatek zaliczany do majątkowych w 35.000,00 zł jako wniesienie wkładu do spółdzielni energetycznej. W wartości ogółem tych zadań 33% stanowiły środki własne a 67% stanowiło zewnętrzne dofinansowania środkami krajowymi. W roku 2024 proporcja ta wynosiła 24% do 76%.

Dla zobrazowania tempa zmian, celem utrwalenia w pamięci zbiorowej mieszkańców gminy rodzajów zadań inwestycyjnych realizowanych za przyczyną obecnej reprezentacji organów władzy samorządowej wskazanych w załączniku nr 1 raportu, wyszczególniono w poniższych zestawieniach tabelarycznych wszystkie rozpoczęte, kontynuowane i zakończone inwestycje realizowane w okresie ostatnich 3 lat.

ZADANIA INWESTYCYJNE WYKONANE W ROKU BUDŻETOWYM 2025

Budowa stacji uzdatniania wody w m. Rogówko	1 134 729,00 zł
Program funkcjonalno-użytkowy przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Węgorzyno	39 975,00 zł
Grant sołecki wiata Sołectwo Runowo Pomorskie	20 000,00 zł
Przebudowa i rozbudowa drogi gminnej w Wiewiecku z infrastrukturą techniczną etap I	2 662 498,36 zł
Przebudowa drogi gminnej w Sołectwie Sarnikierz etap II	90 586,23 zł
zakup i montaż wiaty przystankowej Sołectwo Węgorzyno	20 236,00 zł
Digitalizacje projektu Budowa infrastruktury turystycznej celem zagospodarowania brzegu jeziora Węgorzyno	2 460,00 zł
Dokumentacja projektowa budowa infrastruktury turystycznej nad j. Węgorzyno, Budowa infrastruktury turystycznej celem zagospodarowania brzegu jeziora Węgorzyno	135 700,00 zł
Zakup nieruchomości zajętej pod wysypisko w Kraśniku	42 000,00 zł
Dokumentacja projektowa Budowa Placu Targowego w Węgorzynie	25 584,00 zł
Termomodernizacja i rozbudowa budynku Urzędu Miejskiego w Węgorzynie wykonanie audytu energetycznego	8 000,00 zł
realizację programu OL i OC. wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych	381 298,57 zł
dofinansowanie samochodu osobowego oznakowanego Komendy Powiatowej Policji w łobzie	10 000,00 zł
Dofinansowanie rozbudowy i modernizacji sieci łączności oraz systemu teleinformatycznego na terenie powiatu łobeskiego	20 000,00 zł
zakup lekkiego samochodu ratowniczo -rozpoznawczego dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Węgorzynie	297 045,00 zł
zakup przyczepki transportowej jednoosiowej do ZK i OC.	13 000,00 zł
wykonanie hydrantu przy Szkole Podstawowej im. Wojska Polskiego w Runowie Pomorskim przy ul. Węgorzyńskiej 29 w kwocie	14 760,00 zł
budowa wewnętrzna instalacji gazowej w budynku Szkoły Podstawowej w Runowie Pomorskim	2 460,00 zł
Utworzenie Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Komunalnych dokumentacja projektowa	26 568,00 zł
dotacje na zadania z zakresu ochrony środowiska Program Ciepłe Mieszkanie.	106 794,30 zł
Wymiana opraw oświetlenia ulicznego na LED w Gminie Węgorzyno	685 900,00 zł
Zakup oświetlenia ulicznego LED w Sołectwie Przytoń (Sulice), Sielsko	19 926,00 zł

Budowa świetlicy wiejskiej w Cieszynie dokumentacja projektowa (FS)	14 000,00 zł
Projekt budowlany rozbudowa świetlicy wiejskiej Sołectwo Połchowice (FS)	15 000,00 zł
Przygotowanie dokumentacji projektowej remontu kościoła w Mieszewie	79 950,00 zł
Renowacja empory w kościele parafialnym w Runowie	353 500,00 zł
remont ściany zewnętrznej kościoła w Gardnie	25 000,00 zł
remont więzy kościoła filialnego w Mielnie	40 000,00 zł
Termomodernizacja i izolacja hali sportowej w Węgorzynie opracowanie programu PFU,	8 000,00 zł
ŁĄCZNA WARTOŚĆ WYKONANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH W ROKU 2025	6 294 970,46 zł

ZADANIA INWESTYCYJNE WYKONANE W ROKU BUDŻETOWYM 2024

Budowa stacji uzdatniania wody w m. Rogówko (Polski Ład 1 080 000,00 zł)	1 320 000,00 zł
Budowa wodociągu Gościśław Sulice w kwocie (Polski Ład 1 070 250,13 zł)	1 142 818,01 zł
Plac zabaw mamy aktywnie działamy" Fundusz Sołecki Lesięcin (Funduszu Sołeckiego 3 000,00 zł, gmina 538,07 zł, grant 15 000,00 zł)	18 538,07 zł
Plac zabaw w Ginawie rozświetlamy - bezpieczną zabawę mamy" (Funduszu sołeckiego 3 000,00 zł, gmina 1 361,87 zł, grant 15 000,00 zł.)	19 361,87 zł
Przebudowa drogi gminnej w Sołectwie Sarnikierz" etap II dokumentacja projektowa (Polski Ład 22.646,55)	28 606,17 zł
Przebudowa i rozbudowa drogi gminnej w m. Wiewiecko z infrastrukturą techniczną etap I	865 476,00 zł
Przebudowa drogi dojazdowej na dz. 177 213/2 obr 2 m. Węgorzynie (Kopernika) wykonanie dokumentacji projektowej	22 386,00 zł
Modernizacja dróg gminnych w Cieszynie (Funduszu Sołeckiego w kwocie 23 688,36)	61 801,62 zł
Ekoprzystanki w Gminie Węgorzynie	186 960,00 zł

Zakup wiaty przystankowej w Sołectwie Winniki (Funduszu Sołectkiego Winniki w kwocie 10 948,00 zł, udział gminy 983,00 zł.)	11 931,00 zł
Zagospodarowanie terenu plaży poprzez utwardzenie drogi do jez. Woświn w Cieszynie.	21 183,20 zł
Zakup altany w ramach grantu osiedlowego Pn. „Słoneczna altana do wspólnego działania” ul. Grunwaldzka	20 068,33 zł
Dofinansowanie zakupu samochodu dla Policji. (Wpłaty Gminy na państwowy fundusz celowy)	13 132,50 zł
Modernizacja i rozbudowę sieci łączności na terenie powiatu łobeskiego. (Wpłata na fundusz celowy)	20 000,00 zł
Ochotnicza Straż Pożarna w Węgorzynie. Zakup quada. Dotacja.	24 407,70 zł
zakup kompletu węży hydraulicznych	5 800,00 zł
zakup przyrządów do quada Ochotnicza Straż Pożarna Węgorzyno (dofinansowanie z Powiatu 10 000 zł, WOZ Goleniów 1 000)	11 700,03 zł
Budowa wewnętrznej instalacji gazowej w budynku Szkoły Podstawowej w Runowie Pomorskim	18 696,00 zł
Audyt energetyczny budynku Szkoły Podstawowej w Węgorzynie i Runowie Pom.	18 400,00 zł
Ogród wrażeń - Dżungla Króla Lwa. Dopuszenie ogrodu w sprzęt i infrastrukturę do edukacji ekologicznej.	119 526,66 zł
Opracowanie dokumentacji projektowej PFU Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków.	33 210,00 zł
Przyłączenie nieruchomości do wbudowanej sieci kanalizacyjnej Aglomeracja Węgorzyno ul. Witosza, Runowska	14 880,60 zł
Instalacja fotowoltaiczna i grzewcza dla obiektów użyteczności publicznej (Polski Ład 1.943.277,72)	2 109 062,12 zł
Program Priorytetowego Ciepłego Mieszkanie (WFOŚiGW 40 032,00)	40 032,00 zł
zakup i montaż altany ogrodowej w sołectwie Chwarstno (Fundusz sołectki)	10 399,65 zł
zakup i montaż altany ogrodowej w sołectwie Przytoń (Fundusz sołectki)	16 366,58 zł
zakup i montaż altany ogrodowej w sołectwie Węgorzynko (Fundusz sołectki)	11 300,00 zł
zakup dmuchawy, traktora ogrodowego w sołectwie Mieszewo	14 899,00 zł
Opracowanie projektu budowy kanalizacji deszczowej w drodze gminnej w Mielnie (Zadanie z roku 2019)	3 161,44 zł
Remont i konserwacja ścian zewnętrznych kościoła Przytoń (Polski Ład)	1 069 833,45 zł

ŁĄCZNA WARTOŚĆ WYKONANYCH ZADAŃ MAJĄTKOWYCH W ROKU 2024 7 273 938,00 zł

4.2. Zasoby materialne gminy.

4.2.1. Środki trwałe.

Na przestrzeni lat działalności władz publicznych, w zasobie majątkowym Gminy Węgorzyno, na koniec roku 2024 znajdował się majątek trwały ogólnej wartości wytworzenia (brutto) 125.024.311,70 zł. W okresie roku gospodarczego wzrósł do kwoty 132.293.001,87 zł, co daje wzrost o 7.268.690,17zł, stanowiąc 105,5% stanu z roku poprzedniego. Uwzględniając wartość całkowitego umorzenia jego wartość netto wynosi 86.070.220,55 zł. Spośród rodzajów środków trwałych, którymi dysponuje gmina wymienić należy:

1. Budynki i lokale: wartość brutto 32.275.206,60 zł / wartość netto 22.492.173,40 zł.
2. Obiekty inżynierii lądowej i wodnej: 0,00 zł / 0,00 zł.
3. Kotły i maszyny energetyczne: 499.239,11 zł / 72.934,58 zł
4. Maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania: 1.204.469,64 zł / 176.918,16 zł.
5. specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty technologiczne: 36.806,30 zł / 15.350,17 zł.
6. urządzenia techniczne: 936.997,29 zł / 132.400,72 zł.
7. Środki transportu: 3.189.075,77 zł / 741.699,79 zł.
8. narzędzia, przyrządy, wyposażenie ogólnego przeznaczenia: 1.974.668,14 zł / 998.466,60 zł

OGÓŁM: 132.293.001,87 zł / 86.070.220,55 zł

Wartość środków trwałych pozostaje w ścisłej korelacji z realizowanymi przez Gminę wydatkami inwestycyjnymi i jest miernikiem zarówno bogactwa jak też postępu rozwojowego.

4.2.2. Zasób mieszkaniowy

Gospodarowanie zasobem gminnym – reguluje w szczególności ustawa o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy o i zmianie kodeksu cywilnego a także inne akty prawne stosowane w gospodarowaniu mieszkaniowym zasobem gminy.⁸¹

Wg gminnego zasobu środków trwałych, na 31.12.2024 rok gminny zasób nieruchomości budynków oraz lokali mieszkalnych przedstawia się jak wykazano na **załączniku nr 8**.

W zasobie mieszkaniowym Gminy Węgorzyno na k. 2025 roku znajduje się 94 lokale mieszkalne o łącznej pow. użytkowej 3.802,96 m², w tym 6 lokali socjalnych o pow.

⁸¹ a/ Ustawa o własności lokali mieszkalnych – wspólnoty mieszkaniowe,
b/ Uchwała Rady Miejskiej w Węgorzynie Nr XXXV/396/2002 z dnia 7.02.2002 roku w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy Węgorzyno,
c/ Uchwała Rady Miejskiej w Węgorzynie Nr XXXI/287/2022 z dnia 14.02.2022 roku w sprawie uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Węgorzyno na lata 2022- 2026.
d/ Uchwała Rady miejskiej w Węgorzynie Nr IV/31/2024 z dnia 20.09.2024r. w sprawie : określenia szczegółowych zasad, sposobu i trybu umarzania , odrzaczania lub rozkładania na raty spłaty należności mających charakter cywilno płatny

użytkowej 170,04 m². Z ogólnej liczby lokali gminnych 48 lokali położonych jest na terenie Węgorzyna, a 46 lokali na terenie wiejskim. Spośród 94 lokali mieszkalnych - 36 lokali gminnych zlokalizowanych w 17 budynkach mieszkalnych jest zarządzanych przez opłacanych przez gminę zarządców. Pozostałymi 58 lokalami mieszkalnymi zarządza Gmina Węgorzyno. Roczny koszty utrzymania lokali gminnych w budynkach zarządzanych przez zarządcę wynosi: 181.610 zł (*koszty zarządu: zaliczka na części wspólne, wynagrodzenie zarządcy, fundusz remontowy, media –woda, ścieki, c.o., c.w. i opłata śmieciowa*).

W latach 2023-2025 komisja odbyła 5 posiedzeń i przydzieliła 5 lokali mieszkalnych. Na k.2025 r. na liście osób oczekujących na przydział lokalu mieszkalnego zarejestrowanych było 24 rodziny, łącznie 78 osób – są to rodziny 3, 4 i 5 osobowe oraz 2 rodziny (7 osób) z wyrokiem o eksmisję. Z uwagi na braki w zasobach mieszkaniowych gminy przydziały mieszkań odbywają się z tzw. „ruchu ludności”, – (*śmierci lub opuszczenia lokalu przez najemcę*).

Stawka bazowa czynszu najmu wynosi 4 zł za m² powierzchni użytkowej lokalu - ustalona została Zarządzeniem Nr 27/2019 Burmistrza Węgorzyno z dnia 24.05.2019 roku. Stawka bazowa podlega obniżeniu lub podwyższeniu w zależności od wyposażenia i standardu lokalu. Najemcy lokali gminnych ponoszą oprócz czynszu najmu inne opłaty tzw. niezależne: są to: opłaty za wodę, ścieki, centralne ogrzewanie, ciepłą wodę oraz opłaty za pomieszczenia przynależne – które składają się na całość opłat czynszowych.

Cały gminny zasób mieszkaniowy wraz z przynależnymi do niego innymi aktywami w postaci pozostałych obiektów budowlanych tzw. pomieszczeń gospodarczych (szopy, garaże, komórki, itp.) jest nośnikiem dochodu do gminnego budżetu.

Tytuł wpływu	2023	2024	2025
Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych.	245 783,60	280 745,56	241 563,71
Wpływy z usług	58 054,43	59 026,25	24 353,89
Pozostałe	30 163,96	42 415,33	28 975,25
OGÓŁEM	334 002	382 187	294 893

Jak pokazuje tabela wpływy z najmu i dzierżaw składników gminnego zasobu mieszkaniowego wyniosły w roku 2025 kwotę 241.563,71 zł i były niższe od roku poprzedniego, kiedy wyniosły 280 745,56 zł.

Najemcy korzystający z zasobu mieszkaniowego są mocno zadłużeni. Spośród 94 lokali mieszkalnych zaległości w opłatach występują w 34 lokalach, z czego w 6 lokalach najemcy zaległość spłacają w ratach (podpisane ugody). Z lokali zadłużonych 13 lokali zlokalizowanych jest w Węgorzynie, a 21 na terenie wiejskim. W 25 lokalach zaległości sięgają pow. 5.000,00 zł. Najbardziej zadłużone lokale – to lokale przejęte w roku 2010 od PKP wraz z długami (z

przejętych długów od PKP do wyegzekwowania pozostała jeszcze kwota 863,240,92 zł, w tym: należność główna stanowi 326.670,88 zł a 536.570,04 zł to odsetki.

Analizując strukturę wiekową gminnego zasobu mieszkaniowego, na który składają się lokale mieszkalne i socjalne należy stwierdzić że jest to bardzo stary zasób. Szczegółowy rozkład wieku budynków prezentuje poniższa tabela.

Tabela nr-48. Struktura wiekowa gminnego zasobu mieszkaniowego wg stanu na 31.XII.2025.

GMINA WĘGORZYNO

Oddano do użytkowania okresami		OKRES 1. Lata 1919 - 1949	OKRES 2. Lata 1950 - 1989	OKRES 3. Lata 1990 - 2019
Ilość budynków	58 szt.	48 szt.	7 szt.	3 szt.
Ilość lokali	94 szt.	71 szt.	22 szt.	2 szt.

MIASTO

Oddano do użytkowania okresami		OKRES 1. Lata 1919 - 1949	OKRES 2. Lata 1950 - 1989	OKRES 3. Lata 1990 - 2019
Ilość budynków	33 szt.	26 szt.	4 szt.	3 szt.
Ilość lokali	48 szt.	33 szt.	13 szt.	2 szt.

WIEŚ

Oddano do użytkowania okresami		OKRES 1. Lata 1919 - 1949	OKRES 2. Lata 1950 - 1989	OKRES 3. Lata 1990 - 2019
Ilość budynków	25 szt.	22 szt.	3 szt.	0 szt.
Ilość lokali	46 szt.	39 szt.	7 szt.	0 szt.

Z uwagi na tak wiekowy zasób mieszkaniowy konieczne są -dla jego utrzymania- duże nakłady. Z uwagi na wysokość stawki czynszu, co wiąże się ze statusem rodzin, którym przynależne są mieszkania komunalne nie można zgromadzić odpowiednich środków by majątek ten właściwie odtwarzać.

Za ostatnie lata koszty utrzymania i odtwarzania zasobu mieszkaniowego kształtowały się następująco.

Tytuł. Kosztu utrzymania zasobu	2023	2024	2025
Koszty utrzymania. Usługi konserwacji, napraw i remontowo oraz przeglądów.	300 864	348 014	405 025
zakup energii	28 599	38 852	36 786
Nakłady inwestycyjne	13 645	0	0
Pozostałe	10 545	8 841	24 806
OGÓŁEM	353 653 2,2% D.W.	395 708 2,1% D.W.	466 617 1,5% D.W.

Choć nie widać tego w tabeli to należy zauważyć, że nakłady na odtworzenie zasobu w stosunku do dochodów ogółem relatywnie wzrosły. Obserwowany w tabeli spadek do dochodów własnych nie odzwierciedla tego wzrostu z uwagi na zmianę ustawy o dochodach gmin, która zwiększa udział środków własnych w budżecie ogółem. W przedmiocie odtwarzania majątku zasobu mieszkaniowego nastąpił jednak widoczny postęp.

Gmina sukcesywnie wyprzedaje swój zasób mieszkaniowy realizując postanowienia uchwały w sprawie uchwalenia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Węgorzyno. Gmina w listopadzie 2023 roku zarządzeniem nr 66/2023 opracowała nowy plan wykorzystania zasobu nieruchomości gminnych.

4.2.3. Nieruchomości gruntowe.

Nieruchomości gruntowe to grunty należące do gminnego zasobu nieruchomości. Są one wykorzystywane do realizacji zadań publicznych (np. drogi, szkoły) oraz sprzedawane lub dzierżawione w drodze przetargów lub bezprzetargowo w celu pozyskania środków do budżetu i rozwoju lokalnego. Zasady gospodarowania takimi nieruchomościami oraz stanowiącymi własność jednostek samorządu terytorialnego określa ustawa o gospodarce nieruchomościami. Burmistrz Zarządza zasobem nieruchomości w zakresie zwykłego zarządu, ogłasza wykazy przeznaczone do sprzedaży lub dzierżawy oraz organizuje przetargi. Sprawy wykraczające poza zwykły zarząd należą do kompetencji rady miejskiej, która może uchwalić zasady nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości a także ich dzierżawienia lub wynajmowania na okres dłuższy niż 3 lata, a także w przypadku zawierania kolejnych umów.

Główne formy gospodarowania gruntami to:

- ✓ Sprzedaż i użytkowanie wieczyste: Odbywa się co do zasady w drodze publicznego przetargu. Istnieją jednak wyjątki, w których gmina może dokonać sprzedaży w trybie bezprzetargowym np. na poprawę warunków zagospodarowania sąsiedniej działki, na rzecz jej użytkownika wieczystego lub w drodze zamiany.
- ✓ Dzierżawa i najem: Krótkoterminowe umowy (do 3 lat) mogą być zawierane bez przetargu. dłuższe umowy lub najem na czas nieoznaczony wymagają już ogłoszenia przetargu.
- ✓ Wywłaszczenia i cel publiczny: Samorząd może nabywać nieruchomości pod inwestycje infrastrukturalne za odszkodowaniem

Tabela nr-49. Wykaz sprzedaży nieruchomości gruntowych w roku 2025”.

ZESTAWIENIE MIENIA GMINNEGO					
ZBYTEGO W OKRESIE OD DNIA 01.01.2025 r. DO DNIA 31.12.2025 r.					
(rozliczenie z tabeli 4)					
MIASTO - 0,0129 ha			GMINA - 0,2700 ha		
sprzedaż			sprzedaż		
Lp.	Nr działki i położenie (adres)	pow. w ha	Lp.	Nr działki i położenie (adres)	pow. w ha
1	dz. nr 654/3 w obrębie nr 3 m. Węgorzyno	0,0129	1	dz. nr 5/1 w obrębie Runowo	0,27
Razem:		0,0129	Razem:		0,2700

W zakresie nieruchomości gminnych urząd posiada pełny wykazy takich nieruchomości. Spośród nich wydzielone zostały grunty możliwe do przekształcenia oraz efektywniejszego wykorzystania np. pod inwestycje. Z szczegółowym wykazem nieruchomości można zapoznać się w Wydziale Rozwoju i Gospodarki Komunalnej.

Stan zasobu gminnego na dzień 31.12.2025 r. po rozliczeniu zbycia i nabycia w okresie roku przedstawia się jak poniżej.

Tabela nr-50. Stan właścicielski nieruchomości gruntowych na k. 2025 roku.

MIASTO

Wyszczególnienie	Pow. w ha.
Drogi	15,3106
Wieczyste użytkowanie spółdzielni	0,1200
Wieczyste użytkowanie osób fizycznych	1,7974
Wieczyste użytkowanie Pracowniczych Ogrodów Działkowych	12,8700
Dzierżawa osób fizycznych i podmiotów	36,9000
Ograniczone prawo rzeczowe na rzecz ENEA	0,7974
Gmina w wyłącznym posiadaniu	55,71
RAZEM:	123,5054

GMINA

Wyszczególnienie	Pow. w ha.
Drogi	344,1041
Wieczyste użytkowanie spółdzielni	0,0000
Wieczyste użytkowanie osób fizycznych	0,0000
Wieczyste użytkowanie Pracowniczych Ogrodów Działkowych	10,4872
Dzierżawa osób fizycznych i podmiotów	121,2200
Ograniczone prawo rzeczowe na rzecz ENEA	3,6967
Gmina w wyłącznym posiadaniu	132,09
RAZEM:	611,598

W wyniku działalności gminy z tytułu gospodarki nieruchomościami do których należą opłaty za trwałe zarząd, sprzedaż majątku komunalnego, opłaty za wieczyste użytkowanie, wpływy z dzierżaw oraz przekształcenia prawa wieczystego użytkowania do budżetu gminnego, rokrocznie wpływają dochody. Za trzy ostatnie lata uzyskane dochody ukształtowały się jak wskazano poniżej.

Tytuł wpływu	2023	2024	2025
Wpływy z opłat za trwałe zarząd, użytkowanie i służebności	19 119	3 897	4 316
Wpływy z opłat z tytułu użytkowania wieczystego	11 041	10 981	8 019
Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych	115 666	125 647	129 622
Wpływy z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności	4 492	11 697	7 254
Wpłaty z tytułu odpłatnego nabycia prawa własności oraz prawa użytkowania wieczystego	871 927	560 634	66 675
Wpływy z usług	0	0	0
Pozostałe	7 007	1 496	4 173
OGÓŁEM	1 029 251	714 351	220 059

Ogółem cały rozdział gospodarki nieruchomościami przyniósł dochód do budżetu gminnego w wysokości: 2025 = 220.059,24 zł i był dużo niższy od roku poprzedniego, w którym wykonano dochód równy 714.351,47 zł.

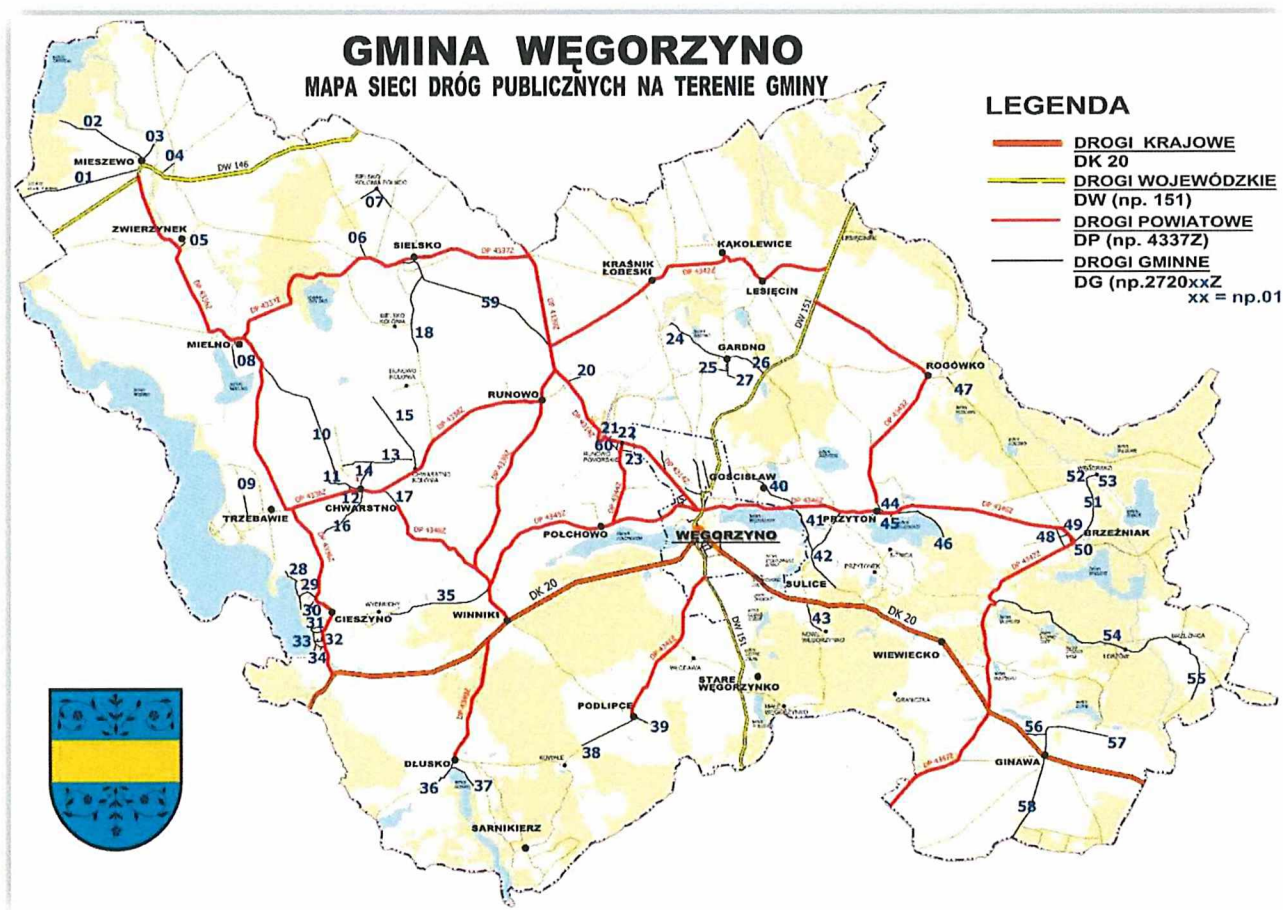
W koszty poniesione na utrzymanie oraz gospodarowanie zasobem nieruchomości kształtowały się w kolejnych latach następująco.

Tytuł wpływu	2023	2024	2025
Koszty usług związane z utrzymaniem zasobu	87 120	97 603	63 197
wydatki inwestycyjne związane z zasobem	90 000	0	67 584
Wpływy z najmu i dzierżawy składników majątkowych	11 268	7 848	14 772
OGÓŁEM	188 388 0,4% D.W.	105 451 0,2% D.W.	145 553 0,3% D.W.

4.2.4. Sieć dróg.

Budowa dróg gminnych to kluczowe zadanie własne samorządu, które bezpośrednio wpływa na jakość życia mieszkańców. Decyduje o rozwoju gospodarczym, bezpieczeństwie i dostępności komunikacyjnej. Zapewnia także sprawny dojazd do pracy, szkół i placówek medycznych. Rozwój gospodarczy osiągany jest poprzez przyciąganie inwestorów, wzrost dochodów oraz wyrównywanie szans, gdyż dostęp do dobrej drogi przeciwdziała wykluczeniu komunikacyjnemu i społecznemu mniejszych miejscowości. Bezpieczeństwo i komfort mieszkańców osiągane jest z powodu że nowa nawierzchnia, chodniki, oświetlenie i odpowiednie oznakowanie minimalizują ryzyko wypadków, umożliwia sprawną interwencję służb ratunkowych, straży pożarnej, policji oraz funkcjonowanie transportu zbiorowego. Obecnie finansowanie dróg wspomagane jest polityką państwa dlatego zainteresowanie tym zagadnieniem obecnie jest szansą na wzrost dochodów poprzez pozyskanie dotacji na te zadania.

Jak wynika z ewidencji gruntów i budynków pod drogami znajduje się łącznie 359,4147 ha gruntów. Gmina Węgorzyno posiada 75 odcinków dróg kategorii gminnej o łącznej długości 67,119 km, z czego 59 na terenie wiejskim o długości 62,216 i 17 odcinków dróg, o długości 4,903 km na terenie miejskim. W ostatnim roku gmina nie podejmowała uchwał w zakresie zmian klasyfikacji dróg na publiczne drogi gminne. Poprzez gminę przebiega 16 odcinków dróg kategorii powiatowej, 2 odcinki dróg wojewódzkich (nr 146 i 151) oraz jeden odcinek drogi krajowej nr 20. Poniżej zaprezentowana mapa przedstawia lokalizację dróg gminnych publicznych zlokalizowanych na terenie wiejskim a do ich oznaczenia zastosowano dwie ostatnie cyfry numeracji obowiązującej dla gminy Węgorzyno, np. 01 co oznacza pełną numerację jako DG-2720 01 Z. Teren miasta posiada oznaczenie czterech pierwszych cyfr równe DG-2725 01 Z.

Wykaz sieci dróg publicznych gminnych, powiatowych, wojewódzkich i krajowych, które zlokalizowane są w granicach administracyjnych gminy Węgorzyno obrazuje *Załącznik nr 9*.

Gmina rokrocznie ponosi nakłady finansowe na utrzymanie dróg by ich stan był coraz lepszy. Pokazują to zrealizowane zadania drogowe tak renowacyjne jak też inwestycyjne. Kosztochłonność napraw, remontów a szczególnie budowy nowych odcinków nie pozwala, aby w szybszym -jak obecnie- tempie, poprawiać ich jakość. Mimo tych obiektywnych trudności należy uznać, że gmina bardzo dobrze wypełnia to zadanie. Koszty budowy i utrzymania dróg w gminie przedstawiają się następująco.

Koszty utrzymania i budowy dróg gminnych	2024	2025
Koszty usług konserwacji, napraw, remontów i zakupów materiałów związanych z drogami	199 650,65	373 644,44
Koszty inwestycji drogowych.	978 269,79	2 753 084,59
Pozostałe	5 223,88	12 603,10
OGÓŁEM	<u>1 183 144</u> 6,3 D.W.	<u>3 139 332</u> 10,0% D.W.

Z drogami związane jest utrzymanie przystanków drogowych. Przystanki drogowe to kluczowy element infrastruktury drogowej, kluczowy dla walki z wykluczeniem transportowym, rozwoju lokalnej gospodarki i ochrony środowiska. Pełnią one funkcje społeczne, przestrzenne i finansowe, decydując o atrakcyjności gminy dla mieszkańców oraz inwestorów. To zapóźnienie zrealizowano w roku 2024, który był rekordowym pod względem inwestycji w tym obszarze. Koszty budowy przystanków wyniosły wtedy 198.891 zł. Obecnie podlegają tylko bieżącej konserwacji i naprawom uszkodzeń.

Przy tematyce dróg nie sposób pominąć znaczenia oświetlenia ulicznego z racji na coraz większe koszty jego utrzymania co związane jest najbardziej z zakupem energii elektrycznej. Roczny koszt tej pozycji w budżecie wyniósł w roku 2024 kwotę 651.219,18 zł i było to więcej niż w roku 2025, w którym wydano 607.309,73 zł. W roku 2025 poczyniono nakłady inwestycyjne na wymianę opraw lamp oświetleniowych. Koszt inwestycji wyniósł łącznie 705.826,00 zł. W związku z tą inwestycją należy spodziewać się, że koszty roku 2026 będą znacznie niższe i przekroczą roczną stawkę odpisu amortyzacyjnego inwestycji.

Zatem można uznać za właściwe stwierdzenie że tym segmencie rozwojowym, tak i konserwacji, napraw, remontów oraz inwestycji drogowych gminy widać było bardzo wyraźny progres w stosunku do roku 2024.

Obecnie gmina posiada dwie duże dokumentacje na budowę i przebudowę dróg. Są to budowa ul. Kopernika w Węgorzynie oraz budowa drogi w Sarnikierzu. Istnieje bardzo poważna szansa, że ul. Kopernika będzie realizowana w roku następnym. Świadczy o tym determinizm burmistrza w składaniu wniosków o dofinansowanie tego zadania. Na budowę tej drogi wniosek jest składany trzeci bądź czwarty już raz.

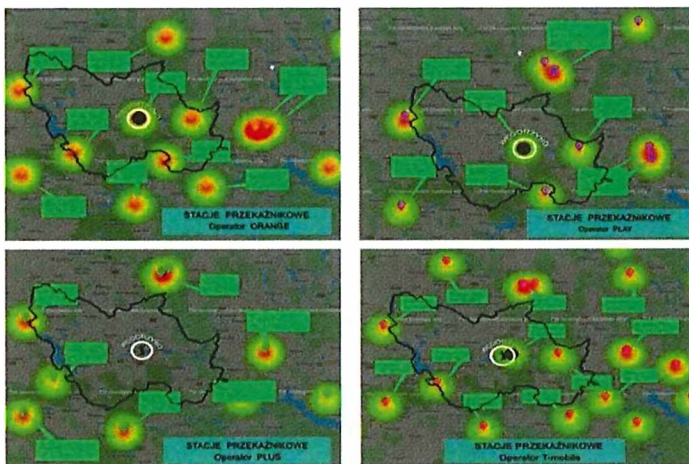
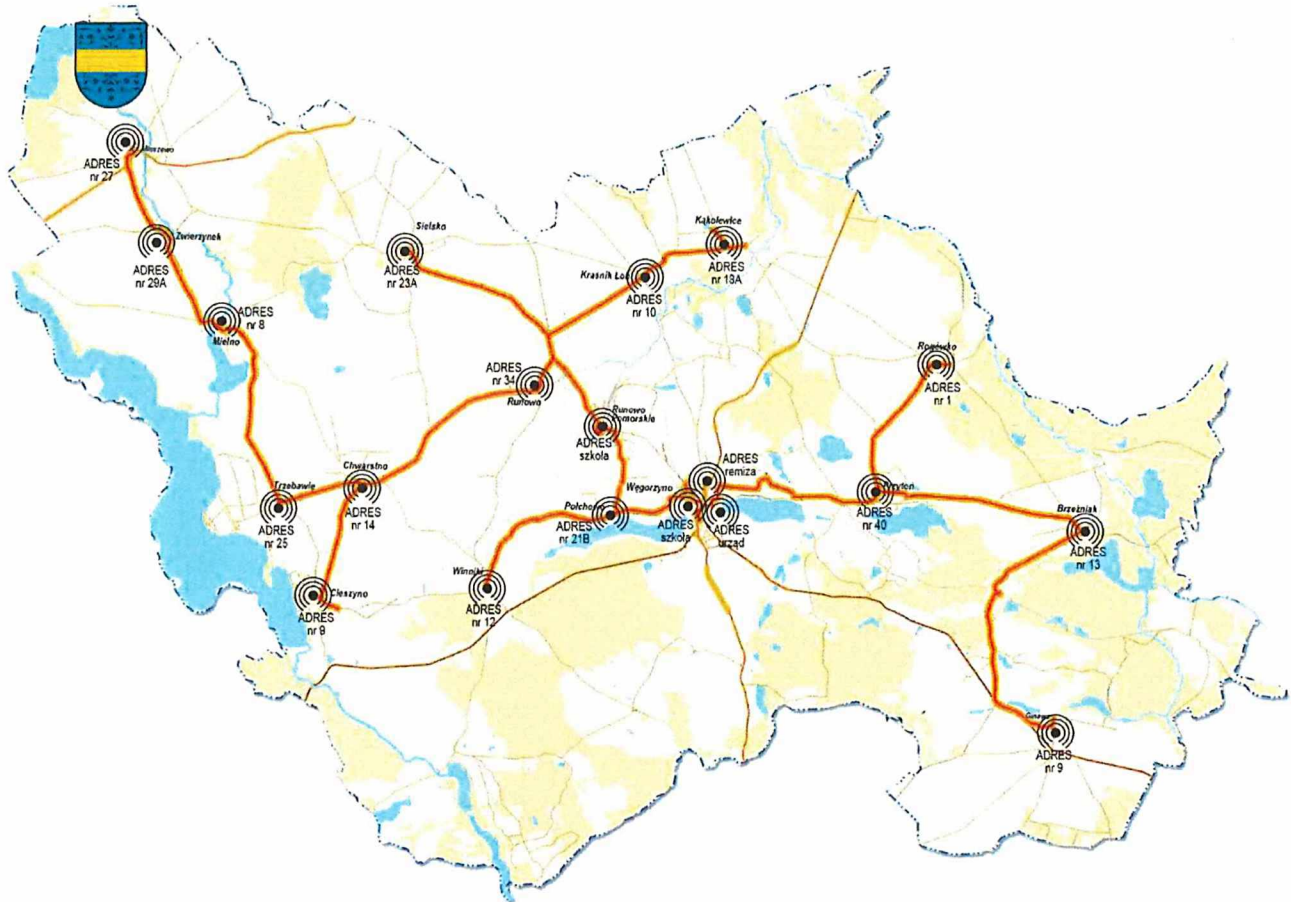
4.2.5. Sieć światłowodowa, telekomunikacyjna.

W zakresie rozwoju telekomunikacji podnoszonej przez strategię jako bardzo istotną dla przyszłości życia mieszkańców, Gmina Węgorzyno jest bardzo nieliczną spośród gmin całego kraju, posiadając własne operatorstwo na dostarczanie internetu. W roku 2014 wybudowano i oddano do użytkowania inwestycję kanalizacji sieci szerokopasmowej obejmującej bardzo rozległy teren Gminy.

Decyzją Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej nr DDRT-WWS-6172-39/14 (23) z dnia 29 czerwca 2015 roku, Gmina otrzymała zgodę na świadczenie usługi dostępu do internetu za pomocą sieci przewodowej światłowodowej i bezprzewodowej. Poprzez wybudowanie 62.170 mb kanalizacji światłowodowej oraz 20 bezprzewodowych punktów dostępowych stała się pionierem w tej dziedzinie wśród samorządów. Też jako nieliczna w

kraju podpisała umowę z operatorem Orange na wykorzystywanie swoich zasobów celem włączania mieszkańców do szerokopasmowej sieci światłowodowej.

Rysunek nr 11. Sieć światłowodowa wraz z adresami punktów hotspot w gm. Węgorzyna.

Pomimo, że w gminie nasycenie terenu usługami teleinformatycznymi innych operatorów wygląda dosyć dobrze w stosunku do innych gmin (swoje stacje przekaźnikowe pobudowali tacy operatorzy jak: PLAY, Orange, PLUS, T-mobile.) to jednak od chwili oddania sieci światłowodowej do użytkowania Burmistrz Węgorzyna usilnie

poszukiwał rozwiązania na efektywniejsze wykorzystanie gminnego zasobów teleinformatycznych. W wyniku rozmów, prowadzonych przez Gminę od roku 2019, z jednym z największych operatorów na kraj, stało się możliwe wykorzystywanie gminnych zasobów

oraz włączenia ich w globalną sieć internetową. W dniu 29.09.2020 roku Gmina Węgorzyno podpisała umowę ramową dzierżawy włókien i kanalizacji teletechnicznej z Orange Polska S.A. Ponadto, w roku 2020 i 2021 operator ten prowadził roboty w ramach budowy własnych odcinków światłowodowych powiększając zasób publiczny o kolejne dziesiątki kilometrów.

W wyniku istnienia umowy z Orange w roku 2024 wpłynęło do gminy 370 504,04 zł jako opłaty za dzierżawę fragmentów światłowodów zaś w roku 2025 była to kwota 2 156,14 zł. W roku 2025 naliczono opłaty za służebność, które staną się dochodem roku przyszłego. Naliczona kwota to 38 941,80 zł.

4.2.6. Stacje SUW oraz sieć wodociągowa..

W zakresie gospodarki wodnej gmina posiada 11 lokalnych ujęć wody będących jej własnością, o łącznej wydajności 87 m³/h. Są to SUW: Wiewiecko, Węgorzyno, Gościśław, Przytoń, Rogówko, Włodawa, Podlipce, Kowale, Winniki, Dłusko, Cieszyno.

Stacja Węgorzyno

Dz. geod. 820, pow. 0,7435 ha, ob. 4 Węgorzyno. Zasila miasto Węgorzyno, Stare Węgorzyno, Runowo Pomorskie i Połchowo. Z ujęcia korzysta średnio **3.300** mieszkańców.

SUW Węgorzyno to sprawny, trójstopniowy system wodociągowy. Pompy tłoczą wodę z dwóch czynnych studni do podziemnego zbiornika retencyjnego wody surowej. Ze zbiornika, systemem kilku współzależnych pomp woda dostarczana jest do dwóch dużych rozmiarów zbiorników filtrujących. Na tym etapie zostaje ona mocno napowietrzana aeratorami. Uzdatniona w filtrach woda dostarczana jest do podziemnego zbiornika wody uzdatnionej, znajdującego się pod budynkiem stacji, skąd systemem pomp włączana jest do sieci. Na ogrodzonym terenie stacji znajduje się 8 studni z czego 6 nie jest już eksploatowanych.

Stacja Wiewiecko

Dz. geod. 127/3, pow.0,1682 ha, ob. Wiewiecko). Zasila wieś: Ginawę i Wiewiecko. Z ujęcia korzysta średnio **360** mieszkańców. *Jest sprawnym systemem wodociągowym, jednostopniowym. W budynku znajdują się dwa hydrofony oraz zestaw 4 nowoczesnych filtrów wytrącających żelazo, manganem, a także w przypadku tej hydroforni – azotany, których ponadnormatywną obecność stwierdza się na tej stacji już od kilku lat. Zestaw filtrów stanowi własność WoZ. Budynek SUW: korozja elewacji, opuchlizny tynku, przecieki dachu, pęknięcia stropu.*

Stacja Gościśław

Dz. geod. 3/10, pow. 0,1287 ha, ob. Gościśław. Zasila osadę Gościśław oraz alternatywnie część zatorza miasta Węgorzyno. Z ujęcia korzysta średnio **ok. 25** mieszkańców.

Sprawny system wodociągowy. Jednostopniowy. Bardzo stara - z połowy lat 70 XX wieku – instalacja techniczna z widocznymi śladami korozji wydostającej się spod powłoki ochronnej farb. Dwa zestawy filtrów działających w układzie równoległym, każdy z oddzielnym aeratorem. Jeden hydrofor. Budynek: skorodowana, popękana, odpadająca placowo elewacja.

Stacja Przytoń

Dz. geod. 105/10; pow. 0,1374 ha, dz. 105/7, pow. 0,0766 ha, ob. Przytoń.

Zasila wieś Przytoń. Z ujęcia korzysta średnio **195** mieszkańców.

Sprawny system wodociągowy. Jednostopniowy. Dwa zbiorniki filtrów żelazowo manganowych pracujących w połączeniu szeregowym. Jeden zbiornik hydroforowy. Instalacja z lat 70'tych XX w. Budynek: elewacja zewnętrzna budynku oraz ściany wewnętrzne w dobrym stanie. Brak przecieków wewnątrz.

Stacja Rogówko

Dz. geod. 70/3, pow. 0,1482 ha, ob. Rogówko. Zasila miejscowość Rogówko. Z ujęcia korzysta średnio **85** mieszkańców.

Sprawny system wodociągowy. Jednostopniowy. Jeden filtr żelazowo manganowych. Jeden zbiornik hydroforowy. Budynek: elewacja zewnętrzna budynku oraz ściany wewnętrzne w dobrym stanie. Brak widocznych przecieków do wnętrza.

Stacja Włodawa

Dz. geod. 91/3, pow. 0,0669 ha, ob. St. Węgorzynko. Zasila osadę Włodawa (4 rodziny). Z ujęcia korzysta średnio **20** mieszkańców.

Sprawny system wodociągowy. Redukcja manganu oraz żelaza odbywa się w zbiorniku podziemnym. Filtr oraz hydrofor znajdują się w osobnych studniach zbudowanych z kręgów betonowych. Studnie zadbane, konserwowane, zabezpieczone włazami, czyste wewnątrz. Chronione ogrodzeniem.

Stacja Podlipce

Dz. geod. 434, pow. 0,1375 ha, ob. Podlipce. Zasila miejscowość Podlipce. Z ujęcia korzysta średnio **80** mieszkańców.

Sprawny system wodociągowy. Jednostopniowy. Jeden filtr żelazowo manganowy. Jeden zbiornik hydroforowy. Oba zbiorniki z początku lat 2000. Budynek: skorodowana, popękana, odpadająca placowo elewacja budynku, na części budynku niezabezpieczony dach, wewnętrzne przecieki.

Stacja Kowale

Dz. geod. 22/3, pow. 0,1126 ha, ob. Podlipce. Zasila przysiółek osady Podlipce. 1 rodzina. *Dostarczana woda wykorzystywana jest jedynie do celów sanitarnych. Sprawny system wodociągowy, wykorzystywany jedynie do pozyskania wód sanitarnych. Stacja podziemna, nie posiadająca filtrów uzdatniających wodę. Zbiornik hydroforowy w studni betonowej. Obiekt przekazany do eksploatacji osobie prywatnej.*

Stacja Winniki

Dz. geod. 21/2; pow. 0,1541 ha; 21/6, pow. 0,0629 ha; ob. Winniki).

Z ujęcia korzysta średnio **120** mieszkańców. *Sprawny system wodociągowy. Jednostopniowy. Dwa filtry żelazowo manganowe pracujące w układzie szeregowym. Jeden zbiornik hydroforowy. Budynek: elewacja zewnętrzna budynku oraz ściany wewnętrzne w dobrym stanie. Brak przecieków wewnątrz.*

Stacja Dłusko

Dz. geod. 58/3, pow. 0,4449 ha; ob. Dłusko. Z ujęcia korzysta średnio **60** mieszkańców. *Sprawny system wodociągowy. Jednostopniowy. Dwa zbiorniki filtrów żelazowo manganowych pracujących w połączeniu równoległym. Jeden zbiornik hydroforowy. Instalacja z lat 80'tych XX w. Spośród dwóch studni tylko jedna jest eksploatowana. Budynek: rozległy powierzchniowo, w dużej części wyłączony z eksploatacji, widoczne liczne ślady pęknięć podłużnych budynku. Zniszczone polacie dachowe szczególnie na rogach budynku, gdzie stwierdza się występowanie przecieków do wewnątrz.*

Stacja Cieszyno

(dz. ew. 170/17, pow. 0,1657; 170/21, pow. 0,1481 ha; ob. Cieszyno).

Zasila wieś Cieszyno. Z ujęcia korzysta średnio **210** mieszkańców.

Sprawnny system wodociągowy. Jednostopniowy. Trzy zbiorniki filtracyjne (dwa żelazowe, jeden manganowy) pracujące w układzie równoległym oraz dwa zbiorniki retencyjne (hydrofony). Instalacja (zbiorniki) z 1976 roku. Budynek: konserwowany, bez śladów zniszczeń choć widoczne obwodowe pęknięcia na zewnątrz budynku, na wysokości stropu. brak widocznych przecieków dachowych do wewnątrz.

Poza własnymi ujęciami w gminie są zlokalizowane 4 stacje będące własnością Wodociągów Zachodniopomorskich. Ustalenie własności SUW Mieszewo i Brzeźniak było przedmiotem sporu sądowego pomiędzy Gminą i WoZ w roku 2012. W jego wyniku ustalono, że wszystkie budynki i budowle, maszyny oraz urządzenia pozostają własnością WoZ, grunty zaś stanowią własność gminną.

Stacja Chwarstno (dz. ew. 28, pow. 0,3400 ha, obr. Chwarstno).

Zasila wieś Chwarstno i Trzebawie.

Razem mieszkańców: **195** os.

Stacja Sielsko (dz. ew. 102/1, pow. 0,2400 ha, br. Sielsko).

Zasila wieś Sielsko, Runowo, Kraśnik, Lesięcin, Kąkolewice, Gardno.

Razem mieszkańców: **1.120** os.

Stacja Mieszewo (dz. ew. 417, pow. 0,3711 ha; obr. Mieszewo. *UWAGA: nieruchomość stanowi własność gminną, budowla SUW nie.*)

Zasila Mieszewo, Zwierzynek oraz Mielno.

Razem mieszkańców: średniorocznie **595** os.

Stacja Brzeźniak (dz. ew. 104/1, pow. 0,0800 ha, obr. Brzeźniak. *UWAGA: nieruchomość stanowi własność gminną, budowla SUW nie.*)

Zasila wieś Brzeźniak średniorocznie **90** os.

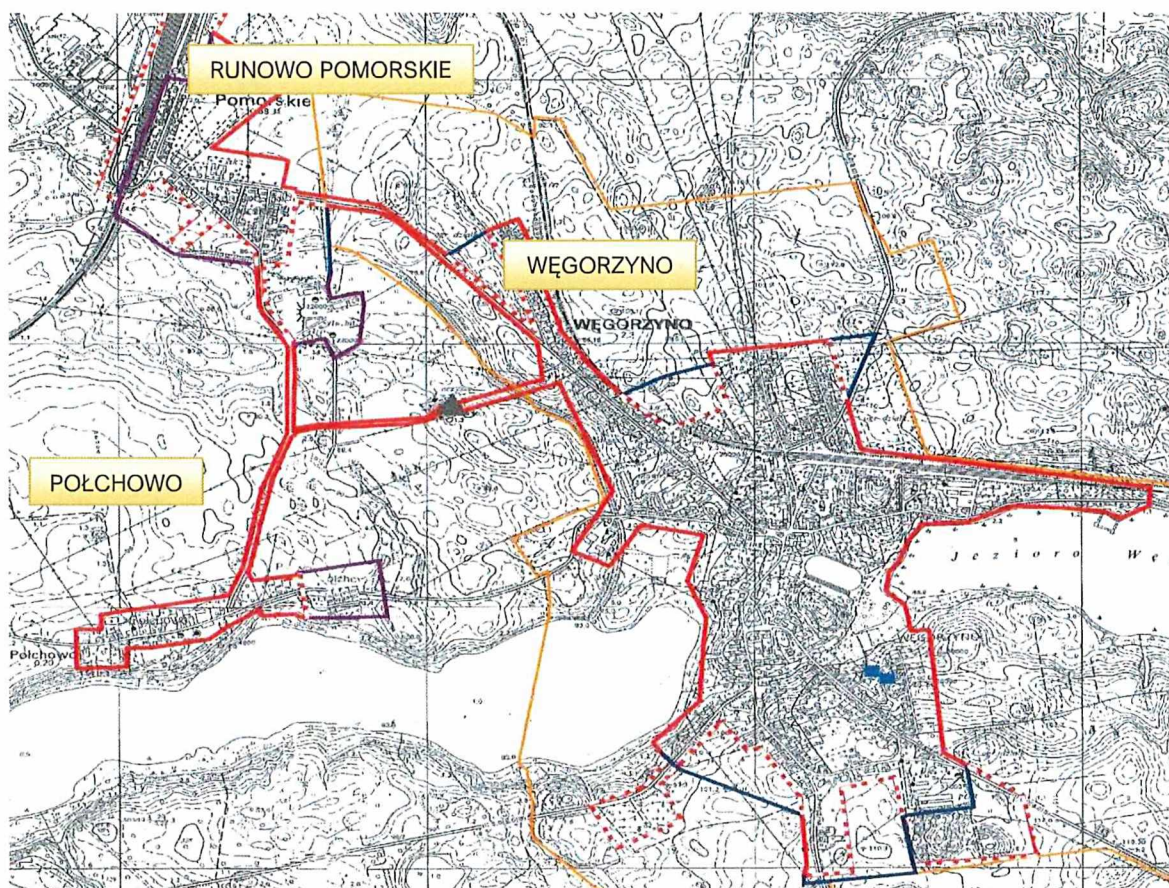
Długość eksploatacyjna sieci wodociągowej w wyniku inwestycji realizowanych przez gminę została zweryfikowana z wielkości 75 km do 77 km, z której to sieci systemem przyłączy w ilości 1.078 szt. woda doprowadzana jest do budynków mieszkalnych i produkcyjnych. Zwodociągowanie miasta jest na poziomie 99,9% zaś na wsi wskaźnik ten wynosi 90,2%. Dla

gm. Węgorzyno jako całości wskaźnik ten ustalony jest na 94,2%. Sieć połączona jest z odbiorcami poprzez system przyłączy o szacowanej długości 26,2 km co ustala średnią długość przyłącza na 24,3 mb.

4.2.7. Sieć kanalizacji sanitarnej. Oczyszczalnia ścieków.

Gospodarka ściekowa odbywa się poprzez odbiór, transport, magazynowanie i przetworzenie ścieków na oczyszczalni zlokalizowanej w Połchowie (*adres*): **dz. nr 112/10 obręb Połchowo**. Oczyszczalnia zaprojektowana jest dla zatwierzonego uchwałą Rady Miejskiej obszaru aglomeracji, w skład której wchodzi miejscowości takie jak. Węgorzyno, Połchowo i Runowo Pomorskie. Obszar ten zamieszkuje wg sprawozdania rocznego składanego do krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych 3.114 osób i jest to wzrost o 46 os. licząc do roku ubiegłego. (3.068 os.)

Rysunek nr 12. Plan sytuacyjny obszaru aglomeracji na terenie gminy Węgorzyno.

Linia ciągła oznacza ostatnią modyfikację granic węgorzyńskiej aglomeracji ściekowej. Obiektem oczyszczalni zarządzają Wodociągi Zachodniopomorskie Sp. z o.o. Przepustowość oczyszczalni określa się średnio na 320 m³/d. (*maksymalna dobowa 600 m³/d.*) Przy tak założonych wydajnościach obiektu przewidywana ilość ścieków możliwych do oczyszczenia w roku wynosi ok. 117.000 m³/rok. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest rów

melioracyjny na działce 112/11 obręb Połchowo, który łączy się z „Kanałem Połchowskim”. Na oczyszczalni jest punkt zlewny odbierający ścieki przywożone z terenu całej Gminy. Podstawowa konstrukcja oczyszczalni w Połchowie jest już bardzo wiekowa i wynosi niemal 40 lat.

W obszarze aglomeracji, transport ścieków odbywa się kanałami ściekowymi o łącznej dł. 21,4 km (16,6 km Ks grawitacyjna; 4,8 km Ks ciśnieniowa). Na części obszaru aglomeracji działa jeszcze sprawna kanalizacja ogólnospławna, której długość określa się na 7,3 km. W roku 2025 systemem kanałów sanitarnych odprowadzono do oczyszczalni 80.434 m³ ścieków z 649 lokali mieszkalnych.

Miejscowość	ścieki	ile umów
Węgorzyno	67 773 m ³	519
Runowo Pomorsk	10 131 m ³	87
Połchowo	2 530 m ³	43
Ogółem 2025 r.	80 433 m³	649 szt.
<i>Ogółem 2024 r.</i>	<i>77 218 m³</i>	<i>642 szt.</i>

W stosunku do rocznego zużycia wody, aglomeracja węgorzyńska zwraca ją systemem kanalizacyjnym w postaci nieczystości płynnych do oczyszczalni w proporcji 42,3%.

W roku 2025 Gmina Węgorzyno przystąpiła do budowy nowej oczyszczalni ścieków, choć umowę podpisano jeszcze w roku 2024. Umowa została podpisana z firmą "ECOL-UNICON" Sp. z o. o. z Gdańska. Z ramienia firmy umowę podpisał pełnomocnik Pan Mateusz Angowski.

Umowa opiewa na kwotę 8.405.820,00 zł. Inwestycja jest dofinansowana w kwocie 6.000.000,00 zł, z programu „Polski Ład”. Pozostała kwota będzie stanowić wkład własny Gminy Węgorzyno. Zgodnie z umową inwestycja zakończy się w lipcu 2026 r. Będzie to największe wyzwanie

inwestycyjne obecnej kadencji. Gmina od lat dojrzewała do takiej decyzji z racji na 2 poważne awarie reaktorów SBR, które miały miejsce w 2021 i 2023 roku. Planowane przedsięwzięcie będzie polegało na przebudowie i rozbudowie oczyszczalni ścieków w gminie Węgorzyno, planowane na okres od maja 2025 roku do końca 2026 roku. Przedmiotowa inwestycja ma na celu poprawę jakości oczyszczania ścieków, uporządkowanie gospodarki osadowej prowadzonej na terenie oczyszczalni oraz montaż instalacji służącej do zagospodarowania

powstających komunalnych osadów ściekowych i ich przetworzenia na nawóz rolniczy. Układ technologiczny oczyszczalni obejmuje: stację transformatorową, budynek agregatu prądotwórczego, przepływomierz ścieków oczyszczonych, przepompownię ścieków, przepompownię ścieków surowych, zbiornik retencyjny ścieków surowych, reaktor sekwencyjny nr 1 i 2, nowszy bioblok wykorzystywany na retencję ścieków i reaktory SBR, stary bioblok wykorzystywany na retencję ścieków, reaktory SBR i komorę stabilizacji osadów, poletka osadowe, stację dmuchaw, budynek obsługi, budynek techniczny, magazyn osadu odwodnionego, punkt zlewny ścieków dowożonych.

4.2.8. *Infrastruktura bezpieczeństwa publicznego.*

Gmina posiada nowoczesne Centrum Zarządzania Kryzysowego. Skupia ona wszystkie służby pracujące na rzecz porządku publicznego oraz bezpieczeństwa mieszkańców w jednym kompleksie przestrzenno-urbanistycznym. Obiekt dzisiaj realizuje cztery podstawowe funkcje. Są to:

- 1.) **Zapobieganie** sytuacjom kryzysowym wraz z prowadzeniem planowych działań rozpoznawczych i kontrolnych w zakresie bezpieczeństwa;
- 2.) **Przygotowanie**, polegającego na dostępie i zapewnieniu zasobów specjalistycznych sił i środków reagowania;
- 3.) **Reagowanie** w przypadku bezpośredniego wystąpienia zagrożenia celem ograniczenia jego szkodliwości, do zlikwidowania zagrożenia włącznie;
- 4.) **Odtwarzanie** zasobów podstawowych celem przywrócenia zdolności funkcjonalnych naruszonym systemom i zapewnienie tym normalnego funkcjonowania społeczeństwa i gospodarki.

Uzupełnieniem działania tego systemu są 4 jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych działających na terenie gminy, w tym 1 – Węgorzyńska, będąca w krajowym systemie ratownictwa KSRG. Wykaz gminnych O

Ochotnicze Straże Pożarne stanowią kluczowy filar bezpieczeństwa oraz główny element życia społeczno-kulturalnego na poziomie lokalnym. Dla samorządów (gmin) OSP to nie tylko ustawowy wykonawca zadań z zakresu ochrony przeciwpożarowej i ratownictwa, ale także kluczowy partner w budowaniu lokalnej

tożsamości i odporności społeczności. Koszty utrzymania tych jednostek wyniosły jak pokazuje poniższe zestawienie.

Koszty utrzymania OSP	2024	2025
Koszty usług i materiałów związanych z OSP	61 975,30	97 227,54
Koszty energii związanej z jednostkami OSP	40 849,56	42 259,63
Wydatki inwestycyjne w jednostkach OSP	41 907,73	297 045,00
Pozostałe (osobowe i bezosobowe)	213 215,63	237 849,67
OGÓŁEM	357 948 1,9% D.W.	674 382 2,2% D.W.

5. POLITYKA PRZESTRZENNA.

5.1.1. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowanie Przestrzennego.

W zakresie wyznaczania ładu przestrzennego, gmina sukcesywnie dokonywała aktualizacji dokumentu jakim jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowanie Przestrzennego. Obecnie obowiązujące, powstało i zostało przyjęte uchwałą Nr XX/192/2020 Rady Miejskiej w Węgorzynie w dniu 30 listopada 2020 r. Jego jednak ranga już zanika, a właściwie zostaje on zniesiony przez tzw. Plan Ogólny.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego służyło gminie jako podstawowy dokument strategiczny, który określał politykę przestrzenną. Był to drogowskaz rozwoju na kilkanaście lub kilkadziesiąt lat wprzód. Studium pozwalało gminie zaplanować, gdzie w przyszłości powstaną nowe osiedla mieszkaniowe, gdzie strefy przemysłowe, a które obszary (np. lasy, doliny rzeczne) zostaną całkowicie wyłączone z zabudowy. Dzięki temu samorząd mógł racjonalnie planować wydatki na drogi, sieci wodociągowe czy szkoły. Studium było dokumentem nadrzędnym dla Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego. Gmina nie mogła uchwalić planu miejscowego, który byłby sprzeczny ze studium. Jeśli studium przewidywało na danym terenie zieleni, plan miejscowy nie mógł dopuścić tam budowy fabryki czy bloków.

Największą słabością studium był fakt, że nie było ono aktem prawa miejscowego. Oznaczało to, że nie wiązało ono urzędników przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy „WZ”. W efekcie inwestorzy mogli budować domy na terenach, które w studium były przeznaczone pod rolnictwo lub zieleni, co prowadziło do chaosu przestrzennego i stało się głównym powodem zastąpienia studium przez plan ogólny.

5.1.2. Plan Ogólny.

Ład przestrzenny w gminie Węgorzyno nadal regulowany będzie poprzez wydawane decyzje o warunkach zabudowy „WZ”. Jednak dowolność ich wydawania zostanie ograniczona w właściwie zniesiona. Obecnie powstawały one w oparciu o wykonywane analizy obszaru przylegającego do nowopowstającego obiektu budowlanego teraz będą musiały respektować zapisy zawarte w tzw. profilach funkcjonalnych opisujących dane strefy planistyczne.

Plan Ogólny dzieli gminę na strefy planistyczne (*np. mieszkaniowe, usługowe*), a także ustala gminne standardy urbanistyczne dotyczące m.in. chłonności zabudowy. Dotychczasowe przepisy pozwalały na masowe budowanie domów na terenach rolniczych, z dala od istniejącej infrastruktury, w związku z czym gminy nie nadążały z budową dróg, sieci wodociągowych, szkół czy przedszkoli dla nowych, rozproszonych osiedli. Plan ogólny ma powstrzymać ten proces i skierować inwestycje na tereny już zurbanizowane.

Decyzje o warunkach zabudowy „WZ” wydawane dla terenów nieobjętych planami przestrzennymi miały -pierwotnie- jedynie uzupełniać luki w zabudowie tam, gdzie nie było planu miejscowego. W praktyce stały się jednak narzędziem do omijania polityki przestrzennej gmin. Inwestorzy mogli uzyskać decyzję na budowę niemal wszędzie. Nowe przepisy powiązały decyzje WZ z planem ogólnym. Będą one wydawane wyłącznie na obszarach wyraźnie do tego wyznaczonych zwanych obszarami uzupełnienia zabudowy. Dotychczasowe studia były jedynie wewnętrznymi dokumentami urzędowymi, które nie wiązały urzędników przy wydawaniu decyzji WZ. Plan ogólny jest oficjalnym aktem prawa miejscowego. Oznacza to, że jego zapisy są bezwzględnie wiążące zarówno przy tworzeniu szczegółowych planów, jak i przy rozpatrywaniu wniosków indywidualnych inwestorów. Wprowadzenie reformy przestrzennej było jednym z warunków tzw. kamieni milowych w ramach Krajowego Planu Odbudowy (KPO). Polska zobowiązała się do uporządkowania przepisów przestrzennych, aby odblokować fundusze unijne na rozwój infrastruktury.

Istotą dokumentu jest planistyka urbanistyczna w zakresie 13 stref planistycznych. Są to podstawowe obszary strukturalne, na które w sposób rozłączny zostanie podzielony cały teren naszej gminy. Przepisy precyzyjnie definiują 13 zamkniętych rodzajów stref, co oznacza, że gmina nie będzie mogła stworzyć własnych, niestandardowych kategorii. Cały zatem system planistyczny obracał się będzie w terminologii tych 13 stref, dlatego ważne jest ich poznanie. Są to:

1. **SW** – Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną.
2. **SJ** – Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną.
3. **SZ** – Strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową.
4. **SU** – Strefa usługowa.

5. **SH** – Strefa handlu wielkopowierzchniowego.
6. **SP** – Strefa gospodarcza (np. przemysł, fabryki, magazyny).
7. **SR** – Strefa produkcji rolniczej.
8. **SI** – Strefa infrastrukturalna.
9. **SN** – Strefa zieleni i rekreacji.
10. **SC** – Strefa cmentarzy.
11. **SG** – Strefa górnictwa.
12. **SO** – Strefa otwarta (chroniąca m.in. lasy, wody i przyrodę przed zabudową).
13. **SK** – Strefa komunikacyjna (drogi, kolej).

Dla każdej wyznaczonej strefy gmina ma obowiązek przypisać tzw. **profil funkcjonalny**, który definiuje ostateczne przeznaczenie terenu. Dzieli się na dwie części.

- ✓ *Profil podstawowy*: Wskazuje główne, dominujące przeznaczenie terenu (np. w strefie SJ będą to wyłącznie domy jednorodzinne, drogi dojazdowe i zielen).
- ✓ *Profil dodatkowy*: Określa uzupełniające funkcje, które nie kłócą się z profilem podstawowym (np. drobne usługi nieuciążliwe w strefie mieszkalnej).

Przypisanie działki geodezyjnej do danej strefy automatycznie narzuci jej sztywne ramy budowlane takie jak: 1.) maksymalna wysokość zabudowy; 2. maksymalny udział powierzchni zabudowy działki; 3.) minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej (*np. dla stref mieszkaniowych SW i SJ wynosi on minimum 30%, a dla strefy zieleni SN aż 50%*)

Podsumowując, plan ogólny wdrożono po to, aby zastąpić przestarzały, dziurawy system jasnymi regułami gry, które chronią ład przestrzenny i budżety gmin przed kosztami niekontrolowanej zabudowy. Taki plan gmina Węgorzyno posiada w sferze opiniowania i uzgodnień.

5.1.3. Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego

Plan przestrzenny, a dokładniej Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego – MPZP) to bardzo szczegółowy dokument określający ostateczne parametry dla konkretnych działek. Definiuje bardzo szczegółowo dla istniejących działek linie zabudowy, kolory dachów, ogrodzenia, itp). Określa dokładne warunki techniczne, jakie musi spełnić budynek na danej działce. Jego istnienie znosi konieczność uzyskiwania decyzji WZ.

To dokument posiadający najwyższą rangę spośród wszystkich dokumentów planistycznych. Gmina reguluje swoją politykę przestrzenną w cyklu bieżącym co oznacza, że opierała się o zasadę wydawania decyzji WZ. W gminie nie sporządzano planów miejscowych dla dużych obszarów. Istniejące trzy małe plany z roku 1999 i 2009 ilustrują i dowodnie

wskazują na taki właśnie rodzaj prowadzenia polityki przestrzennej został przyjęty przez węgorszyńskie władze samorządowe.

Tabela nr-51. Wykaz obowiązujących planów przestrzennych.

<i>l.p.</i>	Przedmiot i zakres ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Nr uchwały i data jej podjęcia przez radę miejską w Węgorzynie	Nr dziennika urzędowego województwa zachodniopomorskiego.	Powierzchnia objęta planem [ha]
1	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Węgorzyno - miejscowość Przytoń (obręb geodezyjny Przytoń)	Uchwała Nr XVI/168/99 z dnia 29.12.1999r.	Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 8, poz. 80 z dnia 14.02.2000r.	20,97
2	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Węgorzyno - miejscowość Cieszyno	Uchwała Nr XVI/169/99 z dnia 29.12.1999r.	Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 10, poz. 107 z dnia 25.02.2000r.	13,3

oraz podjęła jedną uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia planu

1	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu działki o nr ew. 72/4 położonej w obrębie Stare Węgorzynko oraz jej otoczenie w gminie Węgorzyno	Uchwały Nr XXVII/270/09 z dnia 29.01.2009 r.	15,98
---	--	--	-------

Z uwagi na małą ilość wydawanych rocznie decyzji o warunkach zabudowy, oscylujących w ilości 55 - 65 sztuk, nie było uzasadnione zlecenie sporządzania planu przestrzennego z racji na ogromne koszty jego opracowania. Gmina wdrożyła w roku 2018 internetowy system ewidencji wydawanych decyzji, którego efekty można już śledzić na stronie internetowej <http://wegorzyno.e-mapa.net/>. Do wyjątków w zakresie ilości wydawanych decyzji WZ należą ostatnie lata, gdyż inwestorzy chcieli otrzymanymi decyzjami zabezpieczyć sobie planowane przy zakupach gruntów funkcje. Dla roku 2025 oznaczało to, że co drugi roboczy dzień z Wydziału Rozwoju i Gospodarki Komunalnej wychodziła jedna decyzja kształtująca ład przestrzenny gminy Węgorzyno.

Tabela nr-52. Wykaz wydanych decyzji o warunkach zabudowy.

Rok budżetowy	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ilość wydanych decyzji [szt.]	51	47	62	57	78	141
Koszty kształtowania ładu przestrzennego [zł]	43.050	32.647	17.961	22.398	27 314	167 075

Koszty ogólne poniesione na kształtowanie ładu przestrzennego, w których zakres wchodzi usługi architektów sporządzających decyzje o warunkach zabudowy i decyzje lokalizacji celu publicznego, ale nadto sporządzających Plan Ogólny wyniosły w badanym roku 167.074,50 zł.

6. OCHRONY ŚRODOWISKA.

Celem ochrony środowiska jest zachowanie jakości środowiska, ochrona zdrowia ludzkiego i zapewnienie racjonalnego wykorzystania zasobów naturalnych. Ochrona środowiska to zespół celów oraz środków i działań ich osiągnięcia a mających na celu utrzymanie środowiska w stanie zapewniającym optymalne warunki bytowania, gwarantujące ciągłość najważniejszych procesów w ekosferze. Polega na zapobieganiu lub przeciwdziałaniu szkodliwym wpływom działalności człowieka na środowisko.

Gmina osiąga to różnymi metodami. Każda, nawet działalność informacyjna wymaga nakładów sił i środków do osiągnięcia tego celu. By go osiągnąć gmina poczyniła gigantyczne wręcz nakłady na ochronę środowiska, a w zakresie gospodarki wodno-ściekowej utworzyła aglomerację. Jej sercem jest oczyszczalnia ścieków, do przebudowy której obecnie przystąpiono. To obecnie największa inwestycja w gminie. Czekala wiele lat na swoje rozpoczęcie. Należy powiedzieć, że dwie znaczące inwestycje w ochronę środowiska są zamierzeniem obecnych władz. Są to: oczyszczalnia ścieków, co do budowy której, Burmistrz Węgorzyna podjął zobowiązanie wydając decyzję środowiskową na rzecz wykonawcy inwestycji wybranemu w przetargu nieograniczonym, który zakończył już opracowanie dokumentacji projektowej, a także – co zapowiedział na sesji Rady Miejskiej – podjął też decyzję o budowie punktu selektywnej zbiórki odpadów.

By móc realizować cele w zakresie ochrony środowiska konieczne są nakłady finansowe. Jak można zauważyć w roku 2024 poczyniono największe nakłady na przestrzeni kilku ostatnich lat, tak w zakresie wydatków majątkowych jak i bieżących. W zakresie tych dwóch grup nakłady te przedstawiają się następująco.

Tabela nr-53. Nakłady finansowe (*bieżące i majątkowe*) na ochronę środowiska dokonane w trzech ostatnich latach.

Gospodarka komunalna w zakresie ochrony środowiska	OGÓLEM BIEŻĄCE			%
	2023 rok	2024 rok	2025 rok	2025 rok
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	46 271	1 498	4 815	0,1%
Gospodarka odpadami komunalnymi	2 190 607	2 469 802	2 920 609	68,0%
Oczyszczanie miast i wsi	90 207	114 738	132 501	3,1%
Utrzymanie zieleni w miastach i gminach	170 391	210 248	210 261	4,9%
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	120 110	87 697	38 864	0,9%
RAZEM	3 376 846 21% D.W.	3 937 191 21% D.W.	4 297 836 14% D.W.	100,0%

Gospodarka komunalna w zakresie ochrony środowiska	Wydatki MAJĄTKOWE			%
	2023 rok	2024 rok	2025 rok	2025 rok
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	441 837	48 091	0	0,0%
Gospodarka odpadami komunalnymi	0	0	26 568	3,2%
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	131 877	2 149 094	106 794	12,7%
Grupy wydatków RAZEM 900	601 044 3,7% D.W.	2 253 311 12,0% D.W.	839 188 4,5% D.W.	100,0%

6.1.1. Gospodarka wodna.

Plan Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych dla Gminy Węgorzyno jest dokumentem wieloletnim, uchwalanym przez Radę Miejską na podstawie przepisów ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Definiuje on kierunki rozbudowy infrastruktury komunalnej, bezpośrednio wpływając na to, które obszary gminy zyskają dostęp do sieci technicznej

Nadal obowiązuje uchwała Rady Miejskiej nr XXV/229/2021 z dnia 28 maja 2021 roku uchwalająca Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych. Jego realizacja przewiduje wydatki na remonty i modernizacje urzędzeń wodociągowych na kwotę 1.020.500 zł oraz urzędzeń kanalizacyjnych na kwotę 323.000 zł. W planie nie mówi się o inwestycjach, których ciężar gmina przejęła na siebie i które będą finansowane poza wspomnianym planem.

Wszystkie znajdujące się w gminie stacje uzdatniania wody „SUW” produkują ją dla celów socjalno-bytowych na potrzeby Gminy Węgorzyno i zaopatrują wszystkie miejscowości. Zużycie wody dostarczanej za pośrednictwem ww. stacji SUW z uwzględnieniem miejscowości przedstawia się w roku 2025 następująco.

Tabela nr 54. Ilość zużytej wody oraz zawartych umów z eksploatatorem przez mieszkańców z podziałem na miejscowości.

Miejscowość	Woda	ile umów	Miejscowość	Woda	ile umów
Brzeźniak	2 341 m ³	29	Przytoń	6 023 m ³	62
Chwarstno	2 241 m ³	35	Rogówko	1 587 m ³	25
Cieszyno	9 010 m ³	107	Runowo	9 467 m ³	111
Dłusko	1 509 m ³	20	Runowo Pomorskie	14 792 m ³	97
Gardno	4 031 m ³	22	Sielsko	10 127 m ³	105
Ginawa	4 969 m ³	62	Stare Węgorzynko	1 283 m ³	26
Gościśław	566 m ³	9	Sulice	521 m ³	6
Kąkolewice	2 286 m ³	24	Trzebawie	3 106 m ³	31
Kraśnik	2 831 m ³	43	Węgorzyno	82 824 m ³	592
Lesięcin	3 893 m ³	51	Wiewiecko	4 831 m ³	44
Mielno	2 550 m ³	50	Winniki	2 879 m ³	38
Mieszewo	8 035 m ³	98	Włodawa	418 m ³	3
Podlipce	1 324 m ³	23	Zwierzynek	3 882 m ³	46

Polchowo	2 877 m ³	45	Ogółem 2025 r.	190 205 m³	1.804 szt.
			<i>Ogółem 2024 r.</i>	<i>185 681 m³</i>	<i>1.789 szt.</i>

Zużycie wody w roku 2025 przeznaczonej do celów socjalno-bytowych wyniosło łącznie 190.205 m³ w tym w aglomeracji 80.434 m³. Była ona dostarczona do 1.804 gospodarstw domowych naszej gminy (649 aglomeracja). Niestety aby dostarczyć wspomnianą wodę do celów bytowych należy wyprodukować jej znacznie więcej. Nie wszystką wodę pobraną z zasobu geologicznego, na którą konieczne są także nakłady finansowe nazywamy wodą wyprodukowaną. Duża część wydobytej wody jest tzw. wodą surową.⁸² Jej produkcja wyniosła w badanym 2025 roku wartość 395.472 m³. To 208% wody zużytej w gospodarstwach domowych. Taką wodę poddaje się w naszych stacjach procesom napowietrzania, filtrowania i dezynfekcji. Z danych pochodzących ze wszystkich stacji SUW wynika że produkcja wody w gminie Węgorzyno wyniosła ogółem 257.979 m³. Różnica na wodzie wyprodukowane i sprzedanej wynosi 36%. Wydaje się, że to duży wskaźnik strat. Różnica między wodą wyprodukowaną a sprzedaną wynika z wielu powodów szczególnie z awarii, nieszczelności rur, nielegalnych poborów, awarii wodomierzy oraz zużycia własnego wynikającego z technologii wodociągowej (*np. pęknięcia filtrów sieciowych czy akcji gaśniczych straży pożarnej*). Wskaźnik średnich strat wody dla gmin mniejszych, miejsko wiejskich i wiejskich wynosi ok. 16-22%. Zatem na tym polu jest bardzo dużo do zrobienia.

Woda wyprodukowana podlega badaniom laboratoryjnym w cyklu trzymiesięcznym. Bardzo rzadko się zdarza, aby wyniki wykaczały poza dopuszczalne normami wskazania. Ma to jednak miejsce. Przekroczenia mają związek z cyklem wegetacyjnym upraw rolnych. Przypadki takie są jednak natychmiast niwelowane.

6.1.2. Odpady płynne - ścieki.

Na koniec 2025 roku eksploatator Wodociągi Zachodniopomorskie wykazał, że posiada podpisanych 653 umowy na odprowadzanie ścieków systemem kanalizacyjnym. W gminie, jak wspomniano trzy miejscowości objęte są systemem kanalizacyjnym stanowiąc obszar Aglomeracji Węgorzyno (*Węgorzyno, Runowo Pom., Polchowo*). W obszarze tym tylko kilka nieruchomości zlokalizowanych przy ul. Strzeleckiej, Południowej i Witosa z przyczyn technicznych nie mogły do tej pory zostać włączone do systemu kanalizacyjnego. Gmina będzie podejmować wysiłki aby nieruchomości te - a były one objęte projektem budowlanym z roku

⁸² Woda surowa to pobrana w stacjach wodociągowych to woda w swoim pierwotnym, naturalnym stanie, która trafiła do układu bezpośrednio z ujęcia (np. ze studni głębinowej lub rzeki). Jest to woda wejściowa, która nie przeszła jeszcze żadnych procesów uzdatniania, filtrowania ani dezynfekcji.

2009 - zostały w końcu podłączone. W obszarze aglomeracji mamy też teren nieskanalizowany. Rachunek ekonomiczny nie uzasadnia prowadzenie tam sieci rurociągów. Uchwała o aglomeracji przewiduje taką okoliczność legalizując w jej obszarze pozostawanie zbiorników bezodpływowych. Sytuacja taka ma miejsce w końcowym fragmencie ulicy Kościuszki. W terenie skanalizowany, dopuszcza istnienie 3 oczyszczalni przydomowych, które pobudowano lub uzyskano pozwolenia w okresie wcześniejszym.

W roku 2023 dokonano kompleksowego przeglądu nieruchomości pod kątem odprowadzania ścieków sanitarnych w obszarze pozostającym poza terenem aglomeracji. W tym temacie gmina posiada zgromadzony materiał w postaci bazy danych wywozu ścieków wozami asenizacyjnymi w okresie ostatnich 3 lat. Do badania ścieków dowożonych z rozproszonego systemu zbiorników bezodpływowych zakupiono program komputerowy i założono centralną ewidencję szamb. Wprowadzono szczegółową statystykę dotyczącą opróżniania zbiorników bezodpływowych z gospodarstw domowych. Wynika z niej, że wymagane jest podejmowanie pilnych działań w tym względzie, gdyż ilość rejestrowanych ścieków wywożonych w zestawieniu z normatywami zużycia wody na osobę pozwala przypuszczać, że wiele gospodarstw domowych nadal korzysta z systemu kanalizacji ogólnospławnych bądź z systemu rowów melioracyjnych, co wykazywały pojedynczo odkryte przypadki.

Tabela nr 55. Wywóz nieczystości płynnych miejscowościami, w poszczególnych latach. (bez ścieków dostarczonych kanałami)

Miejscowość	Rok 2022 m ³			Rok 2023 m ³			Rok 2024 m ³		
	Razem	Mieszk.	Zakłady	Razem	Mieszk.	Zakłady	Razem	Mieszk.	Zakłady
Brzeźniak	37	37	0	68	68	0	70	70	0
Chwarstno	162	140	22	231	131	100	246	135	111
Cieszyno	620	606	15	692	679	13	717	702	15
Dłusko	205	92	113	223	163	60	224	168	56
Gardno	2 483	215	2 268	1 555	200	1 355	1627	207	1 420
Ginawa	87	87	0	41	41	0	42	42	0
Gościsław	65	65	0	67	67	0	69	69	0
Granica	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kąkolewice	203	154	49	188	173	15	198	179	19
Kraśnik	153	127	26	161	161	0	166	166	0
Lesięcin	1 193	1 193	0	445	445	0	460	460	0
Małe Węgorzynko	31	31	0	24	24	0	24	24	0
Nowe Węgorzynko	15	15	0	15	15	0	15	15	0
Mielno	198	195	3	221	220	1	229	227	2
Mieszewo	230	212	18	255	238	17	267	246	21
Podlipce	73	73	0	111	106	5	115	109	6
Agł. Połchowo	218	0	218	150	0	150	142	0	142
Przytoń	527	367	160	392	342	50	419	353	66
Rogówko	186	186	0	205	205	0	212	212	0
Runowo Wieś	753	741	12	932	923	9	964	955	9
Agł. Runowo Pom.	209	54	155	211	43	168	215	44	171

Sarnikierz	35	35	0	41	38	3	44	39	5
Sielsko	707	268	439	787	369	418	783	381	402
St. Węgorzynko	1 884	166	1 718	1 584	147	1 437	1633	152	1 481
Sulice	88	88	0	111	111	0	285	114	171
Trzebawie	662	422	240	626	464	162	657	480	177
Agl. Węgorzyno	788	304	484	750	275	475	767	284	483
Wiewiecko	429	194	235	420	254	166	407	262	145
Winniki	254	254	0	215	215	0	222	222	0
Włodawa	9	9	0	6	6	0	6	6	0
Zwierzynek	162	157	5	163	160	3	171	165	6
OGÓŁEM	12 663	6 483	6 180	10 887	6 281	4 606	11 396	6 488	4 908

Na koniec roku 2025 w gminie zameldowanych było 6.192 osób. W aglomeracji zameldowanych jest 3.038 osób a poza aglomeracją 3 154. Uwzględniając dane z tabeli, że rocznie metodą asenizacyjną trafia zwrotnie w postaci ścieku na oczyszczalnię do Połchowa średnio ok. 11.396 m³ oraz informację eksploatatora WOZ Goleniów, że roczna sprzedaż wody w miejscowościach spoza aglomeracji wyniosła 109.771 m³ na rok zasadnym jest postawienie pytania gdzie odprowadzana jest pozostała ilość ok. 98 tys. m³ ścieków powstających ze zużytej wody. Jest oczywistym, że wykazaną wyżej ilość ścieków przyjmuje środowisko naturalne.

W obszarze aglomeracji sytuacja jest już pod względem odprowadzania ścieków pod kontrolą administracyjną. Na łączną ilość pobranej wody wskaźnik zwrotu w postaci ścieku jest na poziomie 87%.

Niestety, gdyby nawet restrykcyjnymi metodami administracyjnymi wyegzekwować wywozy ścieków w ilościach zbliżonych do pobieranej wody to wystąpiłby problem niemożności odbioru tych ścieków przez oczyszczalnię. Oczyszczalnia w Połchowie nie jest przygotowana technologicznie do przyjęcia dziennej partii ścieków ze zbiorników bezodpływowych większej niż max. 40 m³ dziennie. Daje to możliwość przerobu rocznego w ilości max. 14.600 m³ ścieków. Większa jak wskazana dzienna ilość ścieków z szamb działa zabójczo na osady czynne (*bakterie*). Konieczne jest b. szybkie ukończenie prac związanych z budową nowej oczyszczalni.

6.1.3. Odpady stałe.

W aspekcie respektowania zasad ochrony przyrody Gmina Węgorzyno brała czynny udział przy zorganizowaniu regionalnego systemu gospodarki odpadami. Przy jej aktywnym udziale powstał **Regionalny Zakład Gospodarki Odpadami** z siedzibą w Słajsinie. Prowadzony jest on przez Celowy Związek Gmin R-XXI. Na dzień 31.XII.2025 roku Związek R-XXI

tworzyło 33 gmin woj. zachodniopomorskiego. Poniższa mapa przedstawia docelowy zakres terytorialnego działania Związku.

Z prowadzonych ewidencji i statystyk wynika, że w gminie miesięczna produkcja odpadów na osobę za rok 2025 wyniosła 30,6 kg/m-c i jest mniejsza o 2 kg od roku ubiegłego. W roku bieżącym wartość odpowiada średniej na mieszkańca licząc dla wszystkich gmin Związku R-XXI z wyłączeniem gmin nadmorskich.

Jak wynika z poniższej tabeli Związek Celowy R-XXI zajmuje się gospodarką odpadami na obszarze skupiającym 312 tys. mieszkańców. Dokładne ilości dostarczonych odpadów przez każdą gminę w okresie dwóch badanych lat zawiera poniższe zestawienie tabelaryczne.

Tabela nr 56. Zagospodarowanie odpadów w RZGO Słajcino z podziałem na gminy.

GMINY ZWIĄZKU	2024 rok			2025 rok		
	Mg/rok	mieszk.	os kg/m-c	Mg/rok	mieszk.	os kg/m-c
*						
Brojce	881 Mg	3 481 os.	21 kg/m-c	918 Mg	3 481 os.	22 kg/m-c
Brzeżno	568 Mg	2 526 os.	19 kg/m-c	567 Mg	2 526 os.	19 kg/m-c
Chociwel	2 182 Mg	5 413 os.	34 kg/m-c	1 932 Mg	5 413 os.	30 kg/m-c
Dobra	1 110 Mg	3 838 os.	24 kg/m-c	1 154 Mg	3 838 os.	25 kg/m-c
Dobrzany	1 524 Mg	4 476 os.	28 kg/m-c	1 399 Mg	4 476 os.	26 kg/m-c
Drawsko Pomorskie	9 591 Mg	16 151 os.	49 kg/m-c	9 109 Mg	16 151 os.	47 kg/m-c
Dziwnów	5 096 Mg	3 517 os.	121 kg/m-c	4 969 Mg	3 517 os.	118 kg/m-c
Golczewo	1 927 Mg	5 469 os.	29 kg/m-c	1 931 Mg	5 469 os.	29 kg/m-c
Goleniów	17 976 Mg	37 053 os.	40 kg/m-c	18 661 Mg	37 053 os.	42 kg/m-c
Gryfice	8 524 Mg	22 598 os.	31 kg/m-c	8 775 Mg	22 598 os.	32 kg/m-c
Ińsko	1 247 Mg	3 037 os.	34 kg/m-c	1 227 Mg	3 037 os.	34 kg/m-c
Kamień Pomorski	5 561 Mg	13 296 os.	35 kg/m-c	6 069 Mg	13 296 os.	38 kg/m-c
Karnice	1 319 Mg	3 647 os.	30 kg/m-c	1 301 Mg	3 647 os.	30 kg/m-c
Łobez	5 190 Mg	12 658 os.	34 kg/m-c	5 135 Mg	12 658 os.	34 kg/m-c
Maszewo	2 913 Mg	8 504 os.	29 kg/m-c	2 876 Mg	8 504 os.	28 kg/m-c
Międzyzdroje	8 344 Mg	5 957 os.	117 kg/m-c	7 758 Mg	5 957 os.	109 kg/m-c
Mirosławiec	1 000 Mg	5 235 os.	16 kg/m-c	1 483 Mg	5 235 os.	24 kg/m-c
Nowogard	8 843 Mg	23 214 os.	32 kg/m-c	8 813 Mg	23 214 os.	32 kg/m-c
Osina	939 Mg	2 879 os.	27 kg/m-c	889 Mg	2 879 os.	26 kg/m-c
Płoty	2 670 Mg	8 004 os.	28 kg/m-c	2 650 Mg	8 004 os.	28 kg/m-c
Przybiernów	1 818 Mg	4 795 os.	32 kg/m-c	1 711 Mg	4 795 os.	30 kg/m-c
Radowo Małe	864 Mg	3 148 os.	23 kg/m-c	889 Mg	3 148 os.	24 kg/m-c
Resko	2 593 Mg	7 083 os.	31 kg/m-c	2 511 Mg	7 083 os.	30 kg/m-c

Rewal	11 175 Mg	3 621 os.	257 kg/m-c	9 609 Mg	3 621 os.	221 kg/m-c
Stara Dąbrowa	1 202 Mg	3 513 os.	29 kg/m-c	1 200 Mg	3 513 os.	28 kg/m-c
Stepnica	1 839 Mg	4 673 os.	33 kg/m-c	1 727 Mg	4 673 os.	31 kg/m-c
Świerzno	1 238 Mg	3 941 os.	26 kg/m-c	1 243 Mg	3 941 os.	26 kg/m-c
Świnoujście	24 985 Mg	38 541 os.	54 kg/m-c	23 414 Mg	38 541 os.	51 kg/m-c
Trzebiatów	6 623 Mg	14 744 os.	37 kg/m-c	7 161 Mg	14 744 os.	40 kg/m-c
Węgorzyno	2 439 Mg	6 247 os.	32,5 kg/m-c	2 286 Mg	6 220 os.	30,6 kg/m-c
Wierzchowo	970 Mg	4 003 os.	20 kg/m-c	942 Mg	4 003 os.	20 kg/m-c
Wolin	6 460 Mg	11 593 os.	46 kg/m-c	5 324 Mg	11 593 os.	38 kg/m-c
Złocieniec	6 872 Mg	15 034 os.	38 kg/m-c	6 909 Mg	15 034 os.	38 kg/m-c

156 482 Mg	311 889 os.	43,54 kg/m-c	152 538 Mg	311 862 os.	41,75 kg/m-c
------------	-------------	--------------	------------	-------------	--------------

Ceny za jednostkę odpadów (tona [Mg]) kształtują się w R-XXI obecnie na poziomie wskazanym w tabeli poniżej. Ulegają one sukcesywnej podwyżce ale - także dotychczas zwolnione z opłaty odpady (*np. opakowania, kod 15.01.*) - zaczynają być płatnymi. Podnosi to bardzo koszty gmin w gospodarce odpadami. Gminy nie mogą w związku z tym nadążyć stawkami za podwyżkami, i to zagospodarowania odpadów przez RZGO Słajnsino jak i odbioru i transportu realizowanego przez Zakład Gospodarki Odpadami w Węgorzynie.

Tabela nr 57. Cennik odpadów obowiązujący w Związku Celowym R-XXI..

KOD	RODZAJ ODPADU	Cena 2024 rok za Mg	Cena 2025 rok za Mg
02.01.04	Odpady tworzyw sztucznych (z wyłączeniem opakowań)	900,00 zł	900,00 zł
02.03.80	Wytłoki, osady i inne odpady z przetwórstwa produktów roślinnych (z wyłączeniem 02 03 81)	482,00 zł	482,00 zł
10.01.01	Żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów (z wyłączeniem pyłów z kotłów wymienionych w 10 01 04)	438,00 zł	438,00 zł
15.01.01	Opakowania z papieru i tektury	150,00 zł	150,00 zł
15.01.02	Opakowania z tworzyw sztucznych	150,00 zł	150,00 zł
15.01.03	Opakowania z drewna	100,00 zł	100,00 zł
15.01.04	Opakowania z metali	1,00 zł	1,00 zł
15.01.05	Opakowania wielomateriałowe	150,00 zł	150,00 zł
15.01.06	Zmieszane odpady opakowaniowe	344,00 zł	344,00 zł
15.01.07	Opakowania ze szkła	100,00 zł	100,00 zł
16.01.03O	Zużyte opony (sam. osobowe)	872,00 zł	872,00 zł
16.01.03r	Zużyte opony (sam. ciężarowe i rolnicze)	1100,00 zł	1100,00 zł
16.02.16	Elementy usunięte z użytych urządzeń inne niż wymienione w 16 02 15	580,00 zł	580,00 zł
16.03.04	Nieorganiczne odpady inne niż wymienione w 16 03 03, 16 03 80	350,00 zł	350,00 zł
16.06.05	Inne baterie i akumulatory	1000,00 zł	1000,00 zł
16.81.02	Odpady inne niż wymienione w 16 81 01	438,00 zł	438,00 zł
17.01.01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	90,00 zł	90,00 zł

17.01.02	Gruz ceglany	90,00 zł	90,00 zł
17.01.07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglano- ceramicznego, odpadów materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	350,00 zł	350,00 zł
17.01.80	Usunięte tynki, tapety, okleiny itp.	340,00 zł	340,00 zł
17.02.01	Drewno		100,00 zł
17.02.02	Szkło (budowlane)	300,00 zł	300,00 zł
17.02.03	Tworzywa sztuczne (budowlane)	300,00 zł	300,00 zł
17.03.80	Odpadowa papa	900,00 zł	900,00 zł
17.04.05	Żelazo i stal		1,00 zł
17.05.04	Gleba i ziemia, w tym kamienie, inne niż wymienione w 17 05 03	45,00 zł	45,00 zł
17.06.04	Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03	500,00 zł	500,00 zł
17.08.02	Materiały konstrukcyjne zawierające gips inne niż wymienione w 17 08 01		500,00 zł
17.09.04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02, i 17 09 03	500,00 zł	500,00 zł
19.01.12	Żuźle i popioły paleniskowe inne niż wymienione w 19 01 11	500,00 zł	500,00 zł
19.08.02	Zawartość piaskowników	550,00 zł	550,00 zł
20.01.01	Papier i tektura	150,00 zł	150,00 zł
20.01.02	Szkło	100,00 zł	100,00 zł
20.01.08	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	390,00 zł	390,00 zł
20.01.11	Tekstylia		1300,00 zł
20.01.36N	(Niekompletne) Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	700,00 zł	700,00 zł
20.01.39	Tworzywa sztuczne	150,00 zł	150,00 zł
20.01.40	Metale	1,00 zł	1,00 zł
20.01.99	Inne nie wymienione frakcje zbierane w sposób selektywny	482,00 zł	482,00 zł
20.02.01L	Odpady ulegające biodegradacji (luzem)	290,00 zł	290,00 zł
20.02.01W	Odpady ulegające biodegradacji (workowane)	370,00 zł	370,00 zł
20.02.02	Gleba i ziemia, w tym kamienie	45,00 zł	45,00 zł
20.02.03	Inne odpady nie ulegające biodegradacji	550,00 zł	550,00 zł
20.03.01	Nie segregowane (zmieszane) odpady komunalne	550,00 zł	592,00 zł
20.03.02	Odpady z targowisk	550,00 zł	550,00 zł
20.03.03	Odpady z czyszczenia ulic i placów	550,00 zł	550,00 zł
20.03.07	Odpady wielkogabarytowe	820,00 zł	820,00 zł
20.03.99	Odpady komunalne nie wymienione w innych podgrupach	550,00 zł	550,00 zł

Obowiązek zawarcia umowy z przedsiębiorcą na odbieranie i transport odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości objętych gminnym systemem wynika wprost z art. 6f u.c.p.g. Gospodarka odpadami realizowana była w oparciu o zawartą umowę, której warunki ustalono na podstawie ogłoszonego postępowania o zamówienie publiczne na odbieranie stałych odpadów komunalnych z terenu Gminy Węgorzyno oraz prowadzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (dalej PSZOK).

Za odpady komunalne rozumie się odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

PSZOK to miejsce na terenie gminy zlokalizowane w obrębie geodezyjnym Połchowo, w którym mieszkańcy pozostawiać mogą odpady komunalne zebrane w sposób selektywny. W masie odpadów jakie gmina dostarczyła do RZGW Słajsino w poszczególnych latach znajdowały się odpady gromadzone na PSZOK w ilościach podanych poniżej.

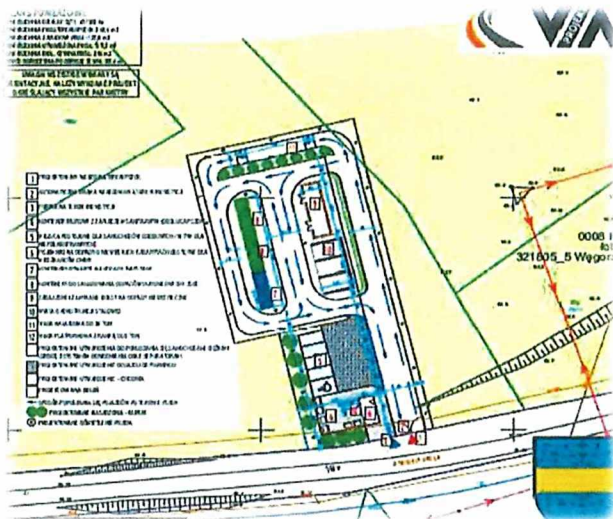
Tabela nr 58. Ilość i struktura odpadów zgromadzone przez mieszkańców w gm. PSZOK [Mg (tona)]

• 200307 odpady wielkogabarytowe	93,12 Mg	118,46 Mg
• 150101 papier	2,46 Mg	5,80 Mg
• 150107 szkło	29,02 Mg	43,54 Mg
• 200136 zużyty sprzęt elektroniczny i elektroniczny	4,6 Mg	14,00Mg
• 160103 zużyte opony	14,98 Mg	5,98 Mg
• 200111 tekstylia	0 Mg	9,82 Mg
• 200201 bioodpady	52,54 Mg	65,86 Mg
• 170101+170102+170904 odpady budowlane,	= 333,9 Mg	189,84 Mg
RAZEM:	Σ 530,62 Mg	Σ 453,30 Mg

W 2024 r. z terenu Gminy Węgorzyno (łącznie nieruchomości zamieszkałe i niezamieszkałe) odebrano w sumie 2.285,90 ton w porównaniu do 2.438,78 ton odpadów komunalnych zebranych w roku 2024, Z ilości ogólnej odpadów odebranych od mieszkańców Gminy Węgorzyno w roku 2025 zebrano mniej odpadów selektywnych w Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów (453,30 Mg) niż w roku 2024 (530,62 Mg). Poprzez PSZOK zbieranych jest ok. 1/5 wszystkich odpadów.

Brak profesjonalnego punktu zbiórki odpadów jest powodem wyższych niż można byłoby oczekiwać kosztów odpadów. Przedsiębiorca realizujący w gminie zadanie selektywnej zbiórki odpadów poprzez wyznaczony do tego punkt tzw. PSZOK zgłasza od wielu już lat konieczność dostosowania tego punktu do standardu określonego przepisami prawa. Dla poprawy gospodarki odpadami a szczególnie monitorowania ilości przekazywanego odpadu konieczną staje się inwestycja w nowy taki obiekt.

Gmina zabiegała już o dofinansowanie budowy takiego zadania. Opracowała już koncepcje zarysowaną w programie funkcjonalno-użytkowym i wyznaczyła nowe miejsce powstania takiego punktu. Nowy PSZOK będzie budowany przy obiekcie funkcjonującej oczyszczalni na

działce nr 112/11 ob. Połchowo. Powyższa koncepcja zakłada zabudowę terenu przeznaczonych Pod gminny punkt selektywnej zbiórki odpadów w Węgorzynie. Obszar przeznaczony pod PSZOK znajduje się w pobliżu istniejącej oczyszczalni ścieków. Teren odsunięty został od oczyszczalni ze względu na zauważalne nierówności w terenie, które mogłyby na etapie budowy powodować trudności i generować dodatkowe koszty.

Nadal jednak rozważa się możliwość wykorzystania części terenu obecnej oczyszczalni. Ponadto, ze względu na to, że działka leży w obszarze Natura 2000 oraz otuliny Ińskiego Parku Krajobrazowego, całe założenie zamknięto w przestrzeni nieprzekraczającej 5000m², dzięki czemu nie będzie wymagana decyzja środowiskowa. Nawierzchnie placów i dróg proponuje się wykonać z zastosowaniem systemu odwodnienia wraz z układem podczyszczania. Nawierzchnię przeznaczoną w obrębie dróg oraz placów przeznaczonych do ruchu samochodów ciężarowych proponuje się wykonać z nawierzchni nieprzepuszczalnej aby zminimalizować przedostawanie się szkodliwych płynów do gruntu. Resztę - ciągi komunikacyjne, parkingi proponuje się wykonać np. z kostki betonowej. Na terenie PSZOK zaproponowano także kontener socjalny z sanitariatem dla obsługi. Za kontenerem znajdowałby się plac z pojemnikami na odpady, który dostępny byłby dla Mieszkańców.

Na terenie projektuje się także stalową wiatę oraz zadaszony boks na odpady niebezpieczne. Ponadto projektuje się kontenery otwarte na odpady zmieszane oraz segregowane surowce. Dodatkowo przed wjazdem na plac zaproponowano wagę najazdową o udźwigu do 30 ton dla samochodów ciężarowych oraz wagę platformową z rampą o udźwigu do 3t. Sposób poruszania się po placu został zaprojektowany w taki sposób aby jak najbardziej ułatwić przemieszczanie się oraz manewrowanie samochodów ciężarowych. Teren będzie ogrodzony, z furtką oraz automatyczną bramą wjazdową.

Ostatnia dyskusja publiczna na Radzie Miejskiej, w części podsumowującej gospodarkę odpadami wyprowadziła wniosek, że podwyższanie stawki może mieć miejsce w sytuacji, gdy zapewni się należyte funkcjonowanie obecnemu systemowi. Z uwagi, że gmina posiada możliwości obniżenia kosztów poprzez modyfikację działających mechanizmów dlatego zachowanie obecnej wysokości stawki jednostkowej radni uznali za racjonalniejsze niż jej podwyższenie. Wypracowano też wnioski, że:

1. należy wprowadzić szerszy zakres limitowania rodzajów odpadów, (*bio, tekstylia, gabaryty, inne*),
2. należy zastosować reżim segregacji zmieszanego materiału budowlanego,
3. należy wyprowadzić dowożony gruz poza PSZOK. Gromadzić go w specjalnej strefie w której będzie poddawany recyklingowi (kruszeniu) na miejscu, a potem wykorzystywany do własnych celów budowlanych.
4. należy zintensyfikować działania związane z promowaniem zakładania kompostowników przydomowych, zachęcając większą ulgą za pierwszy może też drugi rok te gospodarstwa domowe, które zdecydują się na założenie kompostownika.

Tabela nr 59. Łączna ilość odpadów komunalnych z uwzględnieniem rodzaju odpadu oraz ceny w R-XXI [Mg (tona)]

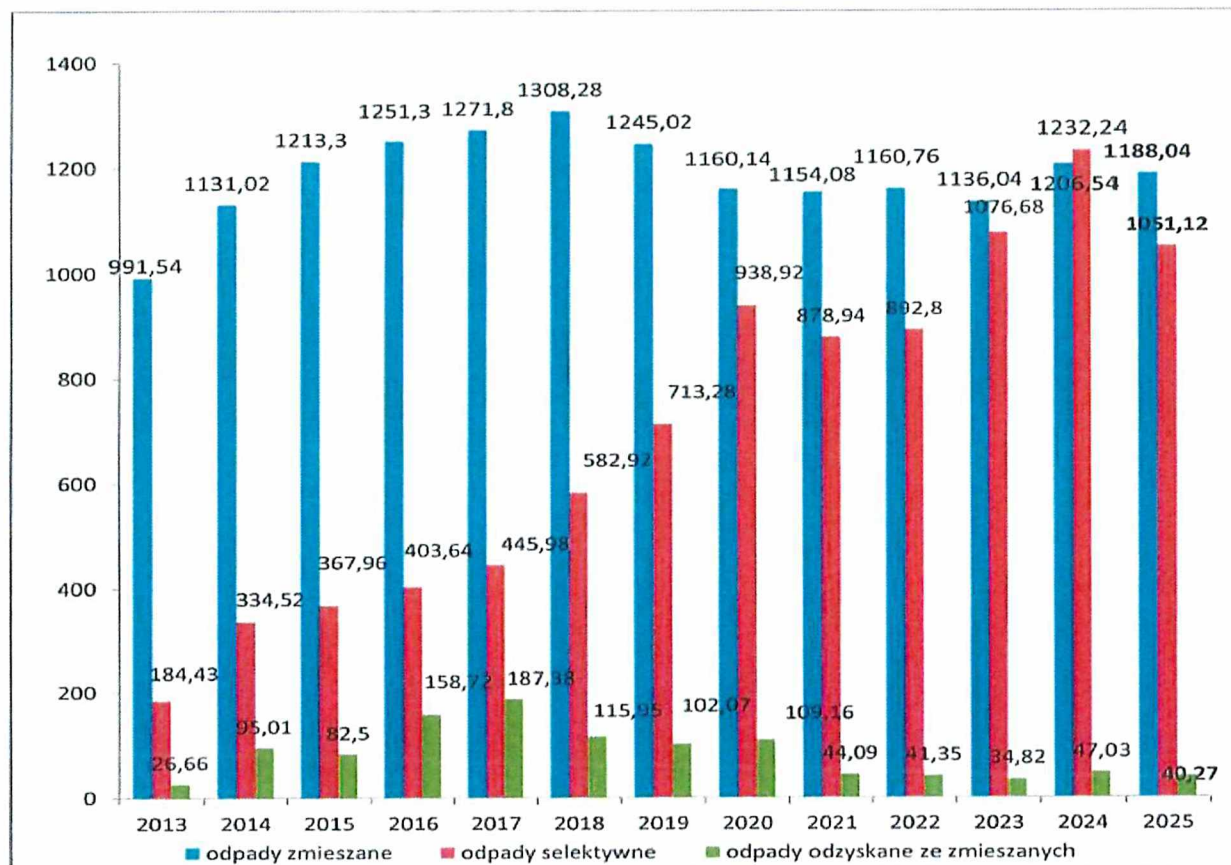
Kod	Nazwa Odpadu	cena 2024	Ilość 2024	cena 2025	Ilość 2025
15.01.01	Opakowania z papieru i tektury	150,00 zł	32,94 Mg	150,00 zł	26,16 Mg
15.01.02	Opakowania z tworzyw sztucznych	150,00 zł	189,48 Mg	150,00 zł	198,64 Mg
15.01.07	Opakowania ze szkła	100,00 zł	122,52 Mg	100,00 zł	137,06 Mg
16.01.03	Zużyte opony	986,00 zł	14,98 Mg	0 zł	0,00 Mg
16.01.03O	Zużyte opony (sam. osobowe)	872,00 zł	0,00 Mg	872,00 zł	5,98 Mg
17.01.01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	90,00 zł	30,74 Mg	90,00 zł	41,94 Mg
17.01.02	Gruz ceglany	90,00 zł	0,00 Mg	90,00 zł	82,72 Mg
17.01.07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	350,00 zł	0,00 Mg	350,00 zł	50,14 Mg
17.01.80	Usunięte tynki, tapety, okleiny itp.	340,00 zł	0,00 Mg	340,00 zł	23,20 Mg
17.06.04	Materiały izolacyjne inne niż wymienione w 17 06 01 i 17 06 03	500,00 zł	0,00 Mg	500,00 zł	7,54 Mg
17.09.04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02, i 17 09 03	500,00 zł	324,92 Mg	500,00 zł	0,00 Mg
20.01.11	Tekstylia		0,00 Mg	1300,00 zł	10,44 Mg
20.01.36	(Niekompletne) Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35		0,00 Mg	0 zł	0,38 Mg
20.01.36N	(Niekompletne) Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35	700,00 zł	7,48 Mg	700,00 zł	18,08 Mg
20.02.01	Odpady ulegające biodegradacji	330,00 zł	4,92 Mg	330,00 zł	37,06 Mg

20.02.01W	Odpady ulegające biodegradacji (workowane)	370,00 zł	222,52 Mg	370,00 zł	199,14 Mg
20.03.01	Nie segregowane (zmieszane) odpady komunalne	550,00 zł	1232,24 Mg	592,00 zł	1199,10 Mg
20.03.07	Odpady wielkogabarytowe	820,00 zł	256,04 Mg	820,00 zł	248,02 Mg

2 438,78 Mg

2 285,90 Mg

Poniższy diagram, rysunek, obrazuje pozytywne efekty realizowanej polityki w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi. Wynika z niego, że w sposób zasadniczy, rocznie zmniejsza się udział odpadów odzyskiwanych z odpadów zmieszanych co oznacza, zwiększenie ich selektywności na poziomie indywidualnych nieruchomości.

Rysunek nr 13.

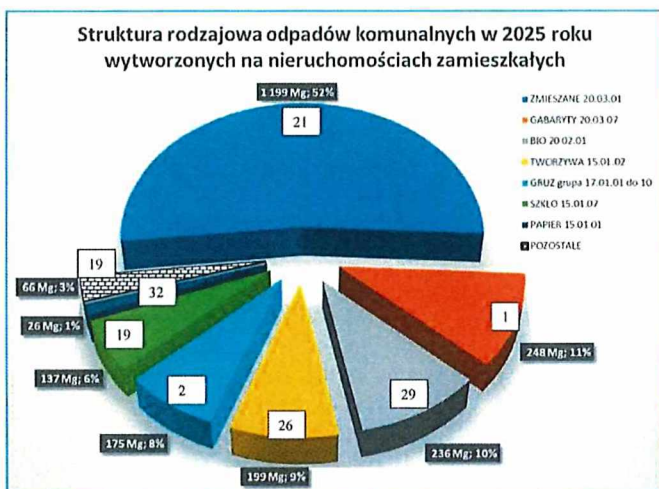
Z analizy kosztów gospodarki odpadami wynika, że nadal pogłębia się różnica pomiędzy kosztami a dochodami uzyskiwanymi z gospodarki odpadami. Temat podejmowany jest rocznie w dyskusji.

Odważna decyzja Radnych Rady Miejskiej IX kadencji w roku 2024 może zrównoważyć ten niekorzystny dla finansów gminnych bilans.

Tabela nr 60. Sumaryczne koszty gospodarki odpadami w Gminie Węgorzyno.

WYSZCZEGÓLNIENIE	2022 r.	2023 r.	2024 r.	2024 r.
A. SUMA WYDATKÓW	1 765 395,91	2 204 023,04	2 619 406,76	2 833 379,76
B. SUMA PRZYPISÓW	1 648 755,00	1 918 184,00	2 099 056,00	2 643 819,00
C. SUMA WPŁYWÓW	1 518 541,66	1 705 472,57	1 867 414,21	2 379 669,60
Zaległości (B-C)	130 213,34	212 711,43	231 641,79	264 149,40
Bilans (C-A)	-246 854,25	-498 550,47	- 751 992,55	- 453 709,52

W ramach systemu gospodarki odpadami, który obejmuje nieruchomości zamieszkałe wytworzono łącznie 2.239, 16 Mg. Poniższy wykres obrazuje udział najważniejszych rodzajów

odpadów w gminnym systemie, którego stawką podstawową jest kwota 47 zł/ os. Ciemne pola opisane cyframi oznaczają ilości poszczególnego rodzaju odpadu wyrażone w wartościach bezwzględnych [Mg] oraz pokazujące udział procentowy danego rodzaju odpadu w ogólnej masie odpadów wytworzonych w

nieruchomościach zamieszkałych. Białe pola opisują pozycję gminy Węgorzyno w ramach porównania procentu danego odpadu w całkowitej masie odpadów jaką wytworzyły poszczególne gminy. Wartość „1” na białym polu oznacza, że gm. Węgorzyno posiada największy udział% danego rodzaju odpadu w całości odpadów spośród wszystkich gmin Związku. Jeżeli 2.239, 16 Mg stanowi 100% to 11 % gabarytów (248 Mg) dało nam 1 pozycję w tak liczonym rankingu. To oznacza, że Węgorzyno posiada największy udział tego rodzaju odpadu w całości odpadów wywiezionych do RZGW Słajcino spośród wszystkich 33 gmin. Najmniejszy udział % gabarytów w całości odpadów (32 pozycja) zanotowała gmina Dziwnów. Gabaryty stanowiły tam tylko 3,6% całości odpadów.

7. KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO.

7.1.1. Rewitalizacja zasobów majątkowych.

Poza szczegółowo ewidencjonowanym wytworzonym majątkiem trwałym, Gmina jako obszar przestrzenno-urbanistyczny stanowi – sama w sobie - wartość majątkową. Jej ochrona zabezpieczona już jest opracowanym w roku 2017 Programem Rewitalizacji przyjętym przez Radę Gminy uchwałą XXIX/240/2017. Wyznaczono w nim obszary, które w części lub całości uznano za zdegradowane oraz wyznaczono te, które podlegać będą rewitalizacji. Obszar rewitalizacji to całość lub część obszaru zdegradowanego. Wyznaczono go jako obszar zabudowany w obszarze zdegradowanym w oparciu o największą kumulację zjawisk problemowych oraz posiadanych potencjałów rozwojowych. Rewitalizacją objęte są: Lesięcin, Przytoń, Sarnikierz oraz Wiewiecko. Spośród pilnych przedsięwzięć wymagających realizacji na obszarze rewitalizowanym w aspekcie społecznym wymienić należy: a.) stworzenie ciekawej oferty kulturalnej dla dzieci i młodzieży z powodu braku tam domu czy ośrodka kultury, b.) organizowanie szkoleń z zakresu rozwijania kompetencji oraz c.) stworzenie systemu efektywniejszego wykorzystania istniejącego w gminie światłowodów. Natomiast spośród pilnych przedsięwzięć wymagających realizacji na obszarze rewitalizowanym w aspekcie gospodarczym wymienić należy: a. przyciągnięcie nowych przedsiębiorców do regionu (stworzenie nowych miejsc pracy); b. rozwijanie turystyki i agroturystyki (zagospodarowanie terenu wokół jezior); c. tworzenie nowych produktów lokalnych – (typu „Lato z węgorzem”); d. budowa lub remonty świetlic wiejskich; e. budowa wodociągów i kanalizacji sanitarnej; f. zagospodarowanie istniejących parków oraz terenów zielonych (parki podworskie i popegeerowskie).

7.1.2. Zabytki. Ochrona dziedzictwa narodowego.

Gmina Węgorzyno w ramach Wojewódzkiego Programu Opieki nad Zabytkami na lata 2012-2024 oraz Planu Województwa Zachodniopomorskiego, objęta jest Obszarem Kulturowo-Krajobrazowym Kraina Borków, którego wyróżnikiem są liczne zespoły, ryglowych XVIII-wiecznych kościołów wraz z obiektami przykościelnymi. Większość spośród – łącznie – 40 takich budynków stanowi własność kościoła katolickiego oraz innych związków wyznaniowych i jest przedmiotem opieki tego programu. Kulturowy majątek Gminy w postaci zabytków opisany został szczegółowo w części ogólnej. Z uwagi na stosunkowo duży zasób tego majątku gmina, choć nie posiada odrębnego gminnego programu ochrony zabytków, dofinansowuje wydatki jakie ponoszone są przez właścicieli takich obiektów. Gmina od lat sukcesywnie modernizuje i przebudowuje stare obiekty budowlane często przekształcając je na świetlice wiejskie. Po takiej przebudowie są m-dzy innymi świetlica w Kąkolewicach oraz miejscowości Brzeźniak.

W roku bieżącym 2025, za przyczyną dofinansowań poczyniono kolejny już raz bardzo duży nakład na odnowę zabytków w wysokości 498,450,00 zł. Rokrocznie, od wielu lat gmina finansuje konserwacje oraz remonty starych obiektów sakralnych. W roku bieżącym finansowano takie zadania jak:

1. Wykonanie dokumentacji projektowej remontu kościoła w Mieszewie w kwocie 79 950,00 zł.
2. Wykonanie renowacji empyry w kościele parafialnym w Runowie w kwocie 353 500,00 zł.
3. Remont ściany zewnętrznej kościoła w Gardnie - Etap IV w kwocie 25 000,00 zł.
4. remont wieży kościoła filialnego w Mielnie - etap I w kwocie 40 000,00 zł.

W roku 2024 nakłady budżetu gminnego na zabytki były wyższe i wyniosły 1.069.833,45 zł

8. POLITYKA RODZINNA I SPOŁECZNA.

Do realizacji wszystkich programów społeczno-socjalnych powołany jest Ośrodek Pomocy Społecznej.

Pomoc społeczna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych osobom i rodzinom, które nie są w stanie samodzielnie ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Do realizacji tych zadań powołany jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Realizuje on zadania:

1. Własne o charakterze obowiązkowym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;

- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 10) praca socjalna;
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
- 14) dożywianie dzieci;
- 15) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 16) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- 17) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 18) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 19) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
- 20) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- 21) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

2. Własne:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;

- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- 4) opracowanie i realizacja projektów socjalnych;
- 5) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- 6) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

3. Zlecone z zakresu administracji rządowej:

- 1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
- 3) prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
- 4) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia. Gmina realizuje wieloletni program wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 7) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej składa Radzie Miejskiej coroczne sprawozdania z realizacji tych programów. Wszystkie programy pomocowe wraz z całym systemem pomocy społecznej i ochrony rodziny są w tym sprawozdaniu omówione. W gminnym budżecie stanowią one bardzo poważny składnik wydatkowy.

Koszty realizacji tego zadania oscylują wokoło sumy wszystkich dochodów własnych gminy. Z uwagi jednak, że w przeważającej części jest to zadanie z zakresu administracji rządowej bądź zadanie własne obowiązkowe finansowane budżetem Państwa, gmina na ich realizację otrzymuje dotacje celowe, stając się jakoby pośrednikiem pomiędzy państwem a mieszkańcem.

W gminie Węgorzyno powodami, które powodują objęcie mieszkańców opieką Ośrodka Pomocy Społecznej są:

<i>Powód trudnej sytuacji życiowej</i>	<i>Liczba osób</i>	
	<i>2024 r.</i>	<i>2025 r.</i>
<i>Ubóstwo</i>	115	103
<i>Bezdomność</i>	8	11
<i>Potrzeba ochrony macierzyństwa</i>	20	22
<i>Bezrobocie</i>	119	120
<i>Długotrwała lub ciężka choroba</i>	66	81
<i>Niepełnosprawność</i>	36	41
<i>Bezradność w sprawach opiekuńczo -wychowawczych i prowadzenia gosp. domowego</i>	7	9
<i>Alkoholizm i narkomania</i>	6	5
<i>Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z ZK.</i>	3	6
<i>Zdarzenie losowe</i>	0	0
<i>Przemoc w rodzinie</i>	2	2

Aby te wszystkie zadania wypełnić OPS współpracuje z różnymi organami, instytucjami oraz podmiotami charakteru pozarządowego. Do najglówniejszych partnerów naszego Ośrodka należą: Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Sąd Rejonowy w Łobzie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja, Ośrodek Zdrowia w Węgorzynie, Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Węgorzynie, Szkoły z terenu naszej Gminy, a także Sołtysi.

W okresie badanego 2025 roku wydatki jakie poniosł budżet na funkcjonowanie oraz realizację programów które obejmuje gminna polityka społeczna oraz ochrony rodziny wyniosły 9 315 254 zł. Dochody zaś ukształtowały się na poziomie 12,7 mln zł.

Tabela nr 61. Dochody oraz wydatki poniesione na pomoc społeczną oraz ochronę rodziny.

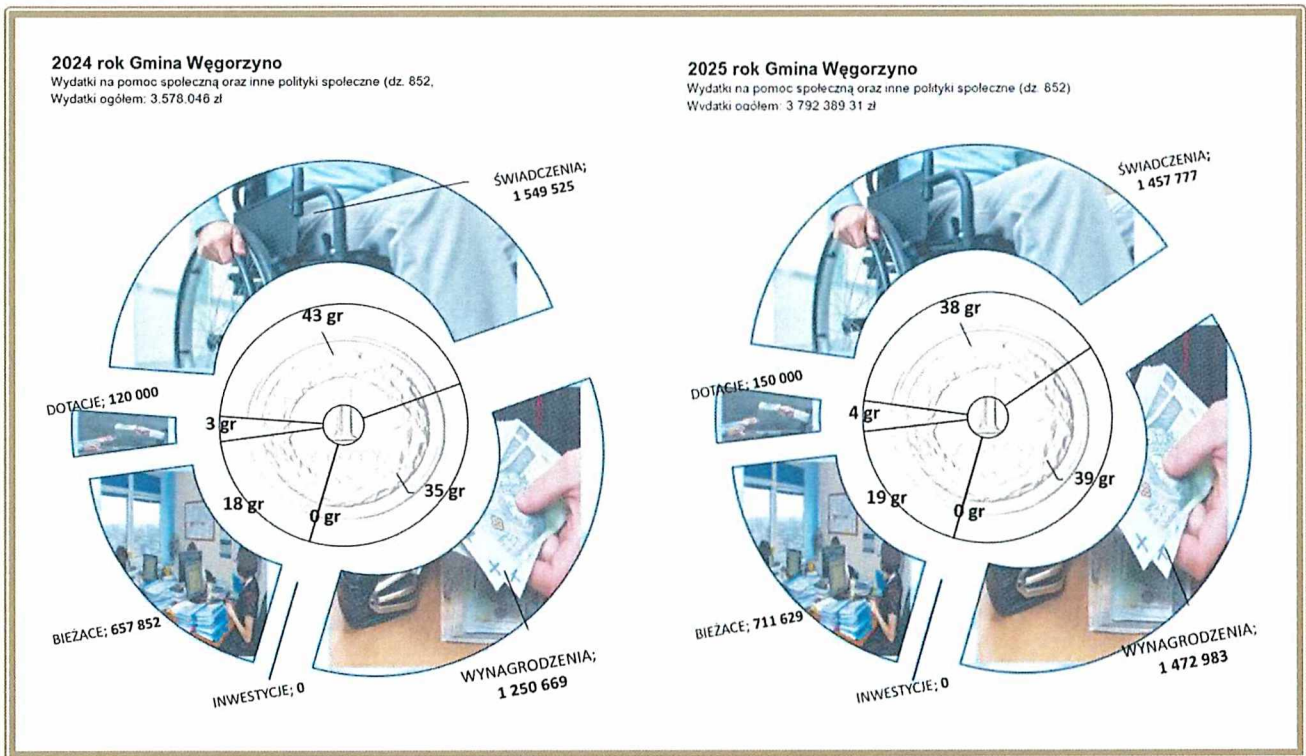
Wyszczególnienie	Pomoc społeczna i ochrona rodziny		
	Wydatki 2024	Wydatki 2025	Dochody 2025 r.
Dział 852.			
Polityka społeczna OGÓŁEM.	3 552 265,71	3 792 389,31	1 691 835,03
Wypłata świadczeń	1 523 823,57	1 457 776,92	w tym dotacji państwowych 1 641 519,29
Wynagrodzenia	1 250 669,15	1 472 983,29	w tym z funduszy pomocy 15 816,98
Działalność bieżąca Ośrodka	657 772,99	711 629,10	
Dotacje	120 000,00	150 000,00	
Dział 855.			
Rodzina OGÓŁEM	5 519 130,52	5 505 298,21	4 551 058,37
Wypłata świadczeń	3 788 222,85	3 378 006,52	w tym dotacje budżetu państwa 3 926 615,71
Wynagrodzenia	1 393 681,38	1 551 011,32	w tym z funduszy państwowych 25 788,31
Działalność bieżąca Ośrodka	332 713,29	555 094,87	
Dotacje	4 513,00	21 185,50	
RAZEM	9 071 396,23 zł	9 297 687,52 zł	6 242 893,40 zł

Tabela nr 62. Wydatki pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej oraz edukacyjnej opieki wychowawczej.

Wyszczególnienie	Polityka społeczna i opieka wychowawcza		
	Wydatki 2024	Wydatki 2025	Dochody 2025
Dział 853.			
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej OGÓŁEM.	4 031,78	0,00	0,00
Wypłata świadczeń	3 952,72	0,00	w tym dotacje budżetu państwa 0,00*
Wynagrodzenia	0,00	0,00	w tym z funduszy państwowych 0,00
Działalność bieżąca Ośrodka	79,06	0,00	
Dotacje	120 000,00	0,00	
Dział 854.			
Edukacyjna opieka wychowawcza OGÓŁEM	21 748,69	17 566,09	14 052,88
Wypłata świadczeń	21 748,69	17 566,09	w tym dotacje budżetu państwa 14 052,88
Wynagrodzenia	0,00	0,00	w tym z funduszy państwowych 0,00
Działalność bieżąca Ośrodka	0,00	0,00	
Dotacje	0,00	0,00	
RAZEM	25 780,47 zł	17 566,09 zł	14 052,88 zł

Szczegółowy rozkład kosztów za badany raportem rok przedstawia poniższy diagram obrazujące wyniki kosztów i ich proporcje w stosunku do całości.

Należy nadmienić, że pokazane powyżej koszty dotyczą wykonania budżetu w sferze pomocy społecznej dla całej gminy Węgorzyno, realizowanej w ramach posiadanych kompetencji i zakresu także przez szkoły i urząd. Sam Ośrodek Pomocy Społecznej zrealizował swój budżet wydatków na poziomie 7.989.268,91 zł, realizując zadania z pomocy społecznej i ochrony rodziny, objęte działami 852 i 855..

Polityka społeczna dla mieszkańców gminy realizowana jest zatwierdzanymi przez Radę Miejską programami społecznymi takimi jak: „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych”, „Gminny Program Wspierania Rodziny”, „Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych”, „Program Przeciwdziałania Narkomani”, „Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi”, „Program w Zakresie Dożywiania”.

Z ich realizacji rokrocznie kierownik OPS składa Radzie Miejskiej specjalne sprawozdania.

Kierownik
Wydziału Rozwoju i Gospodarki Komunalnej
mgr inż. Mirosław Przysiwiek

WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW DO RAPORTU 2024.

Załącznik nr 01. Imienny wykaz władz wybieralnych gminy Węgorzyno

Załącznik nr 02. wykaz sołtysów oraz siedzib sołectw gminy Węgorzyno

Załącznik nr 03. Mapa. Lokalizację jezior, rzek, cieków i zbiorników wodnych w gminie Węgorzyno

Załącznik nr 04. Opis obszaru kulturowo krajobrazowego „Kraina Borków” obejmującego zasięgiem cały obszar gminy Węgorzyno

Załącznik nr 05. Lokalizację najcenniejszych dóbr kultury w gminie Węgorzyno.

Załącznik nr 06. Wykaz podjętych uchwał przez Radę Miejską w roku 2024.

Załącznik nr 07. Wydatki bieżące budżetu gminnego roku 2024 z podziałem na grupy ekonomiczne.

Załącznik n 08. Wykaz lokali mieszkalnych gminnego zasobu nieruchomości.

Załącznik n 08A. Wykaz wykonanych remontów gminnego zasobu nieruchomości.

Załącznik nr 09. Wykaz gminnych dróg publicznych.

WYKAZ TABEL STOSOWANYCH W RAPORCIE 2025.

Tabela nr 1. Wykaz nazw miejscowości i ich części z podziałem na sołectwa. Str. 7.

Tabela nr-2. Dochody gminy Węgorzyno wg źródeł ich pochodzenia. Str. 11.

Tabela nr-3. Wskaźnik podstawowych dochodów podatkowych. Str. 14.

Tabela 4. Porównanie Gminy Węgorzyno wysokością wskaźnika zamożności. Str. 14.

Tabela nr-5. Wysokość realizacji budżetu kadencjami władz samorządowych w rozbiciu na kierunki wydatkowania. Str. 16.

Tabela nr 6. Stan mienia nieruchomości gruntowych wg form władania. Str. 19.

Tabela nr-7. Struktura właścicielska nieruchomości na terenie Gminy Węgorzyno wg stanu na początek roku 2024. Str. 20.

Tabela nr-8. Struktura funkcjonalno-użytkowa gruntów w hektarach. Str. 21.

Tabela nr-9. Wykaz jezior w granicach administracyjnych Gminy Węgorzyno. Str. 22.

Tabela nr-10. Ilość mieszkańców gminy Węgorzyno, liczona wg kryterium zamieszkiwania, w kolejnych latach. Str. 31.

Tabela nr 11. Ilość mieszkańców gminy Węgorzyno liczona wg kryterium zameldowania, w okresie ostatnich 5 lat. Str. 32.

Tabela nr-12. Wskaźnik demograficzny gminy Węgorzyno liczony wg kryterium zameldowania w okresie ostatnich 15 lat tj. 2010 - 2025 lat. Str. 33.

Tabela nr-13: Struktura wiekowych ludności Gminy Węgorzyno w okresie 2000-2024. Str. 34.

Tabela nr-14. Ruch migracyjny i naturalny w obrębie populacji Gminy Węgorzyno. Str. 34.

Tabela nr-15. Prognoza demograficzna dla populacji Gminy Węgorzyno. Str. 36.

Tabela nr-16: Wykaz podmiotów gospodarczych w gminie (publiczne, spółdzielcze, prywatne) w układzie branżowym wg PKD2007. Str. 37.

Tabela nr-17. Wielkość produkcji rolniczej na użytkach rolnych w gm. Węgorzyno. Str. 39.

Tabela nr-18. Stopa bezrobocie w poszczególnych okresach na terenie gminy Węgorzyno. Str. 40.

Tabela nr-19. Analiza wskaźnikowa wychowania przedszkolnego, w latach. Str. 44.

Tabela nr-20. Ilość młodzieży objęta szkolnym obowiązkiem podstawowym. Str. 44.

Tabela nr 21. Ilość budynków w Gminie Węgorzyno z podziałem na rodzaje klasyfikacji. Str. 45.

Tabela nr-22. Wykaz zabytkowych nieruchomości budynkowych w gm. Węgorzyno. Str. 47.

Tabela nr-23. Wykaz zabytków innych niż nieruchomości budynkowe. Str. 48.

Tabela nr-24. Wykaz zabytków archeologicznych dla gm. Węgorzyno wg krajowej ewidencji. Str. 49.

Tabela nr-25. Wykaz ilościowy rodzajów obiektów zabytkowych z podziałem na lokalizację. Str. 50.

Tabela nr 26. Stowarzyszenia posiadające osobowość prawną wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego, wg stanu na 30.XII.2025 roku. Str. 55.

Tabela nr-27. Zestawienie ilości podjętych uchwał Rady Miejskiej w latach z podziałem na rodzaje realizowanych polityk. Str. 59.

Tabela nr-28. Zestawienie ilości wydanych zarządzeń Burmistrza Węgorzyna. Str. 62.

Tabela nr-29. Kierunki wydatkowania Funduszu Sołectkiego za ostatnie trzy lata. Str. 64.

Tabela nr-30. Struktura dochodowa budżetu gminy Węgorzyno. Str. 67.

Tabela nr-31. Skutki obniżenia górnych stawek podatków oraz udzielonych ulg, umorzeń i odroczeń za okresy sprawozdawcze [zł]. Str. 69.

Tabela nr-32. Rodzaje podatków lokalnych, stanowiących źródło dochodów własnych gminy. Str. 70

Tabela nr-33. Rodzaje opłat gwarantowanych ustawowo, jako źródło dochodów własnych. Str. 71

Tabela nr-34. Kwota oraz udział podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) i prawnych (CIT) w sumie dochodów własnych gminy. Str. 73.

Tabela nr-35. Pozostałe grupy dochodów własnych gminy gwarantowane ustawami. Str. 73.

Tabela nr-36. Majątkowe dochody własne gwarantowane gminom ustawami. Str. 74.

Tabela nr-37. Wysokość oraz rodzaje przyznanych subwencji. Str. 76.

Tabela nr 38. Udział dotacji krajowych innych niż budżetu państwa w budżecie gminnym. Str. 81.

Tabela nr 39. Udział dotacji zagranicznych w budżecie gminnym. Str. 81.

Tabela nr 40. Uszeregowanie gmin miejsko - wiejskich pod względem kwoty pozyskanej dotacji UE na 1 mieszkańca* [per capita] Str. 83.

Tabela nr-41. Wydatki bieżące Gminy (działalność statutowa, bieżąca) Str. 86.

Tabela nr-42. Dotacje udzielone przez Gminę na realizację zadań bieżących Str. 88.

Tabela nr-43. Świadczenia udzielone przez Gminę na realizację zadań społecznych. Str. 89.

Tabela nr-44. Wydatki na wynagrodzenia w całej sferze publicznej Gminy Węgorzyno. Str. 90.

Tabela nr-45. Wydatki bieżące ogółem (bieżące, dotacje, świadczenia, wynagrodzenia) Str. 91

Tabela nr-46. Analiza zobowiązań charakteru publicznego oraz jego kosztów na przestrzeni 10 lat. Str. 96

Tabela nr-47. Wykaz wydatków majątkowych w roku budżetowym 2025 na tle wydatków majątkowych lat poprzednich. Str. 101.

Tabela nr-48. Struktura wiekowa gminnego zasobu mieszkaniowego wg stanu na 31.XII.2025. Str. 108.

Tabela nr-49. Wykaz sprzedaży nieruchomości gruntowych w roku 2025”. Str. 109.

Tabela nr-50. Stan właścicielski nieruchomości gruntowych na k. 2025 roku. Str. 110.

Tabela nr-51. Wykaz obowiązujących planów przestrzennych. Str. 125.

Tabela nr-52. Wykaz wydanych decyzji o warunkach zabudowy. Str. 125.

Tabela nr-53. Nakłady finansowe (bieżące i majątkowe) na ochronę środowiska dokonane w trzech ostatnich latach. Str. 126.

Tabela nr 54. Ilość zużytej wody oraz zawartych umów z eksploatatorem przez mieszkańców z podziałem na miejscowości. Str. 127.

Tabela nr 55. Wywóz nieczystości płynnych miejscowościami, w poszczególnych latach. (bez ścieków dostarczonych kanałami) Str. 129.

Tabela nr 56. Zagospodarowanie odpadów w RZGO Słajfino z podziałem na gminy. Str. 131.

Tabela nr 57. Cennik odpadów obowiązujący w Związku Celowym R-XXI. Str. 132.

Tabela nr 58. Ilość i struktura odpadów zgromadzone przez mieszkańców w gm. PSZOK Str. 134.

Tabela nr 59. Łączna ilość odpadów komunalnych z uwzględnieniem rodzaju odpadu oraz ceny w R-XXI [Mg (tona)] Str. 136.

Tabela nr 60. Sumaryczne koszty gospodarki odpadami w Gminie Węgorzyno. Str. 138.

Tabela nr 61. Dochody oraz wydatki poniesione na pomoc społeczną oraz ochronę rodziny. Str. 144.

Tabela nr 62. Wydatki pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej oraz edukacyjnej opieki wychowawczej. Str. 144.

WYKAZ RYSUNKÓW WYKORZYSTANYCH W RAPORCIE 2024.

Rysunek nr 1. Lokalizacja jednostek osadniczych na mapie Gminy Węgorzyno. Str. 9.

Rysunek nr 2. Mapa Pojezierza Zachodniopomorskiego. Str. 17.

Rysunek nr 3. Mapa odległości do większych ośrodków miejskich oraz ośrodka centralnego. Str. 18.

Rysunek nr 4. Lokalizacja obszarów „Natura 2000”. Str. 24.

Rysunek nr 5. Lokalizacja obszaru Ińskiego Parku Krajobrazowego. Str. 25.

Rysunek nr 6. Lokalizacje obszarów innych obiektów przyrodniczych. Str. 26

Rysunek nr 7. Lokalizacja obiektów przyrodniczych proponowanych do ochrony. Str. 30.

Rysunek nr 8. Diagram. Udział poszczególnych grup dochodowych w budżecie gminy. Str. 75.

Rysunek nr 9A. Analiza porównawcza dochodów oraz wydatków roku 2024 w ujęciu tych samych działów klasyfikacji. Str. 92.

Rysunek nr 9B. Analiza porównawcza dochodów oraz wydatków roku 2025 w ujęciu tych samych działów klasyfikacji. Str. 93.

Rysunek nr 10. Porównanie wykonanych budżetów 2024 i 2025 do uśrednionej 3'letniej wartości (2022 – 2024) Str. 94.

Rysunek nr 11. Sieć światłowodowa wraz z adresami punktów hotspot w gm. Węgorzyno. Str. 114.

Rysunek nr 12. Plan sytuacyjny obszaru aglomeracji na terenie gminy Węgorzyno. Str. 119.

Rysunek nr 13. Wskaźnik odzyskiwania odpadów komunalnych z odpadów zmieszanych. Str. 137.

Wykaz osób organu uchwałodawczego i wykonawczego **Gminy Węgorzyna**
oraz pełnione przez nich funkcje publiczne wg stanu na **31.12.2025**

RADA MIEJSKA IX KADENCJI 2024 - 2029

Okręg Wyborczy	Radni Rady Miejskiej	Pełniona funkcja
<p>OKRĘG 1. <u>Część miasta</u> Węgorzyna obejmująca ulice: Nowy Świat, Runowska.</p>	 <p>Radna Kata Grażyna</p>	<p><i>Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej, Członek Komisji Budżetowo - Gospodarczej.</i></p>
<p>OKRĘG 2. <u>Część miasta</u> Węgorzyna obejmująca ulice: Osiedle Słoneczne.</p>	 <p>Radny Nowacki Andrzej</p>	<p><i>Przewodniczący Komisji Społeczno - Oświatowej.</i></p>
<p>OKRĘG 3. <u>Część miasta</u> Węgorzyna obejmująca ulice: Grunwaldzka, Kolejowa, Kościuszki, Łąkowa, Przemysłowa, Szkolna, 3 Maja, Wisławy Szymborskiej.</p>	 <p>Radny Pytel Jacek</p>	<p><i>Członek Komisji Skarg, Wniosków i Petycji.</i></p>
<p>OKRĘG 4. <u>Część miasta</u> Węgorzyna obejmująca ulice: Drowska, Zielona.</p>	 <p>Radna Opala Wanda</p>	<p><i>Przewodnicząca Rady Miejskiej w Węgorzynie.</i></p>

<p>OKRĘG 5. <u>Cześć miasta</u> Węgorzyna obejmująca ulice: Boczna, Jagiellońska, Kopernika, Matejki, Mickiewicza, Słowackiego.</p>	 <p>Radny Acman Jerzy</p>	<p><i>Członek Komisji Budżetowo - Gospodarczej, Członek Komisji Społeczno – Oświatowej.</i></p>
<p>OKRĘG 6. <u>Cześć miasta</u> Węgorzyna obejmująca ulice: Podgórna, Południowa, ks. F. Sosnowskiego, Strzelecka, Pionierów, Sikorskiego, Witosa, Zamkowa</p>	 <p>Radny Stanisław Ociepa</p>	<p><i>Przewodniczący Komisji Skarg, Wniosków i Petycji.</i></p>
<p>OKRĘG 7. <u>Cześć gminy</u> Węgorzyno obejmująca sołectwa: Mielno, Sielsko</p>	 <p>Radna Halina Jagielka</p>	<p><i>Członek Komisji Budżetowo - Gospodarczej.</i></p>
<p>OKRĘG 8. <u>Cześć gminy</u> Węgorzyno obejmująca sołectwa: Mieszewo, Zwierzynek</p>	 <p>Radna Jankowska Ewelina</p>	<p><i>Członek Komisji Rewizyjnej.</i></p>
<p>OKRĘG 9. <u>Cześć gminy</u> Węgorzyno obejmująca sołectwo: Gardno oraz sołectwo Lesięcin wraz z miejscowością Kąkolewice,</p>	 <p>Radna Wesołowska Aurelia</p>	<p><i>Członek Komisji Rewizyjnej, Członek Komisji Skarg, Wniosków i Petycji.</i></p>

<p>OKRĘG 10. <u>Cześć gminy</u> Węgorzyno obejmująca sołectwo: Runowo Pomorskie</p>	 <p>Radna <i>Maria Sławska</i></p>	<p><i>Członek Komisji Społeczno – Oświatowej, Z-ca Przewodniczącego Komisji Skarg, Wniosków i Petycji,</i></p>
<p>OKRĘG 11. <u>Cześć gminy</u> Węgorzyno obejmująca sołectwa: Połchowo, Winniki , Sarnikierz wraz z miejscowościami Dłusko, Podlipce oraz sołectwo Węgorzynko wraz z miejscowościami Małe Węgorzynko, Nowe Węgorzynko, Stare Węgorzynko</p>	 <p>Radny <i>Krzysztof Olszewski</i></p>	
<p>OKRĘG 12. <u>Cześć gminy</u> Węgorzyno obejmująca sołectwa: Cieszyno, Chwarstno, Trzebawie</p>	 <p>Radny <i>Szyłowicz Bogusław</i></p>	<p><i>Przewodniczący Komisji Budżetowo – Gospodarczej, Z-ca Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej.</i></p>
<p>OKRĘG 13. <u>Cześć gminy</u> Węgorzyno obejmująca sołectwa: Kraśnik Łobeski, Runowo</p>	 <p>Radna <i>Lewicka Monika</i></p>	<p><i>Członek Komisji Budżetowo - Gospodarczej, Członek Komisji Skarg, Wniosków i Petycji.</i></p>

<p>OKRĘG 14. <u>Część gminy</u> Węgorzyno obejmująca sołectwo: Brzeźniak, wraz z miejscowością Brzeźnica oraz sołectwo Przytoń wraz z miejscowościami Gościśław, Rogówko, Sulice</p>	 <p>Radna Teresa Kuźmińska</p>	<p><i>Członek Komisji Społeczno – Oświatowej.</i></p>
<p>OKRĘG 15. <u>Część gminy</u> Węgorzyno obejmująca sołectwo: Wiewiecko wraz z miejscowościami Ginawa, Łobzów</p>	 <p>Radna Jarmołowicz - Pieróg Anna</p>	<p><i>Wiceprzewodnicząca Rady Miejskiej w Węgorzynie. Członek Komisji Społeczno – Oświatowej</i></p>

ORGAN WYKONAWCZY GMINY WĘGORZYNO

 <p>GMINA WĘGORZYNO</p>	 <p>Burmistrz Węgorzyna Krzysztof Gwóźdź</p>
---	---

WYKAZ SOŁECTW I SOŁTYSÓW GMINY WĘGORZYNO
Wg stanu na 31.12.2025 r.

LP.	Nazwa Sołectwa	Nazwisko, imię sołtysa	Kontakt do sołectwa
1.	SOŁECTWO BRZEŹNIAK <i>(Brzeźnica, Brzeźniak)</i>	Dobrucki Tomasz	693 252 978
2.	SOŁECTWO CHWARSTNO	Krzączkowski Michał	607 415 722
3.	SOŁECTWO CIESZYNO	Rataj Mariusz	515 308 541
4.	SOŁECTWO GARDNO	Kranc Adam	790 841 166
5.	SOŁECTWO KRAŚNIK	Such Marlena	790 600 721
6.	SOŁECTWO LESIĘCIN <i>(Kąkolewice, Lesięcin)</i>	Wesołowska Aurelia	697 651 228
7.	SOŁECTWO MIELNO	Malec Kacper	697 268 857
8.	SOŁECTWO MIESZEWO	Barczak Justyna	505 552 966
9.	SOŁECTWO POLCHOWO	Wojnarowski Roman	511 863 080
10.	S. PRZYTOŃ <i>(Gościław, Sulice, Rogówko, Przytoń)</i>	Bajowski Paweł	661 443 372
11.	SOŁECTWO RUNOWO	Wyciszkievicz Jan	664 747 146
12.	SOŁECTWO RUNOWO POMORSKIE	Kutko – Józwik Monika	795 900 744
13.	S. SARNIKIERZ <i>(Sarnikierz, Podlipce, Dłusko)</i>	Stępkowska Teresa	781 343 521
14.	SOŁECTWO SIELSKO	Tadeusz Słomiński	500 019 604
15.	SOŁECTWO TRZEBAWIE	Cierpisz Heronim	511 739 368
16.	SOŁECTWO WĘGORZYINKO <i>(Małe Węgorzynko, Nowe Węgorzynko, Stare Węgorzynko)</i>	Wdowik Renata	505 506 467
17.	SOŁECTWO WIEWIECKO <i>(Wiewiecko, Ginawa, Łobzów)</i>	Wrzeszcz Robert	607 143 983
18.	SOŁECTWO WINNIKI	Pliźga Katarzyna	502 582 839
19.	SOŁECTWO ZWIERZYNEK	Żórska Anna	661 523 763
20.	RADA OS. WĘGORZYNO	Kowalczyk Anna	531 165 467

OKK 16 „KRAINA BORKÓW”

Obszar w granicach gminy Węgorzyno i południowych krańców gminy Radowo Małe.

Walory kulturowe

Archeologia: *Cieszyno* – na południe od miejscowości, przy południowym brzegu jeziora Woświn znajdują się 2 grodziska wczesnośredniowieczne z czytelnymi wałami. *Ginawa* – na wschód od miejscowości na obu krańcach strugi łączącej Brzeźnicką Węgorzę z jez. Dubie zlokalizowane są dwa grodziska wczesnośredniowieczne. *Trzebawie* – na południe od miejscowości, u nasady półwyspu wcinającego się w jez. Woświn zlokalizowane jest wczesnośredniowieczne grodzisko nizinne otoczone czytelną do dziś fosą. *Przytoń* - na zachodnim brzegu jez. Przytońskiego, na kopulastym pagórku, odciętym fosą od reszty wzniesień znajduje się wczesnośredniowieczne grodzisko.

Rozwój średniowiecznego osadnictwa wiąże się z działalnością rodu Borków, do których od końca XIII w. należały rozległe włości w rejonie Łobza, Reska i Węgorzyna z wzniesionymi tam zamkami. Po zamku w Węgorzynie pozostała nazwa ulicy Zamkowej.

Pierwsze wzmianki o wsiach na tych terenach pochodzą z 2 połowy XIII w.

Pierwotne układy lokacyjne wsi (w większości owalnice) uległy przekształceniu w ciągu XVII-XIX w. w wyniku lokalizacji w ich obrębie folwarków z siedzibami właścicieli. Niemniej w wielu miejscowościach pozostały czytelne pierwotne układy, ponieważ zachowały się kościoły w pierwotnej lokalizacji, w obrębie nawsia. Obecnie istniejące kościoły pochodzące (głównie z XVIII wieku), zastąpiły starsze budowle zniszczone podczas wojny 30-letniej (1618-1648). Ryglowe kościoły XVIII-wieczne znajdują się w miejscowościach: Cieszyno, Gardno, Ginawa, Kąkolewice, Mielno, Trzebawie, Przytoń, Rekowo, Siedlice. Średniowieczne kościoły pozostały w Sielsku i Zwierzynku, w XVIII w. dobudowano do nich ryglowe wieże. Kościoły otoczone są cmentarzami wygrodzonymi murkami (z reguły kamiennymi).

W zabudowie wsi obecnie dominują domy murowane (elewacje tynkowane, klinkierowe), które od k. 4 ćwierci XIX w. zastępowały tradycyjne na tych terenach budynki ryglowe. Tego typu zabudowa pozostała już nielicznie w Rekowie, Siedlicach, Mielnie, Sielsku.

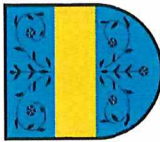
Po dawnych siedzibach właścicieli majątków pozostały głównie parki. Neobarokowy pałac w Lesięcinie jest w ruinie. Pozostały dwory w Podlipcach i Przytoni.

Walory krajobrazowo-przyrodnicze

Obszar położony w zasięgu Pojezierza Ińskiego, Drawskiego oraz Wysoczyzny Łobeskiej, bardzo atrakcyjny krajobrazowo, o urozmaiconej, pagórkowatej rzeźbie terenu, z licznymi jeziorami i ciekami. Położenie na wyniesieniach, wzgórzach, pozwala na ekspozycję zabudowy wiejskiej i kościołów.

Elementy charakterystyczne

Wsie o metryce średniowiecznej (czytelne owalnice), z zespołami zabudowy zagrodowej z okresu 4 ćw. XIX - pocz. XX w., XIX-wiecznymi parkami podworskimi. Wyróżnikiem obszaru jest bardzo liczny zespół ryglowych kościołów z XVIII wieku.

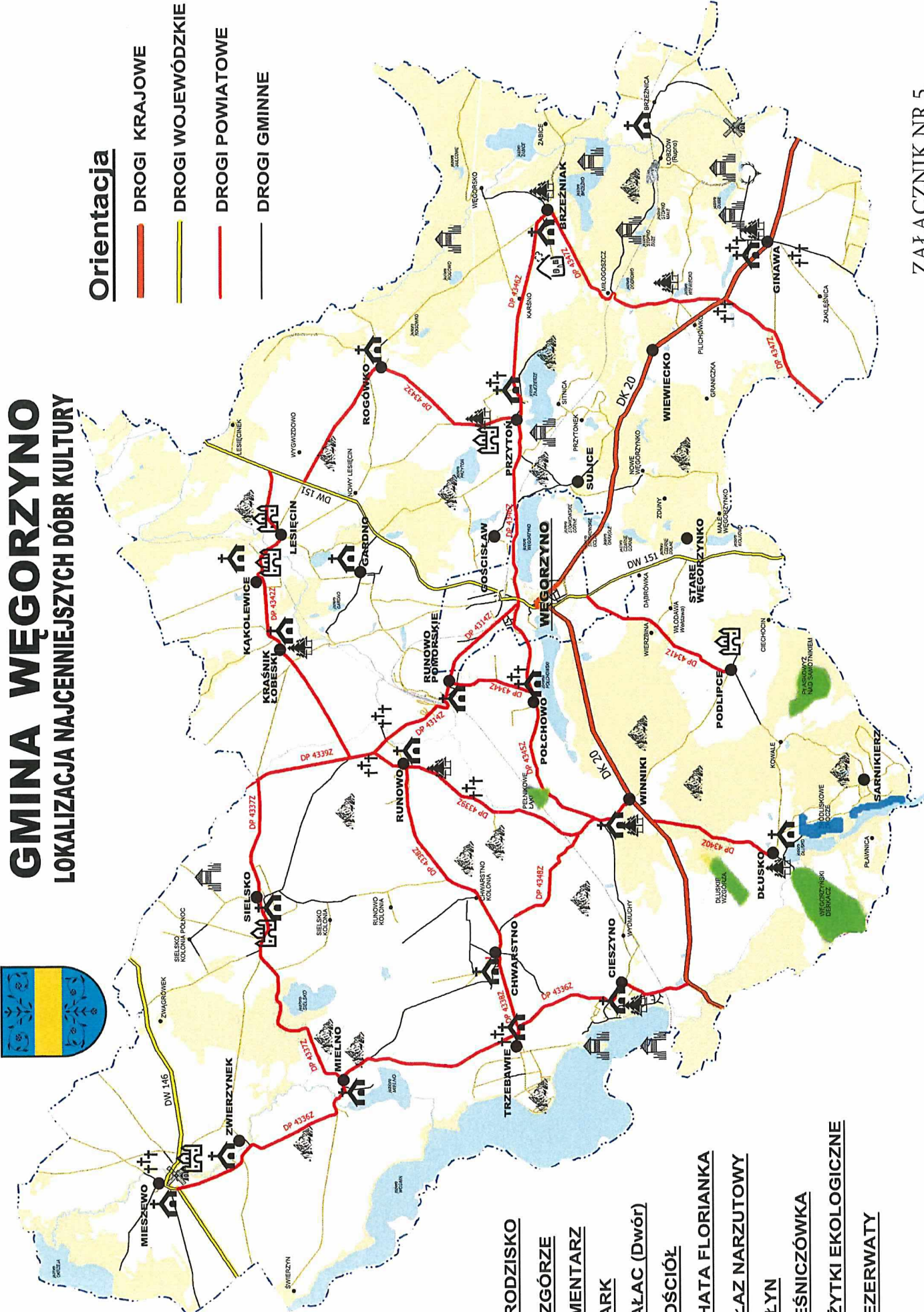
GMINA WĘGORZYNO

LOKALIZACJA NAJCENNIJSZYCH DÓBR KULTURY

Orientacja

- DROGI KRAJOWE
- DROGI WOJEWÓDZKIE
- DROGI POWIATOWE
- DROGI GMINNE

- GRODZISKO
- WZGÓRZE
- CMENTARZ
- PARK
- PAŁAC (DWÓR)
- KOŚCIÓŁ
- CHATA FLORIANKA
- GLAZ NARZUTOWY
- MŁYN
- LEŚNICZÓWKA
- UŻYTKI EKOLOGICZNE
- REZERWATY

WYKAZ PODJĘTYCH UCHWAŁ RADY MIEJSKIEJ W WĘGORZYNIE

Numer uchwały	Data podjęcia	Przedmiot sprawy będący treścią uchwały Rady Miejskiej
ROK 2025		
VIII/61/2025	2025-02-27	w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla Powiatu Łobeskiego na realizację zadania pn. "Świadczenie usług medycznych w zakresie diabetologii"
VIII/62/2025		dotycząca zmiany uchwały w sprawie określenia przystanków komunikacyjnych zlokalizowanych na terenie gminy Węgorzyno, których właścicielem lub zarządzającym jest gmina Węgorzyno oraz warunków i zasad korzystania z tych przystanków
VIII/63/2025		w sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Budżetowo – Gospodarczej Rady Miejskiej w Węgorzynie na 2025 rok
VIII/64/2025		w sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Społeczno – Oświatowej Rady Miejskiej w Węgorzynie na 2025 rok
VIII/65/2025		w sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w Węgorzynie na 2025 rok
VIII/66/2025		w sprawie zatwierdzenia planu pracy Komisji Skarg, Wniosków i Petycji Rady Miejskiej w Węgorzynie na 2025 rok
VIII/67/2025		w sprawie zmiany uchwały budżetowej Gminy Węgorzyno na rok 2025
VIII/68/2025		w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Węgorzyno na lata 2025-2035
IX/69/2025	2025-03-27	w sprawie przyjęcia programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Węgorzyno na 2025 rok
IX/70/2025		w sprawie ustanowienia Hejnału Gminy Węgorzyno oraz zasad jego używania
X/71/2025	2025-04-29	zmieniająca uchwałę Rady Miejskiej w Węgorzynie w sprawie utworzenia samorządowej instytucji kultury - Miejskiej Biblioteki Publicznej w Węgorzynie
X/72/2025		zmieniająca uchwałę Rady Miejskiej w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Węgorzynie
X/73/2025		w sprawie przyjęcia Regulaminu korzystania ze świetlic wiejskich na terenie Gminy Węgorzyno
X/74/2025		w sprawie zmiany uchwały Nr XXIII/221/2013 Rady Miejskiej w Węgorzynie z dnia 31 stycznia 2013 r. w sprawie uchwalenia regulaminu określającego wysokość oraz szczególne warunki przyznawania nauczycielom niektórych składników wynagrodzenia
X/75/2025		w sprawie w rażenia zgody na sprzedaż nieruchomości zabudowanej położonej w obrębie nr 0001 miasta Węgorzyno
X/76/2025		w sprawie zaciągnięcia pożyczki długoterminowej wspierającej zieloną transformację miast w Banku Gospodarstwa Krajowego
X/77/2025		w sprawie zmiany uchwały budżetowej Gminy Węgorzyno na rok 2025
X/78/2025		w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Węgorzyno na lata 2025-2038
X/79/2025		w sprawie rozpatrzenia petycji dotyczącej oznaczenia drogi gminnej i jej oświetlenia – działka nr 112/3, m. Cieszyno
X/80/2025		w sprawie przyjęcia wniosku Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w Węgorzynie
XI/81/2025		w sprawie przyznania dotacji Parafii Rzymskokatolickiej pw. Wniebowzięcia NMP w Węgorzynie
XI/82/2025		w sprawie przyznania dotacji Parafii Rzymskokatolickiej pw. Św. Jana Chrzciciela w Sielsku
XI/83/2025		w sprawie rezygnacji z członkostwa w Stowarzyszeniu „SIEJA” działającym jako Lokalna Grupa Rybacka
XI/84/2025		w sprawie wyrażenia zgody na zamianę pomieszczeń piwnic pomiędzy Gminą Węgorzyno a osobą prywatną w nieruchomości nr 3 przy ul. Runowskiej w Węgorzynie
XI/85/2025	w sprawie rozpatrzenia petycji w obronie konstytucyjnej niezawisłości i niezależności sędziów polskich	
XI/86/2025	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Gminy Węgorzyno na rok 2025	
XI/87/2025	w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Węgorzyno na lata 2025-2038	
XI/88/2025	2025-06-10	w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości położonej w obrębie nr 0001 miasta Węgorzyno
XI/89/2025		w sprawie wyrażenia zgody na nieodpłatne przeniesienie prawa użytkowania wieczystego działki nr 10/55 położonej w obrębie Polchowo, gmina Węgorzyno
XI/90/2025		w sprawie wyrażenia zgody na nieodpłatne przeniesienie prawa użytkowania wieczystego działki nr 10/52 oraz 10/53 położonych w obrębie Polchowo, gmina Węgorzyno
XI/91/2025		w sprawie wotum zaufania dla Burmistrza Węgorzyna
XI/92/2025	w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego Gminy Węgorzyno za rok 2024 wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu Gminy Węgorzyno za rok 2024	
XI/93/2025	w sprawie absolutorium z tytułu wykonania budżetu za rok 2024	
XII/94/2025	2025-09-16	w sprawie założeń do projektu budżetu gminy na 2026 rok
XII/95/2025		w sprawie zaciągnięcia pożyczki długoterminowej na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów
XII/96/2025		w sprawie zmiany uchwały budżetowej Gminy Węgorzyno na rok 2025
XII/97/2025		w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Węgorzyno na lata 2025-2038
XII/98/2025		w sprawie zawarcia porozumienia międzygminnego dotyczącego realizacji zadania z zakresu zapewnienia dowozu dzieci zamieszkałych w Mieszewie do oddziałów przedszkolnych w Dobrej.
XII/99/2025		w sprawie zmieniająca uchwałę Rady Miejskiej w Węgorzynie w sprawie przyznania dotacji Parafii Rzymskokatolickiej pw. Wniebowzięcia NMP w Węgorzynie
XIII/100/2025	w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie porozumienia międzygminnego w zakresie transportu zbiorowego między Gminą Węgorzyno a Gminą Dobra	
XIII/101/2025	w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości położonej w obrębie nr 0003 Sielsko, gmina Węgorzyno	
XIII/102/2025	w sprawie określenia stawek podatku od nieruchomości	
XIII/103/2025	w sprawie zmiany uchwały budżetowej Gminy Węgorzyno na rok 2025	
XIII/104/2025	w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Węgorzyno na lata 2025-2038	
XIV/105/2025	2025-09-16	zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia rodzajów oraz warunków i sposobu przyznawania pomocy zdrowotnej dla nauczycieli korzystających z opieki zdrowotnej
XIV/106/2025		w sprawie przyjęcia „Programu współpracy Gminy Węgorzyno z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na 2026 rok”.

XIV/107/2025	2025-11-26	w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości położonej w obrębie nr 0007 Runowo, gmina Węgorzyno
XIV/108/2025		w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości położonej w obrębie nr 0001 miasta Węgorzyno, gmina Węgorzyno
XIV/109/2025		w sprawie wyrażenia zgody na wydzierżawienie części działki nr 112/11 położonej w obrębie ewidencyjnym nr 0008 Polchowo, gmina Węgorzyno
XIV/110/2025		w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż lokalu użytkowego nr 3 oraz lokalu użytkowego nr 4 położonych w budynku mieszkalno – użytkowym w miejscowości Mieszewo 27, obręb nr 0001 Mieszewo, gmina Węgorzyno
XIV/111/2025		w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości drogowych działka nr 114 oraz 115 położonych w obrębie nr 0002 Zwierzynek, gmina Węgorzyno
XIV/112/2025		w sprawie zmiany uchwały budżetowej Gminy Węgorzyno na rok 2025
XIV/113/2025		w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Węgorzyno na lata 2025-2038
XV/114/2025	2025-12-16	w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Węgorzyno na lata 2026 – 2028
XV/115/2025		w sprawie ustalenia zasad sprawiania pogrzebu oraz określenia zasad zwrotu poniesionych kosztów
XV/116/2025		w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii na rok 2026
XV/117/2025		w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umowy z operatorem na świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego o charakterze użyteczności publicznej na lata 2026-2028
XV/118/2025		w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Węgorzyno na lata 2026-2036" oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji
XV/119/2025		w sprawie zmiany uchwały budżetowej Gminy Węgorzyno na rok 2025
XV/120/2025		w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Węgorzyno na lata 2025-2038
XV/121/2025		w sprawie przyjęcia wniosków Komisji Rewizyjnej Rady Miejskiej w Węgorzynie
XV/122/2025		w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Węgorzyno na lata 2026-2038
XV/123/2025		w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Węgorzyno na 2026 rok
XV/124/2025		w sprawie zaciągnięcia pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie

GRUPY WYDATKÓW OBSZARY ZADAN PUBLICZNYCH	1. WYDATKI BIEŻĄCE na cele statutowe			2. DOTACJE I SUBWENCJE			3. ŚWIADCZENIA na rzecz osób fizycznych			4. WYNAGRODZENIA		
	2023 rok	2024 rok	2025 rok	2023 rok	2024 rok	2025 rok	2023 rok	2024 rok	2025 rok	2023 rok	2024 rok	2025 rok
010: Rolnictwo i łowiectwo	1 458 239	1 424 862	1 367 650	0	0	0	0	0	0	16 185	14 695	25 896
400: Pozostała działalność	482 612	0	500	0	0	0	0	0	0	0	0	0
600: Transport i łączność	468 692	987 564	1 341 640	0	0	0	0	0	0	0	0	0
630: Turystyka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
700: Gospodarka mieszkaniowa	435 096	501 158	524 643	0	0	0	0	0	0	3 300	0	19 943
710: Działalność usługowa	119 522	132 608	303 170	0	0	0	0	0	0	0	0	0
720: Informatyka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
750: Administracja publiczna	924 752	877 064	1 109 839	0	0	0	324 815	324 022	337 881	3 162 595	3 978 221	4 402 221
751: Urzędy naczelnych organów władzy państwowej	11 673	16 992	3 857	0	0	0	33 840	92 330	46 500	17 914	33 006	27 734
752: Obrona Narodowa	560	460	95 209	0	0	0	0	0	0	0	0	0
754: Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	156 496	138 858	231 371	21 200	4 590	6 957	116 114	84 110	95 030	75 998	95 932	101 564
757: Obsługa długu publicznego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
758: Różne rozliczenia / Rezerwa Ogólna	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
801: Oświata i wychowanie	2 154 820	2 329 240	2 499 595	195 119	300 617	244 452	402 544	442 623	443 539	8 744 414	10 872 857	11 786 694
851: Ochrona zdrowia	60 991	65 931	62 584	124 000	72 000	85 000	0	0	0	77 249	48 812	35 759
852: Pomoc społeczna	493 242	657 773	711 629	30 000	120 000	150 000	1 076 348	1 523 824	1 457 777	1 046 356	1 250 669	1 472 983
853: Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	528	79	0	0	0	0	26 400	3 953	0	0	0	0
854: Edukacyjna opieka wychowawcza	0	0	0	0	0	0	28 693	21 749	17 566	0	0	0
855: Rodzina	239 324	332 713	555 095	0	4 513	21 186	3 575 232	3 788 223	3 378 007	1 118 526	1 393 681	1 551 011
900: Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	3 108 168	3 635 937	3 970 130	12 997	0	0	1 089	979	522	254 592	300 275	327 184
921: Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	512 762	377 016	348 083	880 400	1 000 100	1 138 000	570	366	661	387 700	518 684	599 686
925: Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
926: Kultura fizyczna	106 050	100 991	80 969	199 263	245 000	209 000	404	528	551	65 698	151 035	183 045
Grupy wydatkowe OGÓLEM	10 733 528	11 579 246	13 205 963	1 462 978	1 746 820	1 854 594	5 586 049	6 282 706	5 778 033	14 970 528	18 657 868	20 533 721

OGÓLNE BIEŻĄCE 1+2+3+4		%		OBSEŁUGA DŁUGU			Wydatki MAJĄTKOWE			OGÓLNE BUDŻET WYDATKÓW			%	
2023 rok	2024 rok	2025 rok	2025 rok	2023 rok	2024 rok	2025 rok	2023 rok	2024 rok	2025 rok	2023 rok	2024 rok	2025 rok	2023 rok	2025 rok
1 474 424	1 439 557	1 393 546	3,4%	0	0	0	4 319 227	2 500 718	1 194 704	5 793 652	3 940 275	2 588 250	5,3%	
482 612	0	500	0,0%	0	0	0	0	0	35 000	482 612	0	35 500	0,1%	
468 692	987 564	1 341 640	3,2%	0	0	0	6 988 857	1 177 161	2 773 321	7 457 549	2 164 725	4 114 960	8,5%	
0	0	0	0,0%	0	0	0	2 282 850	21 183	138 160	2 282 850	21 183	138 160	0,3%	
438 396	501 158	544 586	1,3%	0	0	0	3 103 645	0	67 584	3 542 041	501 158	612 170	1,3%	
119 522	132 608	303 170	0,7%	0	0	0	0	0	0	119 522	132 608	303 170	0,6%	
0	0	0	0,0%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%	
4 412 163	5 179 307	5 849 941	14,1%	0	0	0	657 702	20 068	8 000	5 069 865	5 199 375	5 857 941	12,1%	
63 428	142 328	78 091	0,2%	0	0	0	0	0	0	63 428	142 328	78 091	0,2%	
560	460	95 209	0,2%	0	0	0	0	0	381 299	560	460	476 507	1,0%	
369 808	323 490	434 921	1,1%	0	0	0	930 416	75 040	340 045	1 300 224	398 531	774 966	1,6%	
0	0	0	0,0%	935 685	925 674	713 166	0	0	0	935 685	925 674	713 166	1,5%	
0	0	0	0,0%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%	
11 496 897	13 945 336	14 974 279	36,2%	0	0	0	83 791	156 623	17 220	11 580 689	14 101 959	14 991 499	31,0%	
262 240	186 743	183 344	0,4%	0	0	0	0	0	0	262 240	186 743	183 344	0,4%	
2 645 946	3 552 266	3 792 389	9,2%	0	0	0	0	0	0	2 645 946	3 552 266	3 792 389	7,8%	
26 928	4 032	0	0,0%	0	0	0	0	0	0	26 928	4 032	0	0,0%	
28 693	21 749	17 566	0,0%	0	0	0	0	0	0	28 693	21 749	17 566	0,0%	
4 933 082	5 519 131	5 505 298	13,3%	0	0	0	14 022	0	0	4 947 104	5 519 131	5 505 298	11,4%	
3 376 846	3 937 191	4 297 836	10,4%	0	0	0	601 044	2 253 311	839 188	3 977 890	6 190 503	5 137 024	10,6%	
1 781 431	1 896 165	2 086 431	5,0%	0	0	0	65 000	1 069 833	527 450	1 846 431	2 965 999	2 613 881	5,4%	
0	0	0	0,0%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0%	
371 415	497 554	473 565	1,1%	0	0	0	0	0	8 000	371 415	497 554	481 565	1,0%	
32 753 084	38 266 639	41 372 311	100%	935 685	925 674	713 166	19 046 554	7 273 938	6 329 970	52 735 323	46 466 251	48 415 448	100%	

162

**WYKAZ LOKALI SOCJALNYCH STANOWIĄCYCH WŁASNOŚĆ
GMINY WĘGORZYNO**

L.p.	Adres	Pow. użytk. lok. /m2/	Wyposażenie
MIASTO			
1.	Ul. Mickiewicza 2/1	17,60	parter, 1 pokój, wc -wyk. Na koszt wynajmującego
2.	Ul. Runowska 27/5	24,00	Poddasze , 1 pokój , kuchnia, wc -wykonane na koszt Wynajmującego
3.	Ul. Runowska 27/3	11,60	Poddasze , 1 pokój, wc -wyk. Na koszt wynajmującego
4.	Ul. Drawska 4/9	23,50	Poddasze , 1 pokój , kuchnia, wc- wyk. Na koszt wynajmującego
WIEŚ			
5.	Chwarstno 25/3	47,76	Parter, 2 pokoje , kuchnia , wc- wyk. na koszt wynajmującego
6.	Chwarstno 25/2	45,58	Parter, 2 pokoje , kuchnia , wc - wyk. na koszt wynajmującego

Załącznik Nr 8

57.	Połchowo 22/3	48,90	parter ,2 pokoje , kuchnia, wc ,łazienka -wyk. na koszt najemcy
58.	Gardno 13/2	49,42	parter ,2 pokoje , kuchnia, wc ,łazienka -wyk. na koszt najemcy
59.	Dłusko 18/1	29,20	1 pokój , kuchnia, wc na podwórzu
60.	Dłusko 18/3	62,30	Parter, 3 pokoje , kuchnia , wc i łazienka wyk. na koszt najemcy
61.	Kąkolewice 18/1	78,20	parter ,3 pokoje , kuchnia, wc ,łazienka i c.o. -wyk. na koszt wynajmującego
62.	Kąkolewice 18/2	65,13	parter ,2 pokoje , kuchnia, wc ,łazienka i c.o. -wyk. na koszt wynajmującego
63.	Kąkolewice 18/4	58,60	parter ,1 pokój, kuchnia, wc ,łazienka i c.o. -wyk. na koszt najemcy
64.	Kąkolewice 18/8	47,40	parter ,2 pokoje , kuchnia, wc ,łazienka i c.o. -wyk. na koszt najemcy
65.	Runowo Pom. Ul. Kolejowa 3/3	39,90	I piętro ,2 pokoje , kuchnia, wc-wyk. Wynajmujący
66.	Runowo Pom. Ul. Kolejowa 3/4	39,20	I piętro ,2 pokoje , kuchnia, wc na podwórzu
67.	Runowo Pom. Ul. Kolejowa 5/3	39,20	I piętro ,2 pokoje , kuchnia, wc na podwórzu
68.	Runowo Pom. Ul. Kolejowa 5/4	46,60	I piętro ,2 pokoje , kuchnia, wc -wyk. na koszt najemcy
69.	Runowo Pom. Ul. Kolejowa 5/6	39,00	parter ,2 pokoje , kuchnia, wc na podwórzu
70.	Runowo Pom. Ul. Kolejowa 5/7	46,50	I piętro ,3 pokoje , kuchnia, wc i łazienka -wyk. najemca
71.	Runowo Pom. Ul. Kolejowa 10/4	75,90	I piętro ,4 pokoje , kuchnia, wc ,łazienka -wyk. na koszt najemcy
72.	Runowo Pom. Ul. Kolejowa 12/1	36,60	parter ,2 pokoje , kuchnia, wc -wyk. na koszt najemcy
73.	Runowo Pom. Ul. Kolejowa 13/2	46,30	parter ,3 pokoje , kuchnia, wc na podwórzu
74.	Runowo Pom. Ul. Kolejowa 16/2a	38,30	I piętro ,2 pokoje , kuchnia, wc na podwórzu
75.	Runowo Pom. Ul. Kolejowa 16/4	54,10	I piętro ,2 pokoje , kuchnia, łazienka -wyk. na koszt najemcy
76.	Runowo Pom. Ul. Węgorzyńska 28/5	32,30	poddasze ,2 pokoje , kuchnia, wc i łazienka -wyk. na koszt najemcy
77.	Mieszewo 54/6	47,60	Parter ,1 pokój , kuchnia ,p/pokój, wc na podwórzu
78.	Mieszewo 54/7	49,80	Poddasze ,2 pokoje , kuchnia, wc na podwórzu
79.	Mieszewo 54/1	66,70	Parter, 3 pokoje , kuchnia , łazienka , p/pokój , przedsionek, spiżarka
80.	Wiewiecko 24	36,50	Parter, 2 pokoje , kuchnia , wc na podwórzu , pobór wody na zewnątrz budynku (studnia)
81.	Chwarstno 25/4	29,54	Poddasze ,2 pokoje , kuchnia, wc
82.	Chwarstno 25/5	28,76	Poddasze ,2 pokoje , kuchnia, wc
83.	Brzeźniak 30/1	36,52	parter ,1 pokój , kuchnia, wc , pobór wody (studnia)
84.	Brzeźniak 30/2	48,18	parter ,1 pokój , kuchnia, wc , pobór wody (studnia)
85.	Runowo 59/5	29,25	I piętro ,1 pokój , kuchnia, wc wspólne
86.	Runowo 59/6	30,79	I piętro ,1 pokój , kuchnia, wc wspólne
87.	Połchowo 9/2	70,06	parter ,2 pokoje , kuchnia, wc , łazienka - wyk. na koszt najemcy
88.	Kąkolewice 18a/2	32,27	Parter, 1 pokój z aneksem kuchennym , wc , korytarz , pom. gospodarcze ,

Załącznik Nr 8

	10/2		najemcy
27.	Wisławy Szymborskiej 10/3	29,00	I piętro , 1 pokój , kuchnia, wc i łazienka –wyk. na koszt najemcy
28.	Wisławy Szymborskiej 10/4	37,80	I piętro , 2 pokoje , kuchnia, wc i łazienka –wyk. na koszt najemcy
29.	Kopernika 11/1	47,22	Parter, 2 pokoje , kuchnia, wc i łazienka, centralne ogrzewanie –wyk. na koszt wynajmującego
30.	Kopernika 11/3	13,50	Parter, 1 pokój z aneksem kuchennym , wc i c.o. – wyk. na koszt wynajmującego
31.	Kopernika 11/5	13,49	Parter, 1 pokój z aneksem kuchennym wc i c.o. –wyk. na koszt wynajmującego
32.	Kopernika 11/6	28,35	Parter, 1 pokój , kuchnia, wc i c.o. –wyk. na koszt wynajmującego ,łazienka –wyk. najemca
33.	Kopernika 11/8	23,01	Parter, 1 pokój , kuchnia, wc i c.o. –wyk. na koszt wynajmującego ,łazienka –wyk. najemca
34.	Kopernika 11/9	28,88	Parter, 2 pokoje , kuchnia, wc i c.o. –wyk. na koszt wynajmującego ,łazienka –wyk. najemca
35.	Kopernika 11/10	12,25	Parter, 1 pokój z aneksem kuchennym, wc i c.o. –wyk. na koszt wynajmującego
36.	Kopernika 11/11	41,97	Parter, 2 pokoje , kuchnia, wc i c.o. –wyk. na koszt wynajmującego ,łazienka –wyk. najemca
37.	Kopernika 11/15	26,63	Parter, 1 pokój , kuchnia, wc i c.o. –wyk. na koszt wynajmującego ,łazienka –wyk. najemca
38.	Kopernika 11/16	27,34	Parter, 1 pokój , kuchnia, wc i c.o. –wyk. na koszt wynajmującego
39.	Ks. F. Sosnowskiego 3/2	52,55	I piętro , 2 pokoje , kuchnia, wc i łazienka – wyk. Wynajmujący
40.	Ks. F. Sosnowskiego 4/2	38,40	I piętro, 2 pokoje , kuchnia, wc – wyk. wynajmujący
41.	Ks. F. Sosnowskiego 4/3	34,90	I piętro , 2 pokoje , kuchnia, wc- wyk. Wynajmujący
42.	Ks. F. Sosnowskiego 4/4	23,10	Poddasze , 1 pokój , kuchnia, wc – wyk. Wynajmujący
43.	Os. Słoneczne 12/2	64,00	I piętro ,3 pokoje , kuchnia, wc ,łazienka i c.o. –wyk. na koszt wynajmującego
44.	Os. Słoneczne 20/3	65,04	I piętro ,3 pokoje , kuchnia, wc ,łazienka i c.o. –wyk. na koszt wynajmującego
WIEŚ			
45.	Sielsko 22a/5	50,80	Parter, 2 pokoje , kuchnia , wc ,łazienka i c.o. wyk. na koszt najemcy
46.	Sielsko 22a/6	33,70	Parter, 1 pokój , kuchnia , wc ,łazienka i c.o. wyk. na koszt najemcy
47.	Sielsko 22a/7	31,30	Parter, 2 pokoje , kuchnia , wc ,łazienka i c.o. wyk. na koszt najemcy
48.	Wiewiecko 15/2	54,85	Parter, 2 pokoje , kuchnia , wc ,łazienka i c.o. wyk. na koszt najemcy
49.	Wiewiecko 22/1	34,70	I piętro , 1 pokoje , kuchnia , wc ,łazienka - wyk. na koszt najemcy
50.	Wiewiecko 22/2	64,30	Parter, 3 pokoje , kuchnia ,wc na podwórzu
51.	Wiewiecko 22/3	31,10	I piętro, 1 pokoje , kuchnia
52.	Przytoń 19/3	53,50	Poddasze , 1 pokój ,kuchnia
53.	Cieszyno 9/1	32,82	parter ,1 pokój , kuchnia, wc –wyk. na koszt wynajmującego , łazienka – wyk. najemca
54.	Chwarstno 14/2	42,25	parter ,2 pokoje , kuchnia, wc –wyk. na koszt wynajmującego
55.	Chwarstno 14/6	37,27	Poddasze ,1 pokój , kuchnia, wc ,łazienka –wyk. na koszt wynajmującego
56.	Chwarstno 14/5	41,52	parter ,2 pokoje , kuchnia, wc ,łazienka –wyk. na koszt wynajmującego

**WYKAZ LOKALI MIESZKALNYCH STANOWIĄCYCH WŁASNOŚĆ GMINY WĘGORZYNO
WG STANU NA KONIEC ROKU 2024**

L.p.	Adres	Pow. użytk. lok. /m2/	Wyposażenie
M I A S T O			
1.	Kościuszki 31/1	56,10	Parter, 2 pokoje, kuchnia, wc i łazienka –wykonana na koszt Najemcy
2.	Kościuszki 31/2	48,57	Parter, 2 pokoje , kuchnia , wc i łazienka –wykonana na koszt Najemcy
3.	Kościuszki 32/1	40,96	Parter, 2 pokoje ,kuchnia , wc na podwórzu
4.	Kościuszki 32/3	48,03	Parter, 2 pokoje, kuchnia, wc i łazienka –wykonana na koszt Najemcy
5.	Przemysłowa 2/3	29,00	I piętro , 1 pokój i kuchnia , wc –na półpiętrze wyk. na koszt Wynajmującego
6.	Łąkowa 2/1	37,47	Parter, 2 pokoje , kuchnia , wc i łazienka wyk. na koszt Wynajmującego
7.	Mickiewicza 12/1	22,00	Nad bud. gospodarczym 1 pokój , kuchnia , wc –wyk. na koszt wynajmującego
8.	Drawska 4/7	34,40	Poddasze, 2 pokoje, kuchnia, wc wyk. na koszt Wynajmującego
9.	Drawska 4/10	21,90	Parter, 1 pokój , kuchnia , wc –wyk. na koszt Wynajmującego
10.	Drawska 13/3	22,20	Lokal nad bud. gospodarczym , 2 pokoje , kuchnia , wc i łazienka –wyk. na koszt Najemcy
11.	Drawska 16/2	51,00	Parter, 2 pokoje, kuchnia , wc i łazienka –wyk. na koszt najemcy
12.	Runowska 43/1	79,80	I piętro , 2 pokoje, kuchnia , weranda, wc i łazienka – wyk. na koszt Najemcy
13.	Runowska 14a/1	42,94	Parter, 2 pokoje , kuchnia, wc i łazienka –wyk. na koszt wynajmującego, centralne ogrzewanie
14.	Runowska 15/2	62,50	I piętro , 2 pokoje , kuchnia, wc i łazienka –wyk. na koszt najemcy
15.	Runowska 16/1	30,70	Parter, 1 pokój , kuchnia, wc wyk. na koszt wynajmującego
16.	Runowska 26/3	48,50	I piętro, 2 pokoje , kuchnia, wc i łazienka –wyk. na koszt najemcy
17.	Runowska 26/4	52,80	I piętro , 1 pokój , kuchnia, wc i łazienka –wyk. na koszt najemcy
18.	Runowska 27/1	44,70	Parter, 2 pokoje , kuchnia, wc i łazienka –wyk. na koszt najemcy
19.	Runowska 3/2	34,00	I piętro, 1 pokój, kuchnia, wc –wyk. na koszt wynajmującego
20.	Runowska 3a/2	38,49	parter , 1 pokój , kuchnia, wc –wyk. na koszt wynajmującego, łazienka – wyk. najemca
21.	Strzelecka 6/1	55,50	Parter, 2 pokoje , kuchnia, wc i łazienka –wyk. na koszt najemcy
22.	Strzelecka 5/2	26,60	Parter, 1 pokój , kuchnia, wc i łazienka centralne ogrzewanie –wyk. na koszt wynajmującego
23.	Szkolna 2/2	15,00	I piętro , 1 pokój , kuchnia, wc –wyk. na koszt najemcy
24.	Wisławy Szymborskiej 3 /4	24,30	I piętro , 1 pokój , kuchnia, wc na podwórzu
25.	Wisławy Szymborskiej 3/5	40,50	I piętro , 1 pokój , kuchnia, wc –wyk. na koszt najemcy
26.	Wisławy Szymborskiej	30,40	Parter, 1 pokój , kuchnia, wc i łazienka –wyk. na koszt

REMONTY MIENIA KOMUNALNEGO	WYDATEK
Remont pomieszczenia gospodarczego Runowo Pom. ul. Kolejowa 3/3	11 000,00 zł
Remont dachu Kąkolewice 18/8	484,18 zł
Remont/wymiana piaca kaflowego ul. Drawska 4/10 Węgorzyno	2 600,00 zł
Osieplenie ścian oraz zremont dachu ul. Kościuszki 32/1 Węgorzyno	2 800,00 zł
Wymiana okien ul. Sosnowskiego 3/2 Węgorzyno	6 648,23 zł
Wydzieleni łazienki w lokalu nr 59/5 w Runowie	7 500,00 zł
Wydzielenie łazienki w lokalu ul. Kolejowa 16/2a Runowo Pomorskie	6 700,00 zł
Docieplenie ścian Wiewiecko 22/2	4 800,00 zł
Rozbiórka Kościuszki 32/1	2 700,00 zł
Elewcja Strzelecka 6 Węgorzyno	8 500,00 zł
Elektryka Runowska 14 Węgorzyno	1 530,12 zł
Naprawa przydomowej oczyszczalni ścieków Kąkolewice 18	1 000,00 zł
Naprawa przydomowej oczyszczalni ścieków Wiewiecko 22	2 000,00 zł
Wydzielenie dwóch mieszkań komunalnych w budynku mieszkalnym w Wiewiecku 22.	29 676,40 zł
Czyszczene komina Runowska 26/3 Węgorzyno	162,00 zł
Wykonanie przeglądu okresowego pięcioletniego Dłusko 18/1 i Dłusko 18/3	500,00 zł
Montaż licznika wody ciepłej i zimnej	75,00 zł
Wymiana parapetów ul. Sosnowskiego 3/2 Węgorzyno	1 472,00 zł
Zakup piecy do lokali kumanalnych	9 840,00 zł
Remont instalacji elektrycznej Runowska 3/1 Węgorzyno	3 700,00 zł
Remont łazienki kolejowa 13/1 Runowo Pomorskie	9 100,00 zł
Remont instalacji elektrycznej Runowo 59/6	2 500,00 zł
Zabezpieczenie dachu Wiewiecko 24	180,50 zł
Remont urządzeń sanitarnych Runowska 27/5 W-no	2 600,00 zł
Remont pokrycia dachu wraz z remontem instalacji sanitarnej	10 350,00 zł
OGÓŁEM WYDATKI	128 418,43 zł

ZAŁĄCZNIK 9

ulica Miejscowość	Długość [km]	Nr gminnej drogi publicznej	Wykaz przynależnych nieruchomości.
OBSZAR WIEJSKI			
Mieszewo	2,386	G272-001-Z	dz. nr 280 (droga gruntowa Mieszewo - Dobra)
Mieszewo	0,729	G272-002-Z	część dz. nr 269 (od centrum wsi do dz. nr 85/4 ostatnie zabudowanie)
Mieszewo	0,399	G272-003-Z	dz. nr 274 (w kierunku mostu)
Mieszewo	0,325	G272-004-Z	dz. nr 400 (w kierunku bloków)
Zwierzyniek	0,258	G272-005-Z	część dz. nr 82 (od rzeki do kościoła, boiska i część wsi) i dz. nr 86
Sielsko	2,522	G272-006-Z	część dz. nr 365 (od dz. nr 472 do dz. nr 460) Sielsko - w kierunku drogi wojewódzkiej nr 146
Sielsko	0,860	G272-007-Z	część dz. nr 403 (od początku drogi do dz. nr 8/1)
Mielno	0,685	G272-008-Z	dz. nr 11 (w kierunku jeziora)
Trzebawie	0,379	G272-009-Z	część dz. nr 167 (od dz. nr 130/7 do skrzyżowania z drogami 233 i 166)
Chwarstno-Mielno	3,012	G272-010-Z	dz. nr 125 (droga polna Mielno - Chwarstno); część dz. 182 (od dz. nr 360 w kierunku Mielna); dz. 360; dz. 189
Chwarstno	0,948	G272-011-Z	dz. nr 186 (od drogi powiatowej)
Chwarstno	0,120	G272-012-Z	dz. nr 194 (za kościołem)
Chwarstno	1,442	G272-013-Z	część dz. nr 205 (od drogi nr 208 do końca dz. nr 147) i dz. nr 208
Chwarstno	0,514	G272-014-Z	dz. nr 191
Chwarstno	0,213	G272-015-Z	część dz. nr 188 (od drogi powiatowej dz. nr 182 do działki nr 165/1)
Chwarstno	1,235	G272-016-Z	dz. nr 184/1
Chwarstno	0,474	G272-017-Z	dz. nr 185
Sielsko	3,446	G272-018-Z	dz. 360 (Sielsko - Chwarstno)
Runowo	0,224	G272-020-Z	dz. nr 92 (do cmentarza)
ul. Spokojna, Runowo Pom.	0,139	G272-021-Z	część dz. nr 34 (od drogi Działkowej 09142 do dz. nr 30)
ul. Węgorzyńska, Runowo Pom.	0,140	G272-022-Z	dz. nr 89, ul. Spokojna
ul. Dębowa, Runowo Pom.	0,195	G272-023-Z	dz. nr 78, ul. Dębowa
Gardno	2,570	G272-024-Z	dz. nr 27, w kierunku Kraśnika
Gardno	0,416	G272-025-Z	część dz. 42 (od drogi dz. nr 27 do dz. nr 18/4)
Gardno	0,149	G272-026-Z	działka nr 45
Gardno	0,170	G272-027-Z	część dz. nr 43 (od drogi nr 42 do końca dz. nr 41/4)
Cieszyno	0,921	G272-028-Z	dz. nr 109
Cieszyno	0,412	G272-029-Z	dz. nr 110
Cieszyno	0,187	G272-030-Z	część dz. nr 119/2 (od dz. nr 16/1 do końca cmentarza)
Cieszyno	0,280	G272-031-Z	dz. nr 169/35,169/40 "NA KOPLU"
Cieszyno	0,025	G272-032-Z	dz. nr 169/11 "NA KOPLU"
Cieszyno	0,165	G272-033-Z	dz. nr 169/47, "NA KOPLU"
Cieszyno	0,120	G272-034-Z	dz. nr 169/78, "NA KOPLU"
Cieszyno	3,394	G272-035-Z	dz. nr 121 (Winniki - Cieszyno, za dz. nr 82/1 w Winnikach w kierunku Cieszyna) oraz dz. nr 192 (za torami w Cieszynie)
Dłusko	2,270	G272-036-Z	część dz. nr 56 (Dłusko - Pławница; od kościoła do dz. 13/21)
Dłusko	0,565	G272-037-Z	dz. nr 13/3 (w kierunku domków letniskowych nad jez.)
Podlipce - Dłusko	6,535	G272-038-Z	dz. nr 8 (Podlipce - Dłusko)
Podlipce - Dłusko	0,580	G272-039-Z	część dz. nr 4 (na odcinku od drogi nr 8 do drogi nr 6)
Gościśław	1,903	G272-040-Z	dz. nr 4 (od tartaku przez wieś Gościśław)
Przytoń	1,052	G272-041-Z	dz. nr 201 (w kierunku jeziora)
Przyton - Sulice	2,740	G272-042-Z	dz. nr 17 (Pytoń - Sulice, we wsi); dz. nr 2 (Przytoń - Sulice, za torami); 135 (Przyton - Sulice, od drogi powiatowej do torów)
Nowe Węgorzynko	0,752	G272-043-Z	działka nr 23
Przytoń	0,279	G272-044-Z	dz. nr 96/2 (łącznik pomiędzy drogą powiatową do Rogówka, a drogą powiatową do Brzeźniaka)
Przytoń	0,097	G272-045-Z	dz. nr 64/4
Przytoń	0,400	G272-046-Z	dz. nr 198/1
Rogówko	0,194	G272-047-Z	dz. nr 93 (dojazd do budynków i parku)
Brzeźniak	0,192	G272-048-Z	dz. nr 233
Brzeźniak	0,175	G272-049-Z	dz. nr 234
Brzeźniak	0,112	G272-050-Z	dz. nr 138 (za kościołem)

Brzeźniak	1,400	G272-051-Z	część dz. 241/1 (od drogi powiatowej nr 0946Z, tj. dz. 241/1 w głąb m. Brzeźniak, tj. do dz. nr 52) od kościoła
Brzeźniak	0,127	G272-052-Z	dz. nr 52 (do rzeki)
Brzeźniak	0,197	G272-053-Z	dz. nr 243, nr 277 (za mostem)
Wiewiecko - Brzeźnica	4,783	G272-054-Z	część dz. nr 30/1 (Wiewiecko - Brzeźnica, od dz. nr 61 w kierunku wsi Brzeźnica); dz. 6/1 (od dz. nr 30/1 do dz. nr 20/6); część dz. nr 220/2 (łącznik między drogami dz. nr 220/6 i dz. nr 220/7); dz. nr 220/6; dz. nr 220/7 oraz dz. nr 221/3 łobzów), dz. nr 211/3 (łobzów), część działki nr 94 (od dz. nr 211/3 do dz. nr 82); dz. nr 82 (koło torów); 78/7 (koło torów)
Wiewiecko - Brzeźnica	0,902	G272-055-Z	działka nr 61 (Wiewiecko - Brzeźnica)
Ginawa	0,443	G272-056-Z	działka nr 43 (od drogi krajowej nr 20 w kierunku kościoła)
Ginawa	1,540	G272-057-Z	część działki nr 67 (od dz. nr 44 i 63/1, od drogi krajowej nr 20 skrzyżowania z dz. 55 i 72)
Ginawa	1,765	G272-058-Z	działki nr 80 i 249 (od drogi krajowej nr 20 w kierunku Nierybna)
Sielsko - Runowo	3,389	G272-059-Z	dz. nr 352/2, dz. nr 88/2, dz. nr 78 (Sielsko - Runowo, tzw. topolówka)
ul. Połchowska, Runowo Pom.	0,370	G272-060-Z	ul. Połchowska - dz. 94/1

Wieś Razem 62,216 km

OBSZAR MIASTA

ul. Boczna	0,300	G272-501-Z	dz. nr 1248 (ul. Boczna)
ul. Kopernika	0,624	G272-502-Z	ul. Mikołaja Kopernika, dz. nr 177 - na odc. od torów do końca dz. 175/1, dalsza cz. dz. nr 177 (od dz. nr 175/1 do dz. nr 184/1), cz. dz. nr 166 (na dt. od skrzyżowania z dz. nr 177 do ostatniego zabudowania)
ul. Łąkowa	0,115	G272-503-Z	dz. nr 512/1 (ul. Łąkowa)
ul. Matejki	0,067	G272-504-Z	dz. nr 1243 (ul. Jana Matejki)
ul. Mickiewicza	0,232	G272-505-Z	dz. nr 186 (ul. Adama Mickiewicza)
ul. Nowy Świat	0,446	G272-506-Z	dz. nr 1222 (ul. Nowy Świat)
os. Słoneczne	0,719	G272-507-Z	dz. 81/6 (przy lokach SM i PKP), 805/19 (przy blokach PKP) oraz dz. nr 1283/2 (przy blokach z Nadleśnictwa)
ul. Pionierów	0,448	G272-508-Z	dz. nr 630, 529/1, 621, 622, 615, 573, 660.
ul. Sikorskiego	0,265	G272-509-Z	dz. nr 810/6 (ul. Władysława Sikorskiego)
ul. Słowackiego	0,103	G272-510-Z	dz. nr 1241 (ul. Juliusza Słowackiego)
ul. Witosa	0,000	G272-511-Z	dz. nr 616 (ul. Wincentego Wiosy). Połączona z G272512Z
ul. Zamkowa, Witosa	0,492	G272-512-Z	dz. nr 617/2 (ul. Zamkowa), dz. nr 616 (ul. Wincentego Wiosy)
ul. Zielona	0,512	G272-513-Z	dz. nr 294 (ul. Zielona - od posesji nr 1 do końca dz. 310/4)
ul. Jagiellońska	0,179	G272-514-Z	działki nr 1238/4
ul. Zamkowa	0,020	G272-515-Z	działki nr 527, 528/6
ul. Przemysłowa	0,169	G272-516-Z	dz. nr 1240 (ul. Przemysłowa)
ul. Sosnowskiego	0,107	G272-517-Z	dz. nr 537 (ul. Ks. F. Sosnowskiego)
ul. Szkolna	0,105	G272-518-Z	dz. nr 540 (ul. Szkolna)

Miasto Razem 4,903 km

OGÓŁEM 67,119 km

168